

Digitaliseret af | Digitised by

**DET KGL.
BIBLIOTEK**

Royal Danish Library

Forfatter(e) | Author(s):

Titel | Title:

Bindbetegnelse | Volume Statement:

Udgivet år og sted | Publication time and place: København : Gyldendal, 1775-89

Fysiske størrelse | Physical extent:

Skuespil til Brug for den danske Skueplads :
[Den Gyldendalske Samling].

Vol. 9

Kiøbenhavn : Gyldendal, 1775-89

12 bd.

DK

Materialet er fri af ophavsret. Du kan kopiere, ændre, distribuere eller fremføre værket, også til kommercielle formål, uden at bede om tilladelse. Husk altid at kreditere ophavsmanden.

UK

The work is free of copyright. You can copy, change, distribute or present the work, even for commercial purposes, without asking for permission. Always remember to credit the author.

DET KONGELIGE BIBLIOTEK

130021442901

55. - 3.

Skuespil

til Brug

for

den danske Skueplads.

Niende Bind.

Kiøbenhavn, 1784.

Trykt paa Gyldendals Forlag,
hos Joh. Rud. Thiele.

Einzelne

der

von

dem hiesigen

Wieder

1871, 1872

1873, 1874

1875, 1876

Indhold

af

det niende Bind af Skuespil.

Den værdige Fader, eller Familien, i fem
Akter, af Geheimeraad v. Gemingen.

Deserteuren af sønlig Kierlighed, i tre Ak-
ter, af Stephanie den Yngre.

Den Nysgierrige, i fem Akter, af samme.

Den Tienstfærdige, i tre Akter.

Den butte Belgiorer, i tre Akter, af Goldoni.

Index

De iure et officio

De iure et officio
De iure et officio
De iure et officio
De iure et officio
De iure et officio
De iure et officio
De iure et officio
De iure et officio
De iure et officio
De iure et officio

Den
værdige Fader,
eller
Familien,
Komedie i fem Akter.

Oversat
efter Geheimeraad v. Gemmingens
Tyske Original
ved
Friderich Schwarz.

Personerne.

Grev Wodmar.	Hr. Rose.
Karl og)	— Rosing.
Ferdinand, hans Sønner.)	— Preisler.
Grev Monheim, hans Svigersøn.	— Elsberg.
Fritz, Monheims Søn, et Barn paa 6 Aar.	Lille Schall.
Baron von Dromer.	— Urberg.
Wermann, en Maler.	— Schwarz.
Adjutanten.	— Buse.
Grevinde Amaldi.	Mad. Preisler.
Sophie, Monheims Kone og Grev Wodmars Datter.	— Rosing.
Lovise, Wermanns Datter.	Hfr. Astrup.
Anne, en gammel Pige.	Mad. Hallesen.
Amadis, Kammerpige.	Hfr. Petersen.

Første Akt.

(Skuepladsen forestiller Sophies Værelse, hvorudi er en Sopha, foran staaer et lidet Arbeidsbord, hvorpaa ligger en Bog. Baron Dromer kommer ind, en Tiener gaaer for ved ham ind i Sideværelset; han tager just Bogen i Haanden i det Grev Karl triner ind.)

Første Scene.

Baron Dromer. Grev Karl.

God Morgen, Dromer!

Dromer.

Underdanige Tiener, Grev Karl!

Karl.

Har min Søster endnu ikke ladet sig see?

Dromer.

Ikke det jeg veed. Jeg kommer nu først —

Tieneren (kommer ind).

Grevinden er færdig med hendes Vaakslødning, og vil strax være her. (Gaaer.)

Karl

(Har kasset sig paa Sophaen).

Dromer.

De er i ondt Lune, Greve.

Karl.

Veiret — —

Dromer.

Eller igien — —

Karl.

Som De vil. — Og jeg holder ogsaa for, at det er bedre, jeg ikke oppebier min Søster. Vær De saa god at sige hende, jeg har været her for at ønske hende en god Morgen.

Dromer.

Jeg har dog ikke fortørnet Dem? Jeg, Deres bedste Ven —

Karl.

Min Gud! ikke det mindste. Men jeg er af de Tanker, at man ikke maae falde andre besværlig med sit onde Lune.

Dromer.

O bliv dog, og oppebie Deres elskværdige Søster! Her kommer endnu flere Damer hid i Besøgelse, i det mindste veed jeg vist, at Grevinde Amaldi kommer; det vil gjøre Dem munter.

Karl.

Plag mig ikke, Dromer, med disse Fruentimmer; jeg hader dem allesammen. De gjør Guds herligste Skabninger, os Mandfolk gjør de til en Ting, som de forbytte med Duffen, de lege med, standse enhver af os i sit første bedste Løb. (Han vil gaae, men kommer tilbage igien.) Har De ikke seet min Borgerdatter?

Dromer.

Jo, hun gaaer hver Dag forbi mit til Kirken.

Karl.

Den værdige Fader.

5

Karl.

Seer Pigen bedrøvet ud?

Dromer.

Som De veed, stedse i en stille Beskedenhed.
Kan vel ogsaa en Pige, som en Grev Karl —

Karl.

Min kære Mand! nu er De alt igien undervejs
med en Kompliment; quæl den for min Skyld i Fod-
selen. — Hun seer altsaa nedslagen ud? Stakkels
Pige! —

Dromer.

Seer De hende da ikke daglig?

Karl.

Nei; allerede ikke i en heel Uge —

Anden Scene.

De Forrige. Sophie (er imidlertid kommen ind
med hendes Søn Fritz; hun holder et Brev i Haanden.
Dromer kysser med Dinhyggelighed hendes Haand).

Karl.

God Morgen, Søster.

Sophie.

Velkommen, kære Herr Dromer! Vil De ikke
bevise mig den Villighed, og bringe dette Brev op til
min Mand; det er nylig kommen.

Dromer.

De beviser mig en stor Naade.

(Gaaer hastig bort).

Sophie.

Det er dog en god Nar.

Karl.

Paa hans kiedsommelige Komplimenter nær.

Den værdige Fader.

Sophie.

Vil du spise Frokost med mig?

Karl.

Gierne.

Sophie (til Frih).

Gaae, mit Varn; siig, at man skal bringe Frokosten herind, og bliv du saa oppe hos Hovmesteren.

Frih.

Godt, Mama.

(Barnet vil springe glad afsted, i det samme falder)

Sophie.

Frih! hvorhen? Giv du ikke din Kompliment?

Frih

(bucker sig dybt, og gaar saa bort).

Sophie.

Saaledes.

Karl.

Jeg vilde gaaet; men du veed, Søster, jeg har dig alt for kjer til at kunne gaae fra dig, naar jeg er hos dig. (Man bringer Frokost, han sætter sig.)

Sophie.

Karl!

Karl.

Hvad vil du?

Sophie.

Talre du ikke nu igjen med Dromer om din Borgerdatter, og du lovede mig dog —

Karl.

Ikke at see hende mere, og det har jeg ogsaa holdt; thi i otte Dage har jeg ikke seet Pigen med mine Dine.

Sophie.

Du lovede ogsaa, at du vilde forglemme hende.

Karl.

Karl.

Da har jeg begaaet en Narrestreg, og lovet det, jeg ikke kunde holde, det jeg ikke rustede at holde. Da du med de meest levende Farver forestillede mig den Fordærvelse, som jeg ved et ulige Givtermaal vilde styrte mig udi; erindrede mig om vores kiereste Faders Misshag og Bedrøvelse, naar han kom tilbage fra sin Reise — hvad havde jeg da ikke gierne lovet? — Nu har jeg holdet hvad jeg har kunnet.

Sophie.

Hvorfor er du ikke, som jeg har raadet dig, gaaet i Selskaber?

Karl.

Hvad skal jeg der?

Sophie.

Søge Udspreddelser; see, om du ikke iblandt alle de Fruentimmer kunde finde et —

Karl.

Jeg tvivler ikke paa, at man jo hist og her blandt alle ved jeres mange Moder forfalte Skabninger kunde finde en god Siel; men bort med Fruentimmerne. Kan man vel forlange af en Dreng, som Vien har stuet, at han igien skal gaae hen til Ruben? — Og saa den evige Tummel, som man maae være udi, for at leve med eder. For af jer at ansees for artig, maae man næsten fornægte sig selv; thi man vil dog ikke være den ringeste der, hvor man er. Saa lang som Dagen er maae man fiske med jer fra det ene Huus til det andet, tale med enhver, og dog ikke have noget at sige nogen. — Hvem der kan det, han giøre det; jeg kan ikke.

A 4

Sophie.

Sophie.

Jeg raadede dig det ogsaa kun som en Udspredelse, for at forslaae dine øvrige Tanker.

Karl.

Hvæn Levemaade, Søster, er Intet, og du vil med et Intet bortjage noget saa Væsentligt, saa Sandt, saa Henrivende, som Kierlighed? — Men er det sandt, hvad Dromer har sagt mig, at her kommer Visiter? Hvis saa er, saa lad mig gaae.

Sophie.

Her kommer ingen uden Grevinde Almaldi. Hun har buden sig selv; jeg veed ikke hvorfor.

Karl.

Hvorfor? For at see dig?

Sophie.

Heller min Mand.

Karl.

Jalousie? Jo, jo! I Fruentimmer kan fortreffelig forbinde Jalousie med Ligegyldighed.

Sophie.

Hvem har sagt dig, at min Mand er ligegyldig? Og dersom han er det, hos hvem begyndte da Ligegyldighed?

Karl.

Troer du, jeg vilde gjøre din Mands Lovtale? Dertil harmonere vi alt for lidt sammen.

Sophie.

Det har dog ikke altid været saaledes. Der var en Tid —

Karl.

Nyheden — de første Glimmer-Maaneder —

Sophie.

Troe mig, vi elskede hinanden.

Karl.

Karl.

Og om saa var, saa kunde det dog ikke vedvare. En Mand, som ingen Forretninger har, kan aldrig være en god Egtemand. Riedsommelighed bliver Kierlighed og Venskabs Grav. Og er han oven i Kibbet en Hofmand i den egentlige Forstand, der skaber sig Forretninger, hvor der ingen er; som holder sin Nullexistens for væsentlig, og dog stedse finder, at han er kun et Nul — da vee hans Kone!

Sophie.

Kun siden hans Bekendtskab med Grevinde Amaldi —

Karl.

Jeg vil være dig Borgen for, Søster, at, om ogsaa Greven er forelsket i hende, vil hun snart skille sig af med ham. — Hun har en høi Siel; hendes Omgang fordrer mere — Sandt nok, hun er Coquette, som I alle ere.

Sophie.

Jeg føler mig saa aldeles skabt til at nyde den stille huuslige Fornøielses Lyksalighed. Enhver af mine Handlinger skulde sigte til at gjøre min Mand lykkelig; derpaa skulde mine Tanker være henvendte. Jeg kunde forglemme mig selv, og kun allene leve i ham, og lyksalige Dage — Men hvor er du henne med dine Tanker?

Karl

(Som i al den Tid var falden i Tanker).

Der, hvor du ikke vil have mig, jeg selv ikke gierne vilde være, og er der dog saa stedse.

Sophie.

Men hvor bliver Manden ved alt dette? Den Fasthed, den Styrke i Sielen, som du stedse med saa megen Veltalenhed fører i Munden? Hvad skal Fruentimmeret da gjøre, naar dette anstaaer jer Mand, som dog saa gierne vil ansees for en Art Halvguder.

Karl.

Er det ikke umenneskeligt at forlade en Pige, som saa aldeles elsker mig, saa aldeles hænger ved mig; som, fuld af Tillid til mit Ord, allerede drømte hun var sin Elfers Kone; som, inddyppet i denne Drøm, gif saa vidt, at hun snart vil blive Moder — —

Sophie

(stær sammen).

Stakkels Pige! — I Mand! I Mand! hvad ere I dog for Skabninger!

Karl.

Siig det reent ud, siig, at de ere ondskabsfulde; kald mig ogsaa saaledes — — men lad mig saa knurre over den Strid, der er imellem vores Lidenskaber og vedtagne Fjordomme. — Siig nu selv, om det ikke vilde være umenneskeligt, saa stiltiende at forlade Pigen.

Sophie.

Alt det er sandt — Men hvad skal der blive af? Naar du seer hende igjen — —

Karl.

Vil jeg trøste hende med min Faders Hiemkomst —

Sophie.

Men han vil komme igjen, og saa — —

Karl.

Saa — — veed jeg det selv? — Her er lutter Mørke. Hvad ønsker jeg med større Længsel, end

at

at see min Fader igien? Og dog, Søster, Kielver jeg for hans Ankomst.

Sophie.

Men kan man vel være bange for den bedste Raadgiver? Det skal han være mig.

Tredie Scene.

De Forrige. Grev Monheim. Baron Dromer.

(Grev Monheim kommer ind med Baron Dromer, og holder et Brev i Haanden).

Monheim (til Sophie).

Deres Fader vil være her inden saa Timer.

Karl.

Min Fader! o jeg maae tage den bedste Fader i Møde.

(Gaaer hastig bort).

Sophie.

Glæde! vor Fader vil efter saa lang Tid —

Monheim.

Vel har han havt i Sinde at komme bag paa dem; men da det er billigt, at man tager vel imod ham i hans eget Huus, saa har jeg funden for godt at sige dem det i Forveien.

Sophie.

Jeg skal strax gjøre Anstalter.

(Gaaer).

Monheim.

Ja — dertil er hun brugelig; høist som Huusholderiske, ellers til Inter.

Dromer.

Forlad, Deres Excellence! hun er den elskværdigste Dame.

Mon

Monheim.

Det er mig kiert for Dem, dersom De finder hende saaledes; for mig er hun det kiedsommeligste og ufordrageligste Kreatur.

Dromer.

Men hun har dog en sølsom Siel.

Monheim.

Ja, saa yderlig sølsom, at jeg slet intet mere føler for hende.

Dromer.

Vist nok lidt overdreven; men hvem kan ogsaa staae sig imod Deres Excellences giennemtrængende og vidt omgribende Forstand?

Monheim.

O! Skyldige Tiener, Skyldige Tiener; jeg er gierne tolerant, meget gierne, naar man kun har sund Menneskeforstand.

Dromer.

Som en gammel Ven af Huset, og som Deres Excellences hengivne Tiener maae jeg dog underdanigst fortælle det, som jeg med Vished veed; nemlig, at Frue Grevinden er lidt jaloux over Grevinde Amaldi; derfor vil jeg raade Dem til at være noget overbærende med Deres Frue Grevinde.

Monheim.

Overbærelse? — Hvad for Overbærelse? Amaldi er en stor og fortreffelig Dame, og hun er en fiantet Ting, som i det høieste har læst nogle tydske Romaner; der ikke veed at presentere sig i Verden, og som volder mig Kiedsommelighed. Det er nok. — Hun har ikke engang Forstand til at have en Amant.

Dro:

Dromer.

Det er dog ellers en temmelig almindelig Forstand.

Monheim.

Og naar jeg kommer tilbage fra en Grevinde Amaldi, Dronningen for alle Røner, og saa hændelsevis møder min kiedsommelige Kone, som holder Conversation med Maanen, eller har noget deelige fore, saa kunde jeg strax være i Stand til —

Dromer.

Det er vist nok, at Grevinden just ikke har Tilbøielighed til den store Verden.

Monheim.

Jeg kan ikke heller ret vel have mit Huus paa den Fod, som det egentlig summer sig for en Mand af min Stand. Kort, det bedste Middel bliver, at jeg indrømmer hende et Gods, og lidt efter lidt trækker mig aldeles tilbage fra hende.

Dromer.

Ei, ei! men naar nu Faderen kommer?

Monheim.

Just han skal være mig behjælpelig i mit Forhavende. — Jeg kunde blive rasende, naar jeg tænker paa, at jeg maaskee nu kunde blive Grevinde Amaldis Mand, en af de rigeste og fornemste Enker. — Thi imellem os sagt, hendes Tilbøielighed til mig har jeg aldeles ingen Tvivl om.

Dromer.

Hvor der er flig en Aands og Siels Overeensstemmelse —

Sophie (kommer ind).

Jeg har besørget alle Ting.

Mon-

Monheim.

Ogsaa bestilt, at vi i Dag spise i den store Sal, at Domestikerne maae i Dag lade sig see i Gallas Livreet?

Sophie.

Nei, det har jeg ikke.

Monheim.

Og hvorfor ikke?

Sophie.

Fordi jeg troede, at Børnens Glæde vilde være Faderen den bedste Galla.

Monheim.

Hun duer ikke engang til at være Huusholderske i et borgerligt Huus. Kom med, Baron.
(Gaaer).

Dromer.

Med Deres Naades Tilladelse, jeg er desuden ved denne Tid bestilt hen til Grevinde Almaldi; jeg troer, hun vil figre ud.

Sophie.

O ja, gaae De kun.

Dromer.

J øvrigt kan De ikke troe, hvad Glæde jeg føler ved deres Herr Faders Ankomst.

Sophie.

Jeg takker Dem. — Kiender De ham?

Dromer.

Om jeg kiender ham? — Det er min bedste Ven.

Sophie.

Det var meget. Hvor har De da seet ham?

Dromer.

For sex Aar siden har jeg engang spist til Middag med ham i Wien; og da talte vi ret meget om denne Bye.

Sophie.

Sophie.

Saa!

Dromer.

Endnu en Ting, Grevinde; det er af bare Venskab for Dem. Hold Nie med Deres Mand: han taler om Vortsendelse, om Skilsmisse. Men, jeg maae sandelig gaae. Underdanigste Tiener! jeg haaber, at De ikke misliender mit Venskab.

Sophie.

Jeg veed ikke, hvormed jeg kan have fortørnet ham.

Dromer.

Nu, naar man er forliebt saaledes, som Greven er det.

(Gaaer.)

Sophie.

Dromer —

Fjerde Scene.

Sophie. Ferdinand.

Ferdinand.

God Aften, lille Søster!

Sophie.

God Aften. Du seer jo ganske forpustet ud.

Ferdinand.

Ja, den fordømte Exerceren den hele Dag! Jeg kommer nu lige dertil; og saa har jeg desuden ikke sovet den hele Nat.

Sophie.

Igien sværmet omkring?

Ferdinand.

Du veed, at der var Bal til Klokker 2, og siden kom jeg i et Spilleselskab, derfor er jeg ogsaa forfærdelig søvrig.

Sophie.

Sophie.

Du vil dog nok engang sætte din Helsen til.

Ferdinand.

Med Helsen har det ingen Nød, men desto mere med Pengene. Lille Søster, kan du ikke laane mig nogle?

Sophie.

Seg gav dig jo endnu i Gaar alle mine Maanedspenge, hvor har du alt gjort af dem?

Ferdinand.

Forspilt alting; den fordomte Karo-Dame, jeg seer hende endnu.

En Tiener.

Grevinde Amaldi —

(Gaaer.)

Femte Scene.

De Forrige. Amaldi. Dromer.

(Dromer fører Grevinde Amaldi.)

Amaldi (nei'er dybt).

Det glæder mig, at finde Dem hjemme.

(Sophie gaaer hende i Møde. De omfavne hinanden. Ferdinand bukker, og gaaer siden hen til Dromer.)

Sophie.

Behag at sidde, Frue Grevinde. Hvad for en Hændelse kan jeg tilskrive den Vre af Deres Besøgelse?

Amaldi.

Man maae sandelig ikke tage mig det ilde op, at jeg ikke gaaer tidt ud; thi jeg befinder mig sielden vel; nu begynder jeg ogsaa at blive magelig; og har stedse meget Selskab.

Sophie.

Sophie.

Der er ingen, som veed bedre at sætte Priis paa det huuslige Livs Lyksalighed, end jeg. — Vil de Herrer ikke sætte Dem ned?

Amaldi.

Grev Ferdinand, har De dandset meget forrige Nat?

Ferdinand.

Ganste forfrækkelig! jeg har nok dandset en otte Contre: Dandse, uden at holde op.

Dromer.

Greven er ogsaa, uden at flattere, en af vore bedste Dandsere.

Amaldi.

Baronen veed dog altid at sige enhver noget ret galant.

Sophie.

Ja, jeg troer, lige fra Sveitzeren af til Herren i Huset!

Dromer.

De ere alt for naadige.

Ferdinand.

Hør, Baron, jeg troer, du har strax paa din første Geburtsdag giort din Moder en underdanig Kompliment for den Uleilighed, hun har havt.

(Alle lee.)

Amaldi.

Hvor er Grev Karl?

Ferdinand.

Min lærde Broder? Jeg veed det saa sandelig ikke, Deres Naade.

(Tager Dromer til en Side).

Sophie (til Amaldi).

Jeg troer, han er tagen vor Fader i Møde.

B

Amal-

Amaldi.

Hvorledes? Kommer den ærværdige Mand endnu i Dag?

Sophie.

Inden en Time.

Amaldi.

J saa Fald var det ubilligt at opholde Dem længer. De vilse allene tillade, at jeg med min sædvanlige Aabenhjertighed siger Dem noget.

Sophie.

Jeg er aldeles bereed til at høre Dem.

Amaldi.

Dromer har sagt mig, at De ikke gierne seer, at Deres Mand kommer i mit Huus.

Sophie.

Den Glæder! hvad —

Amaldi.

Stille, Frue! giv sig ikke af med ham. Dersom jeg har kunnet lide Deres Mand, saa var det fordi jeg gjør mig en Glæde af, at have flere Mænd om mig, for med Fornøielse at see, hvorledes vi Fruentimmer efter eget Behag kan lede de svage Mandfolk. Men nu — dog jeg troer, at Dromer giver Agt paa os; skal vi ikke gaae ind i Deres Kabinet?

Sophie

(høit, i det de staae op).

Vil De besee mit Arbeide? (De gaae.)

(Dromer og Ferdinand fortsætte deres Samtale.)

Ferdinand.

Den fordømte Karo-Dame! og saaledes gif det til, at jeg forspilte alting.

Dromer.

Dromer.

Jeg tager overmaade stor Deel deri; besaaf kun, hvad jeg som Ven kan giøre for dig?

Ferdinand.

Ja — laane mig Penge.

Dromer (studer).

Penge — Penge — ja, hvor skal jeg faae Penge fra? —

Ferdinand.

Ja, der tager Fanden ved det, naar man af jer Folk vil have andet end Ord.

Siette Scene.

De Forrige. Karl.

Karl (kommer ind).

Hvor er min Søster?

Dromer.

Hun er gaaet ind i Kabinettet med Grevinde Amaldi.

Ferdinand.

Du kommer ret som du var kaldet, Broder! jeg har Penge nødig.

Karl.

Det troer jeg nok.

Ferdinand.

Men jeg har ingen.

Karl.

Det er slemt.

Ferdinand.

Har du heller ingen?

Karl.

J det mindste ikke for dig. Alt hvad jeg kan give dig, er det gode Raad, at du dog engang i dit Liv maatte blive fornuftig.

Ferdinand.

J hvad for en Kasse henter man denne Mynt?

En Tiener (kommer ind).

Regiments-Adjutanten vil tale med Grev Ferdinand.

Ferdinand.

Har Fanden ham nu her igjen? Seed ham komme ind.

(Tieneren gaaer.)

Syvende Scene.

De Forrige. Adjutanten.

Karl.

(Imidlertid Adjutanten taler med Ferdinand.)

Jeg vilde have taget min Fader i Nøde; men alting vel overlagt, saa vil jeg først tale med min Søster.

Dromer.

Jeg troer, at Besøgselsen vil ikke vare længe. Jeg finder det overhoved meget besynderligt, hvorfor Grevinde Amalbi kan være kommen herhid.

Karl.

Hvad kommer det os ved? Men hvad mon min liderlige Broder nu igjen har fore?

Dromer.

Han har ogsaa villet have Penge af mig, men jeg har tilforladelig ingen flyet ham; thi —

(Svifter ham i Øret.)

Ferdinand (til Adjutanten).

Men hvorfor Dieolen skal jeg da i Arrest?

Adjut.

Adjutanten.

Det vil Obersten nok sige Dem; vær De kun saa god, at komme med.

Ferdinand.

Strax, strax. Adieu, mine Herrer! jeg maae gesvindt et Steds hen.

Karl.

Men veed du vel, at vores Fader vil strax være her?

Ferdinand (glad).

Vores Fader? (Sagte til Adjutanten.) Ja, Herr Adjutant, saa kan jeg ikke følge med; bare til i Morgen, saa vil jeg gierne gaae i Arrest.

Adjutanten.

Herr Kaptain, De veed, at jeg har min Ordre.

Ferdinand.

De har ret. Jeg vil selv bede Obersten.

(De gaar).

Ottende Scene.

De Forrige. Monheim (kommer fra den anden Side).

Monheim

(sagte til Dromer).

Er det sandt, at Grevinde Amaldi er hos min Kone?

Dromer.

Ja, Herr Greve.

Monheim.

Hvad gjør hun her?

Dromer.

Det veed jeg ikke; men det forekommer mig, som om det galder Dem.

Den værdige Fader.

Monheim.

Mig?

(I det samme kommer Amaldi ud for at gaa bort; alle bukke. Monheim byder hende Armen, hun tager ikke derimod.)

Amaldi.

Forlad! Grev Karl, vil De være saa god og følge mig til Vogns?

(Karl springer til. De gaae.)

Monheim

(Efter at han har staaet lidt beskyltet, siger han til Dromer).

De har aldeles Ret. (Siden meget heftig til Sophie.)

Det er De Skyld i, Madam! men De skal ikke have gjort det for intet. Troer De, at De saaledes kan spille Gief med mig? — Den Sag maae have en Ende, og jeg skal nok sørge derved.

(Gaaer bort med Dromer. Sophie bliver staaende ganske fortærdet.)

Karl

(kommer tilbage).

Hvad er her paa Kærde?

Sophie.

Min Mand mishandler mig. O! jeg er det ulykkeligste Kreatur!

Karl.

Og hvad er jeg da? Arme Fader! hvad vil du forefinde, naar du kommer hjem? Du, hvis lykkelige Børn forud sprang dig med Glæde i Møde! og nu? Ak der er en stor Forstyrrelse i vores Huus, som han aldrig ganske vil kunne afhielpes!

En Tiener.

Den gamle Herre kommer.

(Sophie styrter ud af Værelset.)

Karl

Karl (forbavset).

Åh min Lovise! — Dog, er det ikke min Fader? —

(Gaaer efter Søsteren.)

Tiende Scene.

(Skuepladsen forandres til Malerens Værelse; man kan af det hele see Beboerens Trang. Rundt omkring staae adskillige Konstsager og Malerier. I Midten staaer et Staffeli, hvorpaa staaer et Maleri.)

Maleren (siddet ved Maleriet). Lovise (siddet paa den anden Side ved en Spinderok og synger en Vise).

Maleren.

Tak skal du have, min Datter, for din Vise; den var fortreffelig.

Lovise.

Jeg vidste, min Fader, at det er Deres Favorit-Vise, derfor sang jeg den ogsaa.

Maleren.

Gode Pige! dersom du kun vidste, hvor godt man maler derved: hvorledes alle Sielens Følelser derved sættes i Bevægelse: hvorledes Farven i denne Tilstand smelter hen paa Dugen, og hvorledes jeg da ogsaa, Trods alting, troer mig saa inderlig fornøiet, saa lykkelig!

Lovise.

Gud ske Lov, at De dog engang er fornøiet!

Maleren.

O mit Varn! — her ved denne Staffeli — Konstens store Følelse — i min Siel Naturens Tanke — og her i Haanden Farverne, med hvilke jeg igien skal udtrykke, hvad jeg saa mægtigen føler; troe mig,

jeg vilde ved en Drik koldt Vand og et Stykke tørt Brød være Guds taknemligste og lykkeligste Skabning, dersom jeg kun vidste dig lykkelig.

(Lovise springer op og falder ham om Halsen.)

Lovise.

Som om jeg ikke var det, naar jeg er hos Dem, kæreste Fader!

Maleren.

Kære gode Børn! men naar jeg seer dig lide Nød; seer, at du med Nød og neppe ved dit Arbejde kan ernære mig, og jeg ikke dig; naar jeg seer, at andre af min Stand kan give deres Børn smukke Klæder, og alt hvad der kan behage jer Piger; kan forskaffe dem Rigdom —

Lovise.

Er det vel Deres Skyld, min Fader? Arbejder De ikke Nat og Dag? Kan De gjøre for, at ingen vil betale Deres Arbejde? —

Maleren.

Så, Lovise, jeg kan gjøre derfor; jeg skulde have lært et Haandværk, og ikke fulgt det Kald til Konsten, som jeg troede saa mægtig at føle i min Siel.

Lovise.

Har De ikke ofte sagt mig, min Fader, at der gives en guddommelig Stemme i Mennesket, og at man maae følge det Kald, som man føler hos sig?

Maleren.

Men fordi jeg gjorde det, seer jeg dig mere nødtidende end andre.

Lovise.

Og maaſkee dog lykkeligere; sandelig, min Fader, De skal see mig saa lykkelig — saa lykkelig!

Tien

Tiende Scene.

De Forrige. Anne.

Anne.

Lovise! her bringer jeg noget Grønt og et Brød; men (til Maleren) de sagde, at det var den sidste gang de vilde borge os noget: og jeg veed paa min Troe ikke, hvor vi skal tage noget fra i Morgen.

Maleren.

Det er forfærdeligt! Har du da ikke sagt dem, at jeg har for mere end 600 Rdlr. Arbeide?

Anne.

Ja, hvad kommer det Spekhøkeren ved? Og kan man vel faae Penge for Deres Sager? Har jeg ikke slæbet det hele Byen omkring? — Min Mand, vor Herre være hans Stel naadig! var slet og ret Huusmaler; men naar han ikke havde noget at stryge an, saa malede han ogsaa iblandt Skilderier af, fornemme Herkaber, ja ogsaa gamle Helgene: og det gik af som varmt Brød; vi havde altid fuldt op. Der som vor Herre ikke havde kaldet ham saa tidlig, saa kunde han have lært Dem, hvorledes han bar sig ad.

Maleren (leende).

Gode Kone!

Lovise.

See her har jeg jo Arbeide, det kunde jeg sælge.

Maleren.

Endnu ikke, mit gode Varn! jeg vil gaae hen til en Herre, som forleden af Skryderie købte et Malerie af mig, og nu kan jeg ingen Penge faae af denne rige Ødeland; jeg vil endnu gjøre et Forsøg.

(Gaaer.)

Anne.

Nu, hvorledes er det, Lovise? Har Greven endnu ikke været her?

Lovise.

Jeg har i otte Dage ikke seet ham med mine Bine. Saaledes at lade mig være allene! da han veed, hvad Tilstand jeg befinder mig udi; da han saa hellig har lovet mig, at vi i disse Dage skulde fortælle min Fader vores Bekiendtskab, og at vi ved det hellige Alter skulde knytte et evigt Baaend, saasnart hans Fader kom tilbage! —

Anne.

Men hvor kan De være saaledes, kiere Lovise? De veed jo, at han er gaaet sin Fader i Møde; han skal komme i disse Dage, og at deres Givtermaal berører paa hans Ankomst.

Lovise.

Alt det veed jeg, kiere Anne! jeg veed alting, og dog er jeg uroelig. Jeg elsker min Karl af mit inderste Hjerte; jeg kunde fortroe ham alting; jeg bygger saa fast paa hans Ærlighed, og dog frygter jeg saa meget.

Anne.

Vær De kun roelig; det er en Følge af Deres Tilstand.

Lovise.

Slig, Anne, at det er en Følge af Samvittigheden, som veed sig skyldig, som har ladet sig dykke i Gavn; Bekreidelser, at Datteren har kunnet gjort noget uden hendes gode Faders Vidende; siig — af! jeg var tilfreds, at du ikke havde været mig behjælpelig ved dette Bekiendtskab.

Anne.

Anne.

Saadant er det, naar man blander sig i deslige Ting; tilsidst faaer man Fanden til Tak. Min Naboe-kone har dog Ret. Hun siger stedsse: man skal ikke blande sig i andres Sager; og saa er jeg Skyld i, at Greven lærte at tegne hos hendes Fader, at han hver Dag var hos jer, at I have gjort Bekiendtskab sammen? Jeg var kun Brevdrager; jeres Fader burde have holdt Die med jer.

Lovise.

Åh, min bedste Anne! vær ikke vred, det var ikke saa min Mening; og min Fader havde alt for megen Tillid: han troede — O! I skulde seet før, hvorledes jeg hængte om hans Hals, hvor tier han havde mig! Jeg vilde saa gierne have sagt ham det, men jeg kunde ikke.

Anne.

Vær De kun roelig. Men hvorfor gjør De nu ogsaa alle disse Ophævelser?

Lovise.

Jeg veed ikke, jeg veed det ikke, min gode Gamle; men jeg føler en Uroelighed. Alle Folk taler om min Grev Karls Bekiendtskab med en Grevinde Amaldi; — men det er intet om; det kan ikke være; jeg veed det, og er dog uroelig. Jeg mødte hende i Gaar i Kirken. Hun saae paa mig; og da jeg mødte hendes Dine, da, Gud forlade mig det! da var al min Andagt borte. — Anne, dersom Karl, dersom han kunde blive utroe! —

Anne.

Det bliver han aldrig. Men hvormed kan jeg gjøre Dem roelig? Hvad skal, hvad kan jeg gjøre?

Lovise.

Lovise.

Min kære Gamle! vil du bringe ham dette Brev?
— Søg ham op, siig ham, at det er skrevet med
Saarer; siig ham, at dersom han ikke vil komme til
sin Kiereste, saa maae han dog komme til sit Barns
Moder. Vil du, Bedste?

Anne (rørt).

Strax, min kære dyrebare Lovise, strax.

Lovise.

Saa gaae, Bedste! jeg vil imidlertid lave Aftens-
mad til min Fader.

(Gaae begge.)

Ende paa den første Aft.

Anden

A n d e n A k t.

Skuepladsen forestiller Grev Wodmars Værelse.

Første Scene.

Grev Wodmar (siddet ved et Bord; ved hans høire Side sidder) Sophie, (paa venstre) Karl. (Hos Sophie sidder) Ferdinand, (og hos Karl) Grev Monheim. (Ved Enden af Bordet sidder) Barnet (med et tvungent Bæsen.

De spise Frokost.)

Wodmar.

Jeg har i Nat igjen sovet ret fortreffelig, og jeg besfinder mig saa inderlig vel ved at see mig omringet af min Familie efter saa lang Tids Forløb. O, mine Børn! der gives mange Lidelser i denne Verden. Men, hvor er den Elendighed, som kan veie op imod en Huusfaders Fornøielse, naar han er omringet af sine Børn?

Monheim.

Jeg ønsker allene, Herr Svigerfader, at De i Deres Huus maae have funden alting i Orden.

Wodmar.

Jeg har funden mine Børn, og jeg maae tilstaae, at jeg ellers ikke har tænkt paa noget. Hvor ofte ønskede jeg mig med min salig Kone, saaledes engang med vores Børn og Børnebørn at nyde en lykkelig Alder!

Det

Det har nu ikke skullet være saaledes. Jeg troer ikke, at De, Herr Greve, har kiendt hende?

Monheim.

Nei; jeg kom først efter hendes Død hertil.

Wodmar.

Det var en fortreffelig Kone; saadan en, (til Karl) som jeg engang vil ønske dig. Hun havde, istedet for en glimrende Forstand, og at være Fruentimmerlærd, en god, ægte, sund Mennekesforstand. Fine Følelser, men ukonstlede, saaledes, som Naturen pleier at give Fruentimmerne dem. Hun var stedse reenlig og hjertlig klædt, endog naar hun gik i Huusholdningen, dog uden Pragt og Ødselhed. Altid oprømt og lystig. Jeg havde ingen Fortred, som jo forsvandt i hendes Selskab. Hun var ingen Modedame, som spildte Tiden ved Spillebordet, eller i Selskaber; men hun var det, hvad der egentlig er en Kones Bestemmelse: en god og flittig Huusmoder; og i Selskab var hun den, som opmuntrede dem alle.

Sophie.

O! gid hun endnu levede, at hun kunde lære mig —

Wodmar.

Det er ogsaa mit Ønske; dog lad os ikke, ved at ønske os en stor Lykke, glemme den nærværende. — (Til Ferdinand) Du, som tilkommende Ridder af Johanner-Ordenen, du behøver ikke at vide noget af Huusglæder.

Ferdinand.

Ja, kære Fader! i det mindste er jeg hos min tilkommende Kone, det sorte Kors, sikker paa, at hun ikke forandrer sit Humør, og at hun ikke bedrager mig.

Wod-

Wodmar.

Men om din Kone, som du kalder det, kan være sikker paa, at du ikke bedrager hende, det veed jeg ikke.

Ferdinand.

Vi blive nok enige med hinanden.

Wodmar.

Men hvorfor saa alvorlig, Karl? Gjør denne Tale Stamherren takkesfuld?

Karl.

Jeg tænkte just paa, at det er en misfommelig Vei, inden man naaer slige Huusglæder, og at den forfeiles af de fleste.

Wodmar.

Fordi de fleste vil forfeile den; fordi de fleste tage blind Kierlighed eller daarlig Egennytte, og ikke Fornuften til Veiviser. Naar man, som du, har frit Valg, har en Ven i sin Fader, som meddeler os sine Erfaringer, og gaaer i Raad med ham, da tør man haabe —

En Tiener (kommer ind).

Baron von Dromer lader spørge, om han tør gjøre sin underdanige Opvartning, og ved hvad Klokket?

Wodmar.

Hvem er Baron von Dromer?

Monheim.

En sølles Ven af Huset, og vel liidt næsten i alle Huse.

Sophie.

Kiender De ham ikke? Han siger, at han har seet Dem i Wien.

Wod-

Wodmar.

Kan nok være; men jeg husker det ikke. — Dog, som Ven af Huset skal han være mig velkommen. — (Til Tjeneren) Det skal være mig kiert, at see Baronnen; og Folk af mine Lige pleier jeg ikke at bestemme et vist Klokketiet. (Tjeneren gaaer.)

Ferdinand.

De vil finde i ham en Komplimentmager af første Klasse.

Wodmar.

Det er en besværlig Vane, og jeg har ikke sjelden bemærket, at flige Folkes Væsen bestaaer mere i Ord end i Handlinger.

Monheim.

Dog synes mig, at man nu omstunder alt for meget forsømmer Høfligheden, og tilsidst tabe vi aldeles den store Verdens Tone. —

Karl.

Ja, der er Forskiel paa Høflighed og et evigt Komplimentmagerie.

Wodmar.

Tilforladelig; thi man kan være sandne og lige frem; kun omgaaes fortroelig med faa, men aldrig mangle Høflighed mod nogen.

Sophie.

Det gif endda nok an; om han kun ikke var hver Mandes Ven. —

Wodmar.

Sandelig! det er et farligt Slags Mennesker; thi da de naturligviis ere ustadige, eller meget mere uden Karakter, stifte de ofte mere Ondt, end de alersletteste Mennesker.

Mon:

Monheim.

De forlader, Herr Svigerfader! (i det han staaer op)
jeg maae ud.

Wodmar.

Lev vel, til vi sees igjen.

Ferdinand.

Jeg troer sandelig, at det er paa Tiden, jeg maae
hen til Obersten; naar havde jeg glemt det.

Wodmar.

Jeg haaber, du ikke for nogen Slags Fornøielse
vil glemme Tienesten?

Karl.

Jeg troer du skal have Vagt i Dag?

Ferdinand.

Ja, det er i Dag min Tour, men jeg gjør den ikke.

Karl.

Hvorfor ikke?

Ferdinand.

Det skal jeg nok sige dig en anden Gang. Farvel!
(Gaaer).

Wodmar.

Lidt mere sat Væsen, og denne Munterhed vil
fikke sig ret godt for hans Stand. (Til Sophie)
Men hvorfor sidder din Søn saa stille? Lør han ikke
røre sig? Spring omkring, mit Barn; jeg kan ikke
lide, at en Dreng paa 6 Aar alt skal agere Philosoph.

Sophie.

Staae op, Grandpapa tillader det. (Barnet
staaer op.) Gaae hen, og kys Haanden. (Drengen
gaaer hen for at kysse Haanden, men Grev Wodmar kysser
ham hiertelig.) Lad din Bedste-Fader høre, hvor meget
du alt har lært. —

E.

Frik.

Frik.

Skal jeg sige noget frem af Mythologien, eller af Historien?

Wodmar.

Er du saa lærd?

Sophie.

Af begge Dele. Hvem var Gud for Krigen?

Frik.

Mars.

Sophie.

Gud for Kierlighed?

Frik.

Venus og hendes Søn Cupido.

Karl.

Ja! veed du ogsaa det?

Frik.

O ja; og han skyder med Pile, men de gikre intet ondt.

Wodmar.

Virkelig?

Karl.

Dog mangen Gang.

Sophie.

Men hvem var Alexander?

Frik.

En stor Konge i Mæcedonien, som overvandt Darius, og havde stor Tillid til sin Doktor.

Sophie (kysser Barnet).

Brav, Frik. —

Wodmar.

Men siig mig nu engang hvor mange Guder der ere.

Frik.

Tre.

Sophie.

Vist ikke, Frik; ei!

Wodmar.

Wodmar.

Seer I med jeres Opdragelse; I fylder Hovedet med fremmede Sager, og lader dem lære Ord uden Mening. Saaledes er det med jeres Modeopdragelse. Tag mig det ikke ilde op, Sophie, men det staaer mig ikke an; derom maae vi nærmere tales ved.

Sophie.

O hvor gierne, min Fader! Deres Raad skal være mig en Lov. Nu vil jeg føre Barnet op til Hovmesteren.

Wodmar.

Godt; jeg kommer strax efter.

(Sophie gaaer.)

Anden Scene.

Grev Wodmar. Karl.

Karl.

Hvad De der sagde, har jeg tidt tænkt; naar man har gjort Børn til Papagøier, saa troer man at have gjort nok.

Wodmar.

Hvem kan tage en Kone det ilde op, som feiler med den bedste Villie af Verden? Sandt nok: vel var det Mandens Pligt — —

Karl.

Ja, hvad sørger han for, uden at bære hans broderede Stierne omkring i alle Huse her i Byen; hænge efter alle Fornøielser, og ingensteds at finde nogen; som er næsten færdig at briste af Stoltthed over hans Grevetitel, og dog undertiden at gjøre sig forfærdelig gemeen.

Wodmar.

Det er ikke min Skyld, at Sophie ægtebe ham; og den Naade, som de leve med hinanden paa, staaer mig aldeles ikke an. Dog, derom en anden Gang. — Dette er det første Dieblis, Karl, jeg seer dig allene. (Karl vil kysse hans Haand, men Grev Wodmar omfavner ham.) Hvorledes har du levet i al den Tid, vi have været fra hinanden? —

Karl.

I en gestæftig Uvirkksomhed, min Faer, som de fleste af os, der endnu ingen Bestemmelse har.

Wodmar.

Vel dig, at du forlanger Bestemmelse og Virksomhed; men min Søn, Træet maae have Kræfter, førend det kan bære Frugt. Jeg havde maaskee for lang Tid siden ogsaa kunnet anbringe dig i een eller anden Vei, ligesaa vel som saa mange andre dine Lige; men jeg er en Fader af, at man ved den megen Tiggeng paanøder Fyrsten saa mange duunhagede Dreng, som neppe har Forstand nok til at holde deres egne Handlinger i Ligevægt, end sige til siden at dømme over Liv og Død, Ere og Gods, over et Lands Vee og Vel; thi det hænder ofte, at det kommer an paa en eeneste Stemme, enten man giver Fyrsten et for Landet godt eller skadeligt Raad.

Karl.

Ikke for at tale om et besynderligt Tilfælde; men retter vor Duelighed sig efter vor Alder? Gives der ikke unge Mennesker paa 20 Aar — —

Wod-

Wodmar.

Som ofte har mere Duelighed og mere Kundskab, end Gamle? — Det nægter jeg ikke; men et Menneske i den Alder har sielden den Fasthed, det bestemte Væsen, som egentlig udgør det virksomme Menneske. I Almindelighed søger man at skaffe sine Børn et Embede i Staten, ikke for at gavne den, men for at lade den føde dem, skaffe dem gode Indkomster, eller for at smigre deres Forsængelighed. Jeg for min Part vilde ikke før overgive Staten nogen af mine Børn, førend jeg kunde haabe, at jeg bragte den en nyttig Gave.

Karl.

Men der er en Tid, i hvilken det unge Menneske føler en uimodstaaelig Drift til Arbeidsomhed: da der brænder en Ild inden i os, som forterer os, naar man ikke gier den Lust: da man føler Kræfter hos sig til at kunde flytte Bierge.

Wodmar.

Og kommer siden ind i en Verden, hvor der ikke tales et Ord om alt dette; seer sig standset ved ethvert Skridt; hvor man geraader i saa forskellige Forviklinger med andre Stænder, finder saa mange Hindringer i sine Medarbejderes Egenfindighed og Lidenskaber; allevegne Dumhed og Fordomme. Troe mig, man kan med det bedste Hoved, det bedste Hjerte og den virksomste Dyd ikke udrette noget, naar man ikke næsten har en himmelsk Wiisdom, en uovervindelig, en utrættelig Arbeidsomhed; og hvorledes kan man hos et ungt, flygtigt og fyrigt Menneske formode alle disse Egenheder, som endog hos den erfarenste Mand ere saa sieldne?

C 3

Karl.

Karl.

Men at handle, være virksom, er det ikke vores første, vores tidligste Kald?

Wodmar.

Vist er det Menneskets Bestemmelse! men ved at handle maae der ogsaa komme noget frem. Mennesket maae med Overbeviisning kunne sige: det var godt, hvad jeg gjorde! Overalt er Selvtillid en livløs Ting, en Fakkell som slukkes ved det første Vindstød. Den mandige Kraft bør være som Gnisten i Flintestenen, kun synlig naar Staalet slaaer an derpaa, men da sikker. Dog, alt dette siges ikke, fordi jeg endnu længere vil lade dig være uden virkelige Forretninger; endnu i Dag, naar jeg kommer til Hoffet, vil jeg indbede mig en Bestilling for min Karl.

Karl.

Naar jeg ledes ved Deres Naad, kiereste Fader, og ved Deres Understøttelse —

En Tiener.

Her er en Bonde fra Godsset, som underdanigst lader spørge, om Greven har noget at befale.

(Gaaer).

Wodmar.

Føer ham ind i det andet Værelse — jeg skal strax være hos ham. — (Til Karl.) Saadanne Folk maae man aldrig lade vente paa sig: deres Tid er kostbar; altsaa — lev vel til siden, Karl.

(Gaaer bort hver til sin Side.)

Tredie

Tredie Scene.

(Skuepladsen forandres til Grevinde Amaldi's Værelser, hvor der staaer et Natbord. Kammerpigen kommer op.)

Grevinde Amaldi (kommer ud i en Pudermantel).

Grev Monheim (følger efter hende).

Amaldi.

Saaledes er det: jeg haaber, at De forstaaer mig saaledes, som jeg meener det.

Monheim.

Jeg forstaaer Dem kun alt for vel. Indholden af alt dette er, at De er fæd af mig, at De ikke kan lide mig, og at De gierne vil af med mig.

Amaldi.

Skulde jeg virkelig have sagt det? — Lad os engang høre —

Monheim.

Ja, hvad skulde Deres Tale vel ellers betyde? "De maatte for Fremtiden frabede sig mine hyppige Besøgelse," og deslige.

Amaldi.

Er De saa kortsynet, at De ikke veed at gjøre Forskiel imellem det, hvad man gierne gjør, og det, hvad man maae gjøre?

Monheim.

Har en Grevinde Amaldi vel nødig at maatte noget?

Amaldi.

Nu, Greve! man maae det, som man holder for godt, for raadeligt, som —

Monheim.

Men hvorledes kan alt dette træffe ind her? Thi, som jeg alt engang har sagt, jeg vil til min Kones Bedste haabe, at hun ikke har sat Dem Ting i Hovedet, som —

Amaldi.

Wener De, jeg lader mig sætte Ting i Hovedet? De kender mig slet, Herr Greve!

Monheim.

Jeg meente det ikke heller saaledes; men hvad kan man —

Amaldi.

Kort, thi ellers seer jeg vel, at vores Samtale ingen Ende faaer: jeg troede, at Deres Kone var fornuftig nok til, ikke at bekymre sig om hendes Mand's Opførsel: og saa længe, Herr Greve, har jeg taalt Dem i mit Huus. Men nu, da jeg veed det Modsatte, seer De, saa maa jeg for Fremtiden aldeles frabede mig Deres Omgængelse; thi en Amaldi taaler ingen Medbeilerinder, kan ikke fordrage den Mand til Elsker, som deeler sig imellem hende og en anden, om det ogsaa var hans Kone.

Monheim.

Deele? Naadige Frue! Deele? Hvor er der en Deel af mig, som ikke aldeles hører Dem til? — Og hvis den Tanke ogsaa quæler Dem, at jeg har min Kone i Huset, saa skal hun i Morgen tidlig paa Døren, og leve paa et langt bortliggende Landgods: og (kaster sig for hendes Fødder) saa vil dog Deres Kierlighed til mig —

Amaldi

Amaldi

(Slaaer en stor Latter op).

Min Kierlighed! — Deres Kones Tanker skalde
 qvæle mig? — (Leer.) Troer De vel, at jeg nogen-
 finde kunde elske Dem? Kan De vel nogentid troe,
 at jeg ved en anden vilde lade mig betage en giort
 Erobring, naar jeg ikke selv var keet af den? Ha!
 ha! jeg vilde kun forsøge, hvorvidt en erfaren Mand
 ogsaa kunde drive sine Daarligheder, for derved at faae
 meer Overbærelse med de Yngere. Nu veed jeg det,
 og nu (neier for ham) Lev vel!

Monheim.

Grevinde, De vil forlede mig til et Skridt —

Amaldi.

De vil dog vel ikke bringe Dem selv af Dage?
 Ha, ha, ha!

Monheim.

Og det siger De med saadan en Latter?

Amaldi.

Ja, jeg tænker nu just paa, hvad Gørthe lod den
 unge Werther skrive for Breve. Farvel, fyrige Elsker!
 (Gaaer.)

Monheim.

Ha, Qvinde! det er dit Bærk; men du skal und-
 gielde det! (Vil gaae.)

Kammerpigen.

Herr Greve! hvad faaer jeg for en Belønning?

Monheim.

Gaae, Qvinde!

(Han gaaer.)

Amaldi (kommer ud).

Er den Nar borte?

Kammerpigen.

Ja, Deres Naade!

(Grevinden sætter sig, for at lade hendes Haar rette.)

Amaldi.

Det bliver dog altid en Slags Fornægtelse at see, hvorledes vi Fruentimmer, med nogle faa gode Ord, kan faae det hele Mandfign til at sætte til os.

Kammerpigen.

Men ofte ere vi ogsaa —

Amaldi.

Blive vi ogsaa fangen; kan være: som for Exempel, ikke sand, om en Grev Karl vil du sige? —

Fjerde Scene.

De Forrige. Grev Karl.

Karl (kommer ind).

Forlad, Deres Naade, at jeg kommer uanmeldet ind.

Amaldi.

De veed jo, Herr Greve, at De har den Ret-
tighed.

Karl.

Endnu ved Deres Rathbord?

Amaldi.

Jeg har først sildig kunnet begynde; og De veed vel, at det hos os Fruentimmer er en væsentlig Forretning, endskjønt det egentlig er jer Mandfolk, som har gjort os det til en Nødvendighed.

Karl.

Det er en dum Klods, som blot seer paa sin Skiggenes Punt.

Amal-

Amaldi.

Det tilstaaer jeg, naar han blot seer derpaa; men troe mig, der er ingen, som det jo vil være en angennem Biring. Og da det nu engang hedder, at det er vor Bestemmelse, at behage jer Mandfolk, hvad Under da, at vi paa en saa vigtig Biring anvender al vores Opmerksomhed?

Karl.

Hvad jeg herved kan bemærke, er, at der er ingen Ting i Verden, som jo ved et Fruentimmers Veltalenhed faaer en anden Vending.

Amaldi.

Og altsaa er der ingen Ting saa slem, som jo ved os kunde synes god; men heller intet saa godt, som vi jo formaae at fremstille som ondt. Seer De, Herr Greve, saa ere vi jo fortreffelige til at stadfæste den Sætning, at alting har sin gode og onde Side: og, naar jeg ret betænker det, den største Forsægterinde af Systemet om den bedste Verden.

Karl.

De bliver jo til en heel Philosoph.

Amaldi.

Det er Misklang i en Fruentimmer-Mund! Ikke sandt?

Karl.

De vil sige: en fremmed Tone, som er farlig, om den blev almindelig; men det treffer ikke ind hos Dem, som saa meget udmerker Dem blandt Deres Røn.

Amaldi.

Udmerke, det gad jeg just ikke. Jeg kender ret vel Grændselinien imellem Mandfolk og Fruentimmer;

men

men seer De, da saa mange Mandfolk blive quindagstige, saa tillad ogsaa, at et Fruentimmer nu og da paatager sig noget af det Mandige.

Karl.

Hvad er det, som ikke hos Dem er godt, fortreffeligt?

Amaldi.

De bliver ret galant, min kiere Greve! og det er hos Mænd af Deres Lige enten Ironie, eller ogsaa slet ikke at tænke noget.

Karl.

De forglemmer det tredie: Sandhed.

Amaldi.

Nok herom; det kunde ellers lede os for langt bort. — Men har De vel nogensinde været ret forlobt?

Karl.

Jeg var det aldrig halv.

Amaldi.

Det er meget sagt. Siden den Tid jeg blev Enke, har jeg, som De veed, seet mange, som vilde faae mig til at troe, at de vare forlobte i mig, og de har maaskee ogsaa selv bilbt sig det ind; men blandt alle disse har jeg ikke fundet en eeneste, som jeg med Sandhed kunde have sagt det om. Den Tanke, at jeg er en rigtig Enke, at jeg ved mit Bekjendtskab kunde faae min Mand en anseelig Post ved Hoffet, var nok stedse den fælles Punkt, som alle mine Beilere sigtede til. For at nyde Kierlighedens Fornøielser, maae man hverken have Rang eller Rigdom, men man maatte sandelig være en fattig Malerdatter. Ha, ha!

Karl (forbauset).

Hvorfor saa lige det?

Amal-

Amaldi.

Hvorfor bliver De saa forbauset? Ha, ha! tænker De, at jeg ikke veed noget med Dem? Er ikke en vis Malerdatter —

Karl.

Nu vel, jo. Men hvoraf veed De det?

Amaldi.

Alf Dromer, af Deres og min Ven, som jeg undertiden siger smukke Ting, paa det at jeg hist og her kan faae Nytt at vide; kan have een til at føre mig op og ned af Trapperne, og være vis paa, i alle Selskaber at finde en Person til mit Triset-Partie.

Karl.

Altsaa af den største Sladderhank under Solen? —

Amaldi.

Og hvorfor maae man ikke ogsaa vide det? Hvad er det saa videre? Thi, at De virkelig vilde ægte hende, det kan ikke være muelig; saa svag troer jeg Dem ikke, at De skulde ansee Kreaturer af det Slags for andet, end hvad de ere, — Tidsfordriv. Jeg maatte ret lee, at den eenfoldige Dromer kunde frygte for, at en Grev Karl skulde forlade det Kald, som han maae søle hos sig, til at blive en stor Mand; tilspærre alle Tilgange til enhver nu for ham aaben Værespost, opgive alle fordeelagtige Forbindelser, som jeg nok vilde være Vorgen for, at det kun beroer paa hans eget Valg.

Karl.

De skal ikke heller have taget Feil af mig, Frue Grevinde.

Amal-

Amaldi.

Det sikkerste Middel, kiere Greve! er: — jeg raader Dem det som en Ven — at De kaster sig i en andens Arme.

Karl.

Forstaaer De sig saa lidet paa Lidenfkaber?

Amaldi.

Men hvem siger, at De strax skal elske den anden? Søg Dem en Person op, som De, uden at være forelsket udi, ikke finder ubehagelig; giwt Dem med hende, og da er De i Sikkerhed for hiin Svaghed.

Karl (halv sukkende).

Og er saa — —

Amaldi.

En Bedrager, vil De maaskee sige? — Kiere Greve! det er bleven saa almindelig hos vores fælles Kion, at Skylden er hos dem, som lade sig bedrage. — Og hvorfor vil De allene være Daare? — Deres Pige, hun maae være nok saa fuldkommen, bliver stedse Fruentimmer; og — jeg er selv Fruentimmer — og som Fruentimmer bliver hun Dem kun troe, saalænge hun ikke finder noget, som hun synes bedre om. Troe mig, giwt De Dem.

Karl.

Men hvorfor giwte mig? Hvorfor just saa lige det?

Amaldi.

Fordi det er det eeneste og bedste Middel til Deres Redning. — Følg De mit Raad; søg De Dem en Person op, som kan forskaffe Dem Midler og Protection; og naar hun kun er taalelig, saa vil det nok gaae godt.

Karl

Karl.

Siden De med saa megen Veltalenhed taler for Givtermaal? Hvorfor givter De Dem da ikke igien? Ikke sandt, De vil ikke paa ny lægge sig Bænker paa?

Amaldi.

Ikke derfor — men — maaskee — Lev vel. — (i det hun gaaer) Amaldi lader sig ikke gierne see fra hendes svage Side.

Karl

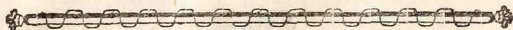
(staaer ganske forbauset, og siger halv artikulæret:)
Det er besynderligt!

(Gaaer.)

Ende paa den anden Aft.

Tre

Tredie Akt.

Skuepladsen forestiller Sophies Værelse.

Første Scene.

Sophie (siddet ved et Arbeidsbord; hendes Arbeide ligger paa Bordet. Hun læser i en Bog).

Karl (kommer ind).

Sophie.

Hvorfor saa forstyrret, min kære Broder?

Sophie.

Fordi jeg er det ulykkeligste Menneske, Søster! det meest vaklende og meest ubestemte Menneske, mig selv en Alffæ.

Sophie.

Har du været hos din Pige?

Karl.

Å! jeg vilde, at jeg havde været der; der havde jeg dog været ganske det, hvad jeg er: enten hende hengiven for steds, eller skilt fra hende for evig. Der er sandelig ingen større Fornedrelse for Mennesket, end den Tilstand, jeg befinder mig udi.

Sophie.

Naar du ikke har været der, hvad kan der da være hædet? Siig din Søster det, som fortiener din Fortroelighed. Siig hende det, og hvori jeg kan være dig behjælpelig, hvad jeg kan gøre —

Karl.

Karl.

Jeg var hos Grevinde Amaldi; hun er, som jeg tilforn har sagt dig, et ypperligt, et herligt Fruentimmer, en mandig Siel. Dig vil jeg sige det, thi du veed, hvor langt jeg er fra Pralerie af dette Slags; jeg troer, det beroer allene paa mig, saa bliver hun min Kone.

Sophie.

Hun, til hvis Rigdom, til hvis Anseelse hele Landet frier?

Karl.

Jeg gik fra hende, og tænkte ogsaa paa de Fordele, som jeg derved kunde erholde — tænkte ogsaa paa den anden Side paa den Elendighed, jeg vilde styrte mig udi, som jeg tillige vilde styrre min Lovise udi, og havde fast besluttet: at aabenbare min Fader alting, og siden anholde om Grevinde Amaldi. Det er vist, at jeg ikke kan elske nogen uden Lovise, men jeg vil kunne have Hviagtelse for hende, og —

Sophie.

Nu?

Karl.

Med dette Forsæt kom jeg herhid, og faaer her ved Døren dette Brev fra hende.

Sophie.

Fra hvem?

Karl.

Fra hende, fra min Lovise. Hør kun, jeg beder dig. "Det er nu otte Dage siden, at du, min Eeneste, min Bedste, har været hos mig. Hvor er min Mand? thi det er du for Gud; — forladt! forglemt! Hvis Karl nogensinde kan forlade mig, da, det er skæffelig!

D

men

men da dræber jeg med egen Haand det Barn, som jeg faaer ved ham; det vil være en moderlig Belgierning; og siden lader mig offentlig henrette. Thi hvad skal vel et Fader- og Moderløs Barn, en beskæmmet Pige gjøre her i Verden? Dog, jeg raser, det kan Karl aldrig. Den Ligegyldighed, Koldsindighed, var alt død for mig. Kom for alting snart, eller mine Taarer brænde mine Dine ud; kom til din træe

Lovise."

Sophie

(er heftig rørt; efter nogen Tausked).

Og hvad vil du nu gjøre?

Karl.

Veed jeg det selv? O! stille mig offentlig hen til Skue, at ethvert ungt Menneske kan see mig, vige skielvende tilbage, og erfare, hvad en ubetænksom Kierlighed kan gjøre af et Menneske. — Raad mig, Søster! raad du mig!

Sophie.

Det kommer an paa dig; du har Valget: om du heller vil berøve din kære Fader, som saa inderlig elsker dig, som sætter al sin Fortroelighed til dig, om du vil berøve ham al den Glæde for Fremtiden, som han kunde finde i den Tanke: i dig at see sin Familie paa en værdig Maade forplantet. Om du for stedse vil frasige dig al videre Fordring paa Vre og Navn, og om du efter det første Kierligheds Mars Forløb har Lyst til at leve et Liv fuld af Modbydelighed og Breidelser; eller om du vil overlade din Pige til det første Dieblis Smerte, forsørge hende paa en anstændig Maade, og lade hende trøste sig med saa mange andre,

andre, som har fristet samme Skiebne. Tiden vanner os til alting. Og kan man ikke holde hele Sagen dulgt, og saaledes redde Pigens Ære?

Karl.

Vel talt — men — O! der seer jeg din Mand komme; jeg vil ikke, at han skal see mig i den Tilstand, jeg besinder mig i; jeg vil gaae op paa mit Bærelse. Lad mig kalde, naar vores Fader kommer hjem.
(Gaaer.)

Anden Scene.

Sophie. Monheim.

Monheim

(i det han kommer ind).

Var det ikke Karl, som der gik?

Sophie.

Jo.

Monheim.

Hvorfor slyr han mig?

Sophie.

Ikke det jeg veed; han vilde just nu gaae op paa sit Bærelse.

Monheim.

Oh! jeg merker det alt for vel, at jeg er saavel ham, som Dem, Madame, og Deres hele Familie utaalelig.

Sophie.

Hvilken Indbildning! Karl kommer just i dette Dieblisk fra Grevinde Amaldi, og i Fortroelighed, saa troer jeg, han er forlobt i hende —

Monheim.

Hvad vil De sige dermed? Ah! — det skal være en Skofe! — Altsaa er Komplotten dog rigtig! —

Dromer har altsaa Ret! — saa jeg skal altsaa være en Nar for jer Fruentimmer, og tiene jer til Latter?

Sophie

Jeg er ganske forundret. Hvad feiler Dem?

Monheim.

Ligesom De ikke vidste det; som om det ikke var saa superflog indrettet: at Almaldi skulde drive mig til det yderste, og siden forlade mig med haanlig Latter. De har villet ydmyge mig.

Sophie.

Jeg veed, ved Gud! ikke noget af alt dette.

Monheim.

O! Fruentimmer-Eder, dem skulde man nok saa strax fæste Troe til? Jo. — men De har taget Feil; jeg vil ikke længer tiene til Spot for en Familie, som jeg hader. Endnu i Morgen vil jeg aasted; jeg vil give Dem en anstændig Underholdning, og være skilt fra Dem for evig. At De kun ikke sætter sig derimod, det siger jeg Dem.

Sophie (i det hun reiser sig).

O! frygt kun ikke derfor; en Mand af Deres Lige —

Monheim.

Jeg har drømt Nar nok bort med et eenfoldigt hierneløst Fruentimmer —

Sophie.

De er en vild halstyrig Mand.

(Gaaer.)

Tredie Scene.

Grev Rodmar (kommer ind). Monheim.

Rodmar.

Hvad er paa Færde? Hvad har her været at bestille?

Mon-

Monheim.

Det er vel, at De kommer. Jeg kan ikke længere leve med Deres Datter.

Wodmar.

Og hvorfor ikke? Af hvad Årsager?

Monheim.

En eeneste indbefatter dem alle. Hun er mig utaalelig.

Wodmar.

Hvorfor var hun det ikke tilforn? Hvorfor gjorde De sig saa megen Umage for at faae hende?

Monheim.

Fordi jeg var forblindet, fordi jeg ikke kiendte noget bedre. Og ikke nok, at jeg maae taale hende, men hun omgaaes med hemmelige Rænker, og søger at berøve mig al anden Fornøielse; gjør mig til en Spot for Verden. O jeg vilde —

Wodmar.

Roelig, Herr Greve, roelig; før Dem op, som det sømmer sig en Mand. Har De Besværligheder, saa skal Dem som Huusfader derved; og vil De tage mig i Raad med, saa er jeg til Tieneste.

Monheim.

Jeg vil nu ikke høre om andet end Skilsmisse, om Vortreise; og, jeg siger Dem det i Forveien, giver De ikke Deres Samtykke, tager De ikke Deres Datter tilbage igjen, saa skal jeg saaledes mishandle hende —

Wodmar (halv opbragt).

Det skal jeg nok vide at sætte hende i Sikkerhed for. Gaae! De er ude af Dem selv; sæt Dem i den Forsatning, at en fornuftig Mand kan tale med Dem.

Monheim.

Gødt, jeg gaaer; men jeg siger Dem endnu en-
gang: dersom Deres Datter er Dem kjer, saa stil
mig ved hende. (Gaaer.)

Fjerde Scene.

Grev Wodmar. Sophie.

Wodmar

(aaabner Cabinet-Døren, og kalder:)

Sophie!

Sophie

(kommer grædende ind).

Er De her, min Fader?

Wodmar.

Ja, mit Barn. Men hvad er der imellem dig
og din Mand?

Sophie.

Veed jeg det? Og kan jeg gjøre for —

Wodmar.

Uenighed i Ægteskab er dog næsten altid Konens
Skyld.

Sophie.

Kiereste Fader, jeg veed mig aldeles ikke Skyldig!
Fra den Tid jeg blev ham ligegyldig, og han søgte
sin Fornøielse allevegne, kun ikke hos mig, blev jeg
sandt at sige ogsaa kold imod ham; men jeg lod det
aldrig mangle paa en sømmelig Opsørsel imod ham.
Vi levede vel paa en kold, men dog anstændig Fod,
indtil i Dag, da han kommer ind med et opfarende
Væsen og taler til mig om Skilsmisse.

Wodmar.

Hvorledes beegnede du ham?

Sophie.

Sophie.

Vist nok, jeg blev ogsaa utaalmelig.

Wodmar.

Hvad tænker du nu at ville gjøre?

Sophie.

Kaste mig i Deres Arme, og bede Dem at befrie mig fra min Tyrans Vold.

Wodmar.

Du vil altsaa ogsaa skilles fra ham?

Sophie.

Gierne, meget gierne!

Wodmar.

Og efterlade mig den sørgelige Tanke, at jeg har skiftet, eller meget mere tilladt, et uhykkeligt Ægteskab, og derfor, som en stedsevarende Vebreidelse, at see dig for mine Dine.

Sophie.

Men hvad skal jeg da gribe til?

Wodmar.

Forsøge, hvad Estergivenhed formaaer.

Sophie.

Saa skulde jeg da fornedre mig?

Wodmar.

Den Kone, som bringer hendes Mand paa rette Bei igien, fornedrer sig aldrig.

Sophie.

Men hvad kan det hielpes?

Wodmar.

Naar den første Storm er forbi, og du viser Fortrydelse over din forrige Utaalmodighed, og du giver gode Ord — O Sophie! et Fruentimmers Mildhed kan tæmme en Tiger. Vil du gjøre det, mit Barn?

Sophie.

Hvad giøre Børn ikke, for at adlyde saadan en Fader?

Wodmar

(omfavner hende).

Forsøg det, min Bedste! bring din Mand til sin Fornuft igien, og saa vil jeg være dig behjælpelig at styrke ham i den. Trøst dig! Menneskets Vei er desuden ikke en Jodstie, som er besaaet med Roser.

Sophie.

Alting, kiereste Fader, alting! Karl var her nylig; han bad mig, at jeg vilde kalde paa ham naar De var kommen.

Wodmar.

Gjør det.

Sophie

(ringer; en Diener kommer ind).

Bed Grev Karl komme need.

(Dieneren gaar.)

Wodmar.

Jeg vilde bragt dig gode Tidender, og saa blev jeg paa saa ubehagelig en Maade hindret deri.

Sophie.

Tilgiv! —

Wodmar.

Lad det nu være godt. Du kan heller ikke derfor; det vil nok gaae bedre. Nu, de gode Tidender ere: at jeg har været til Hove, og blev meget naadig modtaget af vores Fyrste, og har erholdt en Majors-Plads for min yngste Søn, og Karl er ansat i Cancelliet; han bevilgede det paa en Maade, som jeg aldrig glemmer.

Sophie.

Sophie.

Hvor Karl vil glæde sig! at see sin virksomme
Siel ansat til en bestemt Forretning.

Wodmar.

Og Ferdinand, at han nu faaer tvende Epauletter.

Sophie.

Hvor mon han er? Jeg har ikke seet ham i
lang Tid.

Wodmar.

Han er formodentlig ved Exerceringen. — Endnu
een Ting: siig mig dog, hvad er det for en Sag med
Karl og en Borgerdatter her i Byen?

Sophie.

Det er en Sag, som voldes Karl megen Rummer;
han er virkelig forlobt.

Wodmar.

Da beklager jeg ham; thi jeg anseer det for en
sand Ulykke, naar man bliver forlobt i en Pige, som
ikke er af den Stand, at man kan giøte sig med hende.
Men hvad er det for en Pige?

Sophie.

Uagtet jeg har været hans Fortroelige, saa har
jeg dog først for nogle Dage siden faaet at vide, at
det er en vis Maler Wermans Datter.

Wodmar.

Jeg kiender ham ikke; men hvad Under ogsaa, at
brave Kunstnere blive ukiendte? Hvem bryder sig vel
om dem, naar de ikke ere Markskrivere?

Sophie.

Karl har alt lovet mig, at han vilde forlade
denne Pige.

Wodmar.

At han ikke giver sig med hende, det indestaar jeg for.

Sophie.

Vist nok! i Kierlighed er han en Sværmer.

Wodmar.

Det skader ikke; hans Stoltthed er mig den sikkerste Borgen. Overalt er det ikke Umagen værd, at man taler saa meget om en Udsvævelse, som er saa sædvanlig hos et ungt Menneſke.

Sophie.

Desuden har Grevinde Amaldi Hensigter med ham, som han selv har bemærket, og som ikke ere ham imod; men see, der kommer han.

Femte Scene.

De Forrige. Karl.

Karl.

De har været længe ude, min Fader.

Wodmar.

Jeg har gjort nogle Visiter.

Sophie.

De har mig maaſtee ikke nødig ved Deres Samtale.
(Gaaer.)

Wodmar.

Jeg kommer strax efter.

Karl.

Har De været ved Hoffet?

Wodmar.

Ja, min Son; og jeg har anbragt dig i Hverstens Tjeneste.

Karl.

Karl.

Har De det? O tusend, tusend Tak!

Wodmar.

Vær overbevist om, at en Faders første Glæde er, at skaffe sine Børn Fornøielse.

Karl.

Jeg forsikrer Dem, at hvis Jver og en god Villie formaae noget, saa skal De ikke opleve nogen Skam for mig.

Wodmar.

Det haaber jeg; det er jeg overbevist om. Jeg har saa megen Tillid til din Jver, at du ikke vil ansee nogen Forretning for liden; thi den ringeste Esterladenhed kan have vigtige Følger.

Karl.

De kan troe, jeg føler, at det er ingen ringe Ting, at være paa Raad med til sin Fyrstes Vre, naar det gielder en heel Nations Vel.

Wodmar.

Tilvisse er det en vigtig Sag; og paa det at dit Raad kan være passende til Omstændighederne, saa studeer med megen Opmerksomhed din Nations Karakter; opsig dens Lyder, saavel som dens Dyder, og hold dig til dem, som have mere Erfarenhed end du, saa vil du ikke staae Fare for, at anvende din Theorie urigtig, som i Almindelighed hændes Begyndere, endog med den bedste Villie.

Karl.

Jeg har dannet mig Grundsætninger —

Wodmar.

Bliv dem for alting troe, ikke med Egenfindighed, men med Standhaftighed, saa længe du er overbevist om

om dem. Paatving ingen dem; men finder du een, som vandrer paa samme Vej med dig, som paa samme ogsaa søger det Gode, o saa slut dig med broderlig Kierlighed til ham; søg for alting ikke at ville nyde nogen Slags Ære udeelt. Kierlighed til Fædrelandet er: at ville Fædrelandets Vel, hielpes til at befordre det, det skee ogsaa ved hvem det ville. Det er desværre kun alt for almindelig i vore Tider, at Egenytte og Vergierrighed paatager sig den prægtige Titel: Patriot. Det, hvorom jeg frem for alting vil bede dig, er: ikke ubuden at trænge dig ind i andres Embede, men at forrette dit af din ganske Siel. Vogt dig derhos for den Svaghed, at ville finde paa noget Nytt, men lad ingen Uret, ingen Fordom i dit Hage blive uluget; søg ikke at styrte det om, men at udrydde det; thi hiint foretager du dig forgieves. Gjør overalt ingen stor Støi af dine Forretninger; byg ikke din Roes paa andres Feil; vær ikke stedse rede til at laste, men handle og tie.

Karl.

Jeg har alt ofte merket, at Efterabelsesyge paa den ene Side, og Lastesyge paa den anden, er en meget almindelig Feil, og dog med den største Larm og de prægtigste Ord at blive uvirksom.

Wodmar.

Det skee dig aldrig. Jeg vilde ogsaa — — men jeg bliver snaksom; det faderlige Hjerte flyder over.

Karl.

O, kiereste Fader! bliv ved. Kan De vel give Deres Søn for mange Veiledere med paa hans Vej? thi det skal Deres Forskrifter være mig.

Wod:

Wodmar.

Nu da, min Søn! lad Sandheden følge dig i alle dine Foretagender; det er Indholdet af alle Forfærdelser. Søg ikke at bringe noget i Stand ved Gienveie; selv Veien til det Gode være hos dig ikke krum. Og skulde der hist og her paa din Vej komme et Skarn, som vilde saae dig til at troe, at det var nødvendigt, saa lad ham kun løbe, men ansee ham som din Herres Dagvasker.

Karl.

Sikkerlig! O, min Fader! hvor jeg glæder mig over, hvorledes jeg vil anvende mine giorte Jagttagelser! hvor jeg vil ivre imod enhver Misbrug.

Wodmar.

Vel; men endnu engang: søg ikke at omstyrte, men at udrydde. Betænk, at Mennesket stræber forgieves efter Fuldkommenhed; og den største Kunst bestaaer deri, blandt flere Onde at vælge det mindste. I Særdeleshed, om du ogsaa skulde bringe det saa vidt, saa var aldrig Ophavsmanden, at en Anordning med eet bliver ophævet, om den ogsaa var nok saa skadelig. Man maae hos Almue vedligeholde den Tanke, at man ikke kan seile, ellers taber man dens Fortroelighed, og derved tabes alt. Der gives jo hundrede Veie til at erstatte en Sag, som vel ofte ikke ere saa glimrende, men nyttigere. Som jeg alt engang har sagt, dit Væsen være en stille Virksomhed: det være sig ellers, at du forudseer en truende Skade; og vil man da ingensteds høre dig, saa træng med dit Anliggende lige ind til Fyrsten, han vil vist ikke blive dig unaadig derfor.

Karl.

Karl.

Varsom ved Deres Lærdomme, min Fader, og ved Deres Understøttelse vil jeg snart svinge mig i Veiret.

Wodmar.

Jeg vilde, din Hensigt var, heller at blive en nyttig Mand. Det evige Forslytten af det Embede, hvortil man ofte er duelig, for i et andet at blive slettere, er Forræderie mod Fædrelandet, Fornedrelse og Forringelse i eens eget Værd. At være stor, er, at være det heelt, som man skal være. Lad det for Næsten ikke falde dig ind, som om du paa denne Maade ikke vil finde mange Hindringer paa din Vane. Du vil maaskee ogsaa blive undertrykket, blive din Fyrste ubeskiendt, ja vel ogsaa blive bagtalt hos ham; men vandre desuagtet, vandre din Vane trostigt frem: den Tid vil dog komme, da man vil finde dig; og kommer den end ikke, saa vil Tilfredshed dog stedse blive din Belønning. Men virkelig, vi forvilde os for vidt; lad os bryde af. Du veed, at jeg for længe siden har bestemt dig til Stamherre.

Karl.

Ja, min Fader, det veed jeg.

Wodmar.

Da du nu faaer et Embede, saa ønskede jeg, at du vilde see at faae dig en Kone. Naar hun er af Stand, saa har jeg intet derimod at sige; thi et saa vigtigt Valg skal allene berøe paa dig. Veed du ingen?

Karl

(Studser, urolig og som han kun saa halv havde taget en Beslutning).

So saamen! jeg tænker at Grevinde Almaldi er et Parti, som hele Verden ikke vil kunne have noget

at

at indvende imod. Hun er af Adel — har Formue — Protektion og alt, hvad Fordomme nogensinde har gjort til en Fornødenhed.

Wodmar.

Som almindelig Fader kan jeg naturligviis ikke have noget derimod; men som Ven kan jeg gjøre denne eeneste Anmærkning: om den stolte Karl vil kunne gjøre den stolte Amaldi lykkelig? Elsker du Grevinden?

Karl.

Jeg agter hende.

Wodmar.

Og elsker hende ikke?

Karl.

Man elsker kun een gang!

Wodmar.

Og denne ene gang? — Dog, Vennen maae ligesaa lidt som Faderen være til Besvær. (et lidet Ophold.) Karl! hvilket Menneske har Kierlighed ikke i dets Ungdom forledet til Daarligheder? — Altsaa, har du maaskee ogsaa nogle at godtgjøre igien? Fortroer mig det! — Du bliver mere og mere uroelig. Forglem Faderen, og tænk kun i mig Vennen. Er der maaskee en Pige, som trænger til Underholdning! — Du vender dig fra mig, vil ikke sige mig det? — Er din Fader ikke værd at være din Ven? —

Karl.

O jo, min Fader! Du vel: jeg har elsket en Pige, en Malerdatter, og for at sige alting med saa Ord, en Engel blandt hendes Røn. Jeg elsker hende endnu —

Woda

Wodmar.

Det havde jeg uden dette Tillæg kunnet formode af Beskrivelsen.

Karl.

Min kære Fader, jeg vil jo forlade hende, vil give mig efter min Stand, vil, mit Hjerte til Trods, gøre alt, hvad den saa kaldede kolde Fornuft vil have.

Wodmar.

Kald du det kun den gode, sunde Fornuft; thi hvad skulde der endelig komme ud af al den Kierlighed andet, end at forføre en ærlig rettskaffen Borgermands Datter, for tidlig eller sildig at forlade hende? Thi dette Slags Egettefæder, saa lidet som jeg ellers lader mig regiere af Fordomme, ere dog stedse skadelige.

Karl.

Jeg vil jo gøre alting, kære Fader! jeg vil jo forlade hende! vil, ved at give mig, sætte mig i Sikkerhed for alting! vil, for at være vis paa mig selv, aldrig see hende mere.

Wodmar.

Ikke saa, min Søn! Du elsker jo Pigen, ikke sandt?

Karl.

Saaledes, som jeg aldrig tilforn har elsket, eller vil komme til at elske nogen.

Wodmar.

Nu vel! saa viis hvad sand Kierlighed formaaer: at opofre sig selv. Vil du heri overgive dig til mig?

Karl.

Gierne, meget gierne!

Wod-

Wodmar.

Saa følg mit Raad. Gaae hen til Pigen; forlad hende ikke som en Meeneeder, men viis dig for hende som en Mand. Viis hende den Velgierning, som du beviser hende, i det du ikke gjør hende til et Offer for dine Lidenskaber; og dersom Faderen er en fornuftig Mand, saa tag ham selv til Hielp med.

Karl.

Faderen er den bedste, den agtbareste Mand.

Wodmar.

Desto bedre! du vil behandle ham som en retsskaffen Mand, og han maae erkiende dig derfor, være dig Tak skyldig, og hielpe dig at stille den svage Piges Taarer. Jeg vil besørge hendes Underholdning for Fremtiden, og hendes Udstyr. Gaae min Søn, følg usfortøvet mit Raad! Beslutninger af dette Slags maae strax foretages, dersom de skal komme til Virkelighed.

Karl.

Nu vel, min Fader! det vil jeg; jeg vil forsøge, om et varmt Hierte formaaer at udføre den kolde Fornufts Beslutninger.

(Han gaaer).

Siette Scene.

Baron Dromer. Grev Wodmar.

Dromer (kommer ind).

Jeg haaber, at jeg dog ikke kommer til Uleilighed?

Wodmar.

Vel har jeg Forretninger; men hvad er til Deres Tjeneste?

E

Dros

Dromer.

Det er i min Vens Navn, og af Høiagtelse og Hengivenhed for —

Wodmar.

Til Sagen, min kære Herr Baron! kort og godt: hvad vil De?

Dromer.

Grev Ferdinand —

Wodmar.

Min Søn? Hvor er han, at jeg kan forkynde ham hans Avancement til Major?

Dromer.

Er han bleven Major? Ih saa ønsker jeg af mit ganske Hjerte underdanigst til Lykke! Det er billigt, at saa værdig og fortreffelig en Mands Sønner —

Wodmar.

Jeg takker, Herr Baron, jeg takker Dem.

Dromer.

O gid De til den sildigste Alder maatte —

Wodmar.

Jeg er Dem meget forbunden! — Men hvad var det, De havde at sige mig?

Dromer.

Ja, for at komme paa det igien: Deres Søn har nok Deres Bistand nødig, besynderlig nu.

Wodmar.

Har jeg vel nogensinde nægtet mine Børn den? Og hvori? Stig det gesvindt.

Dro=

Dromer.

Deres Søn har Gield.

Wodmar.

Har han gjort den paa en vanærende Maade?

Dromer.

Himlen bevare os!

Wodmar.

Nu saa vær De forsikret om, at saa længe jeg eier en Blodsdraabe, hvormed jeg kan hjælpe mine Børn, at jeg vist vil gjøre det —

Dromer.

Derfor har han ogsaa bedet mig —

Wodmar.

Det er nok, Herr Baron! Stig De til min Søn, at han skulde sige mig sine Anliggender selv, og at han, uden at fornærme Dem Herr Baron, ikke har nogen mere overbærende og sikrere Ven, end sin Fader. Og, De tager mig det ikke ilde op, jeg maae nu ind til min Datter.

Dromer.

De vil altsaa betale hans Gield?

Wodmar.

Han skal kun komme, og saa vil det give sig. Har De maaskee ogsaa noget tilgode hos ham?

Dromer.

Ja, en Bagatel!

Wodmar.

Ja saa! nu vær De kun ubekymret.

Dromer.

O det var ikke derfor!

Wodmar.

Seg recommenderer mig.

Dromer.

Underdanigste Tiener!

(Gaaer bort hver til sin Side.)

Ende paa den Tredie Akt.

Fierde Akt.

Skuepladsen forestiller Malerens Værelse.

Første Scene.

Lovise (siddet paa en Stool i en bedrøvet Henryk-
felse, da) Anne (kommer ind).

Lovise

(springer hende i Møde).

Har du bragt ham Brevet? — Har du seet ham?
Hvad gav han dig med? Kommer han?

Anne.

Seet ham? Jo det har jeg. Men han har ikke
givet mig noget med.

Lovise.

Intet? Saa er det da sandt! altsaa har han
forladt mig?

Anne.

Vær stille, Lovise! vær roelig! De lader een jo
ikke engang faae et Ord frem. Han vil strax selv
være her.

Lovise.

Han vil selv være her? O! hvorfor sagde du
mig det ikke strax? Jeg faaer ham igien at see? Faaer
ham igien?

Anne.

Stille! Deres Fader kommer.

Anden Scene.

De Forrige. Maleren.

Maleren.

Jeg var længe ude, mit Varn! ikke sandt?

Lovise.

Ja, men Himlen ssee Tak, nu er De her igien!

Maleren.

Jeg bringer dig lutter gode Tidender.

Lovise.

Alf ja, Glæde, idel Glæde!

Maleren.

Hvorledes? Veed du det da alt?

Lovise

(forbauset af Grygt, at hun kunde have forraadt sig selv).

Nei, min Fader! men jeg kunde læse det i Deres Ansigt.

Maleren.

Nu da, saa hør: jeg har faaet Penge for mit Malerie; og (til Anne, som han gier nogle Penge.) see der, tag dette og besørg Huusholdingen derfor.

(Anne tager Pengene, og imedens at Maleren gaaer hen og sætter Hat og Stok fra sig, og tager sin Arbejdsfrakke paa, siger)

Anne (til Lovise:)

Skul Deres Glæde, at han ikke merker det.

Lovise.

Gaae kun, det skal jeg, det skal jeg nok — dersom jeg kan.

(Anne gaaer.)

Maleren.

Og tænkt engang! desforuden har Fyrsten givet mig en Pension, paa det jeg med Roelighed kan anvende min Tid paa min Konst. O tak Gud med mig,

og

og hjælp mig at bede for vor bedste Prinds. Jeg behøver nu ikke mere at arbejde for Penge; nu kan jeg ganske allene leve for min Kunst og for dig, min Datter!

Lovise.

O vi vil ganske vist endnu med Tiden blive ret lykkelige!

Maleren.

Kan man andet, naar man har sit Udkomme, kan tage være paa sit Kald, og ikke har noget at breide sig selv? For at gjøre min Glæde fuldkommen fattes mig intet, uden en duelig arbejdsom Svigersøn.

Tredie Scene.

De Forrige. Grev Karl.

Karl

(i det han kommer ind).

God Dag, god Dag, kære Venner! —

Lovise

(uden at sige et Ord, neier).

Maleren.

Ei, velkommen Herr Greve! det er ret godt, at De kommer: her engang, Fyrsten har givet mig en Pension.

Karl.

Bravo! det ligner ham atter, Kunsternes Beskytter.

Maleren.

Hvor jeg nu skal male, Hr. Greve! Hvor jeg nu aldeles vil leve for min Kunst — Raphaels Ideal — ved Gud, det er endnu for lidt for mig.

E 4

Karl.

Karl.

Jeg var tilfreds, at Fyrsten var her; at være gienlyntlig Vidne til denne Glæde, vilde være ham rigelig Belønning for hans gode Gjerning.

Maleren.

Det er vist nok. Men hvorfor har den eneste Kunstfær, min eneste Kunstven og Skolar, ladet mig i otte Dage være allene? Det var ikke ret.

Karl.

Jeg kunde ikke komme, kære Ven! min Faders Ankomst —

Maleren.

Er han kommen? Saa ønsker jeg til Lykke! Nu, saa vil nok ogsaa Bryllupet snart gaae for sig?

Karl (forlegen).

Hvad for et Bryllup?

Maleren.

Det med Grevinde Amaldi; hele Byen er fuld deraf. I Folk kan jo ikke foretage jer noget, uden at hundrede Narrer fladdre derom.

Karl

(endnu mere forlegen).

De tager Feil, De tager virkelig Feil. Jeg veed ikke, hvem der kan —

Maleren.

Ja, kære Greve, naar De ikke vil have det, saa skal jeg vist ikke tale derom. — Vær lykkelig, min Bedste! det er alt hvad jeg ønsker.

Karl.

Tak, kære Ven! tak! Men hvad gjør Konster? Hvad har De bestilt i den Tid?

Maleren.

Maleren.

O! jeg har ret meget at vise og at sige Dem. —
 Die et Dieblif, jeg kommer strax igien.

(Gaaer ind i Sideværelset. Saasnart Maleren er
 borte, springer Lovise til Karl og omfavner ham).

Lovise.

Karl! du er bleven længe borte!

Karl.

Hvorledes er det med dig, min Bedste?

Lovise.

Vel og ilde, ilde og vel! Oh! nu har jeg dig
 dog igien, (i det hun kaster sig om hans Hals) og i dig
 alt, hvad der kan gjøre Lovise lykkelig.

Karl.

Bedste Lovise! O! hvem kan have et Menneske-
 hierte, og dog handle koldsindig?

Lovise.

Hvad siger du?

Karl.

At du er en Engel.

(De see kiertlig paa hinanden; en liden
 Tavshed.)

Lovise.

Karl!

Karl.

Lovise!

Lovise.

Elsker du mig?

Karl

(tager hendes Haand og trykker til sit Hierte).
 Jøel Svaret her.

(Utter Tavshed. De see meget længselsfulde
 paa hinanden.)

Lovise.

Og her — (Hun vilde falde ham om Halsen; i det samme flye de sammen, og de see begge til Døren.) Jeg troede det var min Fader.

Karl.

Endnu et eeneste Kys!

Lovise

(falder i hans Arme).

Zufinde — —

Karl.

Kun eet; men at det maatte følge med mig i Evigheden!

Lovise.

Ja, saaledes vil vi engang døe, ikke? Men nu min Vedste, din Fader er her, og du siger mig ikke noget Glædeligt om vores Forbindelse?

Karl (flyr sammen).

Hvor er min Fader? Ak, Lovise! — vær roelig — roelig — Du skal ikke mangle noget — — jeg kan aldrig glemme dig — vil — kan ingen anden elske, end dig — — Lev kun lykkelig — jeg kan ikke —

Lovise.

Hvorledes — o Gud! — hvad vil du sige dermed?

Karl.

Min Fader — — man vil — — jeg skal, ulykkelig for mig og dig — — jeg maae ægte Grevinde Amaldi.

Lovise.

Retfærdige Gud! og jeg — og det Barn, som jeg bær under mit Hierte, og min Fader! —

(Maleren kommer ind. Derpaa gaar Lovise hen til en Stool ved Siden, og græder. Maleren er aldeles beskæftiget med sine Konssager, og kommer, uden at see noget, ind med Tegninger i Haanden).

Maler

Maleren.

Her er noget, Hr. Greve, som vist vil behage Dem.

Karl (uroelig).

Det er jo Deres Arbejde?

Maleren.

Fy, Greve, vil Kunstneren vel smigres? Sæt Dem her ved Bordet.

(De sætte sig. Maleren taler med den Jld, som reiser sig af hans Gøllese. Men Karl seer sig ofte imidlertid uroelig omkring).

Maleren.

Hør, Hr. Greve! Kunstnerne hos de Gamle vidste saa stærkt at virke paa deres Nation: jeg tænker, at vi ogsaa kunde gjøre det, dersom vi forestillede Ting, som angik enhver i Særdeleshed. Barnemord er for Exempel en afskyelig Ting! jeg, efter min Gøllese, kender ikke noget skrækkeligere i Naturen.

Karl

(Er ved alt dette i hans første Bevægelse sprungen op af Stolen).

Maleren.

Hvad fattes Dem?

Karl

(i det han sætter sig igien, for at forstille sig).

Åh, ganske vist! den Tanke, at Moderen selv dræber hendes anden Sig Selv, hendes med Smerte baarne, og med endnu større Smerte fødte eneste Barn.

Maleren.

Og at vore Love ere Skyld deri, det er græseligt! Thi seer De, var ikke Skam, Straf og Foragt falden paa saadan en Ulykkelig; — hvis alt det ikke var,

var, forenede alle disse Tanker sig ikke, stormede de ikke løs paa Barselqvindens svage Nerver, forrykkede de ikke hendes Hjerne: hvilken Moder vilde da vel dræbe sit Barn? — — Ha! Greve! jeg vilde ikke være i den Fyrstes Sted, som i Følge disse Love havde underkøbt Dødsdom over den, som havde dræbt sit Barn, ikke heller den Minister, som havde raadet dertil. — Jeg seer ind i det Tilkommande, hvorledes alle disse Ulykkeliges Blod skriger om Hævn imod vore Love. Hvis jeg var Fyrste, saa vilde jeg forestille mig, naar jeg gik ind i den anden Verden, at da alle de bekiendte og ubekiendte Morderinder og Myrdede vilde fulde af Fortvivlelse komme mig i Møde —

Karl.

Hold inde med Deres Billede! see, hvor De gjør Deres Datter uroelig.

Maleren.

Vel hende, vel hende, at hun ved flige Ting er følsom! vel hende, at hun føler det! Hun vil ikke lade sig forføre af nogen slet ung Knøs, og ingen vil da kunne rive min eeneste Datter fra mit Hjerte. (Greven er forfærdet.) Nu, for at komme til Sagen igien, — jeg troer, det vilde bringe Fordele med sig, dersom vores Kunst forestillede deslige Scener. Seer De, Hr. Greve, jeg har gjort disse Skizzer. Her seer De den ulykkelige Pige, hvorledes hun dræber hendes eeneste Barn: merker De herovenfor i det Træk Moderens Fortvivlelse og Raserie, føler De det, Hr. Greve?

Karl.

Ja, udsigelig — —

Maler

Maleren.

Og her den anden Tegning. Der ligger hun nu, Moderen, Ulykkens udtrykte Billede, og trykker det døde Barn op til sit Bryst, som hun lader til, ikke at ville lade tage fra sig. Vagten her, som vil føre hende for Retten; og hisset hendes fortvivlede gamle Fader, hvis kiereste, eneste — —

(Lovise falder i Besvimelse. Maleren og Karl springe forfærdede op, og raabe begge: Af, Lovise! Lovise! De slæbe hende ind i Sideværelset. Greven kommer strax igien ud, fuld af Fortvivlelse.)

Karl (raaber).

Anne! Anne!

Femte Scene.

Karl. Anne (kommer ind).

Anne.

Hvad er der? Hvad er paa Færde?

Karl.

Gaae ind, og see selv.

(Anne løber ind i Værelset. Greven staar stiv og uden Bevægelse; endelig tager han een af Tegningerne i Haanden, men kaster den forkrækket fra sig, og styrter ud af Stuen.)

(Man merker Uro i Malerens Huus. Anne kommer adskillige gange ud, for at hente noget. Det bliver noget roeligt igien. Siden gaaer Anne ud af Døren. Derefter kommer Maleren ud, gaaer over Skuepladsen ind i et Sideværelse. Efter nogen Tid kommer Lovise, gaaer tungsindig frem og tilbage, nedtrykt under Smertens Byrde. Hun sætter ned i en Stool, lægger hendes Ansigt skjult i begge Hænderne paa Bordet. Hun reiser sig; man seer, at der opstaaer en pludselig Tanke hos hende; hun skynder sig ind i hendes Kammer, kommer hastig ud igien med et Slør; hun gaaer ind af

af den Dør, hvor Maleren gik ind; hun kommer strax igien, og styrter ud af den almindelige Dør. Strax derpaa Maleren, og da han ikke seer sin Datter, sætter han sig og maler.)

Anne.

Men hvor er Louise? er hun nu bedre igien?

Maleren.

O ja. Det havde ikke noget at betyde. Hun har fine Nerver.

Anne.

Men hvor er hun nu henne?

Maleren.

Hun er gaaet i Kirken. Jeg saae gierne, du gik efter hende.

Anne.

Strax! (Gaaer.)

(Det banker paa Døren.)

Maleren (raaber:)

Kom ind!

Siette Scene.

Maleren. Grev Wodmar.

Wodmar (kommer ind).

Er De Maler Wermann?

Maleren.

Ja, min Herre. Hvad er til Deres Tjeneste?

Wodmar.

Jeg beder, bliv ved Deres Arbeide.

Maleren

(sætter sig hen igien).

Dersom De vil tillade det; ellers tørres Farverne.

Wodmar.

Jeg har hørt tale om Deres Konst, og vilde gierne selv være et diensynligt Vidne dertil.

Malen

Maleren.

Da vil De kun faae lidt at see; jeg er endnu saa langt fra det Maal, hvor jeg ønskede, at være.

Wodmar.

Det bevidner Deres Duelighed.

Maleren.

Det er ganske vist, min Herre, da jeg begyndte at male, var jeg henrykt over mit Arbeide; jeg troede, at ingen kunde betale mig det dyrt nok. Men nu indseer jeg daglig mere og mere, at jeg ikke kan noget; at den, som kiender Naturen, og veed at nyde den, betaler mit Arbeide endog med en halv Skilling for dyrt.

Wodmar.

Held den Kunstner, hvis Beskedenhed —

Maleren.

Ikke fordi jeg jo er overbevist om, at jeg ogsaa med Tiden kunde blive det, hvad Raphael og Rubens vare. — Men i Sandhed, min Herre, Deres Bæsen har imod min Sædvane gjort mig snaksom. Med hvem har jeg den Ære at tale?

Wodmar.

Min Herre! jeg vilde, at De i mig lærte at kiende Manden, og ikke Navnet; i øvrigt er jeg Grev Wodmar.

Maleren.

En vis ung Herres Fader, som har lært at tegne hos mig, og som er min bedste, gode Ven?

Wodmar.

Den samme. Er det unge Menneske Deres Ven-
skab værdig?

Maleren.

Maleren.

O! han er det paalideligste og meest patriotiskefindede unge Menneske, Herr Greve! min eneste Konsten, fuld af varm Følelse.

Wodmar.

Jeg takker Dem for dette Bidnesbyrd, som er alt for varmt til, at det skulde være Smiger.

Maleren.

Smiger? Hvortil skal det? Vee den Mand, og i Særdeleshed den Konstner, som behøver anden Talsmand, end sit Arbejde.

Wodmar.

Det er vel talt, min ærlige Mand. Overalt er det en herlig Sag med jer Konstnere. Hvor meget maae vi ikke bukke os, hvor mange Folkes Luner og Særheder ere vi ikke udsat for, inden man engang lader os komme dertil, at vi tør foretage os noget! I andre bruge nogle faa Allen Værred, og ingen kan hindre jer i, at erhverve en Raphaels Udsødelighed.

Maleren.

Ja, naar jeg ogsaa sidder her, tænker som en anden lille Skaber, at jeg i Tiden med min Konst kan erhverve mit Fædreland Væ; — min Herre! ingen Ting kunde da bevæge mig til, at bytte denne Pensel bort for et Grevskab.

Wodmar.

Derfor er De ogsaa med denne Tænkemaade vist agtbarere, end mangen Greve.

Maleren.

Det vil jeg ogsaa haabe.

Woda

Wodmar.

Jeg ubbeder mig en Fsielighed af Dem: — Kom og spiis hos mig i en af disse Dage.

Maleren.

Min Opvartning skal jeg gjøre Dem; men undskyld mig, at jeg ikke spiser hos Dem.

Wodmar.

Hvorfor ikke?

Maleren.

Skal jeg sige Dem det?

Wodmar.

Om jeg maae bede.

Maleren.

Seer De, naar Mænd af Deres Stand hyde en Konstner til Bords, saa seer det i Almindelighed for at gjøre Parade dermed; og saa kan I aldrig heller neblade jer til os, men laer os altid føle, hvor stor Naade I har beviist os. Det er ikke af Stoltthed, at jeg siger det, tilforladelig ikke, men fordi jeg føler mig selv. I øvrigt vil jeg ikke sige, at De, Herr Greve, ogsaa er saaledes; jeg troer fuld og fast det modsatte; men alle de øvrige i Deres Huus, lige til Tjeneren, som bringer mig min Tallerken —

Wodmar.

Jeg haaber, at De skal lære at kiende mig og mit Huus bedre.

Maleren.

Tit kan Folk af Deres Stand med den bedste Villie og det velmeenteste Forsæt ikke slaae sig igiennem den Sværm af Fordomme. Kort, en Mand, som De er, ønsker jeg den Lykke, som jeg virkelig nyder.

I

Woda

Wodmar.

Altsaa er De virkelig lykkelig?

Maleren.

Alt jeg er det som Kunstner, det veed De alt; og,
Gud ske Lov! i mit Huus er jeg det endnu mere.

Wodmar.

De har en Datter?

Maleren.

Ja, min Herre! min største Rigdom.

Wodmar.

Er hun eeneste Barn?

Maleren.

Ja, det eeneste; hendes Fødsel var min Kones
Død. Jeg har foruden dette Barn ellers ingen Paa-
rørende; jeg vidste ikke heller, hvor jeg skulde tage
mere Kierlighed fra for andre, thi hun er mit Alt.

Wodmar.

Maar kun den store Lykke, at være Fader, ikke
var blandet med saa mange Bitterheder.

Maleren.

Lad dem kun stedse have Sted; Menneskets Li-
delser blive for størstedelen herlig belønnet.

Wodmar.

Inden man kan sætte en Pige i Sikkerhed for
alle Forsørelsens Farer; inden man —

Maleren.

Herr Greve! det maae hendes Kierlighed til mig,
gode Grundsætninger, hendes Hierte —

Wodmar.

De bedste Hierte ere som oftest de følsomste; og
Følsomhed og Ungdoms Blod —

Maleren.

Maleren.

Saa maae vor Herre bevare hende, som har givet hende alt dette. Desuden kiende vi ingen Frygt imellem Fader og Datter: vi ere hinandens Venner; og jeg torde vædde, at hun vilde selv fortroe mig hendes første Kierlighed.

Wodmar.

Min kiere Mand! de forstaaer sig bedre paa Menneskers udvortes end dets indvortes Side; det Skridt har endnu ingen Pige gjort — — eller maae see — —

Maleren.

Det er besynderligt, Herr Greve, hvorledes vi fra Maleriet er kommen paa denne Samtale.

Wodmar.

Men efterdi vi nu er kommen derpaa, saa lad os blive ved. Naar der nu, for Exempel, kom en Mand af fornem Stand, og begierte Deres Datter til ægte?

Maleren.

Jeg afflog ham hende. Ikke fordi jeg jo holder min Datter en Konge værdig, men fordi at Uliighed i Stand næsten altid har ulykkelige Følger: — — og at vide min Lovise ulykkelig! — Min Herre, vilde jeg sige til den Fornemme, hvis han var af det gemene Slags: jeres Guld og Titeler gjør min Datter ikke lykkelig; og var den Fornemme en god Karl, saa vilde jeg sørge over, at han var saa fornem, men ikke give ham min Datter. Ved Gud, selv Deres Søn fik hende ikke — ikke fordi jeg troer min Datter eller min Stand ringere — —

Wodmar.

Bermann — —

Maleren.

Forstaae mig ret! jeg erkender Forskiel i Stænderne, men indvortes Værd kiender jeg ikke i nogen af dem. Thi seer De, naar Ryggen bukker sig for en Greve, saa har Greven ikke noget forud for saa mange en Skurk, som jeg har gjort det samme for; men naar jeg som Mand rækker den, som jeg ligeledes holder for en Mand, denne Haand —

Wodmar.

Giv mig denne Haand, jeg fortjener den. (De gir hinanden Haanden.) Og nu ved dette Haandtryk — (Et lidet Ophold.) — Vi ere altsaa tvende retskafne Mænd? —

Maleren.

Saaledes tænker jeg.

Wodmar.

Belan da, som Mand imod Mand. Min Søns elsker Deres Datter; de ere begge unge Mennesker. Garen maae forebygges, eller jeg og De —

Maleren.

Ha! min Herre! den, der kunde vanære min Datter, han maatte være Fyrste eller Greve —

Wodmar.

Det vil endnu være Tid —

Maleren.

Gud! — hvilket skrækkeligt Lys! — for lidt siden, da jeg — —

Anne

(Kommer stjørtende ind).

O Gud! min Lovise, min Lovise, hun er ikke i Kirken, er ingensteds at finde.

Maleren

Maleren.

O min Gud! Skulde hun —

(Han løber med Anne ud af Værelset.)

Wodmar.

Hvad er der? Hvad er der?

Syvende Scene.

(Skuepladsen forestiller Grevinde Amaldis Værelse.)

Amaldi (hæfter Karls Silhouette paa Tapetet, i det samme trænger) Lovise (sig ind igiennem nogle Tienere).

En Tiener.

Hun vil ikke lade sig vise bort.

Amaldi.

Godt, lad hende kun blive.

(Tieneren gaaer.)

Lovise

(falder for Amaldis Fodder).

Nei, jeg vil ikke lade mig vise bort; her vil jeg blive liggende til De har bønhørt mig.

Amaldi (forbauset).

Hvad vil hun?

Lovise.

O! giv mig ham igjen! giv mig ham igjen!

Amaldi.

Hvem? Hvad for noget?

Lovise.

Ham, ham, som er mig meer end alting; som er min, for Gud og Mennesker min.

Amaldi.

Men hvem er hun da?

Lovise.

Kun en Borgermandsdatter, inden den lykkeligste
blandt alle af mit Køn, da jeg endnu havde ham, da
han endnu var min — —

Amaldi.

Hvem er da hendes Forældre?

Lovise.

Min Fader, af Gud! min Fader, han vil spørge
efter mig! — det er Bermann, en Maler, en herlig
Fader! — den stakkels Fader!

Amaldi.

Maler Bermans Datter?

Lovise.

Ja, jeg, som engang hørte Karl til; som ved
den helligste Eed hørte ham til. De har berøvet mig
ham, giv mig ham igien! giv mig ham igjen?

Amaldi.

Kæser du?

Lovise.

O at jeg gjorde det! at alt det, som nu er, kun
var en Drom! O hvad ønskede jeg mig ikke alt at
være, for ikke at miste Karl!

Amaldi.

Hvorfor fordrer du ham af mig?

Lovise.

Fordi De har berøvet mig ham. Det er en ve-
derstyggelig Gjerning! — At berøve en Livet, er kun
lidet, men at røve det, som er mere end Livet, som er
alting! — O! naadige Frue! man siger, at De ellers
er en ædelmodig Dame; er det ogsaa ædelt at berøve
en stakkels svag Pige —

Amal-

Amaldi.

Vær roelig! —

Lovise.

Jeg roelig? — førend jeg endnu veed — O! dersom De nogensinde har elsket — dersom De veed det — men i Deres Stand elsker man vel ikke?

Amaldi.

Lad mig være, Vige — staae op — eller —

Lovise.

Lad mig dog høre, hvad De kan have for For-
dringer paa Karl; om De formåner noget imod hans
Fæder, som Himlen modtog, imod en forladt Viges
Klager, imod en Skabnings Jamren, som jeg bærer
her under mit Hierte. (Lovise gaaer Amaldi endnu nær-
mere, som er ganske forvirret og ude af sig selv; men hun
slider sig løs, lader Lovise ligge, og løber ud af Værelset.
Lovise bliver liggende uden Sands, siden seer hun sig omkring,
og bliver Karls Silhouette vaer paa Bæggen; hun farer for-
vildet op, og river den løs.) Hvad gjør du her? (trykker
den til sit Hierte.) Hos os, der har du hjemme. (Seer
nogen Tid paa den.) Ha! Troeløse! — forladt — van-
æret — — (Kysker den, og trykker den til sit Hierte.)
O! kan Karl det?

Ottende Scene.

De Forrige. Grev Bodmar (kommer ind).

En Tiener

(gaaer foran og siger):

Jeg skal strax melde Dem.

(Han seer Lovise, som ligger paa en Stool uden
Sands. Grev Bodmar springer hastig
hen til hende.)

Wodmar.

Hvad fattes hende?

Lovise.

Altting, min Herre!

Wodmar

(Seer sin Søn's Silhouette, og raaber forfærdet):

Karl!

Lovise

(Springer forvildet op).

Hvor er han? Kiender De ham? — O veejer, at I kiender ham! — Ak! min Herre! han vil forlade hende!

Wodmar.

Maler Wermans Datter?

Lovise.

Det er jeg, og Karls Forlovede, og hidkommen for her at fordre ham tilbage igien, her har man røvet ham fra mig.

Wodmar.

Sæt dig, stakkels Pige. (Bører hende til en Stool.)
Dine Kræfter svækkes.

Lovise.

Ak, min Herre! dersom De kiender ham, saa for Guds Skyld skal mig ham igien.

Wodmar.

Vær kun roelig! jeg lover dig, du skal faae ham at see.

Lovise.

Jeg skal faae ham at see? — Er det vist? Er De en Engel, sendt fra Himmelen?

Wodmar.

Bliv roelig! jeg skal strax være hos dig igien.

(Dieneren kommer tilbage, Grev Wodmar gaaer ind i Almaldis Værelse; Lovise tager Karls Silhouette igien og beseer den.)

Lovi-

Lovise.

Jeg faaer dig igien at see? (Trykker den til sit Bryst.) Karl! Karl! (Hun lægger den paa Bordet igien, hendes Hoved hviler i hendes Hænder paa Bordet, og hun er ligesom uden Sands. Grev Wodmar kommer ud igien, og stiller sig hen for at betragte hende med Estertanke. Lovise aabner hendes Dine, og bliver Greven vaer.) Har De bragt ham med?

Wodmar.

Nei, men han skal komme; vær kun roelig saa længe.

Lovise.

Gierne — meget gierne! naar jeg kun faaer Karl igien at see.

Wodmar.

Troer hun at blive ret lykkelig med Karl?

Lovise.

O min Herre! med Karl byder jeg hele Verden Trods; jeg vil see paa hende, som skulde være lykkeligere.

Wodmar.

Har Karl lovet at ægte hende?

Lovise.

Vist har han det; Englene hørte det, og glædede sig over det elskende Par: kun Mennesker kunde ville hindre saadan en Lykke.

Wodmar.

Men dersom hun elsker Karl, veed hun da ogsaa, at hun gjør ham ulykkelig?

Lovise.

Aldrig! aldrig! Han har ofte i mine Arme troet sig saa lykkelig.

Wodmar.

Sor med Tiden at blive desto ulykkeligere.

Lovise.

O! dersom jeg vidste det — jeg vilde — hvad vilde jeg? — et Kloster — —

Wodmar.

Vilde du det?

Lovise.

Men jeg kan ikke — tør ikke — — Er det mig allene? O! det kan heller ikke være som De siger — dersom hans Fader kun ikke var! —

Wodmar.

Vilde hans Død være dig kier?

Lovise.

Kunde jeg faae den Fader at see — Karl siger, det skal være saa god en Fader, en saa kier Fader! — O kun eengang onskede jeg at see ham, onskede —

Wodmar (rørt).

Her er han.

Lovise

(falder ned for hans Fødder).

O Barmhertighed — o! De ogsaa min Fader — Naade — Hør mig — hør under mit Hierte hans Barns Stemme — ogsaa dit — —

Wodmar.

Gud! — Skalde du være —

Niende Scene.

De Forrige. Sophie.

Sophie

(kommer indstjrtende).

Min Fader red mig!

Wodmar

(river sig løs fra Lovise).

Hvad er der?

Sophie.

Sophie.

Red mig fra min Firan.

Wodmar.

Hvad vil du her?

Sophie.

O min Fader! jeg har villet tilfredsstille ham — jeg har — men det gjorde ham mere opbragt; han har stødt mig fra sig — og af Frygt tog jeg Flugten. Jeg har søgt efter Dem overalt, og jeg er nu saa lykkelig at finde Dem her — Tag mig i Forsvar!

Wodmar

(med afbrudt Stemme).

Ere mine Lidelser snart nok? — Men hvad kan jeg foretage mig her, hvad kan jeg — i et fremmed Huus? — Er din Vogn dernede?

Sophie.

Ja! min Fader! —

Wodmar.

Nu godt! saa tag dette Pigebarn med dig.

Sophie.

Hvem er det?

Wodmar.

Du faaer det nok at vide. (Til Lovise.) Følg med hende, mit Barn.

Lovise.

Som De vil, min Fader! som De vil — jeg er aldeles i Deres Bold.

Tiende Scene.

De Forrige. Maleren.

Maleren

(kommer stjørtende ind).

Hvor er min Lovise? — Hvor er min Datter?

Lovise.

Lovise

(Åner sammen).

Åk min Fader? —

Maleren

(Styrter hen paa hende).

— Jeg har dig igjen — kiereste Lovise — din Fader — din ulykkelige Fader. (Hun bliver endnu uden Sands; han begynder at slæbe hende bort.) Hun skal bort fra jer, og skulde hun ogsaa blive et Nov for Døden — jeres Afkom har forført Uskyldigheden.

Wodmar

(Gaaer hen til Maleren).

Hvad bliver der af Manden?

Maleren.

See herhid, her er mit Svar.

Wodmar.

Roelig, roelig, Bermann!

Maleren.

O hvem formaaer det?

Wodmar.

Min Datter skal føre Deres Lovise bort herfra.

Sophie.

Er det min Broders Lovise?

Maleren.

Deres Broders? Ha! forbandet være Deres Broder!

Lovise

(som er kommen sig).

For Guds Skyld nei!

Maleren.

(Trykker hende til sit Bryst).

Min Lovise! (Slipper hende.) Men hvorhen?

(Sophie gaaer imidlertid hen til hende.)

Wod-

Wodmar.

J mit Huus.

Maleren.

Hvad skal hun der? For maaskee dersfra at fastes
hen i et Kloster?

Wodmar.

Kiender De mig da slet ikke mere? — Nei!
men fordi jeg boer her i Nærheden. Tag hende med
dig, Sophie.

(Sophie tager hende med sig.)

Maleren (følger efter).

Hun skal ikke komme udaf mine Dine! og jeg
vil see paa den —

(Han gaaer.)

Wodmar

(Gaaer til Kabinetdøren, men Kammerjomsfruen
kommer ham i Møde).

Kammerjomsfruen.

Min Grevinde lader bede om Forladelse; men hun
er bleven saa forskrækket; saasnart hun kommer sig,
vil hun selv have den Ære at komme til Dem.

(Gaaer.)

Wodmar.

Det er godt.

Ellevte Scene.

Dromer. Grev Wodmar.

Dromer

(kommer hastig ind).

Jeg søgte efter Dem.

Wodmar.

Og det med saadan Hast? Alter noget Nyt?

Dro:

Dromer.

Jeg vilde ønske, at jeg var Overbringeren af en behageligere Tidende; hvem vilde da være lykkeligere end jeg? —

Wodmar.

O min Herre! til Sagen; der er ingen Ting, jeg jo er bereed paa.

Dromer.

Nu da, jeg har ikke kunnet træffe Grev Ferdinand.

Wodmar.

Hvor kan han da være?

Dromer.

Han er i Arrest.

Wodmar (heftig).

For en Nederdrægtighed?

Dromer.

Vist ikke! bevare os — hvorledes kunde —

Wodmar.

For min Noeligheds Skyld, siig mig gesvindt, hvorfor han er i Arrest!

Dromer.

Man siger, at han den forrige Nat har spillet, har tabt alting, og er bleven betydelige Penge skyldig.

Wodmar.

Det er altsaa blot en Letsindighed — Gud ske Lov! —

Dromer.

Han skal derved have forsmået Tienesten.

Wodmar.

Sy — sy — det er vel, at de straffe ham derfor, men kun paa den rette Maade.

Dromer.

Dromer.

Man siger ogsaa, at han ved Spillet har havt
Klammerie.

Wodmar.

Det er altid Følgerne — nu, det faaer han at
afgiøre som en Mand af Stand.

Dromer.

Og skal virkelig være bleven fordret, men har
ikke mødt, og er bleven offentlig beskæmmet.

Wodmar (heftig).

Bleven offentlig beskæmmet? — Min Herre!
den, som siger det, har sagt en Løgn, den forfæstede Løgn!
min Søn — skulde være feig — det kan ikke være.

Dromer.

Det paastaar jeg ogsaa; men en vis Rostfeldt,
som fordrede ham, siger det selv, og siger det høit.

Wodmar.

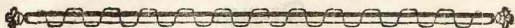
Hvad maae jeg dog opleve! paa denne Efterret-
ning var jeg ikke belavet. Hvor er han, der under-
staar sig at sige det? — Afsted med den Søn,
dersom det er saaledes — men vee den, der har ud-
bredet en Løgn! — Vee ham, saa længe denne Haand
endnu kan holde en Kaarde! Hvor er han? Lad os
gaae derhen! —

(De gaae begge to bort.)

Ende paa den fjerde Akt.

Femte

F e m t e A k t.

Skuepladsen forestiller Grev Wodmars Hus.

Første Scene.

Grev Wodmar. Baron Dromer.

(Grev Wodmar sidder ved et Bord og lægger et Brev sammen, i det Dromer kommer ind.)

Wodmar.

Det er vel, Hr. Baron, at De kommer.

Dromer.

Hvad er til Deres Tjeneste?

Wodmar.

De havde for lidt siden nær bragt mig udaf min Forsatning!

Dromer.

Er De nu roelig igjen?

Wodmar.

Roelig ikke; men mere sat. Roelig? Gud veed, om jeg nogentid mere vil blive det!

Dromer.

Vi vil haabe det Bedste.

Wodmar.

Det er meget for en Mand at taale: en Datter i Ueenighed med sin Mand, og nær ved Skilsmisse; en Søn i saa yderlig en Labyrinth, som et ungt Menneske nogensinde ved Kierlighed er bleven ledet ind i; en anden Søn, verre end død, vanæret, og en fløt Karl.

Dro-

Dromer.

Det er maaskee ikke altsammen saa farligt.

Wodmar.

Jeg vilde ønske det, og takke Gud derfor af mit inderste Hjerte, dersom det ikke er saaledes. Men det nærværende Onde rydder man ligesaa lidt af Veien ved forsængeligt Haab, som ved tomme Klager. At see Ulykken med Standhaftighed imøde, og afhielpe den saa meget man kan: det allene er det, hvad der sømmer og gavner Manden.

Dromer.

Men hvad vil De nu gjøre?

Wodmar.

Handle! ikke lægge Hænderne i Skjød og klynke. Hvad hedder han, som skal have fordret min Søn?

Dromer.

Rosfeldt.

Wodmar.

Er De paalidelig underrettet om, at han siger det om Ferdinand?

Dromer.

Jeg hørte det af hans egen Mund.

Wodmar.

Er han Soldat?

Dromer.

Han bær Uniform.

Wodmar.

Nu da, saa vær saa god og bring De ham som Adelsmand dette Brev.

Dromer.

Hvad har De i Sinde?

Anden Scene.

De Forrige. Ferdinand. Adjutanten.

(Ferdinand kommer ind med Adjutanten, som bær hans Kaarde.)

Ferdinand

(for sin Faders Gødder).

O min Fader! —

Wodmar

(støder ham fra sig).

Tilbage! — jeg er ikke Fader til en feig Karl!

Ferdinand

(springer hastig op).

Hvem tør sige det?

Wodmar.

Det tør jeg, til en Knøs, som er ubesindig nok til at yppe Klammerie, og vanære — —

Adjutanten.

Herr Greve! først da Kapitainen var borte, saa lod den Fremmede ham fordre, og Kaptainen vilde ogsaa strax slaaes med ham, men Obersten forbød det udtryffeligt. Man veed, at Rostfeld er en falsk Spiller, og misbruger Uniformen; De veed desuden, hvad Landets Love i deslige Tilfælde byde.

Wodmar.

Jeg veed det, derfor —

Ferdinand.

Giv mig min Kaarde, Herr Adjutant! jeg beder om min Kaarde! og jeg skal ikke før slippe den af min Haand, førend den Waqvasser ved min Haand —

Wodmar.

Ha! det var Wodmars Søn! (Falder ham om Halsen.) Her er ogsaa hans Fader igien.

Dromer.

Gud ske Lov! jeg glæder mig —

Ferdi-

Ferdinand.

Kiereste Fader — Deres Søn er Dem ikke saa uværdig. Men hvad er der bleven af den Karl?

Adjutanten.

Man har fordret ham for Retten, og han faaer Consilium abeundi.

Wodmar (til Dromer).

Lad ham løbe! med Folk af det Slags kan man ikke give sig af. — Behag at slye mig mit Brev igien.

Dromer.

Hvor er jeg glad, at Sagen gaaer saaledes af!

Wodmar.

Hvad har det Menneſke tilgode hos dig?

Ferdinand (Andser).

Tre tusend Rigsdaler.

Wodmar.

Det skader ikke! det skader ikke! Den Priis er ikke for høi, for hvilken, som jeg haaber, du er bleven fornøftigere.

Ferdinand.

Oh! jeg vil vist — —

Adjutanten.

Han lader sig nok affpise med mindre.

Wodmar.

Nei, han skal betales til den yderste Skierø; jeg vil ikke have saadan en Karls Eftertale. Du har desforuden endnu mere Gield; jeg havde ønsket, at du havde betroet dig til din Ven. Dog, hvorledes det nu ogsaa er, saa giv mig en Fortegnelse paa din Gield: jeg vil paatage mig den.

Dromer.

Seer De, hvad De har for en Fader?

Ferdinand

(falder ham om Halsen).

Kiereste, bedste Fader!

Wodmar (holdende ham i sine Arme).

Jeg vil jo gierne gjøre alting for jer, Børn, alting! min sidste Blodsdraabe vil jeg give for jer! men — dog, til hvad Ende gjøre dig Bebreidelser? Denne Sag, og hvis du elsker mig, saa Tanken om den Kummer, som du har forarsaget mig, skal og vil, haaber jeg, være dig en Advarsel for Fremtiden.

Ferdinand.

Det kan De være forsikret, fuldkommen overbevist om.

Adjutanten.

Obersten har faaet at vide, at Hs. Durchlauchtighed har tiltænkt Deres Søn en Majors Plads, og uagtet han for den i samme Nat forsmættede Ronde havde ladet ham arrestere, saa vil han i Hensigt til Dem, Herr Greve, fritage ham derfor.

(Han vil give ham hans Kaarde igien).

Wodmar (holder ham tilbage).

Ikke saa, Herr Adjutant! jeg takker Hr. Obersten for hans Godhed — jeg har paataget mig at betale hans Gæld, men hvad han skylder Tienesten, maae han selv afbetale. Hans Forseelse er bekendt, altsaa maae hans Straf ogsaa være det. Med Majorspladsen har det desuden i disse Omstændigheder endnu lidt Tid: jeg vilde ikke gierne misbruge Fyrstens belovede Naade: Og det vilde være Misbrug, naar jeg i det Dieblis —

Adjutanten.

Herr Greve! naar saadant noget kunde udelukke —

Wodmar.

Hvorledes det ogsaa er, saa skal mine Børn ikke kiende nogen anden Naade at komme i Veiret paa, end deres egne Fortienester. Følg altsaa kun igien med Adjutanten; Majorspladsen skal være Belønningen for din gode Opførsel og din Fær i Tienesten.

Ferdinand.

Min Fader! — Men jeg skal snart fortjene den.

Wodmar.

Gaae, desto mere vil jeg elske dig.

Adjun-

Adjutanten.

Underdanige Tiener!

Wodmar.

Jeg er Deres! og Tak for Deres Uleilighed! —
(Comfærner Ferdinand hiertelig.) Det glæder mig, at du
ikke er en slet Karl. — Nu gaae!

(Ferdinand og Adjutanten gaae.)

Dromer.

Jeg ønsker til Lykke!

Wodmar.

Var alting saa vel overstaaet! Det er bedrøveligt,
at Forsynet lader det Gode saa umiddelbar grændse nær
til det Onde. Hos Ferdinand er Fyrighed og Ubesin-
dighed: hos Karl Følsomhed og Forvildelse. Jeg vilde,
at Karl var her.

Dromer.

Jeg vil hente ham.

Wodmar.

Herr Baron, De er alt for god —

Dromer.

Hvad vil De ham?

Wodmar.

Erindre ham om hans Pligter; mere staaer der
ikke i min Magt. Men see, der kommer han.

Dromer.

Seer De, hvor nedslagen han er.

Wodmar.

Saaledes ønsker jeg mig ham ogsaa. — Lad os
være allene, om jeg maae bede.

(Dromer gaaer.)

Tredie Scene.

Grev Wodmar. Karl (kommer tungsinndig ind).

Wodmar.

Er du der, min Søn? — Og du er saa roelig?

G 3

Karl.

Karl.

Ja, hvorfor ikke? Naar Beslutningen engang er fattet — —

Wodmar.

Og denne Beslutning er? — (De sætte sig).

Karl.

For Dem og for Vren at opofre alting; forlade Pigen, og indgaae en Forbindelse med Amaldi, hvoremod den strengeste —

Wodmar.

Mig, min Son, skal du ikke opofre noget.

Karl.

Og Dem dog allerhelst.

Wodmar.

Veed du alt, at vi har Fremmede her i Huset?

Karl.

Nei! jeg kommer fra Haven, og er ikke heller oplagt til at være i menneskelig Selskab.

Wodmar.

Jeg har ogsaa besøgt Maler Bermann og hans Datter.

Karl (springer op).

Hvad? — De har seet min Lovise? — Hvorledes? — Ikke sandt, hun er en Engel blandt Menneskene? — Og hendes Fader, hvilken ærlig og brav Mand!

Wodmar.

Har du tilkiendegivet Pigen din Beslutning?

Karl.

O Gud! ja!

Wodmar.

Hvorledes tog hun derimod?

Karl.

Som den høieste Grad af Rierlighed kan tage derimod! — Af min Fader! — kan De endnu tage mig det ilde op? — Er det ikke en Engel? — Hvad tager hun sig for? — Hvad gjør hendes Fader?

Wod-

Wodmar.

Hvad tvende af de ulykkeligste Mennesker kan gjøre.

Karl.

Ulykkeligste — Ulykkeligste! —

Wodmar.

Og som ere blevne det ved dig. I en Familie, hvor
hanselig Lykkeligbed havde sit Sæde, der smidder et ungt
Menneske sig ind hos Faderen: dykker med Værligheds
Maske Faderens Agtsomhed i Søn: gjør Datterens
uskyldige Hierte følsomt ved hans søde Ord: synger
hende Toner for om Uskyldighed og Redelighed: kommer
hende til at stielvs ved hans Eder: nyder det uskyldige
Slagtoffer, kistler sine Lyster: lader saa Pigen sidde, og
gjør et Væsen tilligemed ulykkeligt, førend det endnu
har seet Dagens Lys.

Karl.

Kiereste Fader! hold inde — —

Wodmar.

Ikke sandt? Det er et vederstyggeligt Villed, og
dog er det intet andet, end at holde dig Speilet for Dinene.
Det er ikke nok endnu: jeg vil antage det Vædste, at det
stakkels svage Fruentimmer i Fødselsmerterne bliver af-
kræftet af Frygt for Skammen, og ikke dræber Barnet:
saa kommer det nu til Verden med alle de Gaver, alle
de Gøner, som for størstedelen ere de Børn egne, der
avles i den første Kierlighed; det feiler maaskee intet,
uden et Navn, og af Mangel derpaa standses det ved
ethvert Skridt: og maaskee det da ved enhver opgaaende
Soel forbander sin Fader. —

Karl.

Hold inde! jeg holder det ikke ud —

Wodmar.

Og imidlertid at nu denne Pige vandrer omkring,
seer sig sin Ere, sin Lykke og al Glæde berøvet, fremmed
hvor hun kommer, bespottet overalt, forskudt af For-
ældre, Slægt og Venner, svinder hun hen i Graven;
eller bliver bekiendt med Lasterne, og synker ved dette

første Skridt need fra den reeneſte Skabning til det nædriſte Kreatur: og dør ſiden i Elendighed, uden Hielp, uden Trøſt og under tuſende Piinſler.

Karl.

Gud! min Loviſe! — Men hvad vil De, at jeg ſkal gjøre?

Wodmar.

Din Pligt.

Karl.

Forſtaaer jeg Dem ret? Eller hvad kalder De Pligt?

Wodmar.

At give en uſkyldig forført Pige ſin Ære, en Fader ſit Barn igien, og i alt dette ſom en ærlig Mand at holde ſit Ord.

Karl.

Er det mueligt! — Kommer dette Raad, ſom er mit Hierte ſaa velkommen, fra Dem?

Wodmar.

Det kommer fra mig, hvor ondt det ogsaa maae gjøre mig. Førrend jeg vidſte din Forbindelſe, dine Ceder, anſaae jeg Sagen for en Ubeſindighed, ſom kunde opreiſes; da ſagde jeg til dig, gaae, ſkil dig ved hende. Men nu, da jeg veed alting, ſiger jeg, endſkiønt med et beflemt Hierte, gaae hen, og tag hende til Kone; din Stand hæver ikke de Forbindelſer, ſom paaligge en ærlig Mand.

Karl.

Hvad ſiger hendes Fader dertil?

Wodmar.

Den ærlige Mand ſatte ſig meget derimod, og mere end jeg, da han kiender den ſædvanlige Ende, ſom diſſe Forbindelſer tage. — Men hvad kunde han vel gjøre andet, end ſamtykke?

Karl.

Altsaa han ogsaa? — O! hvor ſaadan en Kierlighed er lagt til Grund, der kan ingen Ting ſætte den Grændſer.

Wod-

Wodmar.

Det vilde vi ønske. Gaae kun ind i din Søsters
Værelse, der vil du finde baade Fader og Datter.

Karl.

Her i Huset? — O! min Lovise! (Gaaer.)

Fjerde Scene.

Grev Wodmar. Grev Monheim.

Monheim

(Kommer ind fra den anden Side).

Har De været saa god at overveie det, som jeg
har foreslaaet Dem?

Wodmar.

Overveiet det har jeg ikke, thi der er intet at
overveie. Naar tvende Skabninger, som tilsvor hver-
andre en bestandig Trostkaab, som vare forpligtede dertil
ved et Barn: naar de vil bryde alt dette, hvad kan
man da overveie og foretage sig?

Monheim.

Min Beslutning er ogsaa saa fast, at det blot
kommer an paa Formaliteterne.

Wodmar (ringer).

Nu da! (En Diener kommer ind.) Min Datter
skal komme ned.

(Da Dieneren vil gaae, kalder han ham tilbage,
og siger ham noget sagte.)

Monheim.

Betingelserne, angaaende hendes Underholdning,
bliver som jeg har foreslaaet.

Wodmar.

Som De vil; jeg tager min Datter til mig
igien, og da skal det ikke, som jeg haaber, mangle hende
paa Underholdning.

Monheim.

Smidlertid er det billigt, at det bliver bragt i
Rigtighed.

Wodmar.

Ganske rigtig; skriv De selv, hvad De behager.

Monheim.

Det er gjort med et Par Linier.

(Sætter sig ned ved et Bord og skriver.)

Femte Scene.

De Forrige. Sophie.

Wodmar.

Du kan let forestille dig, min Datter, hvorfor jeg har ladet dig kalde.

Sophie.

Ja; og i denne min Forsatning seer jeg Dieblisket med Fornøielse i Nøde.

Wodmar.

Jeg kan altsaa ikke blive forskaaet for denne Hjertesorg?

Sophie.

Heller lide alting, end at leve længere med ham.

Monheim

(Staaer op og giver Wodmar Papiret).

Her er det særda.

Wodmar.

Monheim bestemmer dig 2000 Rdlr. til din Underholdning. Er du dermed fornøiet?

Sophie.

Ja, af mit ganske Hjerte.

Wodmar.

Hjelper altsaa ingen Tiltale, ingen Fornøst mere?

Sophie.

Kiereste Fader!

Monheim.

Min Beslutning er fast.

Wodmar.

Nu vel! endskönt jeg ugierne giver mit Samtykke dertil. Gaae hen, og skriv under. (De underskrive.)

Gaar

Saa vidt kom vi; men een Punkt maae endnu afgjøres:
Hos hvem skal jeres eeneste Barn være?

Sophie og Monheim.

Jeg er Moder. — Jeg er Fader.

Wodmar.

Godt — I har begge lige Ret — men just derfor.

Sophie.

Jeg lader før mit Liv, førend jeg lader mit Barn
tage fra mig.

Monheim.

Sønnen hør mig til — og jeg lader ham ikke fare.

Wodmar.

Seer I, mine Barn, denne Omstændighed, den
burde lære jer; kort, den burde bevæge jer til at staae
fra jeres Forehavende. — Hierter, som saaledes møde
hverandre i et Barn, ere egentlig ikke hinanden fiendske;
det er kun Misforstaaelse. — (Han tager Papiret) Skal
jeg rive det i Stykker igien?

Monheim.

Ikke for alting i Verden.

Sophie.

Nei, nei, min Fader.

Wodmar.

Ja, men hiint maae dog afgjøres — Nu, skal
Barnet selv bestemme, hvem det vil blive hos?

Sophie.

Meget gjerne.

Monheim.

Det er jeg forngiet med.

(Grev Wodmar gaaer ind i Siderærelset.)

Monheim.

I øvrigt ønsker jeg, at De maae leve ret vel;
jeg skilles uden Had.

Sophie.

Gid De andensteds maae finde den Lykke, som De ikke
har kunnet finde hos mig. (Grev Wodmar bringer Barnet.)

Sophie

Sophie

(løber strax hen til Barnet og omfavner det).
Ikke sandt, du bliver hos mig?

Frik.

So, Moder! jo, kære Moder!

Monheim

(løfter det i Beiret med Omhed).

Du vil altsaa forlade mig, Frik?

Frik.

Nei, Papa! jeg vil blive hos dig.

Wodmar.

Men, Frik, dine Forældre skilles for stedse fra hinanden — du maae sige, hvem du vil blive hos.

Sophie.

Hos mig, ikke sandt?

Monheim.

Hos mig, mit Varn?

Frik.

Hos Fader og Moder.

(Forældrene vende sig bort. Grev Wodmar giver Agt paa dem. Her er et lidet Ophold; derpaa siger)

Frik.

Men hvorfor seer De saa vred ud? Papa og Mama vare jo ellers saa gode. — (Bedende og trøstende dem i Klæderne) De maae ikke gaae bort — de maae begge to blive hos mig.

(De vil begge omfavne Barnet, møde hinanden, og see rørt paa hinanden; derpaa fald de de hinanden om Halsen).

Wodmar.

O Natur, Natur! Tak! fordi du ikke forlod mig.

Monheim.

Vil du tilgive?

Sophie.

Jeg vil glemme alting.

(De omfavne hinanden.)

Wod-

Wodmar

(løfter Barnet i Beiret, som holder sig fast
ved Forældrene).

Vil I endnu skilles fra hinanden?

Sophie.

Nei, min Fader.

Monheim.

Dette Baaud skal for evig forene os; her er dog
kun sand Fornøjelse.

Wodmar

(tørter sine Dine).

Børn! det er søde faderlige Taarer!

Slette Scene.

De Forrige. Maleren. Lovise.

Karl. Dromer.

(Maleren kommer ind med Karl ved den ene og
hans Datter ved den anden Arm.)

Wodmar

(Gaaer dem i Møde, tager Lovise i Haanden, og fore-
stiller hende for de øvrige).

See her, Karls Kone, min Datter, og nu jeres
Søster.

Lovise.

Vil De ikke forstøde mig?

Sophie.

Forstøde? Hende, som gjør min Broder saa uen-
delig lykkelig? (Omfavner hende.)

Wodmar (til Monheim).

Kiere Svigersøn! vi forbinde os med en Familie,
som i Stedet for Ahner har Rettskaffenhed at fremvise.

Monheim

(Gaaer hen og omfavner Karl).

Jeg ønsker til Lykke, ønsk mig det samme; jeg be-
gynder at formode, at der ogsaa gives huuslige Glæder.

Karl

(taler videre med Monheim).

Hvorledes?

Maler

Maleren (til Greven).

Altsaa haaber jeg, at see os forbunden med hinanden. Jeg burde her tale om den Ere, som jeg — dog, jeg maae give Plads for den Fornøielse, som —
Wodmar.

Og jeg troer, at alle Nærskafne ere i Slægt med hinanden.

Dromer.

Jeg er saa forundret over alt dette, og saa rørt, at jeg ikke engang har kunnet komme til at gjøre min Kompliment. —

Karl.

Deres Forundring, Deres Bevægelse var den smukkeste Kompliment; fordærv det nu ikke —

Monheim.

Og det bedste Middel til at gjøre godt igien, hvad De ved Deres Universal-Benskab og Gladderagtighed næsten havde —

Syvende Scene.

De Forrige. Grevinde Amaldi.

Lovise

(gior et Skrig ved at see hende).

Af! —

Amaldi.

Denne Forfækkelse er mig den bitterste Bebreidelse; — men bort med den! — Jeg kommer selv (til Grev Wodmar) for at bede Dem, at De ville lade Fordomme vige for Naturen.

Wodmar.

Det har jeg alt gjort. Jeg tænkte, at være en ærlig Mand, var min Søns første Pligt.

Amaldi.

Vel talt, værdige Mand! (Til Lovise) Dersom jeg før forlod Dem, saa var det af Beshyrtelse, og fordi jeg ikke kunde fatte mig. Tilgiv mig!

Lovise.

Lovise.

Naadige Frue!

Amaldi.

Og for igien at godtgjøre den Kummer, som jeg har forvoldet Dem, thi jeg gjør ikke gierne noget halv, saa tillade man mig at besørge Brudens Udstyr.

Dromer (gaaer hastig bort).

O! jeg maae være den første, som ved Hoffet fortæller denne herlige Handling.

Maleren.

Naadige Frue! jeg tilstaaer — (De vil alle takke).

Amaldi.

Ingen Taksigelse der, hvor jeg selv er egenlysttig, og søger min Fornøielse. Jeg har opfyldt min Pligt; jeg forlader Dem. (Gaaer.)

Karl.

Det bliver dog altid en fortreffelig Kone.

Wodmar.

Nu, jeg har overstaaet en haard Dag — saa takket være Gud, som gav mig Kræfter dertil! Jeg har i min Familie forebygget et truende Onde; — Gud give, at jeg fremdeles maae vedligeholde den.

Maleren.

Nu kræver min Kierlighed til min Datter, endnu at erindre Dem om een Ting —

Wodmar.

Ja, vores Bermand frygter med Rette for Følgerne af et ulige Ægteskab, i hvilket, naar den første Kierlighed —

Lovise.

Det er jeg sikker for —

Karl (viser paa sit Hierte).

Her er min Borgen.

Wodmar.

Og dog er alt for stor Tillid Kilden til al vores Ulykke; jeg tænker at sætte jer i Sikkerhed derfor.

Troe

Erøe mig, flye Verden, for hvis Fordomme I dog ikke mere ere passende; tag ud paa mine Godser. Karl, du skal forvalte dem; du vil faae nogle hundrede Undersaatter; — giv kun tvende Familier blandt dem lykkelige, og du vil fortiene en Værestøtte.

Karl.

Deres Villie — og ved min Lovises Side — hvad vilde jeg ikke alt gjøre!

Wodmar.

Tag mine Godser i Besiddelse. Det er mig desuden kiert, at et Exempel, som dette, kommer ud af Verdens Gine; det er dog altid en Forrykkelse i den borgerlige Orden, og, saalænge Fordomme vedvarer, farlig, naar det leder til Efterfølgelse.

Monheim.

Daare! — hvor søgte jeg før Lyksalighed — hvor forvildet — —

Sophie.

Jeg haaber, at De skal finde den hos mig.

Maleren.

Og saa kommer jeg sommetider ud paa Landet til mine Børn, seer dem lykkelige ved en herlig Nydelse af den rene Natur.

Wodmar.

Ogsaa jeg vil komme der, naar mine Forretninger tillade det; men ellers, saa længe jeg har Kræfter, bliver jeg her, for at tiene Staten og min Fyrste. — Og til Taksigelse for denne Dag, Himlen høre det! hel- liger jeg min øvrige Levetid for min Familie og mit Fædreneland. — Min Velsning? — den, at I elsker mig! — og siden, naar jeg engang er død, at en værdig Medborger maae gaae min Grav forbi, og sige: Han var værdig at være Fader!

(Heele Familien forsamler sig omkring Grev Wodmar, og uden at gjøre nogen Kompliment, falder Dækket.)

Deserteuren af sønlig Kierlighed.

Et

Lystspil i tre Akter,

af

Stephanie den Ungre.

Personerne.

Golbek, en Bonde.

Grete, hans Kone.

Joseph Golbek, hans Søn, Soldat.

Peter Golbek, Josephs Farbroder.

Platt, Kaptein.

Grev Bernrode, Brigadier.

Rachen, Forvalter.

Stich, Korporal.

Weisbard, Kadet.

Pant,

Eisenbard,

Glink,

Gabicht,

Marder, Profos.

} gemeene Soldater.

Handlingen skeer i en Landsbye.

Første Akt.

Skuepladsen forestiller en Bondestue. Man seer overalt den hyderligste Fattigdom.

Første Scene.

Grete (siddet ved en Kof). Holbek (kommer ind i det Døkket gaaer op).

Nu kommer Soldaterne.

Grete

(holder op at spinde).

Hvad skal vi nu gjøre? Vi have selv ikke noget at leve af, og nu faae vi Indquartering til.

Holbek.

Vi har intet, Moer, saa kan vi jo heller intet give.

Grete.

Wilde de bare troe det; men mange stille sig fattige an, for at slippe for at give, det veed de, Faer. Pas kun paa, hvor de vil holde Huus med os.

Holbek

(trækker paa Skuldrene).

De kan ikke tage andet fra os end Livet. Naar de see os, maae de troe vor Nød. Jeg vil vædde, de skal snarere have Medsynd med vor flette Tilstand, end de, der kunde lindre den.

Grete.

Gud give det, Faer! Sult og Sorg har temmelig taget paa os; haard Medsynd vilde reent lægge os i Graven.

Holbek.

Soldaterne ere ikke saa flomme, som de tidt skrives ud for. De have meer Samvittighed og Christendom, end saadan en Forvalter, der uden Medlidenshed tærsker paa fattig Folk, som paa et Knippe Straa; han har ladet sig leie til at slaa Folk, men en Soldat tænker paa det andet Liv, siden han hver Dag seer Døden for sig.

Anden Scene.

De Forrige. Punk og Weissbard

(i fuld Bevægelse).

Punk.

Guds Fred! Moer! I faaer Gæster. Her er Billetten. Tre Mand.

Holbek.

Der, Moer, forvar Billetten. (Grete sætter den over Døren.) Vi ere fattige Folk; vi vilde gierne dele med de gode Herrer, men vi har selv intet. Det er vor hele Leilighed, et lille Kammer, hvor vi sove.

Punk.

Punk.

Rum nok, Faer! (Lægger sit Gevær, Patrontaste o. s. v. fra sig. Til Weissbard:) Nu Hr. Kadet, gjør Dem magelig!

Weissbard.

Hu! hu! jeg er giennemvaad! jeg fryser for-
dærvet, hu hu hu!

(Han lægger sit Løi fra sig, og zitterer af Kulde.)

Punk.

Saadan vil det gaae tiere. Det siger ingen Ting
endnu; naar der hænger en Tistap ved hvert Haar,
saa kan De smakte om Kulde.

Weissbard.

Ah! det kan jeg ikke holde ud! jeg er Kadet, jeg
har ikke nødig at sætte Livet til i Morads. Naar vi
marscherer i Overmorgen, og det er igjen saadant Veir,
saa tager jeg mig smukt en Vogn for mine Penge,
og fører.

Punk.

Ha, ha, ha! Nu gjør man nok noget Nytt for De-
res Skyld! Eroer De, at ingen har Penge uden De?
Der var andre, der ogsaa vilde føre, naar det kunde
lade sig gjøre. Det var et skønne Tog, naar den
halve Armee var pakket paa Vogne! Hvordan vil De
da synes om det, naar De engang skal paa Piquet-
vagt, ligesaa giennemvaad og forkommen af Kulde, som
De er? Hvad? Ah! det er endda godt, naar man
kommer i Kvarteer.

Weissbard

(Græder, og seer paa sig).

Hu hu hu! der er ikke en tør Traad paa mig.

Punk.

Psy græde! en Soldat maae see, om ogsaa det halve Hoved er af ham.

Weisbard (som for).

Og mit Haar er reent faldet ned, hu hu!

Punk.

Ha ha ha! det er en stor Ulykke!

Weisbard.

Og her er det ogsaa saa hundekoldt! (Grædende til Holbek) saa læg i Kaffelovnen, din gamle Egel!

Punk.

Manden er ferm, Hr. Kadet; han sørger bedre for Deres Helsen, end De troer. Naar De var kommen med eet i Barmen, havde De faaet Snue.

Weisbard (som for).

Jeg troer, han vil ogsaa give Nar af mig! — Jeg er ikke saadan en grov Karl som han; han er en Borgersøn, og min Fader har i Nar og Dag været Adelsmand. (Til Holbek) Saa læg i Kaffelovnen, forbandede Karl!

Punk.

Gaae, Faer, gaae og læg i, ellers mister Kongen en Soldat.

Holbek.

Min Herre! jeg vilde med Glæde give det, jeg fryser selv, men jeg har ikke en Pind Brænde.

Grete.

Uch, Faer! maaffee laaner vor Naboe Hans os et Par Stykker, siden vi nu skal forsørge disse Herrer. Veed ham indstændig om det. Jeg har saa hiertelig ondt af den unge Herre; Herre Gud! han er endnu ikke vant til at holde saa meget Ondt ud. Gaae,

Faer,

Faer, gaae, han nægter jer det ikke; siig ham bare, vi vil ikke have det til os selv.

Holbek.

Ja, Moer! ja, maaskee viser han os det Venſkab! Jeg kunde ikke uden Skam gjøre det for mig selv, for hvad man ikke kan ſaae, maae man ikke tænke paa, men for andre kan jeg tale frit.

(Han gaaer.)

Tredie Scene.

Grete. Punk. Weissbard.

Punk.

Naar, Moer, hvordan ſeer det ud med Maden? Hvad vil I give os?

Grete.

Gode Herre! vi har i otte Dage intet havt andet at leve af, end Vand og Brød, og snart (oversmaade rørt) have vi heller intet Brød mere. Den ſlette Høſt forrige Aar har reent ruineret os; vi maatte ſælge alting for at have noget at kigge Brød for. Og, Gud! nu har vi intet mere at ſælge, naar vi nu har fortæret den Smule — ſaa veed Gud, hvad vi ſkal leve af. Beſte Herre! han maae ikke troe, vi forſtille os. Vil han komme med mig, ſkal jeg viſe ham om i vor hele Hytte; han vil ikke finde andet end den yderſte Fattigdom. Jeg giver gierne, ſaa længe jeg har noget, men — nu maae jeg ſelv leve af andres Godhed; og vær viſ paa, jeg vilde ikke have det paa min Samvittighed, at tage Almiſſe, naar jeg ikke havde det nødig.

Punk.

Bliv, Moer, bliv! jeg troer jer paa jeres Ord. Man kan strax see paa Folk, naar de sige Sandhed. En, der forstiller sig, kan nok opvække Medlidenshed, men Hiertet, Hiertet griber han ikke saadan an.

Grete.

Gud betale ham for det, gode Herre. Jeg var saa bange for, De vilde holde slemmt Huus med os, naar vi vilde forestille Dem vor Fattigdom. Men Gaer havde ret; man finder de bedste Christne mellem Soldaterne, de giøre, hvad Præsten præker.

Punk.

Men der ere ogsaa rene Djevle iblandt os, som vise deres største Riekhed i at slaae Bønderne, og ere de første til at løbe for Fienden.

Grete.

Ja vist, gode Herre. Og det er just dem, der ere Skyld i, at Folk ere saa bange for Soldaterne. Vor Herre giengielder dog altid det gode, man giør. For to Aar siden var den store Leir her; hver Dag tog jeg to store Spande Vand af vor Brønd, hvor det bedste Vand er i hele Byen, — der stod ogsaa en Skildvagt ved den, for der skulde ingen anden have af det, end Generalerne, — og gik med til Leiren, og lod de gode Herrer drikke. De vare saa glade, og takkede mig saa hiertelig, som jeg havde bragt dem den bedste Viin. Derfor troer jeg ogsaa det er, vor Herre har ladet mig faae saadanne gode Folk i Kvarteer nu, da jeg just meest havde det nødig.

Punk.

Punk.

Moer! I er Guld værd! — Grist Hr. Kadet! lad springe til et Par Pund Ris, at de gode Folk kan spise med os, siden de i saa lang Tid ikke har havt andet end Brød.

Weisbard.

Oh! hvad rager det mig? Er jeg kommen her for at kisse Ris til dem? Jeg er værre faren end de; de er vant til flet Føde, men jeg har, saa længe jeg har levet, ikke froffet saa meget i noget Huus, som hos dette Kiekringpak.

Punk.

De har ogsaa levet længe! (Noget sagte til Grete) Seer I, Moer, det er alt een af dem, jeg talte om før. (Til Weisbard) Troer De da, det er deres Skyld, De ikke fandt en varm Stue? —

Weisbard.

Men hvorfor skal jeg lide for deres Usselheds Skyld?

Punk.

Ja, for deres Skyld skaaner man ikke de Fattige for Indquartering. Kunde De mage det saa, da var De noget værd. — Havde De betinget Dem, at De ikke skulde i noget Qvarter, uden hvor man kom Dem i Møde med en Kanopee, en Kamin, en Slaaprok, og et Par Tøfler —

Weisbard.

Lad være med jere Spidser, eller jeg skal sige det til Kapitainen.

Punk.

Ja, der kommer De ret an, dersom De troer, De kan rende og klage til ham, som til Skolemester —

Gaae kun, han vil bedre sige Dem, hvad der hører til en Soldat, end jeg. Hvem der vil blive en brav Karl blandt os, maae fremfor alting have et godt Hjerte. Hvem skal have Medynk med Dem, naar De ingen har med andre? Eller troer De, De har intet Menneske nødig? Havde det ikke været rart, naar Moer havde viist Dem den Godhed, og ladet Dem slukke Deres Tørst paa det Vand, der kun var bestemt for Generalerne? Om De hundrede Gange havde holdt Pungen i Beiret, det havde Generalitetet kun brudt sig lidt om; De havde ligesaa godt som enhver anden Karl maatte slukke Deres adelige Tørst paa en Drik Brakvand. Men disse Herrer von Ziebelisdorf og von Knoblochsborg i Byen, De veed Ganden ikke af Medynk at sige; De er strax bange for, De beskammede Deres nybagte Adels, isald De hørte en satzig Mand. Syntes De ikke om det, at jeg i Dag paa Marschen har Deres Gevær? Godt, godt, pust De en anden Gang saa længe De gider, jeg skal ikke bryde mig om det; De kan ogsaa selv pudse Deres Gevær. Jeg veed heller ikke, hvorfor jeg skal arbejde for Dem? —

Weisbard (flabende).

Hvad! lofte han mig det ikke?

Punk.

Jo! jeg troede, De var det værd, men — pudse det kun selv; om tre Timer skal De paa Vagt. De bliver nok varm —

Weisbard.

Men jeg kan ikke.

Punk.

Punk.

Saa betal da.

Weisbard.

Hvor meget?

Punk.

En Daler.

Weisbard.

Hiertelig gerne — der er den.

(Giver ham Penge.)

Punk.

Der, Moer, hent os nu fem Pund Risd og
Grønt til; I skal spise med, og jer Mand ogsaa.

Grete.

O gode Herre! han er alt for god. Men Her-
ren der maae dog ogsaa spise med; han bliver nok
brav, naar han bliver længer hos ham. Alting kom-
mer an paa dem, man er iblandt.

(Hun gaar.)

Fjerde Scene.

Punk. Weisbard.

Punk.

Seer De, havde De villet gjort vel, havde De
sluppet med to Pund; nu maae De betale fem og
Grønt til. Ja! saadan gaar det altid, naar man
vil være luset mod fattige Folk, og ikke fortjene sig
nogen Guds Belsignelse, saa gaar der ti Gange saa
meget med paa en anden Kant, for der er ingen
Lykke ved.

(Han Fruer Geværene af, og pudser dem.)

Weis-

Weisbard.

Jeg har ikke faaet mine Penge til at give bort. Papa giver mig saa meget jeg behøver til min Comoditet, men intet noget at give bort.

Punk.

Papa har da forbuden Dem at give en Fattig noget? —

Weisbard.

Han har sagt: jeg skal ikke selv miste noget, intet spare for at faae andre til at gjøre noget for mig, men ikke give noget bort for intet.

Punk.

For intet? For intet? Der er Forskiel paa at faaste Penge bort, og give Almisse. Der havde ikke en Mundfuld smagt mig i Dag, naar jeg havde seet de stakkels Folk sulte. Jeg kunde ogsaa have tænkt: Hvad kommer de dig ved? Hvorfor skal du give dem dine Penge?

Weisbard (spodsk).

Men hvad godt har J af det?

Punk (opbragt).

J det mindste saa meget, at min Mad vil smage mig bedre.

Weisbard.

En skionne Fordeel! Ha ha ha! — man seer nok, J har aldrig i jeres Dage været riig. J maae gaae til de Store, naar J vil lære at omgaaes Tiggere; de veed ret at vise dem af. Vas kun paa, om ikke for ti gemene Folk skal give en Stodder noget, end en eeneste Riig. — Det var smukt, naar man vilde hielpe saadan nogle; de blev med Tiden ogsaa rige. Hvor skulde man saa tilsidst faae Arbeidere fra?

Punk.

Punk.

Hm! Hr. Rader — Deres Papa og Mama har givet Dem en sjonne Dosis Ubarmhiertighed ind, og velbekomme Dem. De troer da, at fattige Folk ere i Verden for Deres Skyld?

Weisbard.

Ja vist! det er saadan indrettet. Den Rige har Penge for at faae den Fattige til at arbejde for sig; og jo mindre den Fattige faaer, jo bedre gior han sin Skyldighed.

Punk.

Saa? Saa? Er det kanskee ogsaa min Skyldighed, at pudse Deres Gevær? —

Weisbard.

Jeg kan betale jer, saa er det jer Skyldighed at arbejde for mig.

Punk.

Ja ja! jeg vil see paa, hvem der skal naade mig til det. Naar jeg nu siger: jeg behøver ikke Deres Penge, jeg kommer ud med det, Kongen giver mig, hvad vil De da giorre? Og om De gav mig ti Gange saa meget, og jeg ikke selv vil, hvis Skyldighed bliver det da at pudse Geværet? Deres, eller min?

Weisbard.

Vil ikke I, saa vil en anden.

Punk.

Det kommer an derpaa. Troer De, en Soldat for en Marks Penge vil være Dreng for saadan en stolt Dagdriver? — Jeg kunde næsten — Havde jeg bare Deres Penge endnu, skulde De strax faae at see, om De kunde kiope sig frie for alt Arbeide! —

Weis-

Weisbard.

Det er Ret! det er Ret! seer I, min Mama har Ret! Hun siger, man skal betale alt Arbejde saa flet, man kan, saa Folkene netop kan have det tørre Brød, saa blive de nøde til at arbejde, for ikke at sulte ihjel, ellers blive de storagtige, og sætte en Stolen for Døren. Det gjorde I nu ved mig, om I kunde.

Punk.

Vilde jeg lade de Stafler sulte for Deres Skyld — saa kunde De byde mig saa meget De vilde — Men giv Tid! jeg skriver det bag Dret, — kom kun igien — nu jeg kender Dem, gaaer jeg ikke et Skridt for Dem. Og naar jeg gjør Deres gode Hjerte bekendt ved Kompagniet, vædder jeg det (med en Gehærde, som betegner Hovedet) paa, enhver gjør ligesaadan ved Dem, som jeg.

Weisbard.

Det er jeg ikke bange for. Naar man har Penge, har man ingen Rød.

Punk.

For Dievlen, Herre! tænker han, vi har blet efter hans Penge, for at være Hundebrenge for ham, naar han fløirede? De er ikke i Stand til at betale en eeneste Muffeteer for at staae en Time Skildvagt for Dem, ikke saa meget Skygge kan De fiske, naar man ikke tiener Dem af sin egen gode Villie. Vi har Vre i Livet; vi spise os mæt i Skovæbler, naar det kniber; og den, der kan det, han blæser af den Rige og alle hans Penge. Der har været Folk iblandt os, der har været højere paa Straae end De, men der er ingen,

ingen, der har gjort sig saa tyk med sine Skillinger. Giv kun Tid! jeg skal nok mage det saa, De skal komme til at staae Skildvagt, til De bliver sort med samt Deres Penge, siden De dog bilder Dem ind, De behøver kun at holde Pungen i Beiret, saa skal enhver strax staae paa Vinde for Dem.

Weisbard.

Glød I jer kun, jeg skal ikke længe staae Skildvagt. Papa kjober mig en Fændriksplads.

Punk.

Ja, da bliver det ikke ved vor Regiment; vor General tager kun Soldater til Officerer, og ingen Kiellinger.

Weisbard.

Ja ja! saa gaaer jeg til et andet Regiment.

Punk.

Gaae heller hjem til Mama; for om De ogsaa kan kjoobe alt andet, kan De dog ikke kjoobe Courage, og det trænger man dog meest til i vor Stand.

Weisbard.

Hvad! har jeg ingen Courage?

Punk.

Ikke det mindste. Hvem der skal have det, maae have en god Samvittighed, og den har De ikke, saa længe De see de Fattige an for Hunde. De er som de fleste Rige, Mage til deres Punge, Skind uden paa, og Metal inden i. Og De vil ogsaa bære Dem ad, ligesom alle de andre af det Slags, jeg har kiendt; De leger Soldat et Par Aar, og saa tager De hjem, og fortæller, hvor meget De ikke har seet og gaaet igiennem, da De dog altid har holdt sig ved Bagagen.

Femte

Femte Scene.

Grete (kommer med Riid og Grønt). De Forrige.

Grete.

Gode Herre! her har jeg Riidet; Gartneren paa Gaarden forarte mig det Grønne. Det er mig saa kiert, jeg dog ogsaa kan give lidt til. Der har han de øvrige Penge.

Punk.

Godt, Moer, det vil vi drikke op. I drikker dog Viin, veed jeg?

Grete.

Jeg har ikke smagt Viin i ti Aar, lige siden vor Søn tog fra os.

Punk.

Na! den skal styrke jer, Moer!

Grete.

Min Søn er ogsaa Soldat!

Punk.

Soldat? Ved hvad Regiment?

Grete.

Da han kom til der, heed det Prinds Carls.

Punk

(meget nysgjerrig).

Hvad hedder jer Søn?

Grete.

Joseph Holbek. Gud veed, om han er levende endnu! Vi fik sidst Bud fra ham med vore Bønder, som var i Kongereise, men det er alt fire Aar siden, og siden den Tid har jeg slet intet spurgt fra ham.

Punk

(meget glad).

Glad jer, Moer! han er levende.

Grete.

Grete.

Kiender han ham kantske, gode Herre?

Punk (fatter sig).

Nei, Moer! — men — han maae leve, siden han — har saadanne gode Forældre.

Grete.

Ah! det er ikke saa vist, gode Herre! vor Herre hiemsøger snarest de Fromme. Og, Herre Gud! vor Søn er det eneste, vi har i Verden.

Weisbard.

Jo! han skal sedt hielpe jer!

Punk.

Na! hvad veed De af, hvordan et Menneſke er til Mode. Gaae nu, Moer, og giør alting i Stand saa længe, at vi strax kan begynde at kaage, saasnart jer Mand kommer. (Noget sagte) Den ene, som kommer, er lidt ſlem af ſig, og vilde maaſkee holde ſemt Huus med jer, ſkulde han bie længe efter Maden.

Grete.

Gode Herre! jeg kan ingen Ting giøre, førend Faer kommer hjem; jeg stoler paa ham, han taler nok et godt Ord for os.

Punk.

Ja! Dievelen ſelv kan ikke komme ud med ham; han er ſlem at ſtille tilfreds. Og desforuden ſaa er han Vicegefreiter, ſaa jeg tør ikke ſige ham imod; jeg ſtaaer under ham.

Siette Scene.

De Forrige. Holbek Fader.

Holbek.

Nu ligger der Brænde ude, nu ſkal vi ſtrax giøre Ild paa.

I

Grete.

Grete.

O! det er godt. Vi saaer en Officeer her, og han er ikke saa god at fornøie, siger Herren.

Holbek.

Gaae, Noer, og gjør Ild paa. (Til Punt) En Officeer, gode Herre?

Punt.

Ja, en Vicegesreiter. (Affides) Der er endda et lidet Spring til Officeer. Han har nu et og andet at forrette ved Kompagniet, ellers var han alt kommen. Gaae kun, og gjør Ild paa.

(Grete vil gaae.)

Weisbard.

Det er ogsaa den høie Tid. Skynd jer lidt, det beder jeg jer.

Grete.

Jeg gaaer alt.

Syvende Scene.

De Forrige. Holbek Søn (i fuld Bevær, som de andre).

Holbek S.

Heida, Bonde! Frokost paa Bordet.

Holbek F.

Streng Herre! vi har intet.

Holbek S. (buldrende).

Hvad! —

Grete (til Punt).

O, gode Herre! snak han dog til ham!

Holbek F. (angstlig).

Vi forstille os ikke.

Punt

Punk

(til Holbek S.).

Hold op med det Spøg! (Til Grete) See ret
paa ham, Moer!

Holbek S.

Kiender J mig ikke?

(Grete og Holbek J. see skivt paa ham.)

Holbek J.

Moer! hvad meener J? —

Grete

(Seer med glad Uroe snart paa sin Søn, snart paa
sin Mand).

Er det ham, eller er det ikke ham?

Holbek S.

Det er ham, Moer! kiere Moer! Gud velsigne
jer, beste Forældre!

Holbek J.

Er det mueligt, min Søn? — Tusind Gange
velkommen!

Grete

(favner ham).

Joseph! du lever endnu! Gud stee evig Lov! —
Naa, den Glæde havde jeg aldrig drømt om.

Punk.

Nu! sagde jeg jer ikke nok, han levede?

Grete.

Ja! han kunde sagtens sige det, for han vidste det.

Holbek J.

Nu, min Søn! min bedste Dreng! er det ogsaa
rigtig dig?

Grete.

Men hvordan har du baaren dig ad, siden du er
bleven levende? Beste Søn! der er jo skudt saa mange

Tusend ihuel, og du er sluppen fra det! Ikke sandt, du er smukt bleven bag ved? Det har du gjort Net i.

Holbek S.

Det havde ikke været Net! Gud bevare os, Moer! jeg har aldrig holdt mig bag ved! Jeg maae uden Tvivl takke jeres Fromhed for det, jeg er sluppen saa lykkelig. Men hvordan har I levet? — Jeg ligger i Qvarkeer hos jer; I er dog ikke fortrydelig over den Indqvartering? —

Holbek F.

Kan du spørge om det, min Søn? Vi har ikke haft saadan en Glæde, siden du tog bort.

Grete (til Pank).

Men han sagde jo, her kom en Officeer; hvorfor vilde han gjøre os bange?

Pank.

Det er jo rigtig nok; jer Søn er Vicegesreiter.

Holbek F.

Aldrig! du er avanceert! Hvor kunde du det? Du har jo ikke lært at skrive?

Holbek S.

Min Kapitain har ladet mig lære det, Faer.

Holbek F.

Na, Moer! hvad det maae være en Herre!

Grete.

Ja, vor Herre velsigne ham for det!

Holbek F.

Lad nu nogen sige mig, Soldaterne ere ikke gode Folk!

Pank.

Men hør nu, Holbek! du smakkede hele Tiden om paa Marschen, hvad det vilde være dig for en Glæde, naar du saadan kunde komme bag paa dine Forældre;

og

og nu, da vi komme saa nær, saa siger du mig det ikke! Om nu Moer ikke havde sagt mig, hvad hendes Søn heed, og saa Fanden havde ført mig ud i det samme, saa havde jeg ikke faaet dette her at see. Sy! det var ingen Kammeratsfreg, Holbek!

Holbek S.

Vær ikke vred, Broer! Da jeg hørte Marschen gik herhen, blev jeg saa glad, saa jeg glemdte at sige dig det.

Grete.

Hvor længe bliver du her da?

Holbek S.

Til Overmorgen; vi holde Nafstdag her.

Holbek F.

Nu, det er godt, min Søn! saa kan vi dog faae lidt snakket sammen!

Weisbard.

Men for Dievlen! der er ingen der giver Jld paa; jeg synes dog, det var Tid.

Grete.

Paa Diebliffet, kiere Herre!

Punk.

Bliv I hos jer Søn, Moer, jeg skal baade fyre og faage. Om De saa var halv frossen ihjel, burde De blive varm over denne Glæde; men De veed ikke hvad det vil sige. Kom med mig, jeg skal bringe Dem ind i næste Huus saa længe, til her bliver varmt, ellers gaaer De i Madskabet.

Grete.

Ja, gør det, gode Herre! Vor Naboe paa den Side har en skønne stor Stue, der kan De ret varme sig igiennem tilgavns.

Weisbard.

Ja vist! jeg skal nok oven i Riset løbe og træffe om her.

Punk.

Ja! i den første Time bliver her ikke varmt; kom De kun, kom kun!

Weisbard

(halv grædende, i det han gaar).

Jeg tror, det er det fletteste Quarteer i den hele Bye.

Punk.

Ja for saadan nogle, der altid har sat i Kæfelovnskrogen.

(Begge gaar).

Ottende Scene.

Holbek Fader. Holbek Son. Grete.

Holbek S.

Hvor saadan en Kiellingsunge faar sig, naar den kommer ud i Verden! ligesom Mama havde at sige over alle Folk, saa de skulde frøe hendes lille Son i alting.

Grete.

Han har nok ikke været længe Soldat?

Holbek S.

Fire Uger. Det er hans første Marsch. — Lad os nu sætte os, kære Forældre! Fortæl mig nu noget om jer og vor Bye. Hvor lever min Trine?

Grete.

Hun har alt fire Børn.

Holbek S.

Nei aldrig! —

Holbek

Holbek F.

Hun har givet sig med Gartneren Frants.

Holbek S.

Saa hun ikke vilde bide efter mig?

Grete.

Jomæn! du har jo nu været ti Aar borte; Skulde hun bide efter dig? —

Holbek S.

Alt ti Aar! Naa, Tiden er dog ingen Ting; naar man tænker tilbage, er ti Aar intet mere end en Høehøst. De ere gaaen; og Skulde jeg sige, hvor de ere blevene af, saa vilde det gaae mig, som man stjal en Hest fra en, medens han sov, og han saa, naar han vaagnede, Skulde sige hvem Tyven var. Men hvor gaaer det hende? Godt?

Grete.

Uslere end os — for hun har oven i Kibbet fire uopdragne Børn.

Holbek S.

Hvad Moder! det gaaer jer usfelt?

Grete.

Meget usfelt, min Søn! (Hefstig rørt) Vi veed ikke, hvor vi i Morgen skal tage det Brød, vi skal putte i vor Mund.

Holbek S.

Min Gud! hvad siger I? (De to Gamle græder, og svare ikke.) Siig mig dog, hvor kan det være?

Holbek F.

Ja, du maae nok undres over det, min Søn! du veed, vi har altid været stræbsomme Folk, og ikke gjort som mange her i Byen, der aad op om Binteren, hvad de fortiente om Sommeren. Da du var

hjemme havde vi bragt det saavidt, at vi ikke skyldte nogen en Halvskilling; vi havde den fornødne Besætning, og endda en Nodskilling i Behold. Men nu er det ikke saadan, min Søn! Saa snart du kom bort, fornam vi, vi savnte et Par slittige Hænder; jeg maatte gribe mig an over mine Kræfter, for at passe min Avling. Vi blev alt ældre og svagere. I den Tid, da vi skulde have haft godt af, vi havde draget en Søn op, maatte vi leie en Karl, for at faae gjort Hoverie til Herskabet, og fortient Foden. Det vilde ikke meer staae til, vi gjorde Gield, og i de sidste fem Aar har vi nu sat alting til.

Grete.

Vi skyldte Herskabet intet meer end 20 Daler; og naar vi ikke kan betale dem, saa sælger man vor Gaard, og saa maae vi gaae om og tigge.

Holbek F.

Og det uskyldt. Jeg har vist arbeidet saa meget i mine Dage, at jeg nu burde have Brød paa min gammel Alder; og det havde jeg ogsaa, naar ikke onde Mennesker med Magt gjorde mig uheldig.

Holbek S.

Min Gud! kunde jeg vente at finde jer i saadanne Omstændigheder! Men hvem ere de onde Mennesker, I klage over?

Grete.

Fogden, min Søn, er Skyld i al vor Ulykke; ham kan vi takke for det. Havde han ikke sat dig til Soldat, vare vi ikke bleven af med den Smule, vi saa suurt havde lidt for. Deraf kommer det altsammen.

Holbe

Holbek S.

Det gjør I ham Uret i, Moer! Herskabet maae
 levere Soldater. Hvad kan han til, Lodden faldt
 paa mig?

Grete.

Troe ikke det, min Søn! det var bare Ondskab.
 Du veed, han har altid været os paa Halsen, (græ-
 dende) og vi har dog aldrig gjort ham noget.

Holbek S.

Uden at jeg ikke vilde laane ham Penge, da han
 kom her paa Gaarden som Skrивerkarl, og havde ikke
 en heel Kiole paa Kroppen. Jeg har nok merket, at
 hans Had kom deraf.

Grete.

Da du havde været to Aar borte, kom Faer en-
 gang til Amtmanden, og saa kom det sig paa Tale
 om, at du var bleven sat til Soldat; han blev vred
 over det, og sagde: Forordningen sagde ikke, man
 skulde tage en eneste Søn. Han saae efter i Bogen,
 og fandt, Christens ældste Søn skulde den Gang
 have gaaet i dit Sted. Han vilde ogsaa have straf-
 fet Fogden for det, men Faer snakkede ham det af.
 (Til Holbek S.) I skulde kun ladet ham gjøre det, Fog-
 den var skeet hans Ret, og vi vare nu ikke saa usle,
 vare Vingerne bleven lidt stækket paa ham.

Holbek S.

Hvor I kan snakke, Moer! Hvad havde de vel
 gjort ved ham; han havde maattet give nogen Straf
 der, hvad havde det hjulpen os! Vor Søn var alligevel
 bleven Soldat, og os havde de plukket desværre for det.
 Vi og vore Lige gjøre altid vort Onde værre, naar vi

klage over vor Dyrighed; de hævne dem tidobbelt for det; siden bliver det maget saadan, at vi maae beholde Uret, og saa bliver Munden bunden paa os for bestandig.

Grete.

Han har ikke skienket os noget for det; han har dog skilt os ved alting.

Holbet F.

Hans Straf kommer nok, saasandt Gud er Gud; og vi kunde dse roelig, dersom vi ikke vare i Gield.

(med et dybt Suk.)

Tiende Scene.

Punk. De Forrige.

Punk.

Du har jeg sørget for Kadetten. Moer, viis mig nu lidt tilrette, hvor jeg kan giøre Ild og tage Vand, siden kan I igien være hos jer Søn, jeg skal nok giøre alting i Stand.

Grete.

Strax, gode Herre! kom, jeg skal hielpe ham.

Punk.

Ikke hielpe; jeg skal nok komme ud af det eene; I kan ikke kaage for Soldater, Moer.

(Gaaer med Grete.)

Grete

(i det hun gaaer).

Ja kiere Joseph, du vil endnu falde i større Forundring, naar du saaer det altsammen at høre. Faer, fortæl ham bare — men I kan ikke ret med det; bie kun til jeg kommer igien.

Tien-

Tiende Scene.

Holbek Fader. Holbek Søn.

Holbek S.

(aauske bekræftet).

Ikke en Bid Brød! men ikke sandt, min Faer, Moer gjør det værre end det er? Saadan er Fruentimmerne alle Tider.

Holbek F.

Nei, min Søn! det er som hun siger. Hvor skulde det komme fra? I Fjor Høst fik vi knap vor Udsæd igien, og vi maatte sælge alting, for at have noget at leve af. Hersekabet skulde vi Skat og Landgilde; det skal betales, siger Fogden. Hvor skal vi tage det? Hvem der ikke kan betale, hedder det, skal pantes og fra Gaarden. Der seer du, min Søn, hvor den Smule bliver af, som jeg altid havde tænkt, jeg skulde have efterladt mig til dig. Du saaer ikke saa meget som et Straa efter din Fader.

Holbek S.

Gid I bare havde noget at leve af! jeg er forsørgt. Naar jeg ikke kan tiene længere, giver Kongen mig Naadsensbrød. I Fjor var der mange Bønder, som Sult drev til Byen, der fik med af mit Brød. Jeg tænkte hundrede gange paa jer; men jeg forestilte mig aldrig, det skulde gaae jer ligesaadan. Jeg har glædet mig saadan ved at saae jer at see, og nu seer jeg jer — i yderste Nød! — mit Hjerte brister. (Begge græde heftig. Efter en Pause, endnu grædende) Kunde jeg endda give jer noget! — men jeg har intet andet end et Brød,

der

det vil jeg give jer med mine grædende Taare, fordi det er kun et Brød.

Holbæk F.

Gud give dig det tusindfold igien! — Det kan vi dog leve af i to Dage.

Holbæk S.

Kun to Dage! (Efter en Pause.) Men hvor kan Herskabet være saa ubarmhertig, og sælge jer Gaard, og giøre jer til Tiggere for tyve Daler? Kunde de ikke give Tid? Hvad vil Herskabet tage sig til, naar alle deres Bønder ere Staadere? For jeg troer ikke, de kan ønske sig nogen bedre end I ere.

Holbæk F.

Ja, saadan gaaer det, naar Herskabet aldrig seer til deres Bønder; de veed ikke, hvad de eie i dem. Vi har ikke seet vor Greve for vore Dine siden hans Faer døde. Han sidder i Byen, og lader Fogden raade, og han skaffer ham lutter Staadere. Han vil nok faae at finde, det havde været bedre, han mellemstunder havde seet lidt efter med Fogden, om alting ogsaa var rigtig, saadan som han skrev det. Alle Herskaberne i Naboelaugget var i Fior selv paa deres Godser, og greb deres Bønder under Armene; men han bryder sig intet om os. Og — Gud forlade mig min slemme Synd! saa skal vi endda bede for ham, naar han lader Fogden slaae os.

Holbæk S.

Men maaskee veed han ikke, hvordan det staaer til.

Holbæk F.

Hvorfor kommer han ikke herud? Hvad hjælper det os, at Fogden lyver for ham? I Morgen skal jeg

jeg betale; du skal faae at høre, hvor Fogden kan tage affæd, han kommer her endnu i Dag.

Holbek S.

Godt, jeg skal snakke med ham! jeg skal maaſkee hviſke ham noget i Øret, som skal gjøre ham lidt ſpag. — De ſiger, Kongen kommer til os: og kommer han bare herhid eller her i Egnen, maae I gaae til ham og klage jer Nød for ham.

Holbek F.

Jeg! hvor kunde jeg tale med Kongen? Jeg kunde ikke faae eet Ord frem; jeg ſtod for ham, ſom et Stykke Træ.

Holbek S.

Oh, vær ikke bange for det! han fik nok Munden op paa jer. Han vilde gjøre jer ſaa troſkyldig, at I ikke ſkulde vide andet, end I ſnaktede med mig. Jeg ſtod Skildvagt engang, da var der ogsaa nogle Bønder, der vilde tale med ham: de ſtod og ſaae paa hinanden, og kunde ikke faae Munden op. Hvad vil I, Børn? begyndte han. De gav ham et Papiir, det læſte han, og ſaa ſpurgde han dem ud; de behøvede ikke andet end at ſvare ham. Til Sidſtningen begyndte de at ſtaddre ſaa troehiertig, ſom de havde været hjemme i deres Stue. Han gik ikke, ſørend de ſagde, de havde ikke mere at ſige. Ja, ſaadan en Mand har I aldrig ſeet: han kan nok faae Munden i Gang paa een. Det er ligesom han kunde ſee paa Folk, hvad de vilde.

Holbek F.

Hvad ſiger du!

Hol-

Holbek S.

Troe J mig: jeg vil ti gange heller snakke med ham, end med manges Hændrik.

Holbek J.

Det er en Konge!

Holbek S.

Der kan ikke være nogen bedre. — Veed J hvad, Haer, jeg vil bede vor Souverer, han skal sætte en Memorial op for jer, og om J saa skulde løbe ti Mil efter ham, maae J ikke fortryde paa det. — Kommer han kun! — Jeg vil gaae strax, inden vi spise.

Holbek J.

Ja, meener du?

(Han gaaer med.)

Holbek S.

Kom med mig, Haer! Jeg har altid hørt sige: det er hundrede gange bedre, at tale med en ret stor Mand, end med en af vore smaastore Folk.

(Begge gaae.)

Ende paa den første Akt.

Anden

Anden Akt.

Første Scene.

Holbek Søn (dækker Bordet). Holbek Fader
(sætter Stole). Grete. Derpaa kommer
Weisbard, og tilsidst Punk.

Grete

(sætter Tallerkener paa Bordet).

Vi har kun tre Tallerkener.

Holbek S.

Det siger intet; vi skal spise alligevel.

Weisbard

(tager et Bestik op af sin Kandsel).

Seg maae have een.

Holbek S.

Ja, det skal De ogsaa faae.

Weisbard.

Men af Træ —

Punk

(kommer med et Fad Suppe).

Er De sulten, vil det nok smage Dem. — Sæt
jer nu til Bords, jeg kommer strax med meer.

(Gaaer igien.)

Holbek F.

Den gode Herre gjør sig saa megen Umage.

Holbek S.

J kiender ham ikke, Faer. Det er hans største
Glæde, naar han kan komme til at lave Mad.

Punk.

Punk

(Kommer med Brødt og Kiød).

Nu! sæt jer dog. (De sætte sig.) Ah! det skal smage! Allons til Fæds! Ha ha! uden Skæ, har jeg ladet mig sige, kan man ikke godt spise Suppe.

(Henter Kniv og Skæ af sin Kandsel.)

Holbek F.

Vi har intet meer end det Tsi, vi selv bruger, gode Herre!

Punk.

Det har I Ret i, Gaer. Det er en daarlig Soldat, der ikke har sine Spiseredskaber i Stand. Hvordan gaaer det Dem, Hr. Kadet? — Og De er forsynet — Det er brav, De gaaer ikke ud uden Kniv, om saa een binder Dem fast et Sted, kan De dog skiere sig løs igten. (De spise.)

Grete.

Det er en kraftig Suppe, Gaer. —

Holbek F.

Det er længe siden, vi fik saadan Suppe sidst.

Grete.

Jeg kan knap huske den Tid.

Holbek S.

Lad den smage jer!

Punk.

Nu, Hr. Kadet! smager det Dem?

Weisbard.

Var der bare Veg i!

Punk.

Ja, Hønsene har ingen gjort; men den glider nok ned. Hvad meener De?

Weis-

Weisbard

(noget nedslagen).

Den faaer vel.

Punk.

Siden man intet bedre kan faae, ikke sandt?

Holbek S.

Den Koft maae De vænne Dem til; De faaer
fielden noget bedre paa Marschen.

Grete.

Vi vilde ikke ønske os noget bedre vor hele Livs-
tid; og vi ville ikke forlange det hver Dag, bare om
Søndagen.

Punk.

I Morgen tidlig skal jeg lave Dem en Drago-
nermarsch. Den vil endnu mindre glide; men naar
De bliver vant til den, vil den smage Dem bedre,
end den beste Kaffee. Der er dobbelt saa meget Brød
i, og Vand i Stedet for Riidsuppen, og Salt.

Weisbard.

Ingen Smør? —

Punk.

Jo, naar det er Lehningsdag, ellers ikke.

Holbek S.

(tager Tallerkenerne bort).

Nu Riidet!

Punk.

Har I ingen Tallerken, Faer?

Grete.

Faer og jeg spise sammen.

Punk.

Der har I min.

Holbek S.

Oh nei! hvad skal saa Herren spise paa?

R

Punk.

Punk.

Sorg ikke for mig! jeg skal strax faae Tallerken.
(Han stier noget af sit Brød, vender Resten om og lægger
sit Knød derpaa.) Saadan! seer I?

Holbek S.

(gør det samme).

Bilde vi altid have Tallerkener at spise paa —

Punk

(til Weisbard, der gaaber paa ham).

Jeg vedder, det er igien noget nyt for Dem.
Hos os vil De faae flere slige Maneuvres at see. De
skal see os sove paa Næverne — og jeg haaber, De
skal gjøre os det efter.

Weisbard.

Ja, naar jeg ingen Penge havde!

Punk.

Nu Penge igien? Godt! godt!

Holbek S.

Hvorfor spiser I ikke, Faer?

Holbek F.

U! —

Punk.

Hvad skader jer?

Holbek F.

Jeg skulde med rette traktere min Søn, og jeg
kan ikke byde ham en Bid Brød — men baade jeg
og han maae endog lade os traktere, det gjør mig ondt!

Holbek S.

Hvad vil I nu tænke paa det?

Grete.

Skulde det ikke gjøre os ondt? Ethvert Barn
venter sig noget godt, naar han kommer til sine For-
ældre, og os finder du i yderste Armod.

Hol

Holbek S.

Jeg kan neppe faae en Bid til at synke.

Punk.

Det var rart! Wie kun lidt, jeg veed hvad der
hjelper, naar Maden bliver een siddende i Halsen!
(staaer op, tager Gletsflasken og drikker) Godtaar, Gaer!
drif saa Moer til, og saa jer Søn. Tænk nu ikke
paa jere Omstændigheder, men lad det smage jer.

Holbek S.

Broder! jeg har aldrig i mine Dage været ulyk-
kelig; i Dag er jeg første gang ret inderlig bedrøvet.
Alt hvad jeg seer, erindrer mig om mine Forældres
Ulykke; og saadan troer jeg det gaaer alle uskyldige
Ulykkelige: hver Begjærning man viser dem i deres
Ulykke maae bedrøve dem.

Punk.

Ha! (rækker den Gamle Flasken) Gaer, gid det
maae smage jer saa godt, som det smagte mig! Uden
Omstændigheder, drif!

Holbek F.

Sendgot, Moer! Gud velsigne vor Belgjører!

Punk.

Gud velsigne jer!

Holbek F.

Og give vor Søn bedre Dage paa hans gammel
Alder, end vi har!

Punk.

Ei! I maae ikke græde ved det, ellers taber I
Smagen.

Holbek S.

Jeg haaber ganske vist, at I endnu engang skal
komme til at leve bedre.

Grete.

Haabet er alt det, vi endnu har tilbage.

Holbek F.

Der, Moer! Aldrig havde jeg tænkt, det skulde smage mig saa godt. Maven skammer sig ikke ved at lade sig traktere; naar den kun bliver proppet fuld, saa bryder den sig seil om, hvor det kommer fra.

Grete (drikker ogsaa).

Samme Skaal, som Faer drak!

Punk.

Tak! — Nu, Hr. Kadet! jeg seer det gaaer godt!

Weisbard.

Det smager mig ret; lad mig nu ogsaa komme til at drikke!

Punk.

Ikke sandt, Sult er en fortreffelig Kok?

Grete.

Ah! Faer har Ret. (Hun flyr sin Søn Glaffen.) Der, min Søn. Gud velsigne ham for den Drik, gode Herre! den har ret smagt mig.

Punk.

Det er mig kiert; spiis nu, saa smager Vinen endnu bedre oven paa Maden.

Holbek S.

Broder, du skal have det tilgode! Jeg takker dig imidlertid for det, du i Dag gaar mine Forældre saa meget gode!

Punk.

Potstausend! jeg kunde snart blive storagtig. I drikker mig jo allesammen til, som jeg havde vunden en Bataille.

Holbek

Holbek F.

Han fortjener det, gode Herre! Han har heller ikke noget tilovers, og han giver os saadan et skønne Maaltid, af Venstreb for vor Søn.

Grete.

Jh nei, Faer! han havde budt sig til at give os Mad, før han vidste, vi havde nogen Søn.

Holbek F.

Saa meget desbedre. Han er rigtig godhiertig; og troer han ikke, vi ere ligesaadan? Et slet Menneske kan jo ikke gjøre mindre, end takke med Munden; men vi gjør det af Hjertet, saasandt Gud lever, og vi ere fattige Folk.

Punk.

Det veed jeg. Men lad mig nu have Fred, ellers troer jeg, jeg har gjort — jeg veed, ikke hvad! Og hvad kan da den Smule Mad hielpe jer? Ja, kunde jeg gjøre noget retskaffent for jer, saa skulde det glæde mig; men nu — ja det bliver derved — den, der gierne vilde, kan ikke, og den, der kan, vil ikke.

Weisbard

(som imidlertid har druffet).

Ha! nu er jeg i Stand.

Holbek S.

(lægger for ham).

Der er meer, spis De!

Weisbard.

Nei, jeg lyfter intet meer. Ja var det Steeg!

Punk.

Ha ha ha! det tænkte jeg nok!

Holbek F.

Naar Mosen er mæt, er Meelet beest, sig vi Bønder.

Punk

(til Weisbard).

Nu har De spist; men kan De nu ogsaa kaage?

Weisbard.

Hvorfor skulde jeg da kunne kaage? Jeg kan jo overalt faae at spise for Pengae?

Punk.

Ha ha ha! de forbandede Skillinger! — Ja naar der overalt var Bertshuse! — Det maae De lære. Jeg vil tage Dem i Lære.

Weisbard.

Aldrig bedre! kaage? Det hører jo ikke til at være Soldat!

Holbæk S.

Der hører meget til at være Soldat. Han maae kunne være Kof, Skrædder, Skoemager, Tømmersmand, Bonde, og hvad det skal være.

(Der høeres nogle Slag paa Døren med en Stok.)

Grete.

Hvad er det?

Holbæk S.

De komme og viftene.

Anden Scene.

De Forrige. Stich, og bag efter ham Platt.

Stich

(med en Tegnebog i Haanden).

Hvem ligger her?

(De reise sig.)

Holbæk S.

Vi tre.

Platt.

Platt.

Velbekomme jer! — Bliv siddende, Børn, bliv siddende! Sæt jer ned, Gamle, uden Omstændigheder. Nu, det kan jeg lide, I leve godt med hverandre. Nu, har I noget at klage over jeres Soldater?

Holbek F.

Jeg ikke, naar de intet har at klage over mig.

Platt

(til Holbek S.).

Er I fornsiet?

Holbek S.

Hr. Kapitain! det er min Fader; mine Kammerater maae svare.

Punk.

Vi har hvad vi bør, Hr. Kapitain.

Platt.

Jer Fader? (seer den Gamle i Vinene.) I har saa brav en Søn, at I selv maae være en ærlig Mand.

Holbek F.

Mit ærlige Navn er alt, hvad jeg eier, naadige Herre! Havde jeg ikke det, saa var jeg verre faren, end Haren bag Buxken.

Platt.

Ja hvor læt kan ikke den jages frem? Og lige saadan er en Fattig, der ikke er ærlig, givet til Priis for enhver; ingen værdiger ham sin Beskyttelse. Har I ikke Glæde af jeres Søn?

Holbek F.

Megen Glæde! dersom ellers hans Officerer ere fornsiede med ham.

Grete.

Her hjemme var han altid et godt Barn. Om han saa kunde see paa vore Dine, hvad vi vilde, saa skulde han gjøre det. Og hvem der lyder sine Forældre, han lyder ogsaa andre Folk.

Platt.

Jeg kan sige jer, det hele Regiment elsker ham; hans Kammerater gik i Flden for ham, og hans Officerer agte ham. Det er første gang, han hører mig rose sig; men der har heller aldrig været saadan Leilighed dertil. Det er den bedste Belønning for Forældre, naar de høre, at deres Børn føre sig vel op. Og Forældrenes Glæde er den bedste Opmuntring for Børnene, til at blive ved i det Gode. (Han seer sig om) Jeg troer ikke, I er i de bedste Omstændigheder; men I ere rige, da I har saadan en Søn, han gjør Folk til Skamme, paa hvis Opdragelse der er anvendt store Penge. De ere Klodser imod ham, baade i Forstand og Hierte. Og — I vil endnu faae mere Glæde for ham. Leve I endnu nogle Aar sammen, saa vil han blive jeres Alderdoms Støtte.

Holbæk S.

Jeg takker Dem, Hr. Kapitein! fordi De giver mig saa megen Roes i mine Forældres Paahør. Jeg skal føre mig saaledes op, at De ikke skal fortryde den Glæde, De gjør dem.

Platt.

Kun som hidindtil!

Holbæk F.

Naadige Herre! Hiertet hopper i mig af Glæde.

Grete.

Grete.

Men vi vilde endnu være meget gladere, naar De lod ham blive hiemme; kunde det ikke gaae an?

Holbek F.

Hvad beder I om, Moer? Skal han sulte ihjel med os? (Til Kapitainen, pegende paa Punt:) Den gode Herre har betalt Maden, ellers havde De ikke fundet os ved Bordet. Misværgen har reent ødelagt os — vor Greve —

Platt.

Er sølesløs — jeg kender ham. Han fraadser i Hovedstaden, og lader sine Undersaatter vansmægte. Ingensteds har jeg fundet saa stor Trang, som paa hans Gods. Han er meget forhadet for hans haarde Hjertes Skyld; og de Rigeste — det er meget sagt — laster hans Sølesløshed i nærværende Nød. Giv jer tilfreds, Gamle! I kommer nok i Stand igien, og enhver vil agte jer høiere end ham. Her har I en Bagatel; (han kaster et Guldstykke paa Bordet) Gud give jeg havde det, som jeres Greve kaster bort til liderlige Folk, saa kunde jeg gjøre jer fuldkommen lykkelige! Men jeg har intet andet at leve af end min Charge, og jeg kan ikke gjøre mere for jer. Holbek, det har I erhvervet jeres Forældre ved jeres gode Opførsel. Hører De det, Kædet? Det er den største Kompliment man kan gjøre et Menneſke.

Holbek S.

Hr. Kaptain! vidste De, hvor vigtig Deres Gave er i dette Dieblis — Jeg kan ikke fuldtakke Dem derfor, saa længe jeg lever.

K 5

Holbek

Holbek F.

Gud lønne Dem for det!

Grete.

Gud lad Dem leve i mange Aar! Om jeg havde ti Sønner, vilde jeg give dem til Dem med Glæde.

Platt.

Gode Kone! J betaler mig min Gave uendelig! Een Søn er uskatteerlig for hans Moder, og J vil give mig ti! (Affides) O Gud! kiendte deres vellystige Greve den Vellyst, at gjøre Godt, hvor kunde han da ikke gjøre sig værd at misunde! — Jeg hindrer jer at spise. Lev vel saa længe! jeg skal see ind til jer, før vi brække op.

Stif

(til Weisbard).

Vagten trækker strax op.

(Platt og Stif gaar. Alle sidde nogen Tid lige som dovede, undtagen Weisbard, som spiser.)

Punt

(efter nogen Tavshed).

Kapitainen leve! (han drikker.)

Holbek S.

Ja han leve!

Holbek F.

(foldet sine Hænder som studsende).

Hvad det er for en Herre! han har aldrig seet mig i sine Dage før, og giver mig første Gang saadan en Penge! Hvem skalde vente det af en Fremmed! De, der kiender en, ere saa ubarmhiertige.

Holbek S.

Man skal snarest have det Gode af Fremmede, Faer.

Grete.

Grete.

Den gode Herre! For saadan en Mand kunde jeg giøre, hvad det skulde være. (Seer paa Pungen)
Hvor meget mon den gaaer for, Jaer? Det maae være meget.

Holbek F.

(Seer noget paa den).

Hvor skulde jeg i Verden have seet saadant et Guldstykke? Kiender du den?

Holbek S.

Nei! den er mig ogsaa for stor.

Punk.

Den er taget fra Franskmændene; men hvad den gaaer for, veed jeg heller ikke.

Weisbard

(Saaer den knap i Haanden, for han siger:)

Det er en dobbelt Louis. Kiender de Folk ikke Penge engang?

Punk.

Vi er ikke vore op blandt Penge, som De —
Det er altsaa ti Rigsdaler.

Grete.

Ti Rigsdaler, Jaer! det halve af vor Gield!
Det lader Fogden sig nøie med saalange.

Holbek F.

Det haaber jeg. Vi har været saa bange for den Indquartering; da tænkte vi ikke paa, Soldaterne skulde blive vore Skytsengle. Her kan man ret sige: hvor man ikke søger, finder man snarest.

Grete.

Lod det sig giøre, Jaer, jeg vilde gierne leve af sørt Brød lige til Høst, naar vi kunde blive ved vor Gaard.

Hol:

Holbek S.

Vær ikke bange, Moer, nu gaaer det nok godt.

Holbek F.

Gud ske Lov for Mad og Hielp!

(De staae fra Bordet.)

Weisbard.

Nu skal jeg paa Vagt.

Punk.

Nu, der ligger Deres Txi.

(Weisbard lader Holbek F. hielpe sig sin Patron-taſke paa, tager sit Gevær, og gaaer, for alting uden at sige Farvel.)

Punk

(tager af Bordet).

Jeg skal nok sætte alting igien som jeg tog det.

Grete

(vil hielpe ham).

Jo, det var fiønt! Lad han kun staae, jeg skal nok rydde op; jeg synes det er nok, han har fogt.

Punk.

Na! jeg vil gjøre mine Sager tilgavns; I skal alle jere Dage snakke om den Dag, vi laae i Qvarteer hos jer.

Holbek F.

Gode Herre! vær saa god og lad mig drikke engang endnu! Nu maae det endnu smage mig bedre end før, siden jeg nu har Penge i Lommen.

Punk.

Drif i Guds Navn, Faer! vær ikke bange vi tage noget med os. (Glaaer paa Mavnen) Der er vor Spiiskammer. Vi rette os efter det Bud: hver Dag skal

skal have sin Plage. Derfor hedder det ogsaa hos os:
 Vel fortært er vel anvendt, gjør et reeligt Testament.
 (Punk tager af Bordet, Holbek S. slutter Bort-
 det bort.)

Grete.

Nu undrer jeg mig ikke mere over, at de unge
 Karle saa nødig vil hjem igien, naar de har været
 nogle Aar ved Soldaterne, siden der er saadanne gode
 og muntre Folk mellem dem. Jeg maae skynde mig,
 ellers toer han vel op med. Det maae være gode
 Mænd, de Soldater, de tage en Haand med i alting;
 deres Koner maae have gode Dage.

Holbek F.

Nu er jeg ret i god Stand. Naar bare Fogden —

Holbek S.

Lad kun mig raade; jeg skal nok faae ham til det.

Tredie Scene.

Holbek Fader. Holbek Søn. Peter,
 og Grete.

Grete

(ved Døren til Peter).

Naar I ikke vidste det, faldt I vist ikke paa
 det. (Viser ham Holbek S.) See, hvad det er bleven
 en kion Karl! (Til Holbek S.) Kan du kiende ham?
 Svoger Peter!

Holbek S.

(giver ham glad Haanden).

God Dag, Farbroer!

Peter.

Peter.

Velkommen her, Joseph! Nu, du seer jo ud som Sundheden selv; man behøver ikke at spørge dig, hvordan du lever.

Holbek S.

Jeg vilde ønske, I levede halv saa godt som jeg.

Grete.

Og hvad han har for en Kapitain! det kan I aldrig troe. De sige jer det nok. Kunde jeg bare blive hos jer — Men jeg maae gaae, ellers sætter min Koffepige mig Stuen paa Løftet.

(Hun gaaer.)

Fjerde Scene.

Holbek Fader. Holbek Son. Peter.

Peter.

Nu, kiere Joseph! det glæder mig, at see dig igien; men du kunde aldrig komme paa nogen værre Tid. Vi har ingen Ting; vi er saa fattig, som vi vare plyndret.

Holbek F.

Og vores ærlige Foged han flaaer reent Skind det af os.

Holbek S.

Nu kan I give ham en god Dag. I kan betale det halve af det, I er skyldig, og det maae han lade sig nøie med. Tænk nu ikke mere paa det.

Holbek F.

(viser Peter Pengen).

Ja, seer du, det kan jeg takke min Søn for.

Punk.

Peter.

Hvad siger du? Har du spart det, eller taget det til Bytte?

Holbek E.

Ingen af Delene. Min Kapitain har givet Faer det.

Holbek F.

Jeg har dog ham at takke for det, for den gode Herre gav mig det for min Søns gode Opsørrels Skyld.

Peter.

Nu det er mig dobbelt saa kiert: thi saa meget kan man neppe spare sammen; og gjøre Bytte — ja kald det som I vil, I gode Soldater — saa er det dog saa sin Sag. Enten man stieles det jeg har, eller man gjør det til Bytte: saa skriger jeg lige høit — saadanne Penge kan der aldrig være Lykke ved.

Holbek G.

Ja det har jeg ogsaa altid tænkt, derfor har jeg heller ikke bragt noget med mig af Feldten; og de, der have gjort Bytte paa Bytte, have ikke saa meget som jeg. Og saa have de faaet dygtig Hug til, fordi de have gjort lutter lumpne Streger. — Og mig er der endnu aldrig bleven flaget over.

Peter.

Na! Øblet falder ikke langt fra Træet. Din Fader og Moder, og din hele Slægt, ere allesammen ærlige Folk; skalde du da ene være en Slingsel? Har vi ikke noget nu, ih naa! saa giver vor Herre os nok sin Velsignelse en anden gang. Der kommer nok den Tid, du ikke vil fortryde, at din Slægt vil kendes ved dig.

Holbek

Holbæk F.

Nu venter jeg alt godt af ham. (Til Peter:) Men meener du, Broer, at Forvalteren lader sig nøie med det paa Afdrag?

Peter.

Ja, jeg tænker det nok. Han tog jo heller kun det halve af mig, og lovede at bie med Næsten til efter Høst — sandt nok er det, der var noget under. — Tænk engang, den lede Knægt havde et Die paa min Anne, og der bildte han sig ind, jeg lod ham strax raade, naar han var saa naadig, og saae igiennem Fingre med mig — Da jeg kom til ham med Pengene, var han saa mild som en Tørkat, og ynkede mig saa meget, og sagde, han vilde gjøre sig Synd af at pine mig; jeg troede og, han meente det rigtig, og takkede ham mangfoldig. Anden Dagen begynder han at hase med Tøsen; og for ingen Skulde mærke det, vil han have hende op paa Gaarden. Hun sagde det til mig; jeg blev vred, og beed ham glubsk af. Han brugte Mund med mig, og vilde absolut hove de øvrige Penge, men jeg truede ham med, jeg vilde klage ham an for Præsten; det skyttede han dog intet om, saa drev han af som en slukøret Hund, og mumlede noget ved sig selv. Man skønnede ikke paa det, og hvad veed jeg, hvad det var.

Holbæk F.

Åh! see til det gamle Åsen! Skulde nogen have drømt om det!

Peter.

Det maae du nok sige — Det sagde jeg med. Men, Broer, det kan nok ikke være andet; i det mind-

mindste har jeg altid seet det. Saa snart en bare er en Smule mere end en anden, saa gik han ham ikke det mindste Godt omsonst. Naar en, der er høiere paa Straaet, byder sig til at tiene en, saa kan man strax slutte, hvad der vil følge paa. Gierne er det saadant noget.

Holbek S.

Det har J Met i, Farbroer! J finder knap een blandt Tusinde, der tænker som min Kapitain. Den, der vil videre frem end andre af hans Lige, og ikke selv har en smuk Kone eller Datter, maae i det mindste knuse noget op. Det har jeg seet over hundrede Gange.

Holbek F.

Men Forvalteren! Forvalteren! Jeg kan knap troe det — Han har jo aldrig i sine Dage været andet end Forvalter; — hvor Dievelen har han da lært at leve paa den store Mode?

Peter.

Han tænker kanskee siden han boer paa en Herregaard, saa maae han ogsaa leve som de fleste Herremænd. Han har kanskee ogsaa lært noget af den gamle Greve. Han var ingen Kostforagter.

Holbek F.

Man siger, at den unge er ikke bedre i Byen.

Peter.

Hvor kan det være andet? Intet har han at tage sig til, og naar man altid gaaer ledig — Tænk engang, naar vi sidde om Søndagen paa Kroen — falder der da ikke een mange Tænker ind, som man aldrig drømmer om, naar man gaaer bag Plougen?

Og vi og vore Lige har dog langt fra ikke saadanne fede Nætter, som de Folk.

Kemte Scene.

De Forrige. Nachen.

Holbek F.

(i en frøgtiom Tone).

Der er han!

Nachen.

Nu, hvor gaaer det, Holbek? I Morgen er Terminen ude. Penge, eller fra Gaarden. Der er alt Risbere.

Holbek F. (angstlig).

Strenge Herre! jeg kan betale det halve; og det kunde jeg ikke engang, dersom ikke min Søns Kaptein havde givet mig det. Hav Taalmodighed med mig med Resten til efter Høst, naar Gud giver os sin Velsignelse. De veed, jeg er ikke rolig, førend jeg faaer betalt Herskabet. Gjør det for min Søns Skyld, om De ikke vil gjøre det for min, saa han dog kan have noget, naar han slipper fra Soldat. Nu tiener han Kongen, og, Herre Gud! naar De nu vil være haard imod mig, saa faaer han ikke en Steen af sin Faers Gaard. Det er jo dog en himmelraabende Synd, naar man ødelægger Folk med Magt.

Nachen.

Hvad sladrer I der? Kan Herskabet gjøre ved, at I er i Gæld?

Holbek F.

(med foldede Hænder og klagende Gebærder).

Er jeg kommen i den ved min Dovenskab, ved min Liderlighed? Er det ikke Vanhæld? Gaaer det

ikke

mange Snesse som mig? Var jeg selv Skyld i det, saa skulde jeg ikke sige et Ord. Men, strenge Herre! hvem kan gjøre ved, hvad vor Herre vil? Kan da en Mand, som jeg, ikke fortjene at ynkes? Herskabet bliver jo ikke fattig for det.

Nachen.

Hvad understaaer I jer? Jeg troer ordentlig, I vil skrive Herskabet Love for?

Holbek J.

Turde jeg det —

Nachen.

Saa blev Bønderne Herremænd; ikke sandt?

Holbek J.

Det vilde hverken jeg eller nogen begiere. Vi vilde være glade, naar man vilde omgaaes os som Menneſker.

Nachen.

See mig engang, hvor klog han er! Det maae jeg sige: jo mere man gjør for jer, jo mere vil I have. Har Greven ikke biet med jer et heelt Aar? Har han ikke laant jer Korn? Ellers kunde I jo ikke have saaet. Er det da umenneskeligt, at han vil have Sit igien? Skal han maaskee skienke jer det?

Holbek J.

Det har jeg aldrig tænkt paa. Han skal have Taalmodighed til vi kan betale ham. Hvad Godt har han af, at han nu ødelægger os? Det kunde han ogsaa have gjort i Fjor: det er det selvſamme; kun at han har givet os et Aar længer Frist. Tag dette saa længe paa Afdrag, og forestil ham det, gode Herre! Gud skal velsigne baade Dem og ham for det.

Rachen.

O ja vist! forestille ham, at han skal lade sig trække ved Næsen et Aar endnu. Det gaaer ikke an; jeg maae have hele Summen, eller I ryger fra Gaarden.

Holbek S.

Hr. Forvalter! lad Dem bevæge! Betænk, at De ved et eeneste godt Ord kan gjøre min Fader lykkelig, og, hvis De ikke vil det, uhykkelig! Og seer De, det er dog ikke Smaaring, at gjøre en ærlig Mand til en Staader. Sligt bliver ikke ustraffet.

Rachen.

Naas I jeres Musqvæt, og bryd jer ikke om saadanne Ting.

Holbek S.

Hr. Forvalter! Musqvættten hører Kongen til; den passer jeg, uden at De behøver at erindre mig derom. Men min Fader har jeg kiendt, førend jeg kiendte Musqvættten; og jeg kunde ikke bære den, om jeg ingen Faer havde havt. Var Kongen her i dette Dieblis, saa vilde han ikke tage mig ilde op, at jeg talte for min Faer, det veed jeg; og De og Kongen — det er en Forskiel, skalde jeg troe.

Rachen (spottende).

Ah! Hr. Soldat! De har været til Feldts; men glem ikke, at det ikke er en Betient i et fiendtligt Land, De taler med.

Holbek S.

Jeg har endnu ikke talt saadan med nogen, som jeg vilde tale med Dem, dersom jeg traf Dem i Siendens Land.

Ra-

Rachen.

Ja, den Lykke faaer De ikke?

Peter.

Strengre Herre! bliv ikke vred, og lad Dem bevæge!

Rachen.

Vil I bare tie stille. I har saa noget tilgode.

Holbek S.

Det troer jeg, alle skikkelige Folk har hos Dem.

Siette Scene.

De Forrige. Grete.

Rachen.

Hvad?

Holbek F.

Jeg beder Dem, for Guds Skyld! strenge Herre!

Grete.

O ja, tag det, vi har, saa længe. Vi ønskede, vi kunde betale det altsammen.

Rachen.

Ja, det troer jeg nok, dersom I ellers har jeres Gaard kær, thi den reiser i Morgen.

Grete.

Nei, det gjør De ikke, strenge Herre! jeg vil bede Dem om det paa mine Knæ.

Rachen.

Alt det hjælper ikke.

Grete.

Er der da ikke en god Blodsdraabe i Dem? De gjør os jo til Staaedere paa vor gamle Alder.

Holbek F.

Der er jo god Tid nok til efter Høst; og min Gaard bliver jo ikke en Stilling slettere til den Tid.

Syvende Scene.

De Forrige. PUNK.

RACHEN.

Det kan I ikke vide. Den kan brænde af imidlertid.

Holbek F.

Men saa er jeg jo oasaa kun det halve Skyldig.

RACHEN.

I har jo en stor Herre til Son, han hjælper jer vist; han er brutal nok.

Holbek S.

Kunde jeg have hjulpet, saa havde jeg ikke biet til De kom.

RACHEN.

Ja, nu kan jeg ikke heller hjælpe jer. Jeg maae gjøre hvad min Herre befaler mig.

Holbek S.

Hr. Forvalter! Deres Herre har ikke befaleet Dem at ødelægge een af sine Bønder for lumpne tyve Datters Skyld. Betaler han Dem ikke for, at De skal see paa hans Bøste? — Men paa den Maade fortæller De ikke Deres Søn. De jager brave Folk bort, og tager Kieltringer i Stedet. Saadan en almindelig Nød maae Herskabet hjælpe Bønderne at bære. Naar Jorden ikke bærer noget, saa kan Herskabet intet Landgilde fordre. Betænk De kun det ret; jeg tænker,

De

De vil finde noget i det, som kunde gjøre Dem søieligere, naar De kun vilde. Gjør De engang Deres Pligt, og tal for Bønderne, som De skal leve af, Grevnen giver nok efter. Det kommer alt an paa, lige som en Ting bliver forestillet. Man kan vende en Sag, som man vil.

Rachen.

J skal ikke lære mig, hvad jeg har at gjøre; og skriv mig kun ikke mere for, det siger jeg jer.

Holbek S.

Og vær han ikke saa grov imod mig, det siger jeg ham.

Rachen.

Veed I, hvem I har for jer? Jeg skal lære jer Mores.

Holbek S.

Det behøver han at lære, og jeg ikke.

Rachen.

Død og al Ulykke! det gaaer for vidt.

Punk.

Sæt sig i hans Sted; vilde han ikke tale? Han er Soldat, gode Herre! veed han, hvad det vil sige? — Det er paa godt Dansk: ti Gange saa meget som han — Han seer sin Faer blive flaaet, skulde han da staae der som en gammel Kielling, der ingen Tænder har i Munden? Det gjør en ondt, naar man seer sit ødelagt ved en andens Ondskab; thi naar alt kommer til alt, saa er det dog allene hans Skyld. Man veed nok, hvordan de Herrer Forvaltere bære sig ad. Der falder Sportler af ved Gaardkjøbet: ikke sandt? Ja, han maae blive gal eller klog, vil han ikke gjøre Godt, saa maae man i det mindste sige ham Sandhed.

Nachen.

Nu har jeg nok. (Til Holbek J. i den yderste Forbittrelse) Jeg spørger jer sidste Gang: Kan I betale, eller ikke?

Holbek J. (bedrøvet).

Som jeg har sagt.

Grete.

Vi har, saa sandt som Gud lever! ikke en Skilling mere.

Nachen.

Det er saa meget som intet. Det bliver altsaa derved. (Vil gaae.)

Holbek S.

(holder ham tilbage).

Lad han det endnu blive, gode Herre! det kunde ellers komme til at fortryde ham. Jeg overgiver Kongen en Supplique, og forestiller ham min Faders Ulykke, og hans grumme Opførsel. Undersaatterne høre først Kongen til, førend Greven, og han tillader vist ikke, man omgaaes dem saadan.

Nachen.

Her har Kongen intet at befale. Jer Faer er min Greve skyldig, og han skal have sine Penge.

Holbek S.

Hvad, Herre! her skal Kongen intet have at befale? Beed han, at hans Greve ogsaa kun er en Undersaat af Kongen? Beed han, at min Faer er mere værd i Kongens Dine, end hans Greve? Han arbejder, og Greven gaaer ledig. Til at sode Penge behøves ingen Greve; det kan den liderligste Kieltring best. Og Kongen kan slet ikke lide Lediggængere; han arbej-

arbei-

arbejder selv Dag og Nat som Konge. Vi vil see, om han ikke lægger Tømme paa hans Greve.

Kachen.

Ja, det vil vi see. Men imedens sælger jeg Gaarden og Jorden. Mener I, jeg er bange for jer dumme Sladder? Nu staaer Kongen strax paa Pinde for saadan en Karl!

Holbek S.

Kongen hører enhver. Men naar vi to Karle staae sammen, vædder jeg, han hører mig først.

Kachen.

Tør I begegne mig saadan, I forbandede Slynge!

Holbek S.

(giver ham et Dreffigen).

Det sagde I til en Soldat, og ikke til en Bonde! Ud, din Hund! Det gjør mig ondt for hvert Ord, vi har spilde paa dig. (Støder ham ud.)

Kachen.

Wie kun, det skal han faae betalt!

(Han gaar.)

Attende Scene.

Holbek Fader. Holbek Søn. Grete.

Peter og Pusk.

Holbek F.

Nu er det ude med os.

Grete.

Nu har du gjort det reent galt. Min fiere Søn! hvad har du gjort?

Holbek S.

Sørg ikke over det. Jeres Forsatning bliver ikke en Smule værre for det. Han havde dog ikke staaet

fra sit Forsæt, om vi saa alle havde tigget ham en heel Dag. Det er første gang jeg har slaaet noget Menneske; men der har heller aldrig nogen skieldt mig ud for en Slynge. Og hvad var jeg for en Soldat, om jeg leed det?

Peter.

Det var Ret, Joseph! den Kieltring fortiente det.

Punk.

Havde du ikke givet ham et Snudedrag, saa havde du min Siel faaet et af mig! den Svineplanet!

Holbek F.

Men Herre Gud, sig mig, hvad her vil blive af!

Holbek S.

Det, der saa var blevet af alligevel. Han jager jer fra Gaarden, og den havde han ikke ladet jer blive ved, om jeg saa havde lagt for hans Fodder. Den Karl og Fanden, det er to Allen af eet Stykke.

Grete.

Men nu faaer du oven i Risbet Fortred.

Holbek S.

Fordi jeg har slaaet ham? —

Grete

Sa vist! det er jo dog vor Forvalter.

Holbek S.

Var I kun saa fri for at miste jer Gaard, som jeg er for det.

Grete.

Sa det tænker du —

Punk.

Og han har Ret. Lad det ikke sætte jer graa Haar i Hovedet; det er ikke den første Forvalter, der har faaet Hug af Soldater. En Soldat kan aldrig

see

see en Slynge, uden at staae ham paa Kiesten. Jeg troer der er Sympathie i det.

Grete.

Men jeg troer dog endnu, at han maaskee havde ladet sig overtale.

Holbek S.

Troe dog aldrig det.

Grete.

Hvad meener I faer, skulde vi ikke løbe efter ham?

Holbek S.

J har ingen Gode deraf, det vedder jeg med jer. I udsætter jer oven i Risbet for hans Grovheder.

Holbek F.

Det faaer at være det samme. Jeg vil i det mindste intet have at bebreide mig. Kom, Moer!

Holbek S.

Bliv, jeg beder jer! Det nytter jer intet.

Grete.

Nei, lad os gaae, min Søn! Gjør det ikke godt, saa gjør det dog ikke ondt.

Holbek S.

Nu saa vil jeg gaae med —

Grete.

Nei, Gud bevare os! Du har været ti Aar borte, du kan ikke mere omgaaes vor Dyrighed.

Holbek F.

Gjør, som vi bede dig, min Søn!

Holbek S.

Nu, saa gaae da! Dersom I kom fornøiet tilbage, saa vilde jeg med Glæde kysse hans Fødder. — Men I skal see — gid jeg maae spaae usandt! —

Hol-

Holbek F.

Kom Moer, vi vil vove det yderste! Kan det ikke være andet, nu saa i Guds Navn da!

Grete.

Under Gud os Livet, saa giver han os ogsaa vort daglige Brød.

(Begge gaae.)

Punk.

Din Moder kan godt trøste sig. — Farvel! jeg vil ud og see mig lidt om i Byen.

(Punk gaaer.)

Tiende Scene.

Holbek Son. Peter.

Holbek S.

O Gud, hvor gjerne vilde jeg ikke hielpe min Fader!

Peter.

Jeg seer ingen Mulighed. Jeg vilde meget gjerne gaaet med, men jeg havde kun gjort ham mere vred. Du saae selv, hvordan han tog afsted her.

Holbek S.

Og han kan dog sikkert gjøre det —

Peter.

Ja vist kan han. Her er Folk i Byen, der altid har havt mindre end vi, og de, hedder det, skyldte intet. Hvem han vil hielpe, kan han nok.

Holbek S.

Kommer en ærlig Mand i Nød, skal han vist mindst finde Hielp. Man skulde næsten forsværge, at være ærlig.

Peter.

Peter.

Sy, Joseph! for saadant noget Paks Skyld, var det værdt? Dersom ogsaa min Broer maae fra Gaarden nu, saa faaer han nok en igien med Tiden. Der bliver nok nogen, der hjælper ham. Rigtig nok er det tungt nu; Nøden er alt for stor og almindelig.

Holbek S.

Kunde jeg dog udtænke et Middel! Jeg vilde lide hvad det skulde være.

Peter.

Du kan dog ikke skaffe ham Penge; og Penge er det eneste, der kan hjælpe ham. Forrige Uge kunde det truffet sig; men saadant skal nu ikke falde i vor Lod — og det er og saadan en egen Sag, at bade sine Hænder i andres Blod.

Holbek S.

Hvordan da, Farbroder?

Peter.

Herredsfogdens Karle tog to Desenterere op, og fik tolv Rigsdaler for hver.

Holbek S. (for sig selv).

Tys! det gaaer an. — Farbroder! jeg kan dog redde min Fader; men I maae ogsaa gjøre jeres dertil.

Peter.

Alt hvad jeg kan, Joseph.

Holbek S.

Giv mig Haand paa det. I maae lade mig raade, og holde reen Mund.

Peter.

Kan min Broer blive hiulpen, saa skal der ikke komme et Ord af min Mund.

Hol.

Holbek S.

Lover I mig det?

Peter.

Ja!

Holbek S.

Men I maae ogsaa holde Ord.

Peter.

Kan du tvivle paa det?

Holbek S.

Det maae være hvad det være vil?

Peter.

Naar det bare ikke er Synd.

Holbek S.

Der skeer intet Menneſke for nær derved.

Peter.

Nu! ſaa ſig mig det.

Holbek S.

Hør nu — men I maae ikke tage jeres Ord tilbage igien.

Peter.

Oh det maae jo være noget ſært, det!

Holbek S.

Tilforladelig er det noget ſært. Men I kan gjøre det, uden at gjøre jer nogen Samvittighed derover.

Peter.

Nu hvad er det da?

Holbek S.

Jeg vil desertere — og I ſkal tage mig op — og ſaa ſaaer I tolv Rigsdaler, dem kan min Fader betale ſin Gield med.

Peter.

Og det er ingen Synd, du Nar? Jeg ſkulde hielpe dig i Galgen?

Hol-

Holbek S.

O! hvad snakker I om Galgen? Den første gang een deserterer bliver han aldrig hængt, uden han løber af sin Post, eller gjør Komplot.

Peter.

Men vidstet ihjel?

Holbek S.

Det er jeg heller ikke bange for. Jeg er vel liidt, de vil ikke behandle mig saa haardt.

Peter.

Nei, Joseph! det duer ikke. Bedrager vi ikke Kongen?

Holbek S.

Kongen? — (grædende) Ha! det vil Gud og Kongen forlade mig! Jeg troer, han gav mig selv Pengene, naar han vidste min Nød.

Peter

(ogsaa grædende).

Dreng! vidste din Fader det!

Holbek S.

Stig ham det for Guds Skyld ikke, og staa til. Jeg dør ikke af det. Og jeg har jo tidt vovet mit Liv for min Konge, saa kan jeg jo ogsaa vove det for min Fader: han har jo givet mig det.

Peter.

Betænk kun, at man ikke forsætlig skal styrte sig i Fare. Og jeg har dog hørt, at Folk er død af at løbe Epidemier.

Holbek S.

Betænk kun, at det er jeres Broder, jeres ligdelige Broder! og jeg frelser ham fra at tigge.

Peter.

Peter.

At Fanden ogsaa skulde friste mig til at blive her! Nu ved jeg ikke hvad jeg skal gjøre.

Holbek S.

J har givet mig jer Ord; vil J nu holde det saa stet? Det, jeg nu har at frygte for, kan hendes mig uforskyldt; der behøver bare en Arrestant at løbe fra mig. Saa maatte jeg lide det for en Fremmed, som jeg nu kan hielpe min Fader med. Jeg beder jer, nægt mig det for Guds Skyld ikke, eller ogsaa har J aldrig holdt af min Fader.

Peter

(staaer tvivlsraadig).

Joseph! Joseph!

Holbek S.

Betænk jer ikke for længe.

Peter.

Men om du nu narrer mig — om du bliver hængt —

Holbek S.

Tænk aldrig det. Min Ryg betaler; og ved hvert Hug tænker jeg paa min Fader, saa søler jeg ikke et eneste.

Peter.

Nu, saa kom da! — Du, men naar det nu bliver bekiendt?

Holbek S.

Naar J kun kan rie, kan det ikke blive bekiendt. Mine Forældre maae J ikke sige noget af det, førend det er altsammen forbi. Om to Timer gaaer Tappensfreg; naar jeg da ikke er hjemme, bliver jeg meldt
som

som Deserteur. I Morgen tidlig bringer I mig til Obersten, og siger, I har grebet mig i Nat i Skoven, da I vilde ud og stiele Brænde — For min Skyld! og saa er alting rigtig.

Peter.

Det er det første Skielmsstykke, jeg har gjort i mine Dage.

Holbek S.

Gjør jer nu ingen Skrubler over det! (Kysser ham) Farbroer! tænk paa mig! Vor Herre vil velsigne os begge to for det! Nu vil vi gaae dem i Møde; men I maae ikke lade jer mærke med det mindste. Gud forlade mig, om der skulde være noget Ondt i det! Men hvad gjør ikke et Barn for sine Forældre!

(Begge gaae.)

Ende paa den anden Akt.

Tredie Akt.

(Mellem anden og tredie Akt gaar 16 Timer, og det er næsten Dag Klokken ti om Formiddagen. Skuepladsen forestiller et Fængsel paa Herregaarden.)

Første Scene.

Habicht (sidder sluttet ved et Bord). **Eisenbard** og **Flink** (uden at være sluttet, ved et andet Bord). **Marder** (sidder hos dem). **Weisbard** (staaer ved Døren med blot Sabel). Andre Soldater, som have Vagt, sidde eller ligge rundt omkring. Langt borte høres en Tromme.

Marder.

Gid Dievelen havde de Eksekutioner! Ikke een Dag er man frie.

Flink.

Var der ingen Eksekutioner, saa havde man heller ingen Gevaldiger nodig. (Han synger.)

*) Og det er Krigsmandens Skaal,
Din Skaal, Peers Skaal, Jørg'ns Skaal,
Og det er hver brav Soldats Skaal!
Etkiermydsel og Feltslag er hans Lyst,
Og Død eller Seier hans Maal,
Dit Maal, mit Maal, Peers Maal,
Og Seier er Krigsmandens Maal.

At

*) Versene ere ikke af Oversætteren, men originale af en anden Forfatter.

At seire er Krigsmandens Tid,

Din Tid, min Tid, Peers Tid,

At seire er dansk Soldats Tid.

Gmellem sin Konges Tieneste

Og Elskov han deler sin Tid.

Din Tid, min Tid, Peers Tid,

Vi veed ret at bruge vor Tid.

Eisenbard

(med Haanden under Kinden, ved sig selv).

Bestialske Skiebne! Jeg vilde heller ønske, der
hang et Centner Krud ved hvert Haar, og knuste mit
forbandede Hoved.

Flink.

Du Mar! et Pund kan gjøre det. Hvad vil
du med saa meget? Det kunde man levere en heel
Bataille med.

Habicht.

Ah!

Eisenbard.

Ha! var jeg en Krøbling, man maatte lukke inde!
Saa stod jeg dog ikke under Stokken!

Flink (synger igien).

Vi kief paa Fienden gaaer løs,

Gaaer løs, fly'er løs, slaar løs,

Vi tappert paa Fienden slaar løs.

Og naar vi har jaget ham Fanden i Vold,

Vi attakerer en Tøs,

Din Tøs, min Tøs, Peers Tøs,

Enhver attakerer sin Tøs.

Habicht.

Ah!

Marder (til Flink).

J er den galeste Karl ved hele Regimentet; hver Dag er J i Arrest, og altid mere forrykt; aldrig andet end Syngen og Larmen. Vil J da ikke blive klog engang?

Flink.

Jeg troer det ikke; og han skulde ikke ønske det, thi saa mister han sin beste Kunde. Han saaer mit halve Traktement i Arrestpenge. Tænk engang, var hele Regimentet saa fix, hvad var det da ikke for en skønne Ting, at være Gevaldiger! Jeg ønsker ham det af mit Hjerte.

Marder.

J bliver dog en Nar!

Flink.

Med Glæde. Men giv mig dog i det mindste Frokost for mit christelige Ønske.

Marder.

Ja, saasnart det bliver opfyldt: saa vil jeg endogsaa reent tage jer i Kost.

Flink.

Saa vilde jeg ønske, det halve Regiment kom her endnu i Dag. Gottsblitz! vidste de, hvad det er for et herligt Liv, at være Arrestant! Opvartning i alle Ender; alting bliver puttet en i Munden; man har aldrig nødig at umage sig ud af en Dør; og er man endelig nødsaget til at gaae ud, saa saaer man den stærkeste Bedækning, for at man ikke skal komme noget til. Man bliver bevogtet med den største Omfarg, som den kostbareste Skat. Man skønner aldrig saa meget paa, hvad et Menneske er værd, som naar han er i Arrest.

Marder.

Marder.

Ha ha ha! Altsaa er Arresten ingen Straf for jer?

Flink.

Nei, langt fra! En Velgierning, at jeg kan hvile mine trætte Lemmer.

Marder.

Der er der ingen Ting at giøre ved.

Eisenbard.

Ha! i hede Helvede! Satan og al Ulykke!

Flink

(singer som før).

Eisenbard.

For din forbandede Syngen kan man ikke engang tænke i Noe.

Flink.

For din dumme Vanden kan man ikke engang føle Arrestens Behageligheder.

Eisenbard.

Du Østers!

Flink.

Du Mar!

Eisenbard.

Jeg var tilfreds du var forviist af Christenheden, og sad paa Grønland og plantede Tobak til du blev fort! Du Hundesteile! du Ratterad! du Galgefugl! du Sviinhund! (Saasnart Eisenbard begynder, springer, danser og synger Flink.) Vær stille, Satan! eller jeg skal slaae dig, saa du skal vende alle fire i Veiret.

Flink

(i en gravetetisk Tone til Bagten).

Hei Ordinants! Skaf mig Fred for den Karl!

Marder

(til Eisenbard).

Stille! (Til Flink) Og hold I ogsaa Fred, eller jeg spænder jer begge i Blokken.

Flink.

Jeg forbyder ham ikke at bande, han skal heller ikke forbyde mig at synge. (Gæster sig ved Bordet hos ham) Jeg vil see, om han skal kaste mig ud. Jeg har lige saavel hiemme her, som han.

Habicht.

O Gud! o Gud! o Gud!

Marder.

Den tuder, den bander, den synger. Det er en Concert, som man kunde blive gal i Hovedet af. Nu skulde der ogsaa være een, der vilde sove, saa gad jeg see, hvordan han vilde bære sig ad.

Habicht

(ganske uafelig til Marder).

Fatter! der er ikke en Draabe Vand, og jeg tørster forfærdelig.

Marder

(til en Soldat).

Gå og hent Vand.

Habicht.

Endnu i fire Uger intet andet end Vand og Brød, og endda marschere! Jeg er dødsens.

Flink.

O! troe aldrig det! det drier man ikke af; ellers havde jeg været klar for længe siden. Ikke sandt, Fatter?

Marder.

O jo vist! I har tide drukkert den Skål.

Flink.

Flink.

Men aldrig for Handel og Vandel, som han.
Tag du en anden Gang ikke dine Vahre paa Kredit.

(Han gjør Gebærder, som betegne, at Habicht
har staalet.)

Marder.

Ja, tag jer i Agt. Kommer I eengang til, saa
saaer I nok Lov at gjøre en Spadseregang, som I
ikke mere kommer tilbage fra.

Weisbard.

Nu løber Holbek vist nok Spidsrod. Hører I?

Marder.

Ja, stakkels Karl! Gud ske Lov, han ikke blev
hængt! Jeg var alt meget bange for ham.

Eisenbard.

Siig heller for jeres Penge. Menneſket, der
bliver rettet, bryder I jer aldrig om, ellers bandede I
ham ikke altid saadan. Det er en Skam. I gjør
en stakkels samvittighedsfuld Delinquent Døden ti
gange saa svær, naar han maae høre, hvor I bander
ham for de lumpne Skillingers Skyld, I maae give
ud for Eksekutionen. Der ſkulde kun en melde det,
at vi kunde faae jer jaget bort. Naar I synes om,
at tage imod Arrestpenge, saa maae I ogsaa synes om,
at betale ud, som jeres Skyldighed er.

Marder.

Vogt jer kun for, at I ikke bliver dømt fra Livet,
og bryd jer ikke om min Vanden; den kan hverken
gjøre jer ondt eller godt.

Flink.

Godt gjør den nu vist ikke. Ondt — det lader
der sig dog ſige en Hob om. Naar han saadan læſſer

et Par Millioner Forhandelser paa et Menneske, hvordan kan han da komme i Veiret? Det skal han vist ikke komme til at giøre ved mig. Jeg lader mig ikke hänge, førend jeg kan betale Eksekutionspengene. Saa døer jeg dog i Fred.

Marder.

Det er et Ord!

Flink.

Top! det holdes.

Marder.

Det er mig tiert for jeres Skyld; thi holder I det Løfte, saa bliver I vist aldrig hængt.

Flink.

hm! man kan ikke vide det. Naar man har Penge, vil man gierne probere alting.

Marder (leende).

Det har endnu ingen probeert med sin gode Villie.

Flink.

Ja desmere vilde man snakke om mig. (Han hører Trommen.) Hei! det gaar frisk — men Holbek har de gjort kort Proces med. I Gaar deserteerte han, og i Dag løber han allerede Spidsrod.

Marder.

Obersten har ladet holde Standret.

Flink.

Standret! Det var nær ved Halsen.

Marder.

Han var alt dømt fra Livet, men Obersten har pardoneret ham; og det er noget nær skeet altsammen, for ikke at trække længe om med ham. Alle holde af ham, og alle ynke ham.

Eisen-

Eisenbard.

Ja, jeg havde altid væddet min Hals, og om jeg havde havt ti, vilde jeg sat dem paa, at han aldrig havde deserteret.

Marder.

Obersten vilde selv ikke troe det. Alle Mennesker undre sig endnu derover.

Flink.

Na! er det noget at undre sig over? Han har havt Lyst at probere, hvordan Spidsrod smager.

Marder.

Ja, dersom han var saadan en nysgierrig Nar, som J.

Anden Scene.

De Forrige. Punk.

Punk

(kommer grædende ind).

O den arme Karl!

Marder.

Hvad er det?

Punk.

Holbek —

Marder.

Nu?

Punk.

Det skier mig i Hjertet, at han har maattet lide saa meget. Jeg vilde med Glæde taget det Halve paa mig.

Flink.

Hvor tit løb han?

M 5

Punk.

Punk.

Ti gange op, og ti gange ned.

Jak.

Det var naadigt! Og det græder du over? Hvad siger det? Det dør han ikke af. Ha ha! det er lidt til Frokost.

Punk.

Ja, for saadan en Caspar Haubegen, som du! det troer jeg nok. Men en brav Karl gjør et haardt Ord ondt, end sige en Regimentsstraf.

Glink.

Ja, hvorfor vilde han spadserere?

Punk.

Ja, Dievelen veed, hvad han har tænkt paa.

Tredie Scene.

De Forrige. Holbek Søn (bringes ind med Vagt). Stich.

Holbek S.

(i det han kommer ind).

Gud skee Lov det er forbi, og min Fader er reddet!

Stich

(studser over dette, og siger ved sig selv:)
Hvad vil det sige?

Punk

(falder Holbek Søn om Halsen, og kysser ham grædende).

Broer! hvad har du gjort?

Holbek S.

Græd ikke, Broer, jeg er ret glad.

Punk.

Glad?

Hol-

Holbek S.

Ja, fordi det er saa vel overstaact.

(Sætter sig.)

Stich.

Vil I have en Feltstierer?

Holbek S.

Nei, Hr. Corporal! det behøves ikke.

Stich

(ryster paa hovedet og gaaer.)

Punk

(rækker Holbek en Glaske med Brændeviin).

Der, Broer! det styrker.

Holbek S.

Tak, Broer! (Drifter.)

Punk.

Men sig mig, hvad gik der af dig, Holbek?

Holbek S.

Broer! det faaer du aldrig at vide.

Punk.

Arme Dievel! hvad du har lidt!

Holbek S.

Jeg maae dog sige dig, jeg havde forestilt mig det værre. Men maaskee mine Kamerader har skaaet mig.

Punk.

Ja een af ti.

Glink.

Ei Narrerie! Troer I da, der er noget Hæxerte i det? Jeg har alt været ni og halvfemsindstyve gange i den lange Række, og det mindste har været sex gange op og sex gange ned. Vil I have det, saa løber jeg i Morgen for Løier. Men derimod har jeg heller aldrig ladet mig enten kopsætte eller aarelade i mine

mine Dage. Og hvor længe varer det vel, inden jeg er der igjen?

Punk.

Gaae, man kan ikke regne dig for et Menneske. Den, der kan tage saadan en Straf for Spøg, er ikke værd at omgaaes nogen ærlig Karl. Havde din Moder slidt flere Riis op paa dig, saa havde vi ikke vor Plage med dig nu; men nu kan ingen Ting hjælpe mere hos dig: du er og bliver dog aldrig noget. Det gjør mig ondt for hver Slag, du faaer. Du er ikke engang et Skud Krud værd, uden fordi Verden der ved blev dig quit.

Flink.

Jh see! er det mueligt? Det havde jeg i Sandhed dog aldrig tænkt.

Punk.

Du kan troe det paa mit Ord, du er værre end et Fæ; det kan man dog tæmme, men ikke saadant et Misfoster af et Menneske.

Flink.

Det er din Lykke, at jeg ingen Sidegevær har. Men jeg skriver det bag Dret.

Punk.

Skriv du det paa din Pande, om du vil. Mig skal du aldrig faae til at gjøre mine Hænder skidne paa dig.

Flink

(truer ham).

Du!

Marder.

Heida! Stille! Punk har Ret. Sæt jer, eller jeg skal lære jer det.

Flink.

Glink.

Dalderaldalla! Dalderaldalla!

Holbek S.

(noget sagte til Pank).

Hvor gider du besatte dig med det Sviin?

Habicht

(der sidder ved Eisenbard).

Ah!

Eisenbard.

Hold Mund, Rujon! Og naar du ingen Ting kan taale, saa før dig op efter det, du Kiellingspræst! saa behøver du ikke at hindre andre i at tænke.

Fjerde Scene.

De Forrige. Peter.

Peter.

O dit Stemme Skarn! hvad har du gjort?

Pank.

Naa, naa, skield ham ikke! han maae have lidt Noe. Et Menneske er ikke altid lige eens.

Peter.

Na! han veed meget af det! (Til Holbek) Er det at holde Ord, din Løgner?

Holbek S.

Farkbroer! vær fornuftig! (Sagte) I fordærver alting.

Peter.

Det er alt fordærvet!

Holbek S. (fortrakket).

Hvordan det?

Peter.

Peter

(tager ham til Siden).

Din Fader vil ikke see mig for sine Dine, fordi jeg har bragt dig op, og taget Penge for dig. Da jeg vilde flye ham dem, sneed han dem til mig igien, og sagde: Ved hver Skilling hænger en Draabe af min Søns Blod — Hvad skal jeg nu gjøre?

Holbek S.

J maae for Guds Skyld see at overtale ham —

Peter.

Ja, men naar han nu ikke vil — og see kun, det er ogsaa saadan en egen Sag. Jeg vilde selv gjøre ligesaadan — Havde jeg seet det forud! — Du kan sige du er lidt ved Regimentet? Ja, Gud hielp os! huggede de ikke paa dig, som paa en gammel Hest? Jeg takker for saadant Venskab!

Holbek S.

Det forstaaer J jer ikke paa, Farbroer! Havde det været en anden, saa havde de taget ham ganske anderledes i Tieneste. Jeg er sluppet meget naadig —

Peter.

Naa, er det naadigt —

Holbek S.

Troe mig — havde jeg ikke seet det forud, jeg havde aldrig vovet det — Dog, jeg vil ikke sværge — Jeg troer, jeg havde vovet mit Liv.

Peter.

Du Strik! du vidste det, og narrede mig saadan! Jeg kunde næsten være vred paa dig! Nu vil hele Byen hade mig; de vil dog troe, jeg har gjort det af Sierrighed. Og det skal jeg taale?

Hol-

Holbek S.

Gaae allene min Fader til at komme til mig —

Peter.

Jeg tør ikke tale til ham — Nu, der er han —

Femte Scene.

De Forrige. Grete. Holbek Fader.

Grete.

Med Forlov! — Jeg maae dog see til min Søn?

Punk.

Rom kun nærmere, Moer! kom nærmere!

Flink.

Nu vil det gaae paa en Tuden løs.

Grete

(løber hen til sin Søn).

O dit arme Barn! hvad har du gjort? Hvorfor vilde du gjøre os saadan en Hjertesorg?

Holbek F.

Nu er al den Glæde forbi, jeg havde af dig i Gaar. Dette er mit Hjertestød. Du kan aldrig forsvare, at du har gjort dine Forældre den Skam! Siig mig, hvad duer du til i Verden, naar du vil være din Konge og mig utro.

Punk.

Lad ham nu være! Det er forbi.

Holbek F.

Forbi? Den Skam kan han ikke toe af sig alle de Dage, han lever.

Holbek S.

Jeg beder jer, forlad mig, min Faer! jeg har udstaaet min Straf.

Hol-

Holbek F.

— Du er ikke værd at være min Søn. Den Straf, du har udstaaet, er for din Utroskab mod din Konge; men du har ogsaa været utro mod din Moder og imod mig, det er du ikke bleven straffet for. Jeg kommer her, ikke for at ynke dig; du har ikke saaet nær saa meget som du fortiente; jeg kommer for at sige dig, at jeg aldrig i mine Dage vil tænke paa dig mere, fordi jeg ogsaa kan faae Hævn over dig. Nu bryder jeg mig ikke mere om min Gaard; jeg vilde gjerne beholdt den for din Skyld, men du fortjener ikke en Steen, mindre en Gaard, du vanartige Søn!

Holbek S. (grædende).

Faer! I er alt for haard imod mig; jeg fortjener ikke jeres Forbandelser. Gud er mit Vidne! Jeg er jer ikke uværdig!

Peter (affødes).

I gid Turde jeg bare snakke! Hvad det er en Pine!

Holbek S.

Antag mig igjen for jeres Søn! Forlad mig denne ene Feil!

Holbek F.

Aldrig! At blive sin Kongs utro, det er det allerværste, der er til; og saadant et Skarn skulde jeg have til Søn? O! havde jeg dig nu i min Magt, jeg kunde tage Livet af dig med mine egne Hænder!

Holbek S.

O hvilken Fader jeg har! — Glem, jeg besværges jer! —

Hol-

Holbek F.

Hold Munden, dit vanartige Skarn! Nu har jeg læst dig din Text, og nu seer du mig for sidste gang. Kom aldrig mere for mine Dine! Gaae Moer.

Peter

(Affides til Holbek S.).

Du! nu maae jeg ud med det.

Holbek S.

Endnu ikke! — Gaer, bie et Dieblif endnu! Moer! kan I ogsaa være saa haard?

Grete.

Na min Søn! hvad skal jeg gjøre?

Holbek F.

Kald ham ikke mere din Søn! han er det ikke.

Grete.

Gaar, lad jer bevæge! han er jo dog vort Barn. Et Menneske kan jo let forsee sig.

Peter.

Broer, vær nu god igjen!

Holbek F.

Tie du stille! du er ligesaa god som han. Du sælger Blod og tager Penge for det. Jeg kunde ikke tage en Skilling for en vild fremmed, end sige for en af mine egne. Du skal ligesaa lidt kalde mig Broer herefterdags, som han skal kalde mig Gaer!

Peter.

Hvad er det, du der brummer? Er der ikke Forordning for, man skal holde Desenterere an? Om nu een faldt dig i Hænderne, saa vilde du dog vel ikke lade ham løbe? Om det saa var din egen Søn, maatte du bringe ham op, naar du ikke vilde være ulydig mod Kongen.

N

Holbek

Holbek F.

Det veed jeg nok; det vilde jeg ogsaa gjøre, men ikke tage Penge.

Peter.

Vil du være klogere end Kongen? Han maae dog finde det billigt, ellers gav han os ikke Pengene. Maatte vi ikke ligesaavel gjøre det for intet? Det er kun en Naade, og du og jeg ere ikke saa store paa det, at vi kunde foragte en Naade af ham. Du vil dog vel heller ikke understaae dig, at skienke Kongen noget? Hvorfor vil du bære Had til mig, fordi jeg har gjort det jeg burde? Kan jeg gjøre for, at han kom mig lige i Hænderne? (Affides) Jeg kan godt lyve.

Grete

(Der imidlertid har talet sagte med sin Søn).

Jaer! han lover alt godt; og vær I nu ogsaa god igien. Riv mig ikke Hiertet af Livet! Jeg har nu intet andet end min Søn; og ham skulde jeg ikke mere have Lov at holde af! jeg skulde ikke mere tale med jer om ham — Vil I da have mig i Jorden?

Holbek F.

Ja, saadan ere Koneerne! holde med Børnene og fordærve dem, det kan de. Hvoraf komme vanartige Mennesker, uden af det, at Mødrene forliele dem? Saa snart Faderen bare seer suurt til dem, saa gaaer det Moderen strax til Hierte, saa giver hun Børnene Ret; og saa troe de, det er intet andet end Brantenhed af Faderen?

Grete.

Kan I sige det med Sandhed? Har vi nogen Tid havt et ondt Ord sammen over det? Naar har vor Søn givet os Leilighed til at skienke paa ham?

Hol-

Holbek F.

Naa, saa tie ogsaa stille nu, og gaae med!

Holbek S.

Saa vil I da forlade mig? O min Fader!
vidste I — —

Peter (sagte).

Jeg siger det.

Holbek S.

Nei, endnu ikke —

Peter.

Broer, havde jeg saadan en Søn, der —

Holbek S.

(holder ham for Munden).

Tilgiv mig, og vær roelig!

Punk.

Gamle! nu er det nok. Det var Ret, I viste ham det var Alvor. — Men naar Kongen tager ham til Naade-igien, saa kan I ogsaa. Gaae, giv ham Haanden! Troer I, jeg holdt af ham endnu, naar han ikke fortiente det?

Marcker.

Saer! I er en brav Mand. Dersom alle Forældre tugtede deres Børn saaledes op, saa var mit Kvarteer ikke altid saa fuldt. Men jeg beder ogsaa for jeres Søn.

Grete.

Seer I! det gjorde de gode Herrer ikke, dersom han var saadant et Skarn. Vær dog ikke haardere imod ham, end Fremmede! (Grete, Punk og Marcker tage ham ved Haanden og vil trække ham hen til hans Søn.) Alle tre siger:) Kom!

Siette Scene.

De Forrige. Platt og Stich.

Holbek F.

(saasnart han faaer Die paa Platt).

Die! jeg vil først see hvad han siger. (til Platt)

Ikke sandt, naadige Herre! nu fortryder De det gode Lov, De i Gaar gav min vanartige Knøs? Han bringer mig i Jorden ved den Streg.

Platt.

Den Berømmelse, jeg gav ham i Gaar, fortiente han. Jeg havde vist aldrig forestilt mig, at den skulde have saa slet en Virkning. (til Holbek S.) Siig mig, hvad der kan have bevæget jer til at begaae saadan en Streg! I maae have haft vigtige Aarsager dertil. Siig mig det reent ud, det maae være hvad det vil. Nu har I udstaaet jeres Straf, og I skal ikke have videre Uleilighed deraf!

Holbek S.

Hr. Kapitain, kient mig Deres Bevaagenhed som før! Jeg skal stræbe at fortjene den.

Platt.

Ja, naar I siger mig Sandheden. Thi at I er løbet bort af Frygt for det Klammerie med Forvalteren, det faaer I hverken mig eller nogen til at troe.

Holbek S.

Det var ikke for andet, Hr. Kapitain! De veed, jeg har aldrig haft Klammerie før; og den første Forsælse forestiller man sig altid større, end siden, naar man er vant til at forsee sig. Jeg var saa bange, at jeg i Angesten ikke vidste hvad jeg gjorde; min

Faders

Faders Ulykke stod mig ogsaa for Hovedet — jeg var fra mig selv, det troer jeg vist, ellers havde jeg aldrig forløbet mig saadan.

Platt.

Hvad vil da det sige, I sagde: Gud skee Lov! det er forbi, og min Fader er reddet!

(Holbek S. og de Gamle studse.)

Holbek F.

Du — Gud forlade mig! — Fanden har dog vel aldrig fristet dig! —

Holbek S. (Kamfuld).

Det veed jeg intet af!

Stich.

Her sagde I det, da I kom ind fra Executionen.

Holbek S. (angest).

Hr. Kapitain! — jeg — forlad mig! — jeg maae have sagt det i Pinen, uden at jeg selv veed af det —

Platt.

Det troer jeg; men det maae dog betyde noget.

Holbek S.

(Endnu angsteligere).

Jeg vidste ikke — —

Platt

(tager ham fortrolig ved Haanden).

Holbek, lyv ikke for mig! Saa toffet er I ikke, at I skulde sætte jer i den Fare for saadant noget Lap-
perie, som det med Forvalteren. Jeres Desertion har
en anden Aarsag. I fortørner mig, og taber al min
Fortroelighed. Ikke sandt, jeres Fader er den sande
Aarsag?

Holbek S. (som før).

Nei, Hr. Kapitein! nei.

Platt.

J er ikke værd, jeg skulde bekymre mig saa meget om jer. Mig er det det samme; nu vil jeg ikke vide det. Jeg skal ikke bryde mig mindre om nogen, end om jer. — Men derimod giver jeg jer mit Ord: siger I mig Sandheden, saa kan det maaskee være til jeres Beste.

Peter.

Nu maae jeg —

Holbek S.

Færbroder! vi ere ulykkelige begge to.

Peter.

Hvorfor det? (til Platt) Naadige Herre! jeg kan hjælpe Dem af Drømmen; men jeg er hange, jeg gjør Ondt verre.

Platt.

Her har I min Haand paa, I har intet at frygte.

Peter.

Saa skal det ud. Han er deserteret for hans Faders Skyld, og narrede mig til at bringe ham op, og tage de tolv Daler, som jeg skulde give hans Fader til at betale sin Gæld med. Men han vil hverken vide af Penge eller Søn at sige. Naadige Herre! hjælp De mig nu af med de Penge, som jeg ikke kan beholde, og mag det saa, at min Broder dog kan have det Gavn deraf, som den gode Toffe (han peger paa Holbek S.) har villet skaffe ham; siden det dog nu ikke kan være andet. (Alle stude.)

Platt.

Platt.

Nu? — Holbek!

Holbek S.

(i heftig Graad).

Det er sandt, Hr. Kapitein! Kun for min Faders Skyld kunde jeg gjøre noget, der saae ud som et Skielmsstykke. Jeg udstod Pinen med Glæde, siden jeg troede, jeg reddede ham. Men nu — hjælper det vel ikke — siden Bedrageriet er kommet op.

Holbek F.

(falder ham om Halsen).

Arme gode Dreng! og det kunde du gjøre? — Og jeg var saadan en Døsmer, og tog saadan afsted med dig, da du dog kun var bleven en Skielm for min Skyld!

Grete.

Ja, nu kan I kysse ham, nu kan I falde ham om Halsen! nu er det ganske for silde. Mit Hierte sagde mig nok, at han var uskyldig.

Platt

(tager Holbek S. ved Haanden).

Min Søn! hvilket Hierte du har! Du er en stor Mand i mine Dine! men din Kierlighed til din Fader har forleedt dig. Det er dog altid et Bedragerie.

Holbek F.

Ja vist! ja vist! Gud bevare mig fra at tage en Skilling deraf!

Holbek S. (til Peter).

Seer I, Farbroer! det kommer af jeres Glæddren. Hvad Godt har jeg nu af det?

Peter.

Nu, der har vi det! Nu skal jeg have Skuld!
— Herren der (han peger paa Platt) vil dog vel ikke
giøre sig til Løgner; han har jo lovt det —

Platt.

Giv den Gamle Pengene. (Peter gjør det.) Tag
dem, Fader! Det er nu gjort; jeg skal nok mage det
saa, at I ingen Ansvar skal have. Overordentlige
Tilfælde kræve en overordentlig Behandling.

Holbek F.

Det kan jeg ikke, naadige Herre!

Platt.

Uden Omstændigheder. (Man hører et Skrig udenfor.)
Hvad er det?

Weisbard.

De raabe: Kongen! Kongen!

Platt.

Kongen kommer! Godt! Bliv I her! Er det
mueligt, skal jeg bringe Kongen denne Begivenhed for
Dre; han vil ogsaa røres derved. Som Søn har I
giort jeres Pligt, men som Undersaat har I forseet jer.
(Gaaer med Stieh.)

Syvende Scene.

De Forrige, undtagen Platt og Stieh.

Holbek F.

Seer du, skulde jeg hielpe med til at bedrage
Kongen? Nei aldrig!

Holbek S.

Fader! lad mig have den Glæde, at jeg har hiel-
pet jer. I har intet mere at frygte for.

Peter.

Peter.

Behold du Pengene, Broer! og hold en anden gang din Mund bedre i Tømme. Man maae ikke buldre saadan paa; man kan aldrig vide, hvad der sommetider kan være ved en Sag at gjøre, om den ogsaa seer aldrig saa gal ud.

Grete.

Vi skulde spille vor Søn hans Glæde? Nei, Faer! det giver jeg aldrig mit Minde til. Jeg veed, han bryder sig ikke om alt det, han har lidt, naar han bare kan redde os. Gjør det, Faer! I hørte jo hvad Kapitainen sagde! Vil I da, han skal have lidt saa meget for slet intet?

Holbek F.

Nei, det var Synd! Kom, min Søn! forlad mig, jeg har talt dig saa haardt til! Gud veed, hvor tungt det var mig, at mit Barn skulde være en Skielm! Men jeg kan aldrig takke dig nok, min Søn! saa meget var du mig ikke skyldig, at du skulde forsee dig mod det, du skyldte din Konge. Hvor skal jeg nu betale dig for det paa min gammel Alder?

Holbek S.

Elf mig som før!

Grete.

Tusende gange mere, min Søn! Ved hver Bid, vi putte i vor Mund, skal vi sige til hinanden: Det kan vi takke vor Søn for.

Holbek S.

Nu er jeg fornøjet! Tusind Tak, Farbroer! fordi I hjalp mig.

Peter.

Ja tusind Tak! det er vel, det løb saadan af. Men kom mig saadan tiere — (Til Holbek F.) Nu, hvordan staaer det imellem os to? Jeg troer dog, at jeg maae ogsaa holde lidt af dig, ellers havde jeg vel ikke sagt ja til det. Maar du forliger dig med din Søn, saa gjør du vel ligesaa med din Broder?

Holbek F.

Sandt at sige, Broer! er du mindre at undskyldte end han. Jeg kan nok vove paa at lide selv, men hielpe en anden til det, det er noget værre. Dog, jeg vil heller ikke hade dig.

Peter.

Nu, det mener jeg med.

(De give hinanden Hænder.)

Punk

(til Holbek S.).

Broer! før har jeg holdt af dig, men nu bær jeg Verbødighed for dig. Det betyder noget, det du har gjort! Man finder kun saa saadanne Børn. Kys mig, og bliv min Ven! (Med Læarerne i Vinene.)

Holbek S.

Og det kan du bede om! Jeg skal aldrig glemme hvad du gjorde i Gaar.

Eisenhard (til Punk).

Sy for Ganden! du er Soldat, og du græder!

Punk.

Nu! hvorfor maae en Soldat ikke græde? At græde er intet Beviis paa Feighed, naar det kommer fra Hjertet. Man har aldrig seet mig løbe eller være bange, men jeg vilde skamme mig, om saadan en Handling ikke rørte mig.

Eisen-

Eisenbard.

Det er sandt! man maae, Fanden tage mig, beundre Holbek. Jeg troede knap det var mueligt; men græde —

Glink.

Nu! hvad er det Enavs værd at gjøre saadan en Støi over. Jeg løber Spidsrod for Frokost. Han har gjort Ret; men er det noget at gjøre saadant Væsen af?

Marder.

Hold I jer Mund! I veed meget hvad et Menneſke er. I kan regne jer blandt Fæ, og ikke blandt Menneſker. Holbek! jeg har nu været 40 Aar ved Regimentet, men det maae jeg ſige til jeres Berømmelse: saadant noget har jeg aldrig enten hørt eller ſeet. Men I ſaaer viſt ogſaa Lykke og Velsignelse derfor. Det ſpaaer jeg jer.

Dttende Scene.

De Forrige. Rachen.

Rachen.

Med Forlov.

Marder.

Hvad vil De?

Rachen.

Jeg er Forvalter. Jeg vil kun ſee, hvordan det ſeer ud her. Ha ha! er I hos jeres Søn? Nu, hvordan ſynes I om det? Har I endnu lige ſaa megen Glæde af ham ſom i Gaar? I har nok tænkt, han kunde ſidde hele Verden paa Hovedet, fordi han var Soldat? Nu, det Hrefigen ſik De betalt, Junfer!

fer! Det er godt, I saaer saadan en Sandselage, saa bliver I høfligere en anden gang.

Punk.

Gaae han sin Bei, gode Herre! eller vi begynde hvor han (vegende paa Holbek S.) slap i Gaar. Hvad vil han her?

Rachen.

Seg er paa min Herres Gaard. Jeg troer ikke, nogen skal forbyde mig at see mig om der.

Punk.

See sig om, men ikke gjøre Nar af nogen. (Tager ham ved Armen) Afted! eller jeg skal vise ham Veien. Holbek S.

Broer! lad ham være! (Til sin Fader) Fader! betal ham jeres Gield, at I kan have Fred for den Dievel!

Peter.

Sa, pung ud, Broer!

Holbek F.

Der er Penge. (Taller.) Nu behøver han ikke at have Uleilighed med at sælge min Gaard.

Grete.

Vi skal nok tage os i Agt for, at vi ikke herester blive Herskabet noget skyldige; i det mindste saalænge han er Forvalter. Han er for slem imod os. Naar Kornet er i lav Priis, saa koster han det op, og puger paa det. Naar der saa er stor Trang, forstrækker han os det for Torveprisen, som er tre gange saa meget, som han har kocht det ind for; og naar der saa ikke er et Korn at faae, kræver han sin Betaling i Penge. Er det christeligt? Vil han hielpe Bønderne, saa lad sig betale med Korn, naar vor
Herre

Herre giver os sin Velsignelse, saa er han værd at roses; men nu aagrer han.

Holbek F.

Die stille, Moer!

Grete.

Nei, han skal vide, at vi ere heller ingen Døsmere, og at vi kan begribe hans Streger.

Holbek F.

Her — ere Pengene rigtige?

Rachen

(overseer Pengene affides).

J Sandhed! — det ærgrer mig! (koldt) Ganske rigtig. (spodsk) Nu, hvor har J faaet alle de Penge fra paa eengang?

Holbek F.

Strænge Herre! han er betalt. Hvad kommer det ham ved, hvor jeg har faaet Pengene fra?

Grete.

Vi behøve ikke at gjøre ham Regnskab derfor.

Rachen.

Nei see! nei see! hvor frisk!

Grete.

Det er han selv Skyld i. Vi vilde takke ham, og velsigne ham og Herskabet tusinde gange, naar han havde omgaaet os som Mennesker; men det fortiener han ikke. Vi har været værre faren med ham, end om vi havde havt med Jøder at bestille.

Rachen.

Veed J, hvad J siger, J grove Kielling! J er i min Magt —

Holbek

Holbek S.

Jungen Grovhed, gode Herre! Min Fader taaler den ikke; han veed alt det Sted, hvor han kan klage over det.

Peter.

Nu stikke vi ikke længere alting i Lommen, som vi før har gjort. Vi skal nok faae Det. Han veed nok, at jeg har Haand i Hanke med ham. Gjør sig kun ikke saa tyk, jeg skal nok stoppe Munden paa ham. Hvad vi skal gjøre, det gjør vi af os selv; men tænker han, han skal plukke os paa sin egen Haand, det skal blive Lagn.

Rachen.

Ei! for Djevelen! hvad understaaer I jer? Jeg troer den Karl (han peger paa Holbek S.) har gjort jer alle gale? Men gjør mig ikke for meget af det, ellers skal jeg vise jer hvem jeg er. Veed I, at I bliver altid vor Underdan, omendskönt I er Soldat? Veed I, at I kommer hjem igien, naar Kongen ikke har jer mere nødig? Siden skal vi nok tage jer i Skole igien.

Eisenhard.

Død og al Ulykke! kast mig den Karl ud, eller jeg brækker Halsen paa ham.

Punk

(griber fat paa Rachen).

Afsted!

Rachen

(kæfter sig til Modværg).

Gaae han, eller —

Marz

Marder

(til de øvrige Soldater).

Paa Øren med den Slyngel. Jeg skal lære dig at være grov, du Vondeplager!

(Alle tage fat paa ham og vil kaste ham ud; i det samme kommer Grev Bernrode, Platt og Stich.
De slippe ham.)

Tiende Scene.

De Forrige. Grev Bernrode. Platt og Stich (som har en Officeerkaarde).

Bernrode.

Hvad er det?

Marder.

Forvalteren kommer her, og viser Holbek al mulig Grovhed.

Bernrode.

Er I den smukke Karl? Wie, jeg har noget at sige jer. (til Platt) Hvem er Faderen?

Platt

(viser paa Holbek I.)

Han!

Bernrode.

Jeg er en lykkelig Mand! Jeg kan være stolt af, jeg har en Søn, der gjør jer saa mærkværdig. (Gaaer til Holbek G.) Jeg ønsker Dem Lykke! (omfavner ham.) Du er De min Eigemand. Jeg misunder Dem ikke den Rang, De ophøies til, men den Leilighed, De har betient Dem af og vundet Ære ved. (Til Marder) Han er fri. (Tager Kaarden fra Stich) De er Søndrik! Kongen, som jeg henrykt berettede Deres Hand-
ling,

ling, saae kun paa den sønlige Kierlighed, og blev saarørt deraf, at han paa Stedet gav dem denne Bærdighed, da han havde hørt, hvor vel De hidindtil havde ført Dem op. (Giver ham en Guldbørs.) Han lader Dem ogsaa give denne Børs til Deres Equipage. Han vil endnu i Dag see Dem; og det hulde Die-kast, som venter Dem, maae være Dem endnu kiere end Deres Avancement.

Holbek S.

(vil kysse hans Haand).

Hr. General —

Bernrode.

Et Kys, min Ven! — Deres eget ædle Hierte maae staae Dem inde for, at De stedse vil gjøre sig dette Fortrin værdigere. (Kysser ham.)

Platt

(kysser ham ogsaa).

Hr. Fændrik! jeg gratulerer Dem af mit ganske Hierte. Jeg er stolt af, jeg har havt Dem ved mit Kompagnie.

Holbek F. og Grete

(falde ned for Bernrodes Fodder).

Naadige Herre! Gud betale!

Bernrode

(reiser dem op).

Ikke mig, mine Børn! men Kongen maae I takke!

Peter

(til Holbek S.).

Hr. Broersøn! nu fortænder jeg det endnu mindre.

Holbek S.

Denne Naade ventede jeg aldrig. Jeg var alt belønnet ved det, jeg hjalp mine Forældre af deres

Nød;

Nød; men nu har jeg vundet saa meget ved det, jeg har gjort, at jeg intet har tilgode mere.

Peter.

Nu, det havde jeg aldrig i Evighed troet, at jeg var i Stand til at gjøre en Officeer. For jeg er dog den største Marsag — havde jeg ikke sagt ja, vare vi blevene det, vi vare. Hr. Forvalter! kan han vise mig saadan en Mand (peger paa Holbek S.) iblandt hans hele Slægt?

Bernrode (til Maren).

Kongen veed jeres umenneskelige Behandling; han vil undersøge, om I sætter meer paa jer Greves Regning, end der tilkommer ham; og vee jer, hvis I findes skyldig!

(Giver Mine til at gaar.)

Punk

(til Holbek S.).

Hr. Fændrik!

Holbek S.

(kysser ham).

Tak, Broder, for dit troe Kammeratskab! (kysser ham igjen) Og nu til Forsikring om mit evige Venskab.

Bernrode

(til Holbek Søn).

Vær De saa god og kom med! —

Holbek F.

(falder ned for Generalens Fodder og kysser hans Kiole; derpaa hæver han sine Dine til Himmelen).

Gud velsigne Kongen for det, han har belønnet vor Søn! og gid alle retskafne Handlinger maae komme for Lyset, saa blive Menneskene altid bedre!

O

Grete

Grete

(ligesom Holbek S.)

Og ingen vil mere skamme sig ved at handle retskaffen; thi det er dog altid den største Lykke, at blive lykkelig paa en ærlig Maade.

Holbek S.

(staaer imellem Bernrode og Platt, og seer vovs viis paa dem).

Leve de, der ikke skamme sig ved at tale Dydens Sag!

Bernrode.

Leve Kongen, som ærer den!

Alle.

Kongen leve!

Den
Nysgierige.

Et
Lydstpil i fem Akter,
oversat
efter

Stephanie den Yngres
der Neugierige.

Personerne.

Stændler, en Herbergerer.

Mad. Stændler.

Jakobine, hendes Syster.

Prinds Kasimir.

Frands, hans Kammertiener.

Grev Donner.

Baron Wetter.

Louis, og

Jakob, Prindsens Tienere.

Lars, en Hyrelakej.

En Magistratsperson.

Peer, Opvarter i Bertshuset.

Handlingen skeer i en fri Rigsstad, i Stændlers
Huus.

Første Akt.

Theatret forestiller en fælles Sahl med trende
Døre paa.

Første Scene.

Stændler (med en Bouquet i haanden). Lars.

Lars.

Alt saa tidlig oppe, Hr. Stændler? Det er jo
neppe Dag!

Stændler.

Han veed jo nok, at jeg altid søger at være først
oppe. Hvi forundrer han sig nu derover?

Lars.

Men i Dag! — Paa Nytaarsdag! —

Stændler.

Just paa den første Dag i Aaret bør man være
ordentlig, ellers er man det ikke det hele Aar igiennem.

Lars (affides).

Saa siige de gamle Kiellinger.

Stændler.

Giver hans Herrer endnu?

Lars.

Nei, langt fra! De ere allerede ude for en halv Time siden. Aldeles en Champagne, — en Caput — Du — som sædvanlig.

Stændler.

Jeg har endnu aldrig seet dem uden en Caput. Jeg troer, det er deres hele Equipage.

Lars.

Jeg troer snart det samme; thi en stakkels Badsæk eller Kuffert kan i Sandhed ikke indeholde megen Bagage.

Stændler.

Har han endnu ikke faaet at vide, hvem de ere?

Lars.

Den ene hedder Grev Donner, den anden Baron Wetter.

Stændler.

Smukke Navne at stikle et Par Spitsbuber under! Hvad gjøre de da her? Tale de intet om deres Forretninger?

Lars.

Naar jeg er hos dem, fløite eller synge de; og naar de værdige mig deres Samtale, saa skeer det for at gjøre sig lystige paa min Bekostning. Snart spørger den ene mig: Hvor meget min Mave koster mig om Aaret? Hvem der har været min Fader? Hvorfor han ikke lod mig blive til en Liniedanser? Hvorfor min Moder stillede sig an, da hun saae min Nase første gang? Om jeg bragte mine Fodder til Verden
saa

saadan som de nu ere? Hvor ofte jeg drager min Kande i 24 Timer? Og om jeg sukker stærkt, naar jeg skal gaae op af Trapperne? og flere saadanne smukke Spørgsmaale.

Stændler.

Men betiene de sig ikke af ham i deres Forretninger? Erkyndige de sig ikke om et eller andet Huus i Byen, paa det at man kunde erfare med hvem de omgaaes?

Lars.

Jo! jo! Naar de endelig engang spørge mig om Byens Leilighed, saa bestaaer det i lige saadanne Narrestrager, som dem, de anvende paa mig selv. Saa som: I hvilken Gade de fleste Jomfruer boe? Hvor mange Tænder Borgemeesteren har i Munden? Om Magistraten lader sig barbere med Rappe og Perryk paa, eller i Slaaprok? Hvor det stætteste Bl er tilkøbs? Med eet Ord —

Stændler.

Det er et Par Landstrygere. De vil blive usynlige inden man veed et Ord deraf, og siden kan jeg see til, hvor jeg faaer min Betaling. Nu har de allerede i fire Dage ligget mig paa Halsen. Kammerleien allene beløber sig allerede til fire Dukater, foruden Fortæring. De vare i Stand til at blive her en heel Maaned, og siden smøre deres Støvler. Nei, nei, jeg maae vide med hvem jeg har at gjøre.

Lars.

De har allerede forundret sig over, at man maae betale en Dukat om Dagen for et Kammer.

Stændler.
Saa skulde de gaae deres Vej, naar det falder dem for dyrt. Mine Bærelser fortæres i det mindste intet, naar de staae ledige. Hør engang! Paa noie paa alle deres Handlinger, og see til, at han saaer noget at vide om deres Omstændigheder, eller hvad Omgang de har. Jeg vil endnu see det an i to Dage, og længer ikke. Jeg har talt nok af deres Navne. Det vilde være vanskeligt siden, at finde en Grev Donner og Baron Wettet igien, naar de engang vare borte.

Anden Scene.
Stændler, Lars, Louis, Peer.

Louis
(i Tøfler, Nathue, og en Art af Slaaprof, støder Peer ind af Døren).

Na foi! an er impertinent, Monsieur Gaars Kal — vor ar an lær sodan Maniere?

Peer!
Hold nu op igien med at støde, det siger jeg ham.

Louis.
Jh, va! Je støde gern.

Stændler.
Hvad er der paa Jerde? He!
Louis.

Ah vote Serviteur Monsieur! Di ar forbannen dumskriftig Folk i sin Hus. Cet Monsieur an komme til notre chambre o ore va vi sove. De inde ere permitter. Man betal sin chambre, man mo ave liberte, inde vær gener, vorfor ager Epton ve Dør. An komme nok engang, je am skære Næse bort. —

Lars.

Lars.

Hu, hu! Jeg kommer vist ikke for din Dør.

Stændler.

Men, hvad er det da?

Louis.

Ans Mademoiselle Gost til Madame. Un komme til Vos Valet de chambre paa Frokost, ce Monsieur Gaarskarl an spasere paa Sengen af sin Fod uden for Dør til chambre, o eng sin Dr paa Laas, va gøre Mademoiselle os Monsieur Grands. Di inde erre raisonnable, man vilde vid, va gøre Følken for sin Placir.

Peer

(til Stændler).

De befalede mig i Gaar at passe paa Tomfrue Jakobine. Hun bragte Kammertjeneren i største Stilhed sin Frokost ind paa Kammeret; jeg gik altsaa ganske sagte efter hende; og da jeg stod ved Døren, kom Hr. Louis og trak mig bort, skieldte mig ud, og stødte mig lige herhid.

Stændler.

Hvad? Min Svigerske er hos Kammertjeneren?

Louis.

Oui Monsieur! va tro di nu — at ee coquin ar fortien, for sin curiosite med placee?

Stændler.

Jeg har befaleet ham det; han har gjort det.

Louis.

Comment! an ar gør det? Di ar befahl? fi donc Monsieur! di cann erre med impolit! di vor for vil vilde va gøre sin Passager paa sin Chambre. Di maa vær Porteur til Couvent, o inde Gestein.

Stændler (til Peer).

Kald hende strax hid — Nei, bliv. Jeg vil selv hente hende. (Vil gaae.)

Louis

(holder ham op).

Ah Pardon! Monsieur. Je først maa aviser, di inde maa løb i en chambre, naar inde erre melle an. Ha voila ans Kon. (Robert bort.)

Tredie Scene.

Stændler. Lars. Mad. Stændler. Peer.

Mad. Stændler (meget ivrig).

See mig engang! Kan du ikke bare dig for, end og saa tidlig paa Morgenen at begaae dumme Stræger? (Peger paa den Bouquet, Hr. Stændler har.) Hvorfor tager du saadanne Ting bort, som ere dig uvedkommende? Kan her da ikke komme det ringeste i Huset, uden du skal have din Næse deri? (Til Peer) Gaae din Veil! (Peer gaaer.)

Stændler.

Og sig du mig, hvilke Hemmeligheder du har? Du lader bringe saadanne Ting i Huset, som jeg ikke maae vide noget om? Hvem er Herre? Jeg eller du? Du veed, at jeg vil og skal være underrettet om alle Ting; hvorfor tilskynder du da Folk til at holde noget hemmeligt for mig?

Mad. Stændler.

Fordi det skifter sig ikke, at du veed enhver Bagatel. Jeg foretager mig intet, som jo hele Verden maae vide; men naar det er nødvendigt at fortie nogen

gen Ting for dig, saa gjør jeg det med velberaad Hu, for at spare dig for Hovedpine, thi du grubler bag efter paa Ting, som ikke er værd at tænke paa.

Stændler.

Forbandede Udflugter! Jeg vil nu, at der aldeles intet skal følges for mig, om det endog skulde være til min Skade.

Mad. Stændler

(til Lars, som hemmelig leer).

Hvad staaer han der for, Tøssenhoved?

Lars.

Jeg ønsker Madamen et glædeligt Nytaar —

Mad. Stændler.

Ja, det er det jeg fattes — Gaae han kun —

Lars.

Fred og Enighed; og —

Mad. Stændler.

Gaae, gaae, gamle Viinflaske! jeg behøver ikke hans Ønsker. (Støder ham ud af Døren.)

Lars

(i det han gaaer).

Alt, hvad De kan ønske sig af Deres Mand.

Mad. Stændler.

Dette var endnu det bedste.

Fjerde Scene.

Stændler. Mad. Stændler.

Mad. Stændler.

Giv mig Blomsterne hid. Kun snart.

Stændler.

Jeg maae først vide, hvortil de ere bestemte; hvorfor du har besejlet Pigen at skule dem for mig.

Mad.

Mad. Stændler.

Alt dette vil du vide?

Stændler (opbragt).

Ja, og det paa Diebliffet.

Mad. Stændler.

Og naar jeg nu ikke siger dig det?

Stændler.

Saa skal jeg tvinge dig dertil.

Mad. Stændler.

Du? Tvinge mig? Hvormed da?

Stændler.

Du skal ikke faae nogen Bid Mad før —

Mad. Stændler.

Jeg kan taale at sulte i 24 Timer; i denne Tid vil du vist lide mere end jeg, saafremt din Nysgierighed ikke bliver tilfredsstillet. Og du vil dog vel ikke lade mig sulte ihjel?

Stændler.

Ingen Skiemt, det vil jeg have mig udbedet! Et Ord, saa godt som fire og tyve: jeg vil vide det. Man maae ikke tillade, at der lægges et Halmstraae paa Bordet, uden at vide Aarsagen dertil. Det tilkommer en Huusvært. Altsaa — ophold mig ikke — (hyderst opbragt) Naar, endnu engang —

Mad. Stændler.

Jeg kan ikke sige dig det.

Stændler.

Hvorledes? Du kan ikke?

Mad. Stændler.

Nei, umuelig!

Stændler.

Du er en Kone, som ikke vil opvække nogen Mistanke hos sin Mand: din Vre skal forblive ubekliffet:

jeg

jeg skal lide paa dig: og du vil have Hemmeligheder, som jeg ikke maa vide?

Mad. Stændler.

Du skal faae det at vide; lad mig ifkuns nu være i Noe.

Stændler.

Nei, nei! Just nu vil jeg vide det. — Naar? Hvorfor græder du?

Mad. Stændler.

Fordi jeg skal sige dig det. Sagen i sig selv er ganske ubetydelig — jeg havde vist ikke dulgt den for dig — men — at jeg nu bliver tvungen til at aabnebare den — det smerter mig! — Giv mig ifkuns et Par Timers Tid — jeg skal selv begynde.

Stændler.

Nei — Nei — Nei! —

Mad. Stændler

(saa forbittret, at hun neppe kan tale).

Nu saa hør da ret til! du vil forstrækkes over den vigtige Hemmelighed — siden du endelig vil vide det — men læg Mærke dertil.

Stændler.

Kuns videre.

Mad. Stændler.

Blomsterne skulle været en Nytaars Present til Prindsen. Du veed, at vi allerede have faaet mange Penge af ham, altsaa maae man, tænkte jeg, ogsaa igien vise, at man veed at leve. Og en stor Herre, som han er, kan man ikke byde andet end Kariteter. Desaaarsag er jeg faldet paa Blomster, siden han just er en stor Elsker deraf. Nu veed De det, naadige

dige Herre! er De nu bleven rigere? Har jeg begaaet nogen Forbrydelse?

Stændler.

Du har gjort aldeles Rer, ikkuns deri ikke, at du har villet fortie det for mig. Hvad var dit Die-meed derved?

Mad. Stændler.

Det uskyldigste af Verden. — Betænk engang — man kan intet fornøftigt forestille dig — (grædende) du omgaaes med mig, som med en Tienestepige. Aldrig havde jeg troet, at du kunde være saadan Nar — O! dersom jeg havde vidst det før! —

Stændler (smigrende).

Nu, nu, lille Fikke! vær god igien, nu er det forbi — Du har selv Skylden; hvorfor er du saa ivrig? Giv dig tilfreds, min kiereste Kone! du veed jo, at jeg elsker dig.

Mad. Stændler.

Hvad hjælper mig din Kierlighed, naar du vil beegne mig saaledes? I andres Overværelse at sætte al Agtelse og Respekt for mig tilside! er det Kierlighed? — Du veed, at det er at træffe mig paa den empfindeligste Side, naar man torterer mig, og endda undlader du ikke at gjøre det.

Stændler.

Naa, det skal ikke ske ostere! vær kuns roelig, min søde Fikke! I Dag, paa Nytaars Dag, gjør jeg dig det Lytte, du skal herefter blive fuldkommen tilfreds med mig.

Femte

Femte Scene.

Jakobine. De Forrige.

Jakobine.

— Siig mig dog Svoger, om han ikke besidder den ringeste Estertanke, til saaledes at gjøre mig Tort, at han lader en Gaardskarl gaae paa Luur efter mig, og gjør min Ære mistænkt! Er det ikke hans egen Skam?

Mad. Stændler.

Hvad har han nu igien gjort dig imod?

Jakobine.

Jeg kommer for at bringe Prindsens Kammer-
tiener Frokost ind paa Kammeret, saa følger Gaards-
karlen paa Svogers Befaling mig lige i Hælene, og
lurer ved Døren; den franske Tiener finder ham der,
vil jage ham bort, og begynder saadan Larm med ham,
at det hele Huus derover kom tilløbende. Nu hedder
det overalt: Værten har sat Spioner efter sin Svi-
gerske. Hvad Ære kan jeg nu vente deraf? Siig
nu selv, er det ikke skammeligt, saaledes at beskæmme
mig?

Mad. Stændler.

Men Mand! har du da tabt al Forstand? Hvad
har du i Sinde? Vil du ved din Dumhed beskæmme
din hele Familie?

Stændler.

Fikke! Fikke! lad mig dog faae et Ord frem —

Jakobine.

Himlen skal bevare mig fra, at blive længere i
jeres Huus! Heller vil jeg tiene for mit Brød, saa
bliver dog min Ære ubeskæaret.

Mad.

Mad. Stændler.

Det ligesom din Kone og Svigerske vare de liberligste Qvinder.

Stændler.

Men min søde Fikke! itkun et Dieblisk — Jeg hørte i Gaar, da vi skulde gaae til Sengs, din Søster at sige til Kammertjeneren: vi ville see, hvem af os der skal vinde; jeg kommer ganske vist før end De, om jeg endog ikke skulde sove den hele Nat derfor. Jeg troede altsaa, at de maaskee havde aftalt en Sammenkomst med hverandre.

Jakobine.

Men tænk engang — hvor kan han endog drømme derom! Har han i min hele Alderdom til denne Tid kunnet opdage den ringeste Tilbøielighed hos mig til en saadan Oysørsel, at han deraf har Marsag til at tænke sligt om mig?

Stændler.

Hvad vilde da den Samtale sige?

Jakobine.

Vi har væddet med hverandre om, hvem der først kunde ønske den anden et gladeligt Nytaar. Dette var Indholden af mine Ord, og derfor har jeg bragt ham Frokosten paa hans Kammer, for at vinde Bedemaalet.

Stændler.

Men det skikker sig ikke for hende.

Jakobine.

Hvorfor skikker det sig ikke? Er jeg for fornem dertil? Maae jeg ikke tidt opvarte andre efter hans egen Befaling? Det er altsaa intet Nyt. Eller jeg maae maaskee ikke skiemte med noget Menneske? —

Det

Det skal ingen forbyde mig. Hvo, som skal leve iblandt Menneſter, maae baade kunne tale og lee med dem, ellers hører han til Viſornes Selskab i Skoven. (Gaaer.)

Stændler.

Er du endnu vred, min Kone?

Mad. Stændler.

Nu er jeg det endnu mere, end før. Er det anſtændigt, at lade en Gaardskarl gaar paa Luur efter min Søſter?

Stændler.

Jeg vilde gjerne vide —

Mad. Stændler.

Det er juſt din Ulykke, at du vil vide alle Ting — og Ting, ſom ere dig aldeles uvedkommende. Ved din dumme Nysgierrighed giør du det hele Huus miſtænkt. Du lurar ved alle Døre; du ſniger dig til at udspeide alle Kroge, for at vide hvad der paſſerer. Du vil nok med det førſte gaar paa Luur efter Muſene, for at vide, hvad de tage ſig for i deres Huller. Du er en Mand, og er dog mere nysgierrig end en Pige paa 12 Aar. (Gaaer.)

Stændler.

Kone! Kone! vær dog nu god igjen! (Han løber efter hende.) Jeg vil jo allene vide, hvad der gaaer for ſig i mit Huus.

Siette Scene.

(Theatret foreſtiller Gr. Donners og Br. Wetters Bærelſe.)
Grev Donner og Baron Wetter (komme ind).
Lars (følger efter dem).

Gr. Donner.

Frokost!

P

Lars.

Lars.

Strax, Hr. Greve!

(Gaaer).

Br. Wetter.

Vor Gang var foraleves.

Gr. Donner.

Ja, den gang.

Br. Wetter.

Den Taalmodighed! han skal ikke undgaae os —
Han maae troe paa det, enten han vil eller ikke.

Gr. Donner.

I Dag, da det er Nyaar, bliver han ikke god
at faae fat paa saa tidlig.

Br. Wetter.

Det er sandt. Derpaa tænkte jeg ikke. Vi havde
kunnet spare vor Gang. I Dag lever den Lideligste
ordentlig. Enhver er occuperet med noget, som han
ellers ikke bekymrer sig om det hele Aar igiennem. Han
maae aflægge Lyfsønsninger, enten han er stor eller
liden, ordentlig eller lidelig. Der gives altid nogen,
til hvem man maae osre. Være vi ved Regimentet,
saa maatte vi endog imod vor Villie ønske saadanne
Folk langt Liv og lykkelige Dage, som vi gierne øn-
skede Ganden i Bold. Tambourerne kunde man ikke
vise af, hvor meget end Pungen maatte være tient
dermed.

Gr. Donner.

Ja, og dog ere vi ellers ligesom fraskilte fra
andre Menneſker.

Br. Wetter.

Enhver maae alligevel ære og tilbede os.

Grev

Gr. Donner.

Som gierne forbandede os i vor Graværelse.

Br. Wetter.

Saaledes har det altid været.

Gr. Donner.

Ganske rigtig! Men i forrige Tider havde vi i det ringeste flere Penge end nu.

Br. Wetter.

Det er godt, at vi endnu kan leve. Vore Efterkommere faae mindre end vi. Det bliver stedse værre. Altsaa leve vi i de bedste Tider. Naar man græmmer sig over, ikke at have levet i forrige Tider, saa maae man trøste sig med, at man ikke kommer til at opleve de tilkommende. (Trækker en Guldbørs frem) Have vi ikke Penge nok?

Gr. Donner.

Ja, til at kigge Mennesker for.

Br. Wetter.

Det er ligemeget, naar vi have vor Fordeel derved. Paa hvad Tid, hvorledes, og hvor Mennesket kan erhverve mere end han bruger, gjør han det med god Villie; derfor har han Fornuft. Hvem vil leve saadan som Dyrene i Skoven! Disse behøve intet andet end Føden; men os har Naturen sat i den Nødvendighed, at sørge for Klæder tillige, og desaaarsag er Mit og Dit os ganske uundværligt.

Gr. Donner.

Og just Mit og Dit er det, som forarsager Menneskets Plager.

Br. Wetter.

Bort med Klager og Plager. Vi ere det vi ere. Lad os efterkomme vore Pligter saaledes, som det kan

fordres af os, og lad os overlade det til andre, at gruble over Menneskets Ulykker; man udvirker dog ikke derved nogen Forbedring. — Lad os heller være betænkt paa, hvorledes vi skal faae den Herre bort, naar han falder os i Hænderne.

Gr. Donner.

Ja — jeg veed ikke saa lige, hvorledes? — Det er farligt — Karlen er bekendt og formuende — Uden for Byen kan vi ikke faae fat paa ham — Altsaa, hvad er herved at gjøre?

Br. Better.

Der falder mig en prægtig Tanke ind — Naar vi først har ham, saa slæbe vi ham hen til vor Spion; klæder ham der paa som en syg Dame; binder hans Hænder bag paa Ryggen, og gjør ham et Par falske i Stedet; binder ham noget for Munden, ligesom han ikke kunde taale den skarpe Lust. Du sætter dig som hendes Mand i Vognen, og jeg som Jæger paa Bukken; saa kører vi ud af Porten med det naadige Herskab.

Syvende Scene.

Grev Donner. Baron Better. Lars
(som bringer Kaffe).

Gr. Donner (til Lars).

Nu, hvordan har han sovet forrige Nat?

Lars

(Sætter Kaffe paa Bordet. De drikke).

Det vel! til Deres Tjeneste.

Baron

Br. Wetter.'

Hvad har han drømt?

Lars.

Jeg spilder ikke Tiden med at drømme; jeg sover heller i det Sted — Men jeg har endnu ikke iagttaget min Skyldighed, at tilsonke de høie Herrer i det begyndte nye Aar al selvønskelig Velgaaende og Forsøgelse. Gid De i alt, hvad De beder om, maae blive bøn hørt! Mig derimod, som en uværdig Tiener, anbefaler jeg til begge Herrer Naade fremdeles.

Br. Wetter.

Hør engang — Har han ikke været Præst til St. Misserabel?

Lars.

Hvorfor? Nei! Ach! De behager allerede igien at flienste.

Br. Wetter.

Nei, nei! Han veed saa herlig at udstønne sit Nytaars Ønske, at man maatte ansee ham for at have været en lille Velærværdighed.

Gr. Donner.

Han har dog glemt det bedste. Penge, Rame-rad! Penge!

Lars.

Oh! derpaa vil det ikke mangle de naadige Herrer.

Br. Wetter.

Jo retskaffen, min gode Mand, retskaffen! Han kan sandelig ikke forestille sig, hvor stor Appetit jeg har til et hundrede tusinde Rigsdaler.

Lars.

Ja, det vil jeg vel troe; men derfor kan De dog have Penge; thi jo mere man har, jo mere ønsker man sig. Man har aldrig nok.

Gr. Donner.

Men det passer sig ikke paa os. Naar vi onske os Penge, saa har vi dem ogsaa nødig.

Br. Wetter.

Hør, min allerkiæreste Ven! jeg anseer ham for en ærlig Mand —

Lars.

Deri tager Hr. Baronen ikke fejl!

Br. Wetter.

Ikke sandt, jeg har ikke taget fejl?

Lars.

Nei, heri ikke.

Br. Wetter.

Det tænkte jeg nok. — Nu — vi ville aabenhare vore Omstændigheder for ham —

Lars.

Det er en Naade for mig!

Gr. Donner.

Men han maae tie — ellers vil det koste ham Næse og Øren.

Lars.

Gud bev re mig fra at sige et Ord!

Br. Wetter.

Kunde han ikke forskaffe os et Par ret rige Partier? Et Par unge Piger eller gamle Koner, naar de ikkuns har Penge.

Lars.

Oh! nu gjør De atter Nar af mig.

Gr. Donner.

Altid troer han, vi skiemte, naar vi tale nok saa alvorlig. — Naar vi sige ham, hvem vi ere, saa vil han vist bære Medlidenhed — Det er ikke vore rette Navne —

Lars.

Lars.

Ah! det har jeg vel tænkt! (Hemmelighedsfuld)
Om De nu ret oprigtig vil anbetroe Dem til mig —
hvem veed — jeg er just ikke uskicket —

Gr. Donner.

Nu, hør da — Men det bliver imellem os. —

Lars.

Tilforladelig.

Gr. Donner

(meget hemmeligt).

Vi ere et Par fordrevne —

(hviisende ham i Dret.)

Lars (studser).

O aldrig!

Br. Wetter.

Men lad ingen vide det!

Gr. Donner.

Vi har nu i Sinde at gjøre vor Lykke ved Giv-
termaal. Dersom han nu kunde hane os Veien dertil,
saa skulde det blive hans Lykke.

Br. Wetter.

Vi har allerede reist hele Europa igiennem. Skulde
det nu igien staae feil for os her, saa gaar vi af blot
Fortvivlelse til Pensylvanien under Quakerne. Nu,
hvad mener han?

Lars.

Ha ha! Nu har De ganske vist atter bundet mig
en stor en paa Ermet!

Gr. Donner.

Nu! troer han nu ikke heller dette? Saa kan
vi ikke hielpe ham.

Lars.

Hiertelig gierne! naar De saa befaler —

P 4

Baron

Br. Wetter.

Nei! nu ret alvorlig. Han kan troe mig paa mine Ord — Men for alle Ting i Verden siig det ikke til noget Menneske! —

Lars.

O! bevare os vel! Jeg er ikke meget for at blive til Latter for Folk.

Gr. Donner.

Nu om noget andet. Hvem tilhører de prægtige Betientere, jeg seer her i Huset?

Lars.

En polsk Prinds, som har været her nu i tre Maanedes; men saa meget jeg har kunnet fornemme af hans Betientere, saa bliver han her ikke ret længe.

Tiende Scene.

De Forrige. Hr. Stændler.

Stændler

(træder ind med mange Komplimenter).

Jeg ønsker Deres Velbaarenheder, at de begge maae have sovet vel.

Br. Wetter.

God Morgen, Hr. Vært! Hvad kan være til Deres Tjeneste?

Stændler.

Jeg vilde ifflands erfare, om de høje Herrer ere tilfreds med Opvartningen.

Gr. Donner.

Fuldkommen.

Stændler.

Det glæder mig af Hiertet. Agter De endnu at blive her længe? — Det er Skik —

Baron

Br. Wetter.

Det vide vi selv ikke. Vi have Forretninger, som vi maae rette os efter; disse kan maaskee tilendebringes snart, og maaskee de kan vare længe. Om et Par Dage kan vi maaskee underrette Dem naiere.

Stændler.

Saa! Saa!

Gr. Donner.

Har De været længe i dette Huus?

Stændler.

I sex Aar.

Br. Wetter.

Man bliver godt beværtet hos Dem, det er sandt. De kan imodtage de største Herrer; men dyrt, dyrt —

Stændler.

Det synes vel saa — men naar Omkostningerne betragtes —

Gr. Donner.

Ja, ja — De har Ret. Man kan ikke forlange det ringere.

Stændler.

Derfom jeg kan være til nogen Tieneste i Deres Forretninger her, da have De at befale; jeg har store og naadige Belyndere. De behøve ikkun at sige — Hvor —

Br. Wetter.

Vi ere Dem forbundne, Hr. Bert! Vi kan ikke anbetroe os til nogen. Er dette Deres eget Huus, eller boer De allene til Leie?

Stændler.

Det er mit eget, velbaarne Herre! Jeg veed vel ikke, om jeg iagttager den skyldige Respekt. Deres Høihed har endnu ikke havt den Godhed, at tilkiendegive, af hvad Stand —

Br. Donner.

O! ophold Dem ikke derover! Tituleer os ifkuns ligesom De selv vil; det er os ligemeget.

Br. Wetter.

Vi sige ikke gierne, hvem vi ere. — De er dog givt?

Stændler.

Til Tieneste.

Br. Wetter.

Har De og allerede Familie?

Stændler.

Til Dato ikke.

Br. Wetter.

Nu, jeg ønsker megen Lykke til, snart at faae Arvinger.

Stændler.

Underdanig Taksigelse! — Min Herre maae have udstaaet megen Kulde paa Reisen? — Om Forladelse! — Har De gjort nogen lang Tour?

Br. Wetter.

Noget nær —

Stændler.

Maaskee fra Dresden, eller Berlin —

Br. Wetter.

Oprigtig at tale: vi komme allesteds fra; thi vi have i et halvt Aar ikke gjort andet end reist omkring. — Har De allerede været i Kirken i Dag?

Stænd-

Stændler.

Nei!

Gr. Donner.

Det maae allerede være spaa Tiden. Vi ville ikke opholde Dem. Vi gaae ogsaa derhen. Lev imidlertid vel, Hr. Bært!

Br. Wetter.

En god Champagner til Middag. Adieu!

(Gaae begge.)

Lars.

Skal jeg gaae med?

Gr. Donner.

Nei!

Tiende Scene.

Hr. Stændler og Lars.

Stændler

(Seende efter dem med fortredeelige Miner).

Lars.

Ha ha ha! Veed De nu, hvem de ere, og hvorfra de komme? He!

Stændler.

Det er et Par fortviolede Karle! Det forhold sig aldrig rigtig med dem. Der maae være noget aparte ved disse Herrer.

Lars.

Ja, de har allerede givet min Forstand noget at bestille. Endnu har jeg ikke haft nogen under Hænderne i fulde 24 Timer, uden at giette mig til med hvem jeg havde at givre. Men der — Naar jeg ikke var overbevist om, at jeg er en flog Karl, saa kunde

kunde disse gjøre, at jeg holdt mig selv for det største
Dødsmerhoved.

Stændler.

Jeg skal dog endnu i Dag komme efter Sand-
heden. (Gaaer.)

Lars.

Ja, jeg vædder paa det, som er tvertimod.
Snart ere de Soldater, snart Geistlige, snart Tyrker,
og snart Franskmænd.

(Gaaer.)

Ende paa den første Akt.

Anden

Anden Akt.

Skuepladsen forestiller et af Prindsens Bærelser.

Første Scene.

Prinds Kasimir. Frands.

Pr. Kasimir.

Dom otte Dage i det høieste reiser jeg bort. Lad
altsaa min Egvipage være i Stand.

Frands.

Alting er i sin Orden. (Efter en Pause) Før jeg
spørge, hvor vi reise hen?

Pr. Kasimir.

Til Konstantinopel. — Du har dog intet derimod?

Frands.

Deres Durchlaughtighed behager at reise, men —

Pr. Kasimir.

Men?

Frands.

Jeg er ikkuns antagen til at gjøre Reisen med
omkring i Europa.

Pr. Kasimir.

Du er slet oplyst i Geographien, naar du sætter
Konstantinopel i en anden Part af Verden.

Frands.

Jeg mener dermed det christelige Europa. Jeg
er en Fribaaren, og støtter ikke om at komme til sa-
danne

danne Lande, hvor Herrerne ere Despoter, og Tjenerne Slaver.

Pr. Kasimir.

Har du noget at klage paa mig?

Frands.

Til denne Tid ikke.

Pr. Kasimir.

Og troer du, at jeg vil begynde dig anderledes, end jeg har gjort hidtil?

Frands.

Exempler bliver ofte til Bane. Mennesket er af Naturen en Tyran; og der, hvor han ikke holdes i Tømme ved Lovene eller en højere Magt, viser han gjerne sin Magt?

Pr. Kasimir.

Du vil altsaa ikke med?

Frands.

Jeg beder om min Afsked.

Pr. Kasimir.

Det kan ikke skee. Jeg maae først have en anden Kammertjener.

Frands.

Deres Durchlauchtighed har ikkun at tillade, at det bliver bekendtgjort. Der vil komme nok og melde sig; mange ville maaskee ansee det for en Lykke, at kunne gjøre saadanne berømmelige Reiser.

Pr. Kasimir.

Jeg er overtydet om, at min Tjeneste vil stikke utallige i Dinene; men jeg er ikke vis paa, at nogen af dem vil staae mig an. Du maae i det ringeste følge med til Venedig. Jeg skal endnu i Dag udstæde Ordre derhen til at holde et dueligt Menneske i Væredskab.

Frands.

Frands.

Jeg har i Sinde her at giøte mig. Hvorfor
skal jeg altsaa giøre en saadan forgieves Reise?

Pr. Kasimir.

Hvordan? En Kone er Marsag til, at du vil
forlade min Tieneste?

Frands.

Ja. Jeg er sikker paa, altid at finde Tieneste,
men maaskee aldrig en saadan Kone, som jeg her finder.

Anden Scene.

De Forrige. Louis (overleverer Prindsen
Visithilletter, som Prindsen igiennemseer).

Pr. Kasimir.

Du troer altsaa at giøre større Lykke ved en
Kone, end hos mig? — Vel. Finder jeg en anden
Kammertiener, saa kan du endnu i Dag tiltræde din
nye Tieneste; hvis ikke, saa giver jeg dig fri Reise fra
Venedig her tilbage. Har du endnu meer at indvende?

Frands.

Jeg haaber endnu her at blive afløst, for at spare
de unødvendige Udgifter.

Pr. Kasimir.

Ikke et Ord mere.

(Frands gaaer).

Tredie Scene.

Prinds Kasimir. Louis.

(Prindsen gaaer frem og tilbage i dybe Tanker).

Louis

(Efter en lang Pause).

Mon Prince, forlade mei de grace ene tres humble
priere; je ar or so mange, que valet de chambre for-
lange sin dimission.

Prinds

Pr. Kasimir.

Eh bien?

Louis

(falder paa Knæ).

Je for sin God begære, om inte vil mempriscer min Person, men regarder paa min Merites fra sex Maaned et quatre jours, vor je ar avte de Naade til staae i Service, et mi avancer til Place fra valet de chambre. Je kanne friser, raser comme un Peruquer de Paris, je vide va maa forstaa valet de chambre comme le premier valet de Chambre du Roi de France.

Pr. Kasimir.

Staae op!

Louis

(staaer op og kysser Prindsens Kiole).

Mon Prince. For mi kan troe, je være fra bonne familie, et ma familie inde vee un mot, je erre comme un laquais, mais les malheurs mi ar forcer til vær va erre. Men naar kan notifies a ma familie, je være valet de chambre, man bliv content, man si gratuler, at le petit Louis est le favorit fra so stor Prince. Le Monsieur Francois inde ar Ret, vorfor an quitter en so honorable emploi, pour ave eene Ting, an kanne attraper over al.

Pr. Kasimir.

Vi ville see til.

Louis.

Ha! mon dieu! Je inde forglemme votre grace, so længe je leve.

Gierde

Fjerde Scene.

De Forrige. Mad. Stændler.

(Louis gaaer bort saasnart han seer Mad. Stændler kommer ind).

Mad. Stændler

(meget ærbødigt).

Deres Durchlaughtighed har været saa naadig at lade mig kalde.

Pr. Kasimir

(med megen Venlighed).

Ja min smukke Madame! Er hun vred derfor?

Mad. Stændler.

Aldeles ikke. De har altid at befale. Vor Haandtering udfordrer at beværte enhver for sine Penge paa det bedste og naar det forlanges. Deres Durchlaughtighed have kun den Naade at befale over mig, Deres underdanigste Tienerinde.

Pr. Kasimir.

Sæt sig først ned.

Mad. Stændler.

Nei, saa dristig kan jeg ikke være.

Pr. Kasimir

(tager hende ved Haanden og fører hende hen til Sophaen).

Ingen Omstændigheder. Harsagen, hvorfor jeg har ladet hende kalde — hendes Mand besidder alt for liden Levemaade, jeg undrer mig over, hvorledes hun kan udstaae hans uanstændige Opførsel — ellers havde jeg talt med ham. Jeg har en Bæxl paa 1000 Louisd'or, som er forfalden til Betaling om en Maaned; men da jeg agter at reise herfra om en 10 a 12 Dage, saa vil jeg sælge den. Der er noget at pro-

fitere. Denne Fordeel vil jeg unde hendes Mand, jeg veed, han er altid ved Penge, naar han ellers vil kisse Bexelen — hvis ikke, kan jeg bekomme mine Penge for den strax af enhver anden.

Mad. Stændler.

Jeg takker Deres Durchlaughtighed underdanigst for denne Naade.

Pr. Kasimir.

Stig det da til hendes Mand, og lad mig siden faae Svar derpaa. Altid under jeg hører dem, jeg logerer hos, en saadan Fordeel, end Fremmede.

Mad. Stændler.

Det skal uopholdelig skee.

Pr. Kasimir.

Som jeg siger hende, min kiere Madame! jeg er ikke forlegen dermed. Men allene for at tilveiebringe eder, som unge Folk, en Slags Fortieneste. — Hvor længe har I været sammen?

Mad. Stændler.

I to Aar, Deres Durchlaughtighed.

Pr. Kasimir.

Har hun da endnu ikke fortrydt det?

Louis (inden fra).

Comment an ville forces!

Stændler.

Lad mig kuns. Jeg har lov i mit eget Huus —

Mad. Stændler.

For Himmelen's Skyld, hvad tager den Mand sig for!

(Vil staae op.)

Pr. Kasimir.

Bliv hun!

(Ringer.)

Gemte st

Femte Scene.

Prinds Kasimir. Mad. Stændler. Louis,
(som med den ene Haand holder Døren til).

Pr. Kasimir.

Hvad er der paa Færde?

Louis.

Der erre den Man til de Koen. An viter par
fere komm erin. Jeg sie: de inde erre permitter,
mon Prince ar til gøre mee Madame. An begynne
bliv impertinent.

Pr. Kasimir.

Lad ham komme ind.

Siette Scene.

De Forrige. Hr. Stændler.

Stændler (med Hidsighed).

Hvad har du her at gjøre?

Pr. Kasimir (til Louis).

Lad Vognen kjøre frem.

(Louis gaaer.)

Pr. Kasimir

(til Hr. Stændler).

Bliv ikke vred, min Ven, at jeg har ladet hans
Kone kalde. Jeg forestillede mig ikke, at han kunde
være saa naragtig at fatte Mistanke til mig, ellers
havde det vist ikke skeet. Jeg har overdraget ham
noget, som med ham ikke kunde afgjøres, siden det er
mig modbydeligt at tale med ham. Jeg vil sælge en
Bærel, hvorpaa der er noget at vinde. Denne Fordeel
vilde jeg unde jer.

Louis

(kommer tilbage).

Le Carosse —

Mr. Kasimir

(med yderligste Stoltshed).

Vær ikke saa dum, at gjøre sin Kone nogen Breidelse. (Til Louis noget sagte.) Du er Kammertiener. (Han gaaer.)

Louis

(som følger ham efter).

Vive le Prince Kasimir!

Syvende Scene.

Hr. Stændler. Mad. Stændler.

Mad. Stændler.

Der seer du Frugterne af din Dumhed. Hvor har du igien havt din Spurreforstand henne, da du begaaer saadan Tølpersreg?

Stændler.

Hvad snakker du om Spurreforstand og Tølpersreg? Jeg siger engang for alle: du skal uden mit Vidende ikke løbe omkring paa de Logerendes Bærelser. Hvorfor vilde Karlen ikke lade mig slippe ind, naar du ikke havde havt noget hemmeligt for? Du! gjør mig det ikke for broget med Prindsen! Jeg skal lære dig, at bestille Blomster til Nytaars Present for ham, og at overbringe ham dem hemmelig.

Mad. Stændler.

Du Nar! der er ikke bleven tænkt paa Blomsterne. De ligge endnu ganske rolig i mit Kammer. Han har ladet mig falde.

Stænd-

Stændler.

Ei! han har dig intet at kalde. Vil han noget, saa kan han tale med mig.

Mad. Stændler.

Men du anstaaer ham ikke. Det har du jo selv hørt.

Stændler.

Og du skal ei heller anstaae ham. Du maae ikke staae noget Menneſſe an uden mig.

Mad. Stændler.

O du Nar! du ſkulle ønske dig Lykke til at have en Kone, for hvis Skyld Folk lader dig fortiene Penge, og ſom deſuagtet er den ærligſte Kone af Verden.

Stændler.

Jeg vil ingen Penge fortiene for din Skyld. Hvo ſom ikke vil fortære Penge hos mig for min egen Skyld, kan blive borte. Og derſom herefter ikkun een eneſte ſøger mit Huus, fordi jeg har en Kone — ſaa — vil jeg for give mig ud for Enkemand — der ſkal ingen komme efter, at jeg er givet; du ſkal ikke mere komme for noget Menneſſes Dine.

Mad. Stændler.

Du maae forſt ſpørge, om jeg er fornsiet dermed.

Stændler.

Du maae vel. Jeg er Herre, jeg har at befale. Du ſkal herefter ikke have med nogen Ting at gjøre. — Naar nogen har et eller andet at afhandle, ſaa ſkal han tale med mig.

Mad. Stændler.

Er det min Skyld, at ingen vil tale med dig? Det geraader mig til ingen Vre, at man driver Spot med dig.

Stændler.

(i en sagte Tone).

Men hvorfor driver man da Spot med mig?
Er min Opførsel da saa naragtig?

Mad. Stændler.

Spørger du endnu derom? Du blander dig i alt, hvad der tales; du besidder den utaalelige Stoltshed, at ville forstaae alle Ting; udsætter Feil paa det, du ikke har det mindste Begreb om; trænger dig ind paa Folk med dit ufornuftige Sladder. Du er saa nysgierrig, som et Andenæb, der snager overalt. For medelst disse herlige Dyder bliver du alle Mennesker til Byrde, naar de ikkun nogle gange har havt Omgang med dig. (grædende) Var det da at undre over, om du og allerede var bleven mig til det samme?

Stændler.

Men endnu er jeg dog ikke bleven dig det, min lille Kone?

Mad. Stændler.

Naar ikke den Stolthed paa min egen Være undertrykkede min Misfornøielse, saa var den blotte Kierlighed ofte ikke i Stand til at overvinde min Modbydelighed. Du er lykkelig, at du har saadan Kone. Overvei nu selv, om det ikke maae krænke mig, naar du offentlig beskæmmer mig med din galne Mistanke.

Stændler.

Maa lille Fiske, tilgiv mig! Jeg indseer det, at jeg atter har havt Uret. Det er sandt! min første Feil bestaaer deri, at jeg vil vide alle Ting. — Men jeg vil ganske vist vænne mig af dermed. Er du nu god, lille Kone?

Mad.

Mad. Stændler.

Hvad nytter det, naar jeg ogsaa er god igjen? Du vil snart give mig Anledning til, atter at blive fortrydelig. — Men hvorledes meener du, Prindsen vil optage det? Saadan en stor Herre — som har den Naade, at lade mig sidde paa Sophaen ved Siden af sig! —

Ottende Scene.

De Forrige. Frands.

(Mad. Stændler seer med et stolt Nieskast til Frands og gaaer.)

Stændler.

Har Hs. Durchlaughtighed ikke beselet noget særdeles for i Dag, Hr. Kammertiener?

Frands.

Nei, Hr. Bert!

Stændler.

Bliv ikke vred, Hr. Kammertiener, at min Gaardskarl i Dag tidlig var ved Deres Dør; han har ikke forstaaet mig ret, det var ikke min Villie.

Frands.

Undskyld sig ikke. Jeg er aldeles ikke vred for hans Nysgierrighed. — Hans Fader har uden Tvivl været en Friseur eller Barbeer, og af ham maae han have arvet den Stammedyd, at bekymre sig om alle Ting.

Stændler.

Hvorfor ikke ligesaavel en Avisfriver?

(Gaaer fortrydelig bort.)

Niende Scene.

Frands. Jacob.

Frands.

Er han ikke med Prindsen?

Jacob.

Han sagde, jeg skulde blive tilbage. Jeg kommer for at spørge Dem, Hr. Kammer-tiener, hvad dette betyder — Louis gik mig forbi med et opblæst Væsen, og sagde i en foragtelig Tone — Nu — je være Valet de Chambre.

Frands (leende).

Saa! desto bedre for mig —

Jacob.

Hvorledes da?

Frands.

Jeg har begiert min Afssed. Prindsen vilde ikke bevilge mig den, førend han havde en anden Kammer-tiener. Naar altsaa Louis træder i min Plads, saa er jeg desto sikkrere paa at naae mit Diemed.

Jacob

(med Forundring).

Han vil bort?

Frands.

Ja. Er det saa forunderligt?

Jacob.

Nu bliver jeg ikke heller længere.

Frands.

Hvorfor? Frygter han for Louis?

Jacob.

Gomen! Jo mere han bryster sig, jo mere har jeg at lee over. Jeg har allerede tient med mange Franskmænd. De ere gode at komme tilrette med,
især

især naar de har ingen Penge. — Men, jeg har andre Marsager.

Frands.

Nu? Som ere —

Jacob.

Han veed dem saa godt som jeg. Jeg troer, at han forlader Tienesten af de samme Marsager. Han er en fornuftig Mand; han har hidindtil holdt mig vedlige. Jeg tænkte steds: Saalænge Monsieur Frands bliver, bliver du og; han er klogere end du — men nu —

Frands.

Jeg forstaaer ikke, hvad han vil sige dermed.

Jacob.

Hvorfor reiste vi da nu i Foraaret over Hals og Hoved fra London?

Frands

(trækker paa Skuldrene).

Jacob (sagte).

Ikke sandt, den sidste Bank, han sprængede, voldte, at vi pakkede saa hastig ind? Der blev mumlet en Hob toffet Tøi i den Anledning. Kan han endnu erindre sig, at jeg Aftenen førend vor Afreise bragte et Par Drefigen med mig fra Komediens?

Frands.

Hvorfor tog han imod dem?

Jacob.

Ja, Idet var ikke med min gode Villie, jeg fik dem; og havde jeg ikke brugt min Forstand, saa havde jeg vel oven i Købet kunnet bære et Livfuldt af Hug hiem med mig. Endnu har jeg ikke for noget Menneske udladt mig med den rette Marsag. — Jeg satte

mig, som jeg ellers havde gjort hundrede gange, imellem andre Tienere. Noget efter kom Løberen fra det Huus, hvor Banken var bleven sprængt, og sagde med en trodsig Tone, at jeg skulde staae op. Jeg vægrede mig; saa tog han mig ved Bingenet, og slængte mig til Siden. Jeg opholdt mig derover, og kaldte ham en Grobjan. I det samme kastede han mig sine fem Fingre to gange i Ansigtet, saa at Hørelse og Syn forgik mig. — Vist er det, at en Løber ingen Leve-maade besidder, men saa dristig er han dog ikke, med mindre han har nogen i Baghold. De skal strax høre, hvad jeg mener dermed. — Da jeg nu havde fattet mig igien, og vilde spørge ham, om han havde givet mig disse Drestigen af Spøg eller Alvor, saa hørte jeg: falske Spillere — Bedragere —

Frands.

Og dertil taug han stille?

Jacob.

Hvad skulde jeg vel gjøre? Alle de andre satte sig allerede i Stilling til ogsaa at lade mig smage deres Næver. Jeg tænkte derved: den Fornuftige giver efter.

Frands.

Det var saa ufornuftigt, som mueligt! Han skulde strax have meldt det til Prindsen, paa det han kunde have reddet hans Næve.

Jacob.

Men, Hr. Kammertiener, jeg sætter, at jeg havde meldt det, og det nu havde været sandt, saa maatte jo dog vores Herre for Skams Skyld tage sig det an, og da var den hele Sag først bleven bragt i Giere;

man

man havde maaffet kastet os i Arrest allesammen — og i Engelland veed de vel, at man altid hænger et heelt Selskab paa engang.

Frands.

O! hvilket Gaarehoved! Man havde ikke gjort os noget. Tienere skal ikke svare til Herrens Handlinger.

Jacob.

Ja, men de Herrer Fredsdommere give sig ikke altid Tid nok til ret at undersøge Sagen; de afgjøre alting i en Hast, og mangen en hænger allerede førend han veed, at han staaer under Galgen. Det er dem ligegyldigt, et Menneske meer eller mindre i Verden, siden man ingen savner. — De leve af at hænge, som Jageren af Skydepengene.

Frands.

Vi havde intet at besvare.

Jacob.

Nu, forivore sig ikke. Har man gjort vores Herre Uret, som jeg ønsker, saa har jeg sparet ham for megen Fortred. Det er bedre, at jeg ikke fremstillede mine Kinder ad Acta, end at han skulde have sat sin Ere i Bove ved en Proces; det er en tvetydig Sag. Jeg har ofte havt mine Betænkninger derover; thi man pleier at sige: der gaaer ikke Røg af Branden, uden der er Jld i den. — Og da han, Monsieur Frands, nu gaaer saa pludselig bort, forarsager dette mig nye Griller.

Frands.

Jeg gaaer af Tienesten, fordi jeg vil give mig her.

Jacob.

Nu, saa ønsker jeg al optænkelig Lykke! Men, Hr. Kammertjener, oprigtig! raader han mig til at blive?

blive? Han veed, at jeg er en ærlig Karl, og jeg vilde ikke for den største Herres Skyld i Verden forskietse min Vre.

Frands.

Saalænge han er uskyldig har han intet at frygte for. For alt det, der er til, tal ikke til noget Menneske om de Griller, han har.

Jacob.

Ei ja! da vidste jeg og hvad jeg gjorde. Dersom jeg ikke kiendte ham, troer han da vel, at han havde faaet noget at vide? Endnu har min Mund ikke forarsaget mig nogen Fortred. Jeg overveier hvert Ord syv gange, førend jeg bringer det frem.

Frands.

Det er mig kiert, at han sætter saadan Fortrolighed til mig; jeg vil see til, at fortjene den ved et godt Raad. Prindsen agter sig hersra til Constanti-nopel; derhen, synes mig, burde han ikke følge med. Han har jo allerede endeel Nar paa Vagen, saa han vel ikke længere kan udstaae alt for store Strabadser.

Jacob.

Jeg forstaaer en halvqvædet Vise. Jeg takker for godt Raad. Saa snart han kommer hjem, begierer jeg min Afsked.

Tiende Scene.

De Forrige. Jakobine.

Jakobine

(kikker ind ad Døren).

Er De allene, Hr. Kammerciener?

Jacob.

Jacob.

Saa snart jeg gaaer bort, og det skal strax ske.
Kom De ikkuns ind.

Jakobine

(som kommer ind).

Oh! han kan gjerne blive; jeg har intet vigtigt
at tale med ham om.

Jacob.

Endogsaa det, som ikke er vigtigt, lader man
fielden enhver høre paa. Jeg har desuden andet at
tage vare, end at sidde her i Kammeret. Jeg maae
passe paa, naar Prindsen skulle komme hjem. Bliv
De i god Ro. Gjør De sig ei heller nogen Betænk-
ning over, at være allene med Hr. Kammertieneren.
Han er en alt for brav Mand. Derfor giver og Him-
len ham en brav Kone. Jeg ønsker megen Lykke! —
Ja ja! — Et! — Jeg forstaaer det altsammen.
Frygt sig kuns ikke.

(Gaaer.)

Ellevte Scene.

Frands. Jakobine.

Jakobine.

Hvad skal det betyde?

Frands.

Den Nar troer, De er min Brud — efterdi
han har hørt, at jeg skal givtes.

Jakobine (forstræffet).

Hvorledes? Vil De givtes? Og her?

Frands.

Ja, desaaarsag gaaer jeg bort fra min Herre.

Jako-

Jakobine

(vender Ansigtet bort, og søger at skjule sin Fortrydelse).

Frands.

Hvad er dette?

Jakobine.

Lad mig være.

Frands.

Er De vred?

Jakobine.

Jeg beder — Fortskaar mig. (vil affed.)

Frands

(holder hende tilbage).

For Himmelen's Skyld! Hvorfor er De opbragt?
Jeg lader Dem ikke gaae, førend jeg faaer Marsagen
til Deres Fortrydelse at vide.

Jakobine

(i en bitter Tone).

Det er ikke smukt, naar man allerede er forbun-
den paa et Sted, da at ville spille den frie Mands
Rolle paa et andet. Jeg beklager, at jeg ikke før
har vidst Deres Omstændigheder, at jeg derefter havde
kunnet indrette min Omgang. Vel har jeg intet at
bebrejde mig, uden dette: at jeg ikke har talt med
Dem i den vedbørlige Tone; men just dette fornærmer
mig, da jeg hverken vil tiene til Spot for nogen, eller
(det sidste spodsk) opvække Jaloufie, om det endog var
for den største Mands Skyld i Verden.

(vil igien gaae.)

Frands.

De vil ingen Jaloufie opvække —

Jakobine.

De vil jo giøre sig?

Frands.

Frands.

Saa jeg vil; men jeg har endnu ingen Kiereste.

Jakobine.

Endnu ingen Kiereste?

Frands.

Nei, jeg vil først søge mig en.

Jakobine

(nedslaaer Hinen med Skamsfuldhed).

Hvorfor har De da ikke sagt det strax?

Frands.

Jeg vidste ikke, at De vilde optage mine Ord
saa ilde.

Jakobine

(endnu mere skamsfuld, og vil igien gaae).

Frands.

O! bliv dog endnu et Dieblif her.

Jakobine.

Umuelig. Man kunde lure paa os. Min Sø-
ster har os desuden mistænkt, og min Svoger tæller
hvert Skridt, jeg gjør. Lad mig kun gaae.

Frands.

Wie ikkun saa længe, indtil jeg saaer sagt Dem,
hvor smigrende Deres Forvirring forekommer mig, og
at jeg intet hellere ønsker, end ikke at have feilet i
min Indbildning.

Jakobine.

Jeg veed ikke hvad Fortolkning, De gjør derover.

Frands.

Sør jeg sige det? — At jeg ikke er Dem lige-
gyldig; og at De ikke allene viste sig fortrydelig paa
mig, fordi jeg havde fortiet mit Hjertes Tanker, men
fordi —

Jako-

Jakobine.

O! hvem veed alle de Indbildninger, De gjør sig! Jeg var tilfreds, at De vilde tie.

Frands.

Nei! Forhal ikke Tiden; berøv mig ikke en Fornøielse, som jeg allerede i nogen Tid har ønsket mig — Aabenbar mig oprigtig Deres Hiertes Mening.

Jakobine.

Sy! gjør mig ingen Tort! Fruentimmer maae have fyrgetyve Aar paa Dagen i det mindste, før de selv sige, hvad de tænke.

Frands.

Jeg forstaaer Dem. Frygten har hidindtil holdt mig tilbage fra at sige, at jeg elsker Dem. Men ved Deres Opfordring har De givet mig Mod. De er Marsag i, at jeg bliver her; alle mine Tanker staae til Dem, med Dem ønsker jeg at leve. Mit Foregivende om Givtermaal sigtede paa Dem. O! at jeg ikke maae have bedraget mig!

Jakobine.

De har ikke bedraget sig. Bore Ønsker ere eensstemmige. Men jeg seer Vanskeligheder; min Svoger lader sig lede af min Søster, og hun er meget hovmodig. En Kammertiener min Svoger! Saaledes hører jeg hende allerede at tale.

Frands.

Min Beste! den største Vanskelighed var her (pegende paa hendes Herte). Denne er nu overvunden; lad mig sørge for det øvrige. Der ere Stænder, som (og de fleste Tider ikke uden Grund) ere udsatte for

For-

Fordomme. Men man kan endog iblandt Nøvere finde Undtagelse. De tænker dog vel ogsaa saaledes?

Tolvte Scene.

De Forrige. Hr. Stændler.

(Stændler, som allerede ved den sidste Samtale havde seet ind ad Døren, kommer ganske ind, sniger sig lidt efter lidt nærmere frem.)

Jakobine.

Fuldkommen! Men hav nu den Godhed, i det Hele at sige mig Deres rette Hensigt.

Frands.

Naar Tid er, skal jeg tale. Bliv imidlertid ved de gode Tanker, De har, og lad alle andre Griller fare. (Han slaar til Siden med den høire Haand, og træffer Hr. Stændler, som har sneget sig frem til dem, i Ansigtet.) Hvad er det? — Sy! Hr. Vært! Er det en Maade at snige sig ind i Værelserne, og saaledes at belure Folk?

(Jakobine løber forskrækket bort).

Stændler.

Jeg kom hid, og vilde spørge, om hans Durchlaughtighed ikke havde besejlet noget.

Frands.

De har allerede forhen spurgt mig om det samme; men om nu endog Deres Foregivende var rigtig, saa er dette dog ingen Maneer, saaledes paa Tærne at snige sig ind paa Folk. —

Stændler.

Siden jeg saa Dem tale med min Kones Søster, vilde jeg ikke forurolige Dem.

Frands.

Ja, De vilde høre, hvad vi talte. Jeg raade Dem, at lade Deres Espioneren være, thi ellers saaer

De engang Deres Betaling. Veed De vel, min Herre! at De paa den empfindeligste Maade fornærmer alle, som ere om Dem eller i Deres Huus, ved Deres mistænkelige Nysgierrighed? Hvem er det, man gaaer paa Luur efter? Berygtede og farlige Personer. —

Trettende Scene.

De Forrige. Prinds Kasimir.

(Prindsen betragter, i det han gaaer ind, Stændler med en Slags Mishag.)

Stændler

(i Forlegenhed stammende).

Om Fortædelse, Deres Durchlaughtighed! — jeg har noget at sige Deres Durchlaughtighed —

(Stands gaaer.)

Tiortende Scene.

Prinds Kasimir. Hr. Stændler..

Pr. Kasimir.

Hvad vil han?

Stændler.

Min Kone sagde mig, Deres Durchlaughtighed vilde sælge en Bærel; jeg takker underdanigst for den høie Naade, som De har tiltænkt mig — Vil Deres Durchlaughtighed anbetroe mig den, jeg vil udbetale den.

Pr. Kasimir

(med største Stoltthed).

Her er den. Den er til Tricket's, et af de største Huse her. Jeg overlader den med to Procento Rabat — Men gode Penge udbeder jeg mig.

(Gaaer med Stoltthed ind i et Sidekabinet.)

Stænd-

Stændler

(som betragter Bexelen).

Fortredelige Hændelse! Var jeg ikke kommet her ind, saa havde jeg været frie for denne Bexelhandel. At jeg ikke heller i saadan Hast kunde finde paa nogen anden Undskyldning! — Til Trickerts? Jeg vil erkyndige mig, om den er god — Er den det, saa profiterer jeg 20 Louisd'or i en Maaned; er den det ikke — saa betaler jeg den ikke ud.

(Gaaer ud af den store Dør.)

Ende paa den anden Akt.

Tredie Akt.

Skuepladsen forestiller en fælles Sahl.

Første Scene.

Louis. Jakob. Lars.

(Louis gaaer op og ned, snart fløiter han, snart syn-
ger han. Jakob og Lars sidde ved et Bord).

Lars

(til Jakob om Louis).

Altid lystig! altid lystig!

Jakob.

Fransmanden gjør det ikke anderledes; han fløiter
sig ind i Verden, og ud igien.

Louis.

An er inde got sodan? An er mer got at si
som en gamle Unn ve lænke, o knurr til alle Person,
som passere for sin Logis. Die Menneffen vorfor kan
lee, om inde være permitter at lee? Vorfor so mange
Narr sei flyde dse i Engelland? For intt lee. Naar
komme en Malheur i en Unn, man lee brav o synge,
an spasere u igen! Man være bedrøvt — man sitt po
eene Place — man gøre inde anne end græd, mange
meer Malheur komme in! Ulyk komme for deranger
di Menneff, Menneff maa a Forstand, maa vær lysti,
an sei maa moquer over Ulyk — Ulyk kaa stray bort,
vorfor, an inte vil være touchet. Fransman forstaa

leve

leve meer got que toutes les Nations. Hvorfor? An
ar meer Raison.

Jakob.

Ja, ja, efter eders Tanker. Er det fornøftigt,
at være lystig, at synge, at springe, naar man har
intet at æde, saadan som J ofte pleier at giøre?

Louis.

Men an erre mer got til græde, o sie til alle
Person: Je ar inde, je erre fattig Dævel — O di
erre barmhiert, di mei giv quelque chose til leve fra!
— He? Man faa inde derfor, anne en suure Visage,
at man ar degout for sin Person, o at man sie so:
an arbeid, an inte betle. Folkene inte gøre mange for
Barmhierted. Je vødde, man eller faa undred Dukat
til laane for inde, en skænke en Dukat — Mais man
maa forstaa la maniere til forlang. Man ave For-
stand, Adresse.

Anden Scene.

De Forrige. Stændler.

Stændler

(Som har sorte Krindse omkring Ninene og overalt i
Ansigtet. Til Lars:)

Er hans Herre ikke hjemme?

Lars.

Nei —

(Alle begynde at lee.)

Stændler.

Nu, hvad lee J over?

Lars.

Om De saae —

Louis

(hindrer Lars fra at tale videre).

Vi er Nr for passer le tems, fortælle Istorie om
Løier. Just komme di i Sal, so je ar eene forbi.
An erre stor lysti. Vi ar mœien lee derfor. Om di
vil ør, je vil repeter, di o so kan lee derfor. For
ene Tid sîde je ar loger os Herr Vært, som ar so stor
Curiosite, so je ennu inte øre de toute ma vie! An
akti vil vid, va gøre Følken i sin Uus. An spioner
toujours fra ene chambre til anne, an ar gør lille Ull
i alle Dør, for see va gøre di Folke.

Stændler.

Ih! ih! ih! Narrestreger! (Vil gaae.)

Louis

(holder ham op).

Ma foi! an erre sant! (Til de andre) Je ar Uret?

Lars og Jakob

(endnu leende).

Nei!

Louis.

Nu, di øre Saned! O den Istorie an erre mœ-
gen drol — Di øre kuns. Je mei finne mange in-
comhode par cette curiosite. Je om sin Ull paa Dør
ar gør sort over al. An komme igen, kif i Ull, o
garner sin Bisage tout asait sort. An inte vide der-
om, an spasere sin ele Uus igen me den brog Bisage,
o decouvres over al, at an har kif i Ull — ha ha ha!

Stændler (leende).

Det er i Sandhed løierligt!

Alle (leende).

Ja! ja!

Louis.

Louis.

N'est ce pas! ah! c'est charmant, de Nar vorles
des erre betal for sin Kik i Ull.

Stændler.

Det var en Esel!

Louis.

Oui Monsieur! Di kanne tro po mine honneur,
at den Ting erre passer. Ville inte tro, so see i
mine Speile (han giver ham et Lommespil), so vil sie
sel, je ar rette.

Stændler

(i det han seer sig i Speilet).

Hvad? Hvad?

Louis.

Oui Monsieur! Di erre de Esel, de Narr fra
min Histoire.

Stændler

(Kaster Speilet i Brede paa Gulvet).

Hvad understaaer han sig? —

Louis.

Di inte mer komme for min Ull, di inte attra-
per sorte visage.

Stændler.

Er det tilladeligt?

Jacob.

Men Herre! er det tilladeligt, saaledes at gaae
paa Lur efter Folk? Sy for Fanden!

Stændler

(Kamsuld for sig selv).

En forbandet Streg! Det er den sidste gang.

(Løber sin Vej. Alle lee ham ud.)

Tredie Scene.

Louis. Jakob. Lars. Grev Donner.

Baron Wetter.

Gr. Donner (til Lars).

He, Hr. Krigskammerad! hvad er det for Løier,
I har for?

Lars.

Om Forladelse, Hr. Greve! I dette Dieblif
er her foregaaet en latterlig Hændelse; vi har havt
Løier.

Br. Wetter.

Er han Opfinderen deraf?

Louis.

Non Monsieur, c'est moi, je ar inventer den
Løier.

Br. Wetter.

Nu, maae man ogsaa faae den at vide?

Lars.

O ja! Barten her i Huset er meget nysgierrig.

Jacob.

Han bekymrer sig om alt, hvad der skeer i Hu-
set; han vil vide alle Ting. Han gaaer paa Luur
efter alle. Han har boret Huller i alle Dørre, paa
det han kan see alt, hvad man tager sig for i Værelset.

Br. Wetter.

Ih du forbandede Karl!

Louis.

Men je ar betal ans impertinence.

Jacob.

Min Kammerad har sværtet Hullerne —

Louis

Louis.

O nu — an igen ar putte Næse i Ull. An ar bekom lutter sort Ull i sin Visage.

Lars.

Han var her nu nylig. Han saae ud som en Tigerkat; derover var det vi loe saa meget.

Louis

(i en fortrolig Tone).

N'est ce pas Messieurs? Je ar got inventer de Man til Straf for sin Narrestreg, den maniere erre fin, inte plump, an am gøre til lee ud, an gøre sin Person inge Fortre. Ah! Fransman an intriquer ene Sage po honorable maniere.

Br. Wetter

(som er fortrydelig over Louis Næstlischhed).

Hvem er han da, min Ven?

Louis.

Je erre le favorit du Prince Casimir, je om quelques jours blive Valet de Chambre fra ans Dighed. Mon Prince an erre mer stor que alle Princes i Pologne. Messieurs, je naar komme til fortal tous les circonstances de lui et de moi, di bliv mange forundre derfor. En peu. Mon Prince gøre diversion au Roi, an vil vær Roi — va tænke di vel! — et moi je suis d'une famille! — Eh bien! des que mon maitre sera du Roi, je serai son grand chambellan. Croyez moi, Messieurs, c'est une grande politique, que je porte cet habit la.

Fjerde Scene.

De Forrige. Prinds Kasimir.

Pr. Kasimir

(kommer ind med Stoltthed. Til Louis:)

He!

(Gaasnart han faaer Mine paa Grev Donner og Baron Wetter, skuler han sit Ansigt, og gaar ud paa den anden Side. Louis og Jakob følger ham efter.)

Femte Scene.

Grev Donner. Baron Wetter. Lars.

Gr. Donner.

For Pokker! — mig synes at have seet det Ansigt før. —

Br. Wetter.

Jeg og. Og det forekommer mig at have seet ham i andre Klæder.

Lars.

Mine Herrer kan lettelig have seet ham, thi i en fem Aars Tid har han næsten reist hele Europa igiennem, efter hans egne Ord; og da nu De ogsaa bestandig har været paa Reisen, saa er det vel muligt, at —

Siette Scene.

De Forrige. Jakobine.

(Jakobine kommer ind; men da hun seer Greven og Baronen, vil hun gaae igien.)

Br. Wetter.

He! lille Jomfrue!

Jako=

Jakobine.

Hvad har De at befale?

Br. Wetter.

Hvorfor løber De da saa hastig bort igien?

Jakobine.

Jeg søgte nogen, og — jeg vilde ikke være mine
Herrer til Uleilighed.

Gr. Donner.

Hører De her til Huset?

Jakobine.

Bertinden er min Søster.

Gr. Donner (til Lars).

Og han, Døsmershoved, siger os ikke et Ord om,
at vi har saadan en Engel i Huset!

Lars.

Om Forladelse, naadige Herre! det er intet
for Dem.

Br. Wetter.

Hvorfor ikke?

Lars (hemmelig).

Hun har ingen Penge.

Jakobine.

Hvad for kloge Anmærkninger har han nu igien
at frembringe?

Lars.

Bliv ikke vred. Det er Sandhed jeg siger.

Gr. Donner.

Han er en Døsmer. Han varter os saa slet op
som mueligt. Skulde han ikke allerede have bedet
Sømsfruen at spise med os?

Lars.

De har jo aldrig befaleet at dække for flere end
to Personer.

Baron

Br. Wetter.

Men dersom vi havde vidst, at vi kunde have saa fortræffeligt Selskab, saa havde han allerede for længe siden faaet Ordre paa at umage sig for Tre. — Ikke sandt, mit smukke Barn?

Jakobine.

Jeg havde maattet frabede mig den Tre. Vi har bestandig Hænderne alt for fulde til, at vi kunde sidde længe til Taffels.

Lars.

Og den gode Hr. Svoger havde vist indfundet sig der med.

Br. Wetter (til Jakobine).

Passer han ogsaa paa Dem?

Lars.

Jomfruen og Madamen giver hans Been lige meget at løbe Huset rundt efter.

Br. Wetter.

Det er ikke tilladeligt at gaae paa Luur efter et saa godt Barn.

Jakobine.

Ikke sandt? Jeg har allerede sagt ham det tidt, men han lader det dog ikke være.

Gr. Donner.

Vi ville sætte ham tilrette derfor, om De saa befaler.

Lars.

Det vil ikke hielpe — Han siger, man kan ikke nok bevogte Fruentimmer; naar man nok saa nøie opasser dem, bedrager de en alligevel. Mine Herrer vil spille Deres Umage. Jeg har allerede ofte sagt ham min Mening derom, og det hielper slet intet.

Baron

Br. Wetter (til Lars).

Gaa nu op paa vort Bærelse. Vi komme strax efter, men han maae være hundrede Skridt forud.

Jakobine.

Med Deres Tilladelse, jeg maae forsoie mig bort.

Lars.

Jeg gaaer allerede.

(Gaaer).

Gr. Donner.

Hvorfor vil De gaae? Er De bange for os?

Jakobine.

Nei, langt fra! — men jeg har at forrette.

Gr. Donner.

Vi vilde ikke opholde Dem. Und os en anden gang, naar De har mere Tid, den Lykke, at besøge os, eller at imodtage vor Visite.

Jakobine.

Saa snart jeg faaer Tid tilovers.

Br. Wetter.

Og vær ikke bange for Deres Svoger; ham vil vi nok føre bag Lyset.

Jakobine.

Ih, det er en smal Sag! Det paatager jeg mig allene.

Gr. Donner.

Paa min Ære! En allerkiæreste Pige! Fuld af Levemaade! Lev vel.

Br. Wetter.

Og fuld af Forstand! Adieu.

(Grev Donner og Baron Wetter gaae.)

Syven.

Syvende Scene.

Frands. Jakobine.

Frands.

Forlad, at jeg kommer nogle Minuter sildigere, end jeg har lovet. Min Herre har opholdt sig længere ved Tasselet, end sædvanlig.

Jakobine.

Det har intet at sige. Tiden er ikke blevet mig lang; jeg har imidlertid haft Selskab — De to Herre-
rer uden Titel, de har sagt mig mange smukke Ting.

Frands.

O! De giv mig ikke jalour.

Jakobine.

Ikke? Saa maae jeg ikke heller være i Stand til at opvække Kierlighed? Dette er aldeles ikke smigrende for mig.

Frands.

De vil endnu i tyve Aar givre Erobringer; men Deres ædle Hierte skal holde mig sikker for al Mis-
tanke. —

Jakobine.

Hold op med Deres Roes, ellers bliver jeg stolt. Siig mig nu, hvorum det er, De vil tale med mig.

Frands.

For at opfylde mit Løfte. Jeg vilde aabenbare Dem mine Omstændigheder, naar Tiden gjorde det nødvendigt. Jeg maae altsaa givre det endnu i Dag, siden jeg ikke længere er i Deres Huus i Morgen?

Jakobine.

Hvorledes?

Frands.

Frands.

Prindsen meddeler mig endnu i Dag min Afsked, siden kan jeg ikke under noget Naakud blive her i Huset; og naar jeg er borte, veed jeg ikke, hvorledes jeg kan faae Dem i Tale. Jeg er fra Dresden; min Fader, en bemiblet Borger, sendte mig til Universitetet i Jena. Jeg lagde mig med megen Iver efter Videnskaberne; men de vittigste Hoveders Exempel anførte mig tillige til den liderligste Levemaade. — For-
 kræf sig ikke derover; det er, desværre! en Feil ved vore Universiteter, at ikke sielden vore største Lærde have været de største Svirebrødre, og de, som da vare de flikkeligste Studentere, blive siden til de udueligste Døsmerhoveder. — Min Fader betalte adskillige gange betydelig Gield for mig, jeg blev som før, uden Be-
 dring, tilsidst nægtede han mig sin videre Beskyttelse, og slog aldeles Haanden af mig som en ulydig Søn; altsaa maatte jeg, for at undgaae mine Kreditorer, hemmelig tage Flugten.

Jakobine.

De gjør mig bange. Deres Forsatning er ikke tillokkende.

Frands.

Vær De kun roelig, det forholder sig nu ganske anderledes — Jeg søgte at erhverve mit Brød ved at tiene; jeg indsaae Følgerne af mit uordentlige Le-
 net, og blev ordentlig. I fem Aar har jeg været snart Skriver, snart Sekretair, og tilsidst Kammertiener. Jeg har betalt den efterstaaende Gield, og derved vun-
 det min Faders Hjerte igien. (Han trækker et Brev frem)

Her

Her skriver han: "Jeg hører, at du har betalt din Gæld; jeg er ude af mig selv af Glæde, ikke for Pengene, men over din Bedring. Du har lært at forhverve Penge, nu vil du ogsaa vide at give dem ud. Vent igien min faderlige Omhu, da jeg igien kan være dig bekiendt som Søn. Kom tilbage, eller, dersom du uden for dit Fædreland finder det bedre, saa bliv. Jeg samtykker i alt, hvad du vil; du udvalger dog intet, som er dig skadeligt, og saa har jeg naaet mit Ønske."

Jakobine.

Deres Fader er en god Mand! Jeg elsker ham overmaade.

Frands.

Og en fornuftig Mand! Han kunde aldrig have valgt noget sikkrere Middel til min Bedring, end at sætte mig i den Nødvendighed, ved Erfaring at lære, hvad Penge due til. Nu, Jakobine, nu veed De hvem jeg er. Vil De nu høre mit Anlæg: Jeg vil endnu i Dag tilkiendegive ham min Kierlighed; jeg vil bede ham om, at deelagtiggjøre mig i hans Handel, og da skal jeg tilføre ham en Datter, som skal formaae ham til at glemme alle de Feil, jeg har begaaet.

Jakobine.

Lov Dem ikke for meger. Deres Fader vil ansee mig med andre Øine, end De.

Frands.

Og desuagtet maae han dog, ligesom jeg, i dem finde den fuldkomneste Person. — Svar nu — Tillad, at jeg tør rose mig af, at besidde Deres Hierte. Samtykker De mit Anlæg?

Jako

Jakobine.

Alt hvad De vil — Men — Nu kommer der en vigtig Post, som jeg maae anføre — Overlæg den vel — Jeg besidder slet ingen Formue.

Frands.

Desto bedre! Vi ville have desto mindre Bange-
skeligheder. En Pige med Penge staaer under For-
mynders og Naarværendes BOLD; disse givter altid Pen-
gene bort, og ikke Personen — Endogsaa heri har
jeg naaet mit Ønske! Min Lykke staaer allene i De-
res Hænder!

Jakobine.

Derfor min Person kan gøre Dem lykkelig, saa
behøver De ikke længere at tvivle om Deres Lykke.
(Hun giver ham Haanden.) De er den første Mands-
person, som jeg gør denne Tilstaaelse — Og — til-
lige den sidste. Fra nu af er mit Hjerte aldeles
Deres; De gør mig derved lykkelig, naar De anta-
ger det.

Frands

(Kysser hendes Haand).

Englelige Jakobine! —

Jakobine.

Men lad os nu skilles ad, at vi ikke atter skal
overrumples. Tilgiv at jeg har sat Dem Stevne paa
dette Sted; jeg vidste intet bequommere, thi Salen
er tilfølles.

⊙

Otten.

Ottende Scene.

De Forrige. Ständler.

(Ständler, ſom allerede under det ſidſte halve af Samtalen havde ſneget ſig ſagte ind, loper i en Haſt til ſin Kone, ſaaſnart han har hørt den følgende Tale af Frands.)

Frands.

Deres Svoger bør heller paſſe paa Prindsen, og overrumple ham, paa det han ikke ſaaledes ſkal inkommodere hans Kone. Nu har han allerede igien været en temmelig Tid med hende inde paa Værelſet.

Jakobine

(Seer ſig om, og bliver Ständler endnu vaer).

Seer De, der var han allerede igien. Nu maae jeg gaae for at forebygge unyttig Strid. Jeg ſkal nok tale med Dem endnu ſørend De forlader vort Huus.

(Vil eſter Ständler.)

Niende Scene.

Frands. Jakobine. Jacob.

Jacob.

Vie, Jomfrue! jeg gaaer ſtrax bort igien.

Jakobine.

Nei nei, vor Samtale er for denne gang allerede forbi. Adieu! (Gaaer eſter Ständler.)

Jacob.

Veed De, Hr. Kammertiener, Prindsen bevilger min Afſked? Han ſagde, da jeg meldede mig: Jeg har desuden hidtil beholdet eder af blot Varmhiertighed; I er mig allerede for gammel. I kan gaae
endnu

endnu i Dag, men paa det I dog skal have noget at leve af, saa vil jeg udbetale eder den fulde Løn for den begyndte Maaned. — Jeg betakkede mig, og antog hans Tilbud, hvor foragtelig han end derved begnede mig. Ikke sandt, jeg gjorde Det? Naar jeg tænker paa Drefigenerne, saa kan jeg med Det imodtage Maanedspengene, dem fik jeg dog allene for hans Skyld; hvorfor skulde jeg da ikke gjøre mig dem betalte? For Retten koster jo eet Drefigen ti Rigsdaler. Hvad siger De dertil?

Tiende Scene.

Frands. Jacob. Prinds Kasimir.
Louis.

Pr. Kasimir.

Lad kiøre frem!

(Jacob gaaer. Louis løber foran ham.)

Pr. Kasimir (til Frands).

Overlever endnu i Dag mit Charol, Garderobbe, og alt, hvad du har havt under Opsigt, til Louis. I Morgen, naar du har klædt mig paa, kan du tage din Afsked.

(Gaaer. Frands følger ham.)

Ellevte Scene.

(Theatret forestiller Mad. Stændlers Kammer.)

Hr. Stændler. Mad. Stændler.

Mad. Stændler.

Kan jeg kaste Guld paa Døren, naar de komme til mig? Skal jeg strax, naar de træde ind, sige til

dem: Vort! Paf jer! min Mand er en Nar, der maae ingen tale med mig? — Det er bedst, at du lader opslaae paa Porten, at ingen uden du allene har Lov til at tale med mig.

Stændler.

Jh! dine Udflugter hielpe intet. Jeg har allerede sagt dig det i Dag, du skal lade disse Konferencer med Prindsen være.

Mad. Stændler.

Men du har ogsaa lovet i Dag, at du ikke tiere paa en saa taabelig Maade vilde være nysgierrig. Du holder deilig dit Ord! Og der, hvor du skulde være nysgierrig, hvor det var tilladeligt, der er du det ikke. Veed du hvem de to Fremmede ere?

Stændler.

Veed du det?

Mad. Stændler.

Ja, Prindsen har sagt mig det. Dette var Nar-sagen, hvorfor han kom til mig.

Stændler.

Nu, og du siger mig det ikke?

Mad. Stændler.

Naar skulde jeg da sige dig det? Du har jo endnu ikke ladet mig faae et Ord frem; du har jo stedsse skraalet allene —

Stændler.

Naa, naa, Fikke! vær ickens god igien — Hvad skader det, om jeg og skraaler lidt for dig? Du er dog min bedste Fikke! (gaanske nysgierrig) Hvem ere de da?

Mad.

Mad. Stændler.

De ere et Par falske Hververe; Prindsen kiender dem alt for lange siden. Han siger, man skal tage sig i Agt; de pleie gierne at gaae bort uden at betale.

Stændler.

Det har jeg strax anseet dem for. Det er godt, at jeg veed saa meget; jeg vil endnu i Dag komme efter, om de kan betale eller ikke.

Mad. Stændler.

Men kom ikke frem paa en plump Maade, som du pleier, det beder jeg om, ellers kan man faae nye Fortred paa Halsen.

Stændler.

Lad du mig kun raade, jeg skal vist gjøre det saa fiint, at de ikke skal merke det.

Mad. Stændler.

Ja, du vil paa en ganske fin Maade spørge dem: (i hans Tone) Mine Herrer, har De Penge at betale med? hvis ikke, kan De være sig om Logis paa et andet Sted.

Stændler.

Kiere Kone! du har dog alt for flette Tanker om mig!

Mad. Stændler.

Efterdi jeg endnu ikke har seet noget Klogt af dig — Og hvordan forholder det sig med Berelen? Enten betal den ud, eller giv den tilbage; Prindsen forlanger Svar.

Stændler.

Jeg har været hos Trifferts, som den er stillet til. Den er meget god. Jeg vil altsaa strax udbetale Prindsen den.

Mad. Stændler

At den er god, vilde jeg have sagt dig strax; du havde ikke havt nødig derfor at gaae et Trin over Gaden. En regierende Herre, som Prindsen er, skulde ikke have paalidelige Bøxer! Der var din Frygt allerede igien overskødig. Naar han saaer at vide, at du først har erkjendiget dig, saa vil han vist tage det fortrydelig op.

Stændler.

Nu, nu, Kone! hvad vil det sige; lad det nu saa være. Jeg skal strax udbetale ham — Nu er du dog god igien, lille Fiske?

Mad. Stændler.

Saa gaae dog engang bort — Jeg maae altid blive god igien, paa det du kan givne mig vrede paa ny.

Stændler.

Nei, Fiske! dette er den sidste gang, jeg skal være nysgjerrig.

Tolvte Scene.

De Forrige. Jakobine.

Mad. Stændler.

Jomfrue Søster! jeg udbeder mig den Føielighed, at ophæve dine Samtaler med Kammertieneren. Jeg vil ingen Tort have for din Skyld.

Stændler.

Ja, deri har du Ret. Jeg har allerede i Dag to gange af en Hændelse antruffet dem i den fortroligste Samtale. Det geraader hende sandelig ikke til Være, at hun omgaaes saa fortrolig med Domestiquer.

Mad.

Mad. Stændler.

Og det med Domestiquer, hvis Herskab selv begynder mig med al muelig Agtelse og Fortrolighed. Jeg gjør mig al Umage for at erhverve Anseelse og Fortrin, og du kaster dig saaledes hen.

Stændler.

Lad mig ikke sige hende det tiere.

Mad. Stændler

(til hendes Mand).

Gaae du hen og besørg hvad du har at gjøre, jeg skal nok selv give min Søster de fornødne Læresregler — Nu er du igien for grov.

Stændler.

Jeg gaaer allerede, min lille Fikke!

(Gaaer.)

Trettende Scene.

Mad. Stændler. Jakobine.

Mad. Stændler.

Prindsen værdiger mig at lade mig sidde ved sin Side, og du omgaaes hans Folk med den største Fortrolighed? Dette skaffer os megen Ære!

Jakobine.

Kiere Søster! jeg er ikke saa lykkelig, at Prindsen indlade sig i Samtale med mig; og da jeg har faaet Mund at tale med saavel som du, saa maae jeg betiene mig af den i Selskab med mine Lige.

Mad. Stændler.

Dine Lige! dine Lige! Hvor nedrig! Saa er da en Kammertiener din Lige?

Jakobine.

Hvorfor ikke? Jeg er tvungen til at tiene saavel som han.

Mad. Stændler.

Hvorledes? Har du det ikke lige saa godt i mit Huus som jeg?

Jakobine.

Oprigtig at tale, saa er det allene for din egen Skyld, du har taget mig til dig, efterdi du vilde holde det for en Skam, om jeg skulde tiene, men ingenlunde for at gjøre mig Livet behageligere. For din Stoltheds Skyld skulde jeg opofre mit Beste. Jeg troer, du vilde rose mig lige saa meget, om jeg gav min Vre til Priis for Prindsen, som du vilde laste mig, naar du faaer at høre, at jeg skal være Kammertienerens Kone.

Mad. Stændler.

Hvad? Den Skam vil du gjøre mig?

Jakobine.

Er det en Skam? Der er vel en stor Forskiel paa en Giestgiver og en Kammertiener!

Mad. Stændler.

Gjør du mig Vebreidelser i Henseende til min Mand? Har han ikke Formue nok til at sætte sig i den Stand, at der ikke tænkes paa Giestgiveren mere?

Jakobine.

Den har han arvet; men han kan ogsaa rose sig af at have lige saa megen Uforstand. Ved sin Dummhed kan han sætte den overstyr igien. Kammertieneren derimod har Forstand til at erhverve sig Formue; og Forstand er altid mere værd end Penge.

Stændler

(Stændler kommer sagte ind ad Døren, men trækker sig igien frøgt som tilbage.)

Mad. Stændler.

Du Utafnemmelige! For alt det Gode, min Mand har beviist dig, taler du til hans Fornærmelse.

Jakobine.

Min kiereste Søster! naar du anseer Dumbhed for en fornærmelig Karakter, saa kiender du kun lidet til den store Verden. Trøst du dig ved, at din Mand har anseelige Brødre! Du kan altsaa ikke beskylde mig for Utafnemmelighed; thi derved, at jeg erklærer ham for dum, nedsætter jeg ham alligevel ikke imellem Pøbelen, og derfor kan du alligevel blive ved at spille Damerollen. Men du maae nu anstille dig saa fornem, som du vil, saa skal jeg dog aldrig forglemme, at jeg er født af fattige, dog ærlige Forældre. Aldrig skal jeg henvende mine Tanker paa et fordeelagtigt Givtermaal for at tilfredsstille en latterlig Stoltshed; men jeg vil giøte mig efter min Stand, for at være lykkelig.

(løber hastig bort. I det hun aabner Døren slaaer hun Stændler, som lurer inden se, i Ansigtet.)

Stændler (inden fra).

Au! Au!

Mad. Stændler.

Hvad er det?

Jakobine.

Din Hr. Gemahl stod paa Luur, og Døren hilsede hans Pande.

(Gaaer.)

Mad. Stændler.

Du ullykkelige Mand med din naragtige Nysgierrighed!

(Gaaer.)

Ende paa den tredie Akt.

Fjerde Akt.

(Skuepladsen forestiller en fælles Sal, hvorfra man paa den høire Haand gaaer til Prindsens Værelse, paa den venstre til Grev Donner og Baron Wetters, med en fælles Indgang fra neden. Der er baade Stole og Borde.)

Første Scene.

Prinds Kasimir. Louis (kommer ind ad Mellemdøren).

Pr. Kasimir.

Vetal endnu i Dag Frands sin Løn, og for den begyndte Maaned fuldt ud. Han kan have Penge nødig til sit Bryllup. — Den anden Karl ligeledes — Forstaaer du mig?

Louis.

Fort bien! mon Prince! mais naar kan gaa?

Pr. Kasimir.

I Morgen tidlig begge to. Jeg behøver ingen af dem mere. Saasnart et Dienesteryende forlanger sin Afsked, bør man lade det skee strax. I al den Tid, man beholder ham længere, er han ikkuns at ansee som en Spion.

Anden Scene.

De Forrige. Stændler.

(Stændler stikker Hovedet ind af Døren. Han har et sort Plaster i Ansigtet.)

Pr. Kasimir

(bliver Stændler vaer).

Allerede paa Luur igjen?

Stænd-

Stændler

(kommer zittrende ind).

Jeg beder om Forladelse, Deres Durchlauchtighed! jeg har intet mindre i Sinde, end at lure. Jeg bringer her de tusinde Louis'or for Bexelen. Jeg tænkte, at Deres Durchlauchtighed havde noget hemmeligt at tale med Louis, desaaarsag var jeg uvis, om jeg skulde gaae ind eller ikke.

Pr. Kasimir.

Seer han, hvad Frugten er, naar man sætter sig i det Kredit! Giv min Kammertiener Pengene.

Louis.

C'est moi! Giv id, je erre Valet de Chambre.

Stændler

(uvis, hvad han skal gjøre).

Pr. Kasimir.

Rigtig nok. Giv ham dem kuns. Den anden er ikke mere i min Tjeneste.

Stændler.

(overleverer Louis ti Tutter).

Her. I hver Tut er hundrede Stykker.

(Louis tager Pengene, og bringer dem ind i Prindsens Kammerr.)

Pr. Kasimir

(giver Stændler Bexelen).

Her er Bexelen. Der kan han see, at den allerede er gireret.

Stændler.

Meget vel! Deres Durchlauchtighed har altsaa foraffædiget den anden Kammertiener?

Pr. Kasimir.

Ja.

Stænd-

Stændler

(paa en nysgjerrig Maade).

Årsagen maae nok være vigtig?

Pr. Kasimir.

Vil han vide den?

Stændler.

Naar Høisamme vil værdige mig saa meget.

Pr. Kasimir.

Han faaer sin Åfsked, fordi han faaer den.

Stændler.

Saa! saa!

Pr. Kasimir.

Naar ikke Nysgjerrigheden stedse plagede ham
saaledes, saa var han ellers en brav Mand.

Stændler.

O, meget ofte er man alt for lidt nysgjerrig.

Pr. Kasimir.

Det gaaer gierne saaledes. Hvo som bekymrer
sig om alle Ting, efterlader det just der, hvor det var
allernødvendigst. Jeg behøver et Par Betientere;
kan han vel rekommendere mig nogen?

Stændler.

De har at befale. Jeg kender nogle, som Høist-
samme skal finde sig fornøjet med.

Pr. Kasimir.

Godt, saa søer mig dem hid endnu i Dag, eller
vist i Morgen.

Tredie Scene.

De Forrige. Louis (kommer tilbage).

Louis.

Mon Prince, un certain Capitaine — an erre
bestil pour donner Revange.

Prinds

Pr. Kasimir.

Got. Kom med. Giv Kortene frem.
(Prindsen gaaer. Louis følger ham.)

Fjerde Scene.

Stændler (allene).

Ha! ha! der vil blive spiller — Dette gad jeg
nok see, — dersom jeg kun ikke skulde blive truffet
af nogen.

(Han nærmer sig til Prindsens Dør, og seer ind
igjennem et Hul, som han først maatte kradse
Døret fra.)

Femte Scene.

Hr. Stændler og Lars.

Lars.

(som kommer ind igjennem Hoveddøren).

Nu igjen!

Stændler.

(bliver bestyrret. For sig selv).

For en Ulykke!

Lars.

Uh! uh! Hr. Stændler! har De allerede glemt,
hvorledes Deres Ansigt var malet i Dag?

Stændler.

Troer han maaskee, at jeg har luret? Derpaa
har jeg ikke tænkt — Det var ikkuns Kammertiene-
ren — jeg vilde tale med. Jeg tør ikke vove at gaae
ind, Prindsen spiller.

Lars.

Jeg skal kalde ham ud, om De vil have det.

Stænd-

Stændler.

Nei, nei, bliv han kun her! jeg vil nok bie,
maaſkee han kommer snart ud.

Lars.

Som De vil.

Stændler.

Hvor ere hans Herrer?

Lars.

De ere ude.

Stændler.

Veed han ikke hvor?

Lars.

De veed jo, at De spørger forgieves. De har endnu aldrig sagt mig, hvor de er gaaet hen. Al min Udſpionering er uden Nytte; de ſætter mig en Brille paa Næſen efter den anden; det er et Par Erfarne, ſom ikke lade ſig udforſke. Vil jeg ſniige mig bag efter dem, for at vide, hvor de gaae hen, ſaa ſmutte de ſnart paa den høire Side omkring et Hjørne, og atter omkring paa den venſtre, ſaa at de tilſidſt komme rundt om; og det er mig umueligt at hente dem ind igien, thi deres Been ere ſmidigere end mine.

Stændler.

Nu vilde jeg kunſ vide, om de have Penge;
thi hvo de ere, veed jeg alt.

Lars.

Naa? Saa?

Stændler

De ere Hververe. Det har Prindsen ſagt. Endnu mere: Han vil ikke blive længere i Huſet, naar de ikke trække ud. Men det finder ſig nok; han ſaaer ingen-

ingensteds bedre Bequemmelighed og Opvartning. Han gaaer dem af Veien paa al muelig Maade, for ikke at komme dem i Tale. Han har beskrevet dem som de liderligste Personer; men det kan maaſkee have sine Aarsager. Jeg agter ikke at lade mine Bærelser staae ledige for at soie ham.

Lars.

Uh! Hillemen! Dermed kan De snart blive færdig. De siger kun, at De behøver Deres Bærelser for nogen anden, som vil betale dem dobbelt, og saa maae de vel pakke sig; thi man kan ikke fortænke en Giestgiver i, at søge sin Fordeel, deraf skal han leve, og derfor maae han mangen gang ikke tage det saa nøie. Det er ogsaa mig lige meget, om de gaae bort. Det gaaer saa sultent til hos dem, at jeg ikke veed lige dertil. Deres Mad spise de saa reent op, at der endnu aldrig er bleven noget tilovers til mig. Ja ja, Hr. Stændler, gjør det, som jeg har sagt, og uden videre Betænkning. Endnu bedre, siig: at det er Skik hos Dem, at betale hver fjerde Dag; giv dem deres Regning, saa veed De strax, hvordan det forholder sig med dem.

Stændler.

Alt dette behøves ikke; naar de har Penge, saa kan de forresten gjøre hvad de vil, jeg agter ikke at jage dem bort. Det maae komme en Giestgiver paa eet ud, af hvem han fortiener Penge. Hvo som nu omstunder ikke vilde imodtage andre Penge end dem, som paa en ærlig Maade vare erhvervede, skulde ikke samle mange. Den, jeg ikke skiotter om, skiotter min

Naboe

Naboe om, og Dyrigheden estergiver mig derfor ikke en Skilling. Nei, nei, jeg skal bære mig klogere ad, lad mig kun raade.

Siette Scene.

De Forrige. Gr. Donner. Br. Wetter.

Gr. Donner.

Ha! ha! Deres Tiener, Hr. Vært! Hvad er det? Har De gaaet paa Næsen?

Br. Wetter.

Uden Tvivl er De igien kommet en Dør for nær. Ih! ih! De vil endnu engang blive ilde belønnet, dersom De ikke undlader at gaae paa Spor, som en Støver.

Stændler.

Ih! ih! hvem har bragt Dem paa saa flette Tænder om mig?

Br. Wetter.

Ja, ja, vi veed allerede, at De agerer Politie-kommissar i Deres Huus.

Stændler.

Derudi er Hr. Baronen ikke vel underrettet. Jeg lader enhver foretage sig alt hvad han vil. Det er just mine egne Folk, som saaledes berygte mig, fordi jeg holder dem til Orden. Om de Fremmede bekymrer jeg mig ikke; enhver, som betaler rigtig hver femte eller siette Dag i det høieste, som Maaden er hos mig, han kan gjøre hvad han vil.

Gr. Donner (Affides).

Ha! ha!

Stænd-

Stændler.

Og naar jeg ickens veed, hvem enhver er, som indlogerer sig hos mig, saa kan han forresten bruge al muelig Bequemmelighed.

Gr. Donner.

Da vil De dog ikke erfare af os, hvem vi ere. Naar vi reise herfra skal vi rigtig betale; men den Fornøielse faaer De ikke, at føre til Bogs af hvad Stand vi ere, og hvor vi komme fra.

Lars (affides).

At betale ved Afreisen! det er vel udtænkt.

Stændler.

Mine Herrer behøve ikke at umage sig med, at tilkiendegive Deres Stand og Forretninger, alt dette veed jeg allerede; og nu fornøier det mig saa meget mere, som jeg veed: at jeg har den Naade at opvarte tvende saa værdige Herrer.

Lars (affides).

O du Ræv!

Gr. Wetter.

Hvorledes? De veed hvem vi ere? Ha, ha!

Gr. Donner.

Lad os dog høre, hvad man har bunden Dem paa Ermet. Ha, ha!

Stændler.

Mine Herrer ere tvende berømte Hververe, som paa en fin Naade allerede have tilveiebragt Deres Armee de tappreste Soldater.

Gr. Wetter.

Vi et Par Hververe! ha, ha, ha! Dette kunde aldrig have faldet mig ind. Hvor meget andet vil man ikke endnu ansee os for!

I

Stænd-

Stændler.

Men hvorfor give mine Herrer en Hemmelighed deraf, da det dog er saa vist, som jeg staaer her? De har jo ikke nødig at undsee sig. Der er jo intet fornemmere, end Soldaterstanden. Havde jeg været stor, da jeg var ugipt, saa var der ikke blevet andet af mig end en Soldat. Endog nu, da jeg er gipt, skulde intet hindre mig deraf, om jeg ellers var duelig, især hos Dem, under en saa berømt Monark.

Br. Wetter

(til Grev Donner ganske sagte).

Skal vi ikke revse dette nysgierrige Dyr?

Stændler

(Spørger Lars ved Miner, om han ikke gjør sine Ting godt).

Lars

(sagte til Stændler).

Overmaade godt! Nu vil det snart komme for Dagen!

(Gr. Donner giver ham hemmelig sit Samtykke).

Br. Wetter (til Stændler).

Hvorfor skulde De ikke være duelig?

Stændler.

Oh ja! jeg vilde stikke ganske artig af imellem Deres Kæmper.

Br. Wetter.

O man har endnu mindre Folk end De er; det kommer ikke altid an paa Størrelsen. Ofte har smaa Folk det største Mod. (Aaer Stændler paa Skuldrene) Er det Deres Alvor, min Herre, saa ville vi tilfredsstille Deres Attraa efter Døden.

Grev

Br. Donner (seende).

Naa! ikke sandt? Nu tager De Deres Ord tilbage? — Siden De har giettet det, og vor Pligt nu udfordrer det, saa ville vi tilstaae Dem, at vi ere Hververe.

Lars

(til Siden).

Hi! hi! han har ret paa en fin Maade faaet dem udloffet.

Stændler.

Sa! men jeg vilde forlange store Haandpenge —

Br. Wetter.

Saa mange som De vil.

Stændler.

Og de maatte strax udbetales mig kontant.

Lars

(til Siden).

Uh! hvad det er polist!

Br. Wetter.

Det forstaaer sig selv. Stig nu, hvor meget De vil have.

Stændler.

Saa liden som jeg er, saa tager jeg ikke imod ringere end to hundrede Dufater.

Lars

(hemmelig til Stændler).

Det er ret!

Br. Wetter.

To hundrede Dufater?

Stændler.

Sa! ikke en Skilling ringere.

Br. Wetter

(giver ham et Haandslag).

Top! Kom herhid, her er Pengene.

(tæller ham dem til paa det nærmeste Bord.
Stændler og Lars gjøre store Mine i det de
see Pengene.)

Lars.

Uh! Hillemen hvor de skinne deiligt!

Stændler.

Ja sandelig! Skinne Penge! det er Skade, at
min Person er dem ikke værd.

Lars

(til Stændler hemmelig.)

Det var et super polist Paasund, Hr. Stændler.

Gr. Donner.

Derfor kan han være ganske roelig. Det er nok,
at vi give ham Dem.

Stændler

(til Baron Wetter).

Umag Dem ikke, min Herre! Jeg har allerede
seet, at De var i Stand til at betale den dyreste
Mand.

Lars.

Ja, det er ret Skade, at saadant noget ikke
bliver mig budet.

Stændler

(til Baron Wetter, som bliver ved at tælle).

Gjør Dem dog ingen Uleilighed!

Br. Wetter.

Jh, han har sagt, han vilde have sine Haand-
penge strax udbetalte.

Stændler (leende).

Ja, naar jeg kunde hverves, og naar det var mit

Alvor.

Grev

Gr. Donner.

Hvorledes? Han har villet skiemte med os?
 Ih, da har han taget merkelig feil, og bedraget sig
 selv. Hos os er det Alvor.

Br. Wetter.

Der! ingen Snak, tag Pengene!

Stændler (leende).

Hvor dog den naadige Herre kan skiemte! —
 He, he! Gud være lovet, jeg trænger ikke dertil!

Br. Wetter.

Ja, derom spørge vi nu ikke. Nok, det er
 vort Alvor. Kuns hid!

Lars

(uroelig, for sig selv).

O ho! det vilde være en artig Leeg!

Stændler.

Ih, ih! Hr. Baron, behold kuns Pengene —
 De vil nok finde Leilighed til at anvende dem bedre.

Gr. Donner.

See hvilken Nar! hvem vil vel spørge med ham?
 Han har forlangt Haandpenge, her ligge de; lad os
 i det øvrige sørge for, hvorledes vi faae vore Penge
 igien for ham.

(tager ham ved Armen og fører ham til Bordet).

Stændler.

Naa, naa! I Herrer forstaae dog vel Spøg?

Gr. Donner.

For en Ulykke, Mand! med ham spørge vi intet.

Br. Wetter (med Iver).

Her, tag sine Penge! han hører os til, og ders
 med er den Spøg til Ende.

Lars.

Hille en Ulykke! det bliver Alvor.

Stændler.

Ih! ih! jeg beder, at De ikke gaae for vidt, mine Herrer! Jeg er en Borgermand, jeg er ikke Deres Nar.

Gr. Donner.

Gladder! naar vi behøve en Nar, skal vi opsøge os een, der er bedre end han er. — Vi skal nok vise ham, at det er Alvor. Han kommer ikke mere fra os.

Lars.

(for sig selv, i det han gaaer).

For en Ufærd! dette gaaer for vidt.

(Han gaaer).

Syvende Scene.

Gr. Donner. Br. Wetter. Stændler.

Stændler.

Mine Herrer! jeg raader Dem, at De lade mig gaae. De er ikke i Deres eget Land, hvor De kan tvinge hver ærlig Mand til at parere Deres Stok. De ere i en Republik, her taales saadan Boldsomhed ikke; vor Dyrighed kan beskytte os. De maae ikke tænke, at De er paa Landet imellem Deres Bønder, som endnu maae takke Gud til, naar De tillade dem at leve. —

Gr. Donner.

Vi imodsiges ikke den Magt, jeres Republik tillommer; men den kan ei heller betage os den Ret, som samme endog imod sin Villie maae tilstaae os.

Derfor

Derfor J troer, at kunde stiemte med os ligesom J synes, da tager J merkelig feil. Troer J, at min Kammerat tæller to hundrede Dukater op for blot Tidsfordriv? Han har ikke faaet Fingre, for at slide dem op til saadan Springsfyr's Fornoielse som han er.

Stændler.

Men jeg har ikke begiert det, jeg vilde ikkuns med Bished vide —

Br. Wetter.

Om vi havde Penge, ikke sandt? — Nu har han seet det, men han skal ikke have seet det omsonst. Der, tag Pengene.

Stændler.

Jeg behøver ikke Deres Penge. Jeg kan selv tælle Dem saa mange frem.

Gr. Donner.

Det er godt, at han har mange at tælle, og os kiert. Han vil nok komme til at bruge dem.

Stændler.

Ja! De kan trøste sig med, at det ikke vil gaae Dem an. — Nu lad mig gaae, det er paa Tiden.

Br. Wetter.

Bliv her! ikke fra Stedet!

Attende Scene.

De Forrige. Mad. Stændler.

Stændler.

Kom min lille søde Fikke! kom! see engang, hvad man foretager sig med mig!

Mad. Stændler.

Hvad er dette for Stræger, mine Herrer? Mener De, at en Borgermand i en fri Rigsstad skal være Deres Nar?

Gr. Wetter.

Ikke saa hidsig, min smukke Madame! Deres Mand har selv fordret os ud, han har begiært Haandpenge. (fører hende til Bordet.) Seer De, min Engel, to hundrede nye Dukater! Havde De vel tænkt, at Deres kiere Mand kunde være saa meget værd? Ikke sandt, vi ere gavmilde? Vi betale mere for en Ting, end den er værd.

Mad. Stændler.

Giem kun Deres Penge. Det er allerede nok, De har villet vise, at De har Penge, og lad for det øvrige min Mand være i Ro. (Tager Stændler ved Haanden og vil gaa bort.) Kom!

Gr. Donner

(holder ham tilbage).

Nei, nei, min Engel, ikke saa hastig! Nu har De ikke mere at befale over ham, han staaer under os; og det kommer an paa os, om vi vil tillade ham at gaae med Dem. Naar De giver os ret gode Ord, saa give vi ham Lov i en halv Time; men længere ikke.

Mad. Stændler.

Opsøg Dem en Tienestepige at skiertse med, og ikke med Folk af mine Lige. Deres Vittighed er alt for meget stemt efter Trommen. Vi behøve ikke Deres Martigheder; De kan i Morgen være sig om et andet Logis. Det er bedre, at Bærelserne staae ledige, end at de blive besmittede af Dem.

60112

+ 2

Baron

Br. Wetter.

Som De behager, min smukke Madame! men da vil De endnu mindre faae Deres Mand at see, end naar vi i den Tid blive hos Dem. Eller er det Dem maaskee kiert, at han er langt borte? De behager ikkun at give os et Bink, saa vil vi skikke ham bort, førend vi ellers havde havt i Sinde. Seer De, hvor fsielige vi ere! Mange Koner vilde takke os til, at vi befriede dem fra deres Mand. Tænk De og saaledes? Vel, naar vi ikkun veed, paa hvad Maade vi kan tiene Dem.

Mad. Stændler.

Derved, at De lader mig og min Mand være i Roe; De finde ikke en Kone i mig, som fornøier sig over, at see sin Mand gøres latterlig. — Jeg elsker ham —

Gr. Donner.

Vel! saa følger De da med til Regimentet. O, man vil blive os megen Tak skyldig, naar vi medbringe saa smuk en Kone.

Mad. Stændler

(til det yderste opbragt).

Jeg vil hverken have noget med Dem eller Deres Regiment at gjøre. Paf Dem Deres Bei, og anbring Deres Spottegloser der, hvor man kan fordrage dem; vi ere ikke oplagte til at taale Fornærmelser —

Stændler.

Skikke! Skikke! forivre dig ikke; du kunde have Skade deraf.

Br. Wetter.

Lad hende kun sige, vi blive ikke fortrydelige derfor. Det er bedre, at hun stundes med os, end naar hun slår ham i Haarene; han vilde vist tabe derved. Bliv saadan ved, Madame! Breden klæder hende ganske vel. (Kniber hende i Kinderne.)

Mad. Stændler

(Støder i Brede hans Haand bort, og stamper med Foden).

Engang for alle, Herre! jeg fordrer mere Agtelse af Dem!

Niende Scene.

De Forrige. Lars.

Lars

(med Anden i Halsen).

Nu strax, Mad. Stændler, vil Stadsyndikus indfinde sig. Jeg har fortalt Borgemeesteren hele Sagen, han var ganske opbragt over slige Uordener; han vilde selv have gaaet hid, men hans Hr. Svigersfader, Grandmama, hans Hr. Svoger og Frue Søster med flere andre fremmede Herrer og Fruer vare til Giest hos ham, og sadde just nu ved Spillebordet; desaaarsag har han beordret Hr. Stadsyndikus til at gaae herhid. Han havde strax fulgt med, men han maatte først iføre sig sin Embeds Dragt.

Mad. Stændler.

Godt. De vil strax see, mine Herrer! at det ikke er tilladt, her at mishandle retskafne Folk saaledes, som De forestille sig.

Baron

Br. Wetter (til Lars).

Altsaa har I gamle Nathue ladet jer bruge af
Værtinden imod os?

Lars.

Ja, og det med Rette. Jeg har i lang Tid
havt mit Brød her i Huset, og haaber det endnu læn-
gere. Jeg agter altsaa ikke, for at sige Dem, at
tilsidesætte den Taknemmelighed, jeg er Hr. Stændler
og hans Kone skyldig. De Navne: gammel Nathue,
Bavian, Sneglehierne, Skraasæk fra den tredive Aars
Krig, og Gud veed hvor mange andre Navne, kan
De tillægge en anden, og ikke mig. Fordi jeg op-
varter Dem, er jeg dog ikke Deres Nar. Tak Gud,
at De ikke skal søge Deres Brød saaledes, som jeg
maae. Jeg er en ærlig Karl. Naar jeg skikker
mig i, at man gielles med mig, saa skeer det for at
vinde noget derved; men hos Dem har jeg endnu
aldrig seet det ringeste uden det, som enhver Fremmed
giver mig, hvilke dog i det ringeste bær nogen Væ-
re for mig for min Alders Skyld. Bestaaer Deres hele
Bravour deri, at drive Spot med Folk, isaa er jeg
Mand for Dem alle begge; jeg vilde seie dem saaledes,
at der ikke skulde blive et heelt Haar tilbage paa deres
Hoveder —

Gr. Donner

(tager Lars ved Armen og vil kaste ham ud af Døren).

Warsch, Karl!

Lars.

Jeg gaaer ikke fra Stedet, førend Hr. Stændler
gaaer med.

Grev

Gr. Donner.

Na! jer!

Siende Scene.

De Forrige. Stadsyndikus.

Lars.

Kom, kom, naadige Herre! ellers bliver her vist
endnu en Ulykke af.

Syndikus.

Mine Herrer, jeg er anbefalet af den høilovlige
Magistrat —

Br. Wetter.

Saae først Deres Aande igien, min Herre! Deres
Bryst maatte ellers komme til Skade.

Nad. Stændler.

Der kan De see, naadige Herre, ingen Menneſke
undgaaer deres Gluffer.

Lars.

Naar min Klage —

Syndikus.

Der er indkommen Klagemaal imod Dem for den
høilovlige Magistrat.

Br. Wetter.

At vi har hvervet vores kiere Hr. Bært —
ikke sandt? Jeg vil forſkaane Deres Lunge med at
igientage Klagen.

Nad. Stændler.

Men ſaa lad dog —

Syndikus.

At De med Vold —

Lars.

Ja, og —

Baron

Br. Wetter.

Vil hortsføre den gode Hr. Vært, ikke sandt?
Grib Dem ikke saaledes an, Domine!

Mad. Stændler.

Nei aldrig —

Syndikus.

Da dette ikke er tilladt.

Lars.

Imod alle —

Br. Wetter.

At begiere Haandpenge af Skient, for paa en dumdriftig Maade at tvinge en bestalter Officeer til at tælle Penge op, saaledes som Deres Høiædelhed her seer Syn for Sagen; saa tilpligtes Værten i de tre Kroner, for at tæmme hans Næsviished, at tage imod Pengene, og at begive sig i Krigstjeneste til Lands og Vands, saaledes som han det selv forlanger. Fiat executio! Ikke sandt?

Mad. Stændler.

Hvad? De troe —

Syndikus.

Med hvad Diet nu —

Lars.

Hvorledes —

Br. Wetter.

Vi kan bevise, at denne Domslutning staar ved Magt? Saa grunder vor Anfordring paa denne Mand sig paa den fri Hvervings ældgamle Rettigheder, at nemlig: naar nogen begierer Hverve: eller saa kaldede Haandpenge, og samme ham tiltalles, saa har han fra den Tid af uvægerlig solgt sin Krop. Forholder det sig anderledes?

Syn-

Syndikus.

Nei! (seer til Stændler) Naar det Quantum er bleven fordret —

Stændler (halv grædende).

Ja, men ikkun af Skiemt —

Br. Wetter.

En Officeer er ikke skabt til at amuser en Giestgiver.

Syndikus.

Dette er en Sandhed — i en saadan Sag taales ingen Skieris —

Br. Wetter

(til Hr. Stændler).

Altsaa, min Ven, er I min.

Mad. Stændler.

Hvorledes?

Stændler.

Men saa hør dog —

Syndikus.

Der er ikke andet ved at gjøre.

(Pars nærmer sig frygtfuld til Døren).

Syndikus.

Men nu paaligger det ogsaa Dem, at fremvise Deres Fuldmagt.

(Pars kommer frem igien.)

Br. Wetter.

At vi ere berettigede til at hverve? Denne lige-
saa billige som retmæssige Paastand skal strax vedbørlig
blive opfyldt, ved at fremlægge nærværende os med-
delte Hvervepatent til Rættens Eftersyn.

(Han trækker et Patent ud af Lommen og foreviser
Syndikus.)

Syndi-

Syndikus

(efterat han har læst det, trækker paa Skuldrene).

Ja, nu er det ganske lovformeligt.

(Lars sniger sig hemmelig ud af Døren.)

Br. Wetter.

At den forhen værende Giestgiver bør overgives til Officieren for de Haandpenge, han har fordret, og fremdeles staae under hans Befalinger.

Mad. Stændler.

Jeg beder Dem —

Syndikus.

Der er nu intet andet Raad for —

Br. Wetter.

End at adlyde. Desaaarsag bliver den hidtil værende Giestgivers Egtfælle herved tilholdt, at begive sig hen til sit Bærelse, fremdeles at føre Værtskabet til hendes imod Fienden tjenende Mands Bedste, og at aflægge Kæde og Regnskab til Regimentet, han staaer under, eller og resolvare til at reise med ham, i hvilken Fald Regimentet lader Værtskabet administrere til begges Nytte.

Syndikus.

Ja, det bliver saaledes!

Mad. Stændler.

Hvad? Jeg skulde —

Br. Wetter.

Strax forsøge sig, og overlade hendes Mand til vores videre Foranstaltning — eller og fremstille sig i egen Person til Pant for ham.

Stændler og Mad. Stændler

(seer med Bedrøvelse til Syndikus).

Men naadige Herre!

Syn-

Syndikus

(i en medlidende Tone).

Her er intet andet Middel, end paa Naade —

Br. Wetter.

At overgive sig til sin nærværende Øvrigheds
Godtbefindende —

Syndikus

(til Baron Wetter).

Men dersom jeg torde fremkomme med en under-
danig Forbøn, at —

Br. Wetter.

At det ikke bliver Rekruten under andre Betin-
gelser tilladt at gaae ud af vore Værelser, end naar
han først til sig tager de af ham fordrede og endnu
der paa ham ventende Haandpenge. At Hr. Syndikus
i den lovlige Magistrats Navn giver Haanden paa,
at indestaae for hans Persons Tilstedeblivelse. Paa
saadanne Vilkaar bliver hans underdanige Ansøgning
naadigst samtykket, for i den Tid at kunde besørge det
Fornødne.

Syndikus.

Ja, dette skal skee.

(giver Baron Wetter Haanden.)

Br. Wetter

(trækker Standler til Bordet).

Nei, først imodtage Pengene.

Standler

(seer først til Syndikus, da denne synes at lade ham for-
staae, at han paa ingen anden Naade kunde
bielspe ham, tager han med Bedrovelse
Pengene til sig).

Baron

Br. Wetter

(rækker Syndikus Haanden, som igien giver ham sin).

Nu antager jeg Kautjonen. Og nu, min Herre, vil De indberette den lovlige Magistrat, hvordan i alt er tilgaaet, ligesom jeg og beder, at udmærke mig med Bønhjælpelse som en Mand, der paa alle muelige Maader søger at skaae de lovlige Magistratspersoners Lunger, og i deres Sted fører Ordet.

Syndikus.

Jeg skal ikke undlade at melde det til Deres Bønhjælpelse.

(Grev Donner og Baron Wetter lee af fuld Hals, og gaar til deres Bønhjælpelse.)

Syndikus

(Efterat han først har giort mange Komplimenter for Officerne, gaar ligeledes, men siger først til Stændler)

Uh, ih! min kiere Hr. Stændler, De har skaffet sig en slem Sag paa Halsen.

Mad. Stændler

(ganske rasende, græder tillige).

Der seer vi igien din Forstand, du Dosmerhoved, det er ret vel, at du engang bliver retsaffen revset.

Stændler.

Lille Fikkemoer! vær du ikke ogsaa vred paa mig!

Mad. Stændler.

Gaar, du eenfoldige Kræ! Jeg maae skamme mig ved at have saadan Skifting til Mand, som alle Mennesker drive Spot med. (løber ganske fortrydelig bort.) See nu til, hvordan du slipper.

Stændler.

Jeg arme Stymper! alle forlade mig! Fikke — jeg vil saa længe jeg lever ikke være nysgierrig mere. Hvad er det? (lurende.) Man trættes — uden Tvivl over Spillet? — (løber til Vrindsens Dør og kikker ind) De kaste Kortene under Bordet! — Den Fremmede tager alle Pengene til sig — Vrindsen løber omkring i Bærelset ganske rasende — nu betaffer den Fremmede sig og gaaer! — Rigtig! Vrindsen maae have tabt, han slaaer sig for Panden! — (grædende) Det kan jeg og gjøre, var jeg kun ude af den fortredelige Historie!

(gaaer grædende bort.)

Ende paa den fjerde Akt.

Femte Aft.

Skuepladsen forestiller den tilfælles Sal.

Første Scene.

(Det er Aften. Lars kommer sagte ind, bliver staaende ved Døren og lyder efter, om der er nogen; da han ingen hører, hoster han, og noget efter gaar han med megen Frygt bedre frem i Salen.)

Lars

(med sagte Stemme).

Der er ingen! — Dersom jeg dog vidste hvor-
dan det var fat — Jeg tør ikke lade mig see, og
jeg tør ei heller gaar bort; de kunde blive mig vaer,
og betale mig for min skidne Mund. — Gid jeg
dog ikke den gang havde sagt Sandhed, og det til
tvende Soldater! — (noget høiere) Pokker har ført
de Karle hid! — (forfrækket, seer sig om) Om ikkuns
ingen har hørt det! — Jeg er saa bange for den
militaire Maade, at afgjøre Sager paa, som for Fan-
den — de afgjøre alting med Stokken — ret eller ikke
ret, naar de ikkun vil have Ret. O Himmel! hvem
kommer der? Gid jeg var borte! (han løber sin Vej,
men kan ikke undkomme i en Hast, siden det er mørkt.)
Gid jeg nu var snar til at løbe!

Anden Scene.

Lars. Jakobine (med et Lys).

(Gaasnart Jakobine kommer ind vender Lars, som ikke endnu er kommet sin Bei, ganske angestuld sit Ansigt mod Væggen. Jakobine tørrer sine Næse i det hun gaar ind; hun vil gaar ud paa den anden Side.)

Lars

(Seer sig om med Frygt; da han seer Jakobine allene, vender han sig atter om).

Er det Dem, Jomfrue Jakobine? Det er vel.

Jakobine.

Hvad gjør han her i Mørke?

Lars.

Åh! jeg veed ikke, hvor jeg skal gaar hen, af Angst for mine tvende Herrer. Jeg er stedse i Frygt for, at de endnu komme over mig med. De har ikke forgiøves de Navne, Donner og Wetter! Siig mig, Jomfrue, hvor de ere, eller hvad de tage sig til; jeg vilde gierne gaar min Bei, men jeg er bange for, at falde i deres Hænder.

Jakobine. —

Nu ere de i Splisefalen.

Lars.

Paa den Maade kan jeg ikke engang gaar endnu, Pokker kunde just føre en ud, naar jeg vilde gaar forbi. Hvad gjør da Deres Hr. Svoger?

Jakobine

(ganske bedrovet).

Han hylser og skriger. Det nye Aar begynder meget bedrøveligt.

Lars.

Lars.

Ja, hvem havde formodet i denne Kulde, at der skulde komme saadant Tordenveir over Huset! men hvorledes staaer det til?

Jakobine.

Det er efter mange Overtalelser af Borgemeesteren endelig bleven tilagt derhen, at min Svoger inden 24 Timer skal skaffe dem en god duelig Rekrut, og tilbage betale de bekomne Haandpenge dobbelt, seer det ikke, saa tage de ham med sig.

Lars

(suld af Angest).

O vee! gid jeg dog var ude af Huset!

Jakobine.

Hvorfor da?

Lars.

De ere i Stand til, at forlange mig som Rekrut i Stedet for Hr. Stændler.

Jakobine.

Derfor er han sikker. De tage ham ganske vist ikke.

Lars.

Alf, Gomsfrue Jakobine! De veed ikke alt, hvad saadanne Folk ere i Stand til at giøre.

Jakobine.

De vil have en velskabt Mand, de ere ikke tiende med ham.

Lars.

Jh, derom bekymre de sig kun lidet. Disse ere just af det Slags, som søge deres største Glæde i, at chikanere Folk, endskjønt de ingen Nytte har deraf. De kan ikke taale, at andre leve i Røe; mangan een

hænge de Soldaterkiolen paa, allene for det at han ikke skal have det bedre end de. Jeg kiender det Slags Folk.

Jakobine.

Naar han ikkun betragter sin Person, saa kan han være roelig.

Lars.

Jh, det har ingen Nød! De vilde nok faae Riiddet til at synke. Inden seie Tid skulde min tykke Mave nok passe i Selederne. Dem fattes ikke paa Midler at fordrive Jædet med.

Jakobine.

Han er ikke klog. Vær heller betænkt paa, at faae en Karl opsoegt. Han maae koste nok saa meget.

Lars.

Jeg vil betænke mig lidt. (Seer sig om med Frygt) Men vil De ikke heller slukke Lyset — isald Pokker skulle føre en af dem herind, at han da ikke seer mig.

Jakobine.

O saa vær dog ingen Nar! Med ham har det ingen Fare. De vide nok, at der hos ham er intet at profitere; thi, med saa Ord: Pengegierrighed er allene den Drivestier, hvorsfor de ere saa paastraelige paa deres Rettigheder.

Lars.

Ja! men de kan spille mig et Puds, for den Sandhed, jeg har sagt dem.

Jakobine.

Du, deraf dæer han jo ikke heller, naar det først er forbi.

Lars.

Lars.

Men for Himmels Skyld, lægger da vores høi-
viise Dyrighed sig ikke derimellem?

Jakobine.

Å! vores høiwiise Dyrighed ere ikkuns behiortede
til at lade deres Magt see mod deres Undermænd; men
faae de noget at giøre med een, som de have intet at
befale over, saa falder deres Hjerte og Magt under
Kaffelovnen.

Tredie Scene.

De Forrige. Mad. Stændler

(ligeledes med et Lys).

Mad. Stændler

(ganske nedslaaet, til Jakobine).

Hvorfor staaer du her? Hvorfor kommer du ikke
tilbage igien? Du veed, at jeg venter paa dig med
Smerte. Nu, hvad sagde de?

Jakobine.

Å! mit Hoved er saa forstyrret af Sorg, at
jeg glemmer det ene for det andet. Jeg har endnu
ikke været der. — Jeg skal strax komme igien.

(Gaaer.)

Fierde Scene.

Mad. Stændler. Lars.

Lars.

Jeg beklager Dem af Hjertet, min allerkiereſte
Madame!

Mad. Stændler (grædende).

Naar dette er tilladt —

Lars.

Ja! nu nylig taalte jeg med Gensfrue Jakobine om det samme. Jeg forundrer mig ikkun over, hvorledes man kan tillade det.

Mad. Stændler.

Borgemeesteren siger, at han ikke kan hjælpe deri; at Hververettighederne føre det saaledes med sig, at naar nogen begierer Haandpenge, og de blive ham udbetalte, saa hører han Hververen til. Men hvem skulde da forestille sig dette? En boesat Borgermand, hvis Person ikke engang er tienlig, som siger noget af Spøg, der neppe kunde drømmes om; at gjøre Alvor af saadan Sag!

(Louis fløiter uden for.)

Lars.

O Vee! nu kommer de ganske vist. Nu bier jeg ikke længer her.

(Løber fuld af Angest ud, der hvor Mad. Stændler kom ind.)

Femte Scene.

Louis. Mad. Stændler.

Louis

(Kommer fløitende ind).

Ja Madame! Un erre der? — Un grade? — Vorfor? — For sine Mann? — Vorfor? — Un erre betal comme il faut, for sine curiosite. Je am enned sie dette dag: an skalle abandonner de impertinence, an saa Fortre fra en vem inde vil vær spioner,

eh

eh bien! an ar attraper va je am se for. C'est vrai, de inte erre permitter til gør Soldat fra Bourgois comme lui, en Franceman inde gøre so, mais ces Officiers di ere Tuff, di sei revanger paa sine maniere.

Mad. Stændler (bedrøvet).

Veed Prindsen det allerede?

Louis.

Oui Madame! Oh an erre mange bedrøvet for Madame. Om kan jelp, an jelp vis. Mais an inde vil ci til gør me ces gens la. Ah Madame! un inte græd so mægen, un mei o so gøre til græd. Je inde kanne see de Fruentim græd — Un mo a patience. Je komme souvent os nu, for Trost over de Malheur.

Siette Scene.

De Forrige. Prinds Kasimir.

Louis

(tager Lysen fra Mad. Stændler saasnart Prindsen kommer ind).

Avec votre permission Madame!

(Han gaaer.)

Mad. Stændler

(raaber efter ham).

Vist ikke! vi blive jo tilbage i Mørke.

Pr. Kasimir (smilende).

Han kommer snart igien. Jeg havde just i Sinde at gaae til Dem.

Mad. Stændler.

Vil Deres Durchlauchtighed have den Naade, at komme ind i Bærelset!

Pr. Kasimir.

Nei, nei, bliv De kun her! Jeg agter desuden ikke at opholde mig længe. Jeg har hørt om den Ulykke —

Mad. Stændler (grædende).

Ja, Deres Durchlaughtighed betænke dog, om jeg ikke er den ulyksaligste Kone. Jeg skal miste min Mand!

Pr. Kasimir.

O, det var det mindste Onde! De behøver ikke at være saa bedrøvet derfor; mig rører det ei heller, thi han har selv Skylden. Men den Spot, som Dem derved vederfares, smerter mig.

Mad. Stændler

(vil kysse hans Haand, som han dog ikke vil tillade).

Deres Durchlaughtighed er alt for naadig imod mig!

Pr. Kasimir.

Har jeg ikke sagt hende det strax, at De skulde vogte sig for disse Folk? Jeg kender deres Tænkemaade fuldkommen.

Mad. Stændler.

Jeg har ogsaa sagt min Mand det, men den ulykkelige Mand har villet bære sig saa klogt ad, og er derved sat i denne Forlegenhed. Er det Deres Durchlaughtighed bekendt, hvorledes alt er tilgaaet?

Pr. Kasimir.

Jeg veed det alt, saavel som og at de skal skaffe en anden Mand i Stedet.

Mad. Stændler (grædende).

Ja, og det inden 24 Timer; hvor skal vi tage ham fra?

Prinds

Pr. Kasimir.

Det vil falde besværligt, ikke sandt? Var det inden saa mange Aar, saa kunde Deres ældste Søn siden selv gaae i hans Sted.

Mad. Stændler.

Al! det er her ingen Sag at skiemte med.

Pr. Kasimir.

Nu, vær kuns roelig! jeg vil hielpe Dem. Jeg vil give min forrige Kammertiener i Stedet for hendes Mand. Jeg har Grund til at see ham saaledes anbragt, og saa kan De være fornøjet. Men lad dem da ogsaa komme ud af Huset.

Mad. Stændler.

O! jeg er uden for mig selv af Glæde over, at Deres Durchlauchtighed har saa megen Naade for mig.

Pr. Kasimir.

Dette gjør jeg blot for at tiene hende, min fiere Madame.

Mad. Stændler.

Jeg skal og min hele Livstid være taknemmelig derfor.

(Kysser hans Hænder af Glæde.)

Syvende Scene.

De Forrige. Stændler.

Stændler

(Som kommer sagte ind, hører hvorledes hun kysser Prindsens Hænder, lober til, fuld af Nysgierrighed, for at see hvem der er; da han seer sin Kone begynder han halv grædende).

Det var ret Fikke! Jeg havde aldrig troet, at du elskede mig saa lidet. Er det anstændigt, at staae her i Mørke og kyskes? — O! hvor Aet belønner

du

du min Kierlighed, som jeg bær for dig og din Familie! Du lader mig sidde allene, da du veed hvordan jeg er til Mode, og passerer Tiden her med andre. Jeg troer, der skede dig maaskee en Tjeneste, naar jeg (stærk grædende) maatte forlade mit Huis.

Mad. Stændler.

Hvad du dog der staaer og sukker, min kiere Mand! Nu har din Nysgjerrighed atter spillet dig et Puds. —

Stændler.

Min Nysgjerrighed? — Paa den Maade afvænner jeg mig aldrig dermed, saalænge jeg stedse finder ny Anledning til at være nysgjerrig. Denne gang havde jeg ikke i Sinde at gaae paa Speiderie efter dig, jeg vilde ifkuns vide hvor du var, siden Tiden blev mig lang; (grædende) og saa finder jeg dig her i Mørke — og — (hulker saa han ikke kan tale videre.)

Mad. Stændler.

Vær dog fornuftig, og hør mig. Hans Durchlauchtighed vil redde os ud af Sagen; just nu havde han den Naade, at give mig det tilkiende, hvorfor jeg betakkede mig, og kyskede hans Hænder. Jeg var jo endog i Stand til for din Skyld at falde dem til Fode, som forarsage os denne Fortred; og for al min Kierlighed gjør du ikke andet, end quæler mig stedse med din Mistænkelighed.

Stændler.

Naa, naa, lille Fikke! hvad er der nu mere deri? Jeg elsker dig alt for meget til, at jeg gierne skulde ville miste dig. — Naar det forholder sig saaledes, saa har jeg atter Uret; forlad mig det!

Otten:

Dttende Scene.

De Forrige. Frands.

(Frands kommer ind uden at nogen bliver ham vaer;
da han horer nogen tale bliver han staaende.)

Pr. Kasimir

(til Hr. Stændler).

Han er en Nar! Troe han mig, naar jeg vilde
oprette nogen Kierlighedsforstaaelse med hans Kone, da
skulde han vist ikke merke noget deraf.

Stændler.

Deres Durchlaughtighed tilgive mig, og nægt
mig ikke desaaarsag Deres Bistand!

Pr. Kasimir.

Han fortienet det næsten ikke. Dog, jeg vil ikke
tage mit Ord tilbage. Jeg vil i Nat lade min for-
rige Kammertiener arrestere. Jeg er kommet efter
Karsagen, hvorfor han forlader min Tjeneste; den er
af den Beskaffenhed, at jeg har Ret over hans Per-
son. Til min Fyldestgjørelse vil jeg altsaa overgive
ham til Officererne, paa det at de skal estergive deres
Ret til ham.

Stændler

(fuld af Glæde kysker Prindsens Haand).

O! jeg skal min Livstid takke Deres Durchlauch-
tighed derfor!

Pr. Kasimir.

Men alting maae holdes hemmeligt, indtil jeg
har foranstaltet det fornødne.

Stændler.

Deri har Deres Durchlaughtighed intet at be-
frygte!

Frands

Frands

(Kommer frem med en adel Stolthed til Prindsen).

Dette rare Anslag burde man have gjort paa et hemmeligere Sted, eller i det ringeste yttret sig dermed paa en forsigtigere Maade, paa det at den Person, det sammensnødtes imod, ikke saa hastig skulde faaet det at vide. Jeg har hørt det altsammen, uden at det var min Hensigt at høre noget; og jeg veed ikke engang selv, hvilken god Aand der saaledes i rette Tid har ført mig herhid. Hvad Ret har De til min Person? Jeg maae uden Tvivl have en retsfærdig Gud at staae paa, ellers søgte jeg nok at undgaae den Skyldbestgiørelse, som De agter at tage over mig; men jeg bliver her. (Noget sagte til Prindsen) Vi ville tales ved med hinanden. De veed ikke, hvem jeg er — men jeg veed hvem De er.

(Prindsen gaaer flitiende bort).

Niende Scene.

Stændler. Mad. Stændler. Frands.

Frands.

Nu kan de sikkert forlade sig paa, at han hjælper dem. De ere allerede reddede. (med en malicieux latter) Ha, ha, ha! Kortet er vel blandet. Fordi de ved deres Ufornuft ere blevne satte i Forlegenhed, saa skal en anden Ufhyldig redde dem ud derafra.

Mad. Stændler.

Vi vide jo ikke, om Deres Herre har Ret. Vær ikke desaaarsag fortørnet paa os; giv os heller et godt Raad! — Vi ere i saadan Forvirring, at vi ansee
det

det for den største Lykke, naar nogen vil tage sig os an. — De ville, naar De var i vort Sted, gjøre det samme.

Frands.

Er det retskaffent gjort, at sammensmedde saadanne Anslag?

Mad. Stændler.

Han har selv gjort Forslaget, han maae jo vide, om han kan udføre det. Vi ere deri ganske uskyldige —

Frands

(gaaer opbragt frem og tilbage).

Tiende Scene.

De Forrige. Jakobine (med Lys).

Jakobine

(til hendes Søster).

De lade sig nok opvarte, frygt ikke for det. De leve saaledes, som om alting hørte Dem til. De har Bordet fuldt af Viin og vel ti Slags; de indbyde alle og enhver, og vore Folk beegne de med al muelig Grovhed. (bedrovet) Jeg gaaer ganske vist ikke mere ind til dem.

Mad. Stændler.

Hvad skal vi gjøre? Vi maae stikke os deri.

Stændler.

Var jeg kun ude af denne forstyrrede Omstændighed!

Jakobine.

Skient herefter ikke med nogen, som han ikke kiender. — (til Frands) Kiereste Ven! giv os dog et godt Raad! —

Frands

Frands
(til Hr. og Mad. Stændler).

Jeg kan maaffee redde dem. De fortjene det vel ikke, for den Foragt, hvormed De (til Madamen) har anseet mig fra den Tid, De fornam min Omgang med Deres Søster. Men jeg kiender Dem som ærlige Folk, dette bevæger mig til at bære over med Deres Svaghed. — Desuden gjør det mig ondt for Deres Søster; jeg kiender hendes sølsomme Hierte, og kan forestille mig, hvad hun lider derved.

Mad. Stændler.

O ja, lad dog alt dette være glemt! Har jeg fornærmet Dem, saa er det skeet blot fordi jeg ikke kiendte Deres Tankemaade ret, og — fordi jeg var bekymret for min Søsters Vre.

Frands.

Denne Bevæggrund er ogsaa det, der undskylder Dem hos mig. (til Stændler) Vil De vel anvende noget derpaa, for at komme i Noelighed?

Stændler.

Alt hvad De vil.

Frands

(tager Stændler til en Side).

Hvor meget er min forrige Herre Dem skyldig?

Stændler.

Ungefær — tre Tusinde Rigsdaler — desforuden har jeg kjøbt en Vexel af ham, stor tusind Louis'or, paa Trifferts.

Frands.

Den er god. (betænker sig noget) Overlad det til mig, at inddrive Fordringen! Vil De vove den der-

paa,

paa, naar De bliver hiulpen? — Maaskee jeg kan
hielpes Dem derved — med Visshed kan jeg ikke love
det —

(Alle see paa ham med Forundring.)

Frands.

Maaskee?

Mad. Stændler.

Hvad meener De dermed?

Frands.

Det kan jeg ikke sige Dem. Vil De give tre
tusinde Rigsdaler derpaa, naar De bliver fri? Maas-
kee det ikke engang vil koste Dem saa meget.

Stændler.

Ja, om det endog skulde koste dobbelt saa meget,
naar jeg ikkun derved strax kan udfries af min Angest.

Frands.

Godt. Maaskee jeg altsaa inddrive Deres Fordring?

Mad. Stændler.

(ester nogen Betænkning).

Dersom vi kun ikke gjøre galt verre. Prindsen
har lovet at hielpes os; naar vi saa overilende fordrer
vor Betaling, bliver han ogsaa opbragt imod os; og
han havde dog maaskee endnu vidst et Middel at redde
os ved.

Frands.

Jeg kan ikke bedre betage Dem Deres Tvivl,
end naar jeg siger Dem: jeg haaber at blive Deres
Svoger. Kan De da træde, at jeg skulde foretage
noget til Deres Skade?

Stændler.

Gjør alt hvad De vil; jeg giver Dem Fuldmagt
dertil, naar De ikkun redder mig. Udret alting paa

det beste, jeg beder Dem indstændig! Min Svigerfke skal faae en god Medgiwt, naar De bliver hendes Brudgom.

Frands.

Jakobine kiender mig. Hun veed, at dette Tilbud ikke vilde opmuntre mig meget, naar jeg ikke havde stærkere Grunde. Jeg gaaer paa mit Kammer; send mig een op, som jeg kan bruge, om jeg vil noget. Værer imidlertid kun roelige! De skal snart blive underrettede om mit Anslag har villet lykkes.

(Han gaaer.)

Ellevte Scene.

Stændler. Mad. Stændler. Jakobine.

Stændler.

Gaae hen, min kære Svigerinde, og fik Lars til Msr. Frands, han staaer i Sengenkommeret bag Sengen.

Jakobine.

Strax.

(Gaaer.)

Mad. Stændler.

Naar dette Menneske kun ikke indleder os i nogen nye Fortred!

Stændler.

Stakkels Fikke! hvor megen Sorg foraarsager jeg dig ikke! Tag dig det kun ei saa nær til Hjerter! Jeg lover dig: det er den sidste Fortred, min Nysgierrighed skal komme affted.

Mad. Stændler.

Mand! dersom det var sandt, saa skulde ingen Kone kunde være saa fornsiet som jeg. Du troer ikke,

hvor

hvor stor den Lyde er; du bliver derved utaaalelig for alle Mennesker, og til enhver's Spot. Thi hvad er latterligere, og hvem løber saa megen Fare for at blive ilde begejnet, som et Menneske, der bekymrer sig om saadanne Ting, der ere ham uvedkommende?

Stændler.

Jeg indseer det altsammen! lad det nu blive derved; jeg skal ganske vist forandre mig. Kom nu, Fikke! Kom!

Tolvte Scene.

Theatret forestiller Prindsens Bærelse.

Pr. Kasimir

(gaaer omkring i dybe Tanker. Paa Bordet staar et aabent Skatol, hvorhos ligger et Par Pistoler.

Efter en Lids Forløb kalder han:)

Louis!

Louis

(kommer ind).

Pr. Kasimir.

Gaae til den Kapitain, som var her i Eftermiddags, og — Nei — gaae kun igien!

(Louis gaaer.)

Pr. Kasimir

(Efterat han igien har betænkt sig noget).

Forbandede Karl! (han giennemfogter Papirer i Skatollet) Han er borte! — Louis!

Louis

(kommer ind).

Pr. Kasimir.

Stig til Bærten, at han i det høieste inden en Time opgiør min Regning, jeg vil betale ham. Der-
 efter bestil mig — nei — gaae din Vej!

(Louis gaaer.)

Pr. Kasimir

(seer paa Uhr).

Den Kapitain! — den Kapitain! — Hvorfor
 lod jeg det ikke blive derved, saasnart jeg fornam, at
 han var min Mester! Havde jeg nu ikkuns de Penge,
 jeg tabte til ham! — Den første gang, jeg ved Spil
 er bleven sat i Forlegenhed! (vanker om i Wildskab)
 Jeg er røbet — uden Penge! min Lykke begynder
 at gaae til Grunde.

Trettende Scene.

Frands. Jacob. Prinds Kasimir.

(Saasnart Frands kommer ind bemærktiger han sig
 de to Pistoler, som ligge paa Bordet. Jacob
 posterer sig ved Døren, paa det at ingen skal
 komme ind).

Pr. Kasimir.

Hvad vil du, Karl?

Frands.

Tage Masken af dig, du Bedrager!

(han giver Jacob den ene Pistol.)

Pr. Kasimir.

Hvilken Forrovend!

Frands.

Giv ingen Modstand! Maaskee der da bliver
 endnu et Middel tilovers til at forebygge din totale

Under-

Undergang. Men dersom du gjør nogen Larm, saa tvinger du mig til at røbe dig for Tiden.

(Prindsen vil til Døren.)

Jakob.

De slipper ikke ud. Og dersom De raaber, saa bliver det Deres egen Skade.

Frands.

Paa det du kan vide, at jeg har Ret til at tale med dig i denne Tone, saa maae jeg sige dig: Chevalier Arnfield, som du tog Livet af i en Duel, har paa sit Yderste aabenbaret mig den rette Stand, du er af; og til din Lykke var jeg allene hos ham indtil han døde, ellers havde han betroet det til flere. Jeg har det Brev i mine Hænder, som du fik i London fra din Fader, under Navn af Marquis Bonnard. Dette skal overalt tiene mig til Beviis, ifald du bestriider dig af Benægtelser.

(Prindsen bliver staaende med nedhængende Arme ganske bestræffet.)

Jakob.

Naa! kan Deres Durchlaughtighed indvende noget derimod?

Frands.

Men nu til Hovedsagen. Du er Varten tre tusind Valer skyldig; kan du betale dem? — Saa er det godt!

Pr. Kasimir (forbavsset).

Tre tusinde Rigsdaler!

X. 3

Frands.

Frands.

Ganske rigtig. Vi have været her i tre Maanedere. Leien allene beløber sig daglig til sex Dukater. — Nu?

Pr. Kasimir

(viser paa Skatollet).

Her er tusind Daler; jeg vil strax udbetale de fem hundrede deraf, og Resten om otte Dage. Der kan bestandig være een hos mig til Sikkerhed for, at jeg ikke tager Flugten.

Frands.

Nei! Fra nu af skal du ikke udplyndre nogen mere. — Jeg veed, at du bygger din Sag paa Spil, og du bygger ikke heller uden Grund, du er vis paa din Sag. Jakob! det jeg har aftalt med ham.

Jacob

(taler sagte ud af Døren).

Pr. Kasimir.

Frands! røb mig ikke. Det skal blive ham til stor Fordeel; hav ikkun Taalmodighed i nogle Uger.

Frands.

Jeg burde ikke have ladet det henstaae saa længe. Men jeg vilde overlade det til andre, for ikke at bebrejde mig selv, at have gjort nogen ulykkelig, som ikke havde fortient det af mig. Jeg har hidtil ingen passelig Marsag havt til at gaae bort, uden derved at opvække Formodninger; at jeg derfor blev saa længe, skeede blot for at skaane dig. Men nu, da du uforstyldt og uden ringeste Nytte har Hjerte til at gjøre mig ulykkelig, saa kan jeg med Det fremstille dig for Verdens Dine uden Maske. Ellers havde mit Hjerte
aldrig

aldrig tilladt det, at styrte dig, saa længe du ikke i Forveien havde fornærmet mig.

Jacob.

Derom er jeg overtydet. Han har endnu i Dag forsvaret Deres Ære imod mig. Jeg har, siden den Tid vi vare i London, gjort mig adskillige tvivlsomme Betragtninger, som nu ere oplyste. I Deres Tieneste har jeg ogsaa lært, hvor fortrinligt det er at tiene hos et Herskab, som veed, at gjøre sig de verdslige Udsigter nyttige. Man slutter altid fra Herren til hans Tienere; foragter man den første, saa blive disse ogsaa foragtede, om de endog ere de allerretskafneste.

Pr. Kasimir.

Frands! jeg beder ham for alting —

Frands.

Forgieves! jeg har Marsag og Ret dertil.

Giortende Scene.

De Forrige. Gr. Donner. Br. Wetter.

Frands.

Mine Herrer! Bønnen skal skaffe Dem en Rekrut for hans Løsladelse. Denne Herre (pegende paa Prindsen) kan ikke betale ham sin Gæld, han har altsaa Ret til hans Person. Jeg venter, at De vil finde sig fornøjet med hans Skikkelse. Han har ageret mange og adskillige Personer i Verden; men han er ikke engang af Adel. Hans Navn er Schlisen, og er en berømt Malers Søn fra Pfalz. Hans Fader gav ham en god Opdragelse, men han har anvendt den til det onde. Her er hans egen Bekræftelse.

(Overleverer dem et Brev.)

Gr. Donner

(som hidtil noie har betragtet ham).

Ha, ha, Grev Grimelli! hvor er De kommen til den pohlſke Orden? For fire Aar ſiden var De i Spa, ſom en fordreven Korſikaner. De veed vel at benytte ſig af den politiske Forfatning. Skulle der reise ſig Uenigheder i Kina, ſaa lader De ſig vel ſee i Verden ſom Mandarin.

Br. Wetter.

Vie, du Skurk! dig har jeg længe ſøgt om. Du har engang tømmet min Pung, nu vil jeg ſelv tage mig Revange. Bravo! (til Grands) Min Herre! vi ere Dem forbunden, fordi De har overleveret den Kieltring i vore Hænder.

Femtende Scene.

De Forrige. Stændler. Mad. Stændler.

Lars.

Gr. Donner (til Stændler).

Min Ven! han er fri; vi tager denne i hans Sted.

Stændler.

Det er herligt! Jeg ſkal ſtrax betale Dem Pengene —

Br. Wetter.

Det er Tids nok. Han løber ikke fra os, de ere vel gicmte hos ham. Men i Fremtiden var ikke mere ſaa nyſgjerrig.

Stændler.

Nei aldrig.

Mad.

Mad. Stændler

Men hvorledes er dette muligt?

Frands.

Spørg ikke derom. Nok, at det er saaledes.

Men De taber to tusind Rigsdaler derved. (Gaaer til Skatollet) Her er Resten.

Gr. Donner.

Allons! fort — (saaer Nie paa Lars) Net tilpas! Jeg er ham noget skyldig. Kom kun hid! der har han en Pistol, før nu den Karl i vort Kammer og bevogt ham. Kommer han ud, saa tage vi ham ved Hovedet. Den Angest, han derved kommer til at udstaae, skal være en Straf for hans uforkammede Mund.

Lars.

Al jeg beder allerydmygst, forskaan mig fra denne Kommissiön! Hvorledes skal jeg kunne bevogte en saa stor og stærk Mand? Naar han ikkun seer ret paa mig, saa ligger jeg allerede.

Gr. Wetter.

Ingen Snak. Fort! fort!

Lars.

For Himmels Skyld!

Gr. Donner.

Han skal svare os til ham enten levende eller død. Den ringeste Mine han gjør til at undløbe, saa skyld ham for Panden.

Lars.

Ja, naar jeg det maae, saa skal han ganske vist ikke undløbe mig. Kom! (gaaer foran.)

Gr. Donner.

Jh du Tølper! Han skal gaae bag efter, saa har han ham for Dine.

Lars.

Foran da!

Pr. Kasimir

(til Gr. Donner og Gr. Wetter).

Det skulde være en ganske anden Karl, jeg vilde bruge Magt imod. Men jeg skal allene være betænkt paa eders Udbetaling. I fortjene det saavel som jeg.

(Prindsen gaaer foran, Lars bag efter, som med den ene Haand holder ham ved Riolen, og med den anden sætter ham Pistolen i Nakken.)

Sextende Scene.

Gr. Donner. Br. Wetter. Stændler. Mad.
Stændler. Frands. Jakob. Louis.

Louis

(som møder Prindsen ved Døren).

Mon Prince — va ere de?

Jakob.

Monsieur! an erre valet de chambre, an gaae me til Soldat.

Louis.

Quel impertinence!

Jakob.

Ans Erre inde være Prince mer, o aldri ar være —

Louis.

Louis.

Mon Dieu! de bliv Malheur pour lui, je nok
faa andere emploi — Mais an inde snar faa assez
d'argent til betal valet de chambre comme moi. An
inde ar gør sine Sag me raison.

Jacob

(raaber efter ham).

Fordi han ikke er en Franzos.

Syttende Scene.

De Forrige. Jakobine.

Jakobine.

Hvad hører jeg? Kiære Hr. Svoger! De er
fri? —

Mad. Stændler.

Ja, allerkiæreste Søster!

Jakobine

(Kæftagtig til Frands).

De har ikke lidet formeeret Deres Rettigheder.

Frands

(til Mad. Stændler).

Madame! jeg har ikke nødig at tiene.

Mad. Stændler.

Denne fortredelige Hændelse har ydmyget min
Stolthed.

Stændler.

Jeg skal holde mit Ord, Hr. Svoger! (trækker
ham til en Side, ganske nysgierrig) Men sig mig,
hvorfor

hvorfor De har været Kammertiener, da De ikke har
havt det nødig?

Br. Wetter.

Er han allerede nysgjerrig igien? — Nu maae
han strax blive hos os.

Stændler.

Nei, nei, jeg vil ikke vide noget mere!

Ende paa Skuespillet.

Den
Tienstfærdige.

Komedie i tre Akter.

Oversat

af det Franske.

Personerne.

Grev Dervieux, Morbroder til
Marquis Florival.

Baron Saint Jar, Florivals Ven.

Baronesse Vienv Bois.

Commandeur Bertac.

Doucet.

Dubois, Florivals Kammertiener.

Baronessens Tiener.

Tvende Gardere.

Opvarterne i Værtshuset.

Handlingen gaaer for sig i et Værtshuus paa en stor
Sal, hvorfra man gaaer ind i tre forskellige
Værelser.

Første Akt.

Første Scene.

Florival. Saint Jar.

Saint Jar.

Sag imod min Lykønskning, Marquis! Hoffet lader Dem vederfares Ret, ved at bevilge Dem Deres salig Herr Faders Regiment.

Florival.

Ak, Herr Baron! hvilke Pligter paalægger det mig ikke! Hans Tapperhed, store Pund, Oprigtighed og Menneſkekierlighed forſkaffede ham, ſom De ſelv veed, Generalens Agt, Folkeneſ Tillid og alles Kierlighed. Hvor er jeg ikke langt fra, at ligne dette ærverdige Mønſter!

Saint Jar.

Det glæder mig høiligen, at finde denne Beſtedenſhed, der er ſaa rar hos Perſoner af Deres Alder, hos Dem; men vogt Dem for at gaae for vidt deri: en overdreven Miſtillid til ſig ſelv qvæler ofte de ſørſte Evner, og Greve Florival —

Flori-

Florival.

Mistede vi i det Dieblig, han vilde forvise mig min Lyksalighed. Det var Dem, kære Saint Jar, som han havde bedet at bringe den Forbindelse i Rigtighed, der udgør al min Lykke. Mit Hierte, som den deilige Julies Yndighed og Dyd ganske har indtaget, begyndte at haabe, snart at eie hende. Hendes Moder, Marquise Fiermont, syntes at bifalde min Kierlighed — Min Fader bliver syg, jeg viger ikke fra ham; og efter sex Ugers udstandne Smerter dør han i mine Arme. De kommer og river mig fra det kummerfulde Sted. De tvinger mig til at tage herud, men jeg har bragt min Græmmelse og Kierlighed med mig.

Saint Jar.

Jeg har anvendt denne Tid, at sætte Deres Gaard saaledes i Stand, at De kan føre Julie ind i den, dersom hendes Moder ikke har forandret sine Tanker.

Florival.

Åh, kæreste Ven! hvormeget skylder jeg Dem ikke! Men tænker De, at Julie samtykker godvillig? Er Marquisen endnu sindet —

Saint Jar.

Julie er alt for oprigtig, at De ikke skulde have læst hendes Tilbøielighed i hendes Mine, og hvad hendes Moder angaaer, saa attraaer hun allene sin Datters Lykke; det kan altsaa ikke feile, at Regimentet, som De har bekommet, jo vil forsøge den Agt, som hun stedse har yttret for Dem.

Floriz

Florival.

Tor jeg da ikke bede Dem, at begynde at arbejde for min Lykke igien, saasnart som mueligt?

Saint Far.

De kan forlade Dem til, at jeg ikke skal lade det gaae i Langdrag. Naar jeg gaaer herfra, har jeg en anden Sag at tale med Marquisen om, og saa skal jeg bringe denne Forbindelse paa Tale igien. Men hvad kan holde Dem fra at besøge hende, naar De kommer fra Ministeren, som De skal til i Formiddag?

Florival.

Meener De, at jeg bør — at jeg kan —

Saint Far.

Tilforladelig. Jeg vil belave hende paa, at tage imod Dem; forlad Dem kun heri paa Vensteds Omhug.

Anden Scene.

De Forrige. Dubois.

Dubois.

Herre! Grev Dervieux er ankommen.

Florival.

Min Morbroder?

Dubois.

Ja, Herre! han er alt stegen af, og Folkene bære hans Løi op.

Saint Far.

De maae tage imod ham; men da jeg ikke har den Vre at kiende ham, saa vil jeg gaae hen og arbejde paa Deres Onskes Opfyldelse.

Florival.

Kiereste Ven! min Skiebne staaer i Deres Haand! nu gaaer jeg min Morbroder i Møde.

y

Dubois.

Dubois.

O! De kan give sig gode Stunder. Da han steg af, saa han at Vertinden havde en høven Kind, som han giver hende Raad for, og det faaer ikke saa hastig Ende.

Florival.

Det siger intet.

Dubois.

For nærværende Tid stundes han med Feldstieren, hvis Raad han dadlede uden at vide, det var ham; hvorover Skieggesskraberen sandt sig helligens fornærmet. Det er en lille Gaskonier, saa hidsig og indbildt som nogen af hans Landsmænd; hans Forsængelighed paa den ene Side og Grevens Naastaaenhed paa den anden gjorde saa latterlig en Virkning, at jeg maatte gaae min Vej, for ikke at briste af Latter.

Florival.

Dubois, husk paa, at det er min Morbroder; og overskrid ikke —

Dubois.

Ei min Herre! jeg siger jo intet om ham. Vel sandt, at han deler Raad ud i Flæng, til den første den beste, men det stæer allene af Lyst til at tiene sin Næste; og skönt hans Raad kun sielden ere gode, og som oftest komme i Utide, saa gjør det intet til Sagen: Hensigten er dog altid god.

Florival.

Tie stille! Der er han.

Tredie af

Tredie Scene.

Dervieur. Florival. Dubois.

(En gammel Diener og Opvarteren bær Kufferten
tværs over Skuepladsen.)

Dervieur

(Inde i Coulissen).

Jeg forstaaer mig bedre paa alle slige Sygdomme, end alle eders smaa Markskrigere. Gjør derfor kun som jeg raader eder, og I vil befinde eder vel derved. — Ei, god Dag, min kiære Florival! det gjør mig bitterlig ondt, at jeg ei har kunnet komme før; jeg kunde været dig til Nytte i denne sørgelige Begivenhed — Den arme Greve —

Florival.

Ak, kiære Morbroder! hvilket Tab!

Dervieur.

Jeg begriber ikke, hvordan det er gaaet til; men han har sikkert ikke nøie nok holdt den Diæt, jeg havde foreskrevet ham.

Florival.

Bores Pleie og Lægenes Indsigt formaaede intet imod Sygdommen.

Dervieur.

Pleie — Læger — Det er Grønt man trænger til i Podagra; Grønt og intet andet.

Florival.

Det syntes som om hans Kierlighed til mig endog fordobledes i hans sidste Dieblikke.

Dervieur.

Din Bedrøvelse er billig, min Ven. Din Fader var en agtbar og værdig Mand, naagtet al hans Egensindighed; og du har Ret i at begræde hans Tab.

Florival.

Saa længe jeg lever, vil jeg beklage det.

Dervieux.

Men med alt det maae man ikke tabe Samlingen. Lad os være betænkte paa, at bringe dine Sager i Orden. Dersom min Svoger havde villet lyde mine Ord — men han saa ikke meget dybt i Tingene, og agtede derfor heller ikke paa mine Advarsler.

Florival.

Åh, kære Morbroder! vær vis paa —

Dervieux.

Først og fornemmest ere dine Godser meget forfaldne; man maae see til, at faae dem til at indrente noget. Det er noget, som jeg forstaaer fra Grunden af, og jeg vil sige dig hvordan du skal gribe det an.

Florival.

Med megen Fornøielse, kære Morbroder! skal jeg benytte mig af Deres Indsigter.

Dervieux.

Gjør da Begyndelse med at forlade Tienesten, saa kan vi siden —

Florival.

Forlade Tienesten! Betænk De vel, hvad De siger, min Herre? Kongen har havt den Naade, at give mig et Regiment.

Dervieux.

Et Regiment? En skionne Daarlighed! I det allermindste fortærer du din Gage, og er saa med alt det fra dine Godser. Der røver een, den anden plyndrer. Alle Ting gaaer over og under, og dernæst, maaſkee en Musketkugle —

Flori-

Florival.

Jeg er født, min Herre! til at trodse denne Fare. Kongens Naade, saavelsom mit Navn gjør mig det til en Pligt, og Kierlighed til Fæderne-landet —

Dervieux.

Der snakker den Fætter som et ungt Menneske. Troe kun mig, jeg veed bedre hvad der er ved Tienesten at gjøre; thi har jeg ikke selv været ved Garden i fire Aar? Min Gage forslog ikke, og mine Sager forsmætte jeg — men jeg gik den sikkerste Vei, jeg tog min Afsked, og — dersom du saa mine Marker, hvor blomstrende de ere — mine Lader — min Viin-perse — saa maatte du selv tilstaae, at jeg havde gjort vel.

Florival.

Det troer jeg, kiere Morbroder, naar man ikke har en uimodstaaelig Drift til at tiene, saa gjør man bedre i, at overlade sin Plads til dem, der ere mere nidkiere, og som Frankerig har et stort Forraad af.

Dervieux.

Godt! nu begynder du at blive fornuftig.

Florival.

Men da jeg føler den meest brændende Iver for min Konges Tieneste, saa troede jeg, at begaae et Ran imod mit Fæderneland, dersom jeg ikke opofrede samme de Dage, som jeg skylder det.

Dervieux.

Fordomme, Fætter, Fordomme! En god Adelsmand udbreder Overflod paa sine Godser ved de Summer, som han anvender til deres Forbedring. Han

underholder Vindfibeligheden hos Mennesker, som, uden den Løn han giver dem for deres Arbejde, vilde vanskæmte med deres Familier i Elendighed; og denne Mand er efter din Meening intet andet, end et unyttigt Væsen, en Byrde for Staten?

Florival.

Tilforladelig ikke, min Herre! Ivertimod var det mit Ønske, at de rige Orkesløse, som opfyldte Paris med deres Pragt og Overdaad, vilde lade en Deel af det, som de drage af deres Marker, flyde tilbage paa dem, hvorved Agerdyrkningen og Landmandens Vindfibelighed kunde faae den Virksomhed, som den i Mangel af Underholdning taber.

Dervieux.

De Raad, som en oplyst Mand paa sine Godser giver sine Bønder —

Florival.

Maae være overmaade nyttige.

Dervieux.

Du kan aldrig forestille dig alle de Tjenester, jeg beviser mine. Vil de enten vove et eller andet, eller har de Processer, saa veileder, oplyser og forliger jeg dem. Alle deres Sager gaae igiennem mine Hænder, og de befinde dem vel derved.

Florival.

Det er jeg overtydet om.

Dervieux.

Belan da, Fætter! følg mit Exempel, saa bliver du det menneskelige Rigns Velgjører.

Florival.

Landet behøver ogsaa Beskyttelse, kiære Morbroder! og jeg har bestemt min Arm og mit Blod til dets Tjeneste.

Dervi-

Dervieux.

Hvilken Egenstindighed! Faderen op af Dage! Men vi vil siden gaae denne Materie igiennem fra Grunden af, og jeg skal faae dig til at blive af Mee-ning med mig. Min Morbroer, vil du da komme til at sige, seer dybt i Tingene. Oh! det er sielden at jeg tager Feil.

Fjerde Scene.

De Forrige. Dubois.

Dubois.

Der er spendt for, Herre!

Dervieux.

Hvordan, tager du ud?

Florival.

Det er mig meget imod, at jeg skal forlade Dem; men Ministeren er i Paris i Dag, jeg bør takke ham, og vilde nødig komme for sildig.

Dervieux.

Hold dig ikke op for min Skyld, Florival! jeg søger kun dit Bedste. Men troe mig, at min Erfarenhed og modne Overlæg gjør mig meget mere klar-synet, end du er selv, til at indsee dit sande Vel. Lad dig derfor veilede, min Ven, og du vil finde dig vel derved.

Florival

(i det han gaaer).

Siden De tillader det — Dubois, bliv hos min Morbroder; og af eders Omhyggelighed i at varte ham op vil jeg slutte mig til eders Hengivenhed for mig.

Dervieur.

Jeg er dig forbunden; men jeg skal ikke umage ham, thi jeg har mine egne Folk med mig.

Dubois.

Det er det samme; thi siden de ikke ere meget kiendte i Paris, saa bliver jeg ved Haanden til Grevens Tieneste.

Dervieur.

Du skal have Tak, Dubois! og isald jeg behøver dig, saa vil jeg kalde. Men imidlertid raader jeg dig, at tage dig en liden Hvile; min Fætter kunde maaskee vilde bruge dig i det Øieblik, da du mindst venter det. Troe mig, at mine Raad ere ikke at foragte.

Femte Scene.

Dervieur (allene).

Florival er velstænkende, og har Forstand; men det er som jeg saae forud, at Hoffet har gjort ham ør i Hovedet. Jeg var færdig at skrive mig ihjel for at gjøre det fatteligt for min Søster, men hun havde ingen Øren dertil — O! disse Fruentimmere — deres høieste Gode er, at spørge om i et Joragemak. Hoffet, Hoffet, skrive de; jeg derimod: mine Godser! mine Godser! Med alt dette stod Florival endnu til at redde, om jeg kunde finde en riig og forstandig Kone til ham paa Landet, hvorved han kunde blive draget ud fra dette forbandede Sted, hvor han maaskee til Slutningen ødelægger sig i Grund og Bund, som saa mange andre. Nu, man finder vel Raad; imid-

lertid

lertid vil jeg nu see Fortegnelsen efter paa hvad jeg har at forrette i Formiddag.

(Han gaaer hen til et Bord, tager sin Brevtaske op, og læser.)

Siette Scene.

Dervieur. Baronessen. Opvarteren.

Opvarteren.

Her igiennem, Deres Naade! De maae ikke tage det fortrydeligt, at De ikke faaer Bequemmeligheder; men vi har saa mange Fremmede i denne Tid. Vil Deres Naade derfor ikke behage at hvile sig lidet her, medens man sætter tilrette i Deres Kammer?

Baronessen.

Meget gierne! Jeg er ganske udmattet. Hvilken en Dye! Det er et Helvede.

Opvarteren.

Deres Naades Værelser ere kun smaa, men meget magelige. Der er en lille Trappe paa den anden Side, og her kan De tage imod Deres Fremmede; thi denne Sal er fælleds til Deres og Marquiens Værelser.

Dervieur (for sig).

Jeg synes, jeg skulde kiende denne Dame.

Baronessen.

Jeg troede, jeg var aldrig kommen her; alle muelige Forhindringer have mødt mig under Veis, alle de forskiellige Kioretoier der er til: Vognmænd, saa grove og uforkammede, at de har standset min Karet mere end ti gange.

Opvarteren.

Det burde de straffes for.

Dervieux.

Jo, det er hende selv — Frue Baronesse —

Opvarteren.

Har Deres Naade intet at befale?

Baronessen.

Ikkun, at I viser min Kammerpige hid til mig, og lader mit Tøj bære herop.

Opvarteren.

Det er alt bragt op ad den lille Trappe i Deres Værelser.

Baronessen.

Saa er det godt. — Hvordan! De er her? — Grev Dervieux — i Paris — Ved hvilken lykkelig Hændelse? —

Dervieux.

Den er virkelig lykkelig, siden jeg har den Ære og Fornøjelse, at finde Frue Baronessen.

Baronessen.

Det er mig, min Herre! som bør ansee det derfor.

Dervieux.

Men — Frue! af hvad Årsag har De forladt Deres Baronie?

Baronessen.

Åh, min Herre! det er en Sag, der raaber Hevn. De kiendte Herren af Vieuxbois; De veed hvad jeg har udstaaet af hans vrangtne og avindsyge Sind, saa længe han levede; men hans Alder og Skrøbeligheder tjente ham til Undskyldning. Kort sagt, han er død. Nu tænkte jeg, at alle mine Fortredeligheder havde Ende; men i det Sted gjøre hans Arvinger mig min Fædrenejord stridig, som jeg bør have forlovs, og dissputere mig Afædet.

Der-

Dervieur.

Men hvorfor skrev De mig det ikke til? Jeg havde usfortøvet indfundet mig hos Dem, og jeg skulde i en Haandvending bragt alt det i Rigtighed, thi De veed, at jeg er øvet i slige Ting.

Baronessen.

Jeg frygtede, at forårsage Dem alt for stor Besværlighed.

Dervieur.

Nei, tvertimod; man er meget lykkelig, naar man kan forpligte sine Venner. Og jeg sætter ikke Priis paa de Indsigter, jeg har erhvervet mig, uden for saavidt de giøre mig skicket til at bevise Tienester. Men lad os høre, hvor langt De er kommen.

Baronessen.

Jeg havde gjort Sagen anhängig, og nedlagt min Paastand paa Grund af Loven. Mine Kontraparter møde ikke efter Forelæggelsen; men i Stedet for at contestere litem, udvirke de Commissarier. Sagen bliver derfor afviist, og jeg er reist hertil for at drive den til endelig Dom.

Dervieur.

Havde De raadført sig med mig, saa skulde Sagen faaet en anden Vending. Jeg er født med en Forligelsesaaad, og maaskee kan vi endnu faae det bilagt.

Baronessen.

De er meget forbindelig. Men disse Medarvinger i Side-Linie —

Dervieur.

Ere stemme Folk at trækkes med, det maae man tilstaae.

Baro=

Baronessen.

Al! dersom jeg nogenfinde givter mig igien, saa vil jeg have Arvinger i nedstigende Linie.

Dervieux.

Det finder en Kone allestider sin Regning best ved.

Baronessen.

Deri har De fuldkommen Ret. Men af hvad Marsag, Hr. Greve, har De forladt Landet?

Dervieux.

Ei, Frue! De veed jo Ordsproget: at ingen kan holde Fred længere, end hans Naboer vil. Man har fundet for godt at yppe Trætte med mig om en Lehnstjende, som jeg har været i Besiddelse af i mere end Mands Minde, men jeg har min lovlige Adkomst til den; og for en Ufærd! jeg skal gjøre mine Modstandere det broget nok. Desforuden er mit Verinde ogsaa at trøste min Fætter Florival, og hielpe ham tilrette i den Forlegenhed, som hans Faders Død har bragt ham i.

Baronessen.

Hvad! er Greve Florival død?

Dervieux.

Ja, Frue! det er alt sex Uger siden; men det har været mig umuelig at slippe for bort.

Baronessen.

Han er død! — Det kan jeg ikke glemme igien. Vi skulde have havt en lille Markeskieds-Trætte med hinanden, betræffende et Overdrev, som grændser til begges Udmarker, som skulde listes ved Aerbning.

Dervieux.

Ei, Frue! min Fætter vil findes villig til at afgjøre det til Deres Fornøielse. Han har Tillid til mig,

mig, og vi skal bringe det i Rigtighed. Jeg troer iligemaade, at han har den Ære at være kiendt af Dem?

Baronessen.

Ja, min Herre! han har undertiden besøgt os med sin Hr. Fader, som var nærmeste Nabo.

Dervieux.

Han er ret smuk, i mine Øine; og finder De ham ikke ogsaa?

Baronessen.

Jo, meget smuk, og af en Skabning —

Dervieux.

Som om den var dreiet. Han har et godt Hierte, Forstand, og herlige Godser, paa min Ære; men jeg frygter, at han bliver fordærvet ved Hoffet, og var derfor tilfreds, at jeg kunde finde et godt Partie til ham.

Baronessen.

Det vil sikkerlig ikke blive vanskeligt med den Skabning, som han har.

Dervieux.

Frue! Frue! det er heller ikke saa let en Sag. Hvad er der for Partier at gjøre i denne Bye? Fornemme Piger, som ingen Medgift har, eller Forpagterdøttre, der bringe store Midler med sig, men sætte dobbelt saa meget overstyr. Begierlighed til Pragt, Udsælselighed og Overdaad er steget til en Høide —

Baronessen.

Men, min Herre! hvorfor søger De ham da ikke en Brud ud i vores Egn? Der fandtes vel en Arving, som havde saa store Midler, og som han ikke løb den Fare med.

Der-

Dervieux.

Det er alt, hvad jeg attraaer; et fornuftigt Fruentimmer.

Baronessen.

Som havde en sat Karakter, saavelsom Erfarenhed, og hvis Formue svarede til hans.

Dervieux.

Det var et Liggendeskæ — Men der falder mig noget ind, Frue.

Baronessen.

Hvad er da det?

Dervieux.

For en Ufsæd! dersom De vilde, saa fik jeg snart Ende paa min Sagen.

Baronessen.

Hvordan det?

Dervieux.

Det er ligesom, Frue! Deres Godser grændse til hans; De er i en moed Alder, huuslig, paapasselig, aarvaagen og kyndig i Rettergangssager, og dette Givtermaal gjorde med eet Ende paa Stridigheden om Grændsekiellet.

Baronessen.

Min kære Greve! De glemmer, at det kun er femten Maaneder siden min Mand døde — Jeg har, det forstikker jeg Dem, ikke tænkt paa nogen Forbindelse.

Dervieux.

Det kan gierne være. Men der er Omstændigheder.

Baronessen.

Det er sandt, at, da jeg ingen Børn har — er ung endnu — saa kunde jeg — Men nei! For-

stillingen

stillingen om et andet Givtermaal gjør sigt et Indtryk, sætter mig i saadan Forvirring —

Dervieux.

Vel, vel! ved at gjøre sig bekendt med denne Forestilling, saa forgaaer den; derhos kan jeg uden Forsængelighed sige, at min Fætters Skabning —

Baronessen.

Er den meest forfærdig, det maae jeg selv tilstaae — Men, min Herre — giorte sig igien — saa hastig —

Dervieux.

Det er den anstændigste Maade at følge sin Tilbøielighed paa. Han mishager Dem dog ikke?

Baronessen.

Evertimod.

Dervieux.

Deres Formue skifter sig for hinanden.

Baronessen.

Det tilstaaer jeg.

Dervieux.

Deres Marker støde sammen.

Baronessen.

Det er sandt.

Dervieux.

Saa frisk! det bliver et Lehnsgivtermaal.

Baronessen.

De er en Spøggedoktor.

Dervieux.

Det har man altid sagt. Men nu ret alvorlig, samtykker De det ikke?

Baronessen.

Hvad De dog er —

Der:

Dervieux.

Det maae man være, naar man vil bringe noget til Endelighed. Kom, Frue! svar mig, men oprigtig, og uden Omsvøb.

Baronessen.

Derfom Marquiens Jorighed var saa stor som Deres —

Dervieux.

Hvad da?

Baronessen.

Saa føler jeg — at jeg omsider — maatte —

Dervieux.

Det er nok! jeg forstaaer en halvqvædet Vise; og jeg vil gaae hen at bringe ham denne gode Tidende. Dog, det er sandt.

Baronessen.

Hvilket?

Dervieux.

Jeg troer ikke, at De bryder Dem meget om Paris.

Baronessen.

Sy for Skam! det er jo Udspredelsens Middel-punkt. En oprigtig Kierlighed har allene sit Opholds-sted paa Landet.

Dervieux.

Saa meget desbedre. Vi sælge hans Gaard, og med Pengene, vi faae for den, betale vi Deres Med-arvinger ud.

Baronessen.

Det er ypperlig betænkt!

Dervieux.

Ei! Deres Morbroer har Forstand i sin Pande.

Baro-

Baronessen.

Min Morbroer —

Dervieur.

Ja, Deres Morbroer! i det mindste er jeg det om otte Dage.

Baronessen.

De giver mig Lyst til at blive ældre.

Syvende Scene.

De Forrige. Baronessens Tiener
(i Liberie og glat Haar).

Tieneren.

Frue! her er kommen en Herre.

Baronessen.

Hvem?

Tieneren.

En, som siger, at han vilde tale med Dem.

Baronessen.

Kiender I ham?

Tieneren.

O! det troer jeg, det er Herren — M — hielp mig — dog —

Baronessen.

Han sætter ret min Taalmodighed paa Prøve.

Tieneren.

Det er den store Herre, der er saa løierlig — som snakker idelig.

Baronessen.

Har han da intet Navn?

Tieneren.

Det forstaaer sig, Frue! Men naar man skyn-
der sig og vil gjøre Anmeldelsen ret ziirlig, saa vil
det ikke saa strax falde en ind.

Baronessen.

Dumrian! Naa, det er —

Tieneren.

O hille den! der er et Navn, og saa er der ogsaa noget andet forved.

Dervieux.

Han er meget ensfoldig.

Tieneren.

Co — Comm — Comma —

Baronessen.

Commandeur Bertac, maaskee —

Tieneren.

Har Fruen staaet for Vinduet?

Baronessen.

Nei. Hvorfor det?

Tieneren.

Siden Fruen veed hans Navn bedre end jeg, der talede med ham.

Ottende Scene.

Baronessen. Dervieux.

Baronessen.

Lad ham komme ind. Hvilket ubeleiligt Besøg! Hvoraf veed han, at jeg er i Paris?

Dervieux.

Er De nogie bekendt med ham?

Baronessen.

Saa maadelig; men siden han er lidet beslaegtet med mig, saa har han naesten imod min Villie paataaget sig at stifte Forlig imellem mig og Herren af Vieuxbois Arvinger.

Der=

Dervieux.

Man træffer næsten allevegne nogle af disse Folk, der brænde af Begierlighed til at blande sig uombedet i andres Sager. Man har sin store Ulykke med disse Slags Folk, thi ni gange af ti fordærve de alle Ting ved deres utidige Tienstagtighed; mig ere de i det mindste ganske uudstaaelige.

Baronessen.

O! hvad Commandeuren angaaer, da fortæller han mere Overbærelse. Det er en redelig Mand, som De vil finde sig fornyet med; thi hans største Feil er den, at sige lidet for reent ud, hvad han mener.

Dervieux.

Er det en Sladderhank, saa bringer han Sagen til at gaae Krebsgang; troe derfor mig, og lad ham slet ikke blande sig i denne Handel. De veed, at jeg er hverken taabelig eller aabnemundet. Overdrag altsaa mig kun alting, og lad mig kun raade.

Baronessen.

Du faaer man at see. Men der er han.

Tiende Scene.

Baronessen. Dervieux. Bertac. Tjeneren.

Bertac.

De maae dog tilstaae, Frue Baronesse, at jeg nødvendig maae have en Spiritus familiaris, der underretter mig om al Deres Foretagende. De er neppe ankommen, og jeg er allerede her for at gjøre Dem min Opvartning.

Baronessen.

Det er overmaade artig, Hr. Commandeur! og jeg finder virkelig noget overnaturligt i Deres Besøgelse; men behag at tage Plads.

Bertac.

Meget gjerne! saa kan jeg i større Magelighed forklare Dem mit Hererie. Jeg løb i Morges for min Helbreds Skyld efter Sædvane til Guds omkring i Byen, ved hvilken Leilighed jeg altid pleier at rygte et eller andet Vrinde. Da jeg kom her forbi, saae jeg en Tiener i Deres Liberie staae for Porten, og af ham fik jeg Deres Ankomst at vide. De seer heraf, at jeg ikke er nogen farlig Herremester, men meget mere saa stor en Fuser, at jeg nu i en heel Maaned næsten har løbet mig ihjel for at søge noget, som jeg ikke kan finde.

Dervieur.

Men det burde gjøre Dem ked deraf, min Herre!

Bertac.

I ingen Maade. Det er ligesaa godt at løbe efter een Ting som efter en anden; jeg trænger til at røre mig og være i Bevægelse. Imidlertid vilde det dog være mig kiert at træffe et beboeligt Huus; og det er næsten utroligt, hvad Møie det koster at faae et, som man kan være rient med.

Dervieur.

Saa det er Huus, min Herre, De søger, og ventelig en anseelig Gaard.

Bertac.

Huus eller Gaard, det kommer mig ud paa et, naar det kun staaer mig an, thi Riøbet skal ikke gaae tilbage for Prisens Skyld.

Baro-

Baronessen.

Saa er der allerede en stor Vanskelighed hævet.

Dervieux.

Min Herre! maaskee jeg kunde skaffe Dem det, De søger. (til Baronessen) Den Gaard, som De veed selv.

Baronessen.

J Sandhed! den kunde være Commandeuren meget tienlig.

Bertac.

Naar der er et Par Statsværelser, bequemme Kamre for en ugiot Mand, en rummelig Gaard, en fin Hauge, og Leilighed til mange Heste og Tienestefolk, saa behøver jeg intet videre.

Dervieux.

Jeg har just alt det, som De forlanger.

Bertac.

Jeg ønskede ogsaa, at det laae i et godt Qvarter, hvor der var reen frisk Luft, og Bygningen ikke var brøstfældig.

Dervieux.

Paa et Haar efter Ønske. Den, der tales om, ligger her i Gaden, og er bygget for 12 Aar siden.

Bertac.

Her i Gaden? Jeg har gaaet Huus for Huus, og ikke funden Plakat paa et eeneste.

Baronessen.

Plakaten gjør intet til Sagen.

Dervieux.

Kiender De Florivals Gaard?

Bertac.

Ja vel gjør jeg det. Det er en herlig Bygning. Og ligger Gaarden, De taler om, nær ved den?

Dervieur.

Meget nær, siden det er just den.

Bertac.

Florival's Gaard?

Dervieur.

Ja.

Bertac.

De sætter mig i Forundring. — Er det ogsaa vist, at den er tilkiøbs?

Dervieur.

Florival er min Fætter; det er altsaa noget, som jeg maa vide.

Baronessen.

De kan forlade Dem paa Greven.

Bertac.

Alf hvad Marsag vil Marquis Florival skille sig ved den?

Dervieur.

Hvad skal han gjøre med den? Hans Fader forsømte sine Sager saa længe han levede; nu maa Sønnen see til at faae dem sat paa gode Fodder igien. Han vil opholde sig paa sine Godser; og det er nok saa sundt at forbedre dem, som at gjøre Gield i Paris.

Baronessen.

En Himmel-Forskiel!

Bertac.

Jeg troede, at han var i Stand til at leve her med Ansændighed, uden at det kunde sætte ham tilbage.

Dervieur.

Ei! min Herre! man kiender ikke andres indre Forsætning.

Bertac.

Bertac.

Det giver jeg Dem Ret i, thi man seer kun den ydre Skæl i Paris; der er saa mange lumste Pengetyve: Spil, Heste, en smuk Pige, og Fanden veed ikke hvad — Men jeg havde forsvoret, at Florival —

Dervieux.

Jeg kender best de Omstændigheder, der forbinde ham til at sælge sin Gaard. Det er sikkert det klogeste, han kan gøre.

Bertac.

Nu, for mig gierne; det gaaer mig ikke an. Og naar han vil skille sig ved den, saa ere mine Penge saa gode som en andens. Men kunde jeg ikke faae den at see, førend jeg tog nogen vis Slutning?

Dervieux.

Naar De behager; i Morgen, i Dag, eller paa staaende Fod, om De finder det for godt, thi jeg er ikke for at lade en Ting gaae i Langdrag.

Bertac.

Jeg ligesaa lidet. Ja eller Nei, det er min Maade at handle paa. Vil De altsaa, saa gaae vi strax.

Dervieux.

Hiertelig gierne —

Bertac.

Om Forladelse, Frue Baronesse! at jeg forlader Dem saa hastig; men Forretninger —

Baronessen.

De bør gaae for alting; gjør derfor ingen Omstændigheder, Hr. Commandeur.

Bertac.

Det er sandt. Jeg har bragt vor Sag i en god Gang; vi skal faae alle Stridigheder afgjorte ved et godt Forlig, som jeg en anden gang skal forklare Dem næriere.

Baronessen.

De glemmer dog ikke den Sag, som vi talede om, Hr. Greve?

Dervieux.

Glemme den? Den er allerede afgjort, siger jeg Dem, den er afgjort.

(De gaar.)

Baronessen.

Hvad dog ikke Omstændighederne kan gjøre! Hvem skulde have sagt, at jeg kom til Paris for at ægte den Elstfærdigste af det hele Mandkøn?

Ende paa den første Akt.

Anden

Anden Akt.

Første Scene.

Dervieux (seer paa sit Uhr).

For Ganden! Klokken er strax eet; nu kan jeg umuellig komme til min Prokurator for Maaltidet — Det kan da være det samme; jeg har ikke spildt Formiddagen — Det var paa min Værelse hvi Tid for Florival, at jeg kom til Byen. Hans Givstermaal med Baronesse Vieuxbois er saa godt som klappet og klart, som er en kostelig Fond for ham, siden han endelig vil blive i Tienesten; thi medens han er ved Regimentet tager hun hans Børste vare hjemme. Det er ingen af disse fine Duffer, som er opdragen til Odselhed og Daarlighed; hun har sine fulde fem og tredive Aar paa Bagen. Hendes Karakter er sat og dannet, og han behøver ikke at frygte, at hun bliver anderledes end hun er. Og i hans Gaard har han faaet hver en Steen betalt; jeg faaer rene fire og tyve tusinde Rigsdaler af Commandeuren for den. Hillestam! hvor skal ikke disse Penge udvide hans Eiendomme! Men for at skaane hans Emfindelighed, vil jeg intet sige ham om alle disse Foranstaltninger, førend han har seet Baronessen — Dubois — Han drømmer mindst om, hvor vigtig Tieneste jeg har giort ham — Dubois —

Anden Scene.

Dervieur. Dubois.

Dervieur.

Maar Florival kommer hjem, saa sig ham, at jeg har Ting af den yderste Vigtighed at tale med ham om.

Dubois.

Ja, Herre!

Dervieur.

Det er sandt, er du ikke en Brodersøn af den gamle ærlige Jerome, Meieren paa Saint Fiacre?

Dubois.

Jo, Herre, og hans Arving tillige.

Dervieur.

Han bliver gammel; nu burde han afstaae dig Meieriet.

Dubois.

Jeg er saa vel faren hos Marquien, min Herre, at jeg ikke vil skilles fra ham.

Dervieur.

Det er kiont af dig at tale saaledes; men min Fætter bør ikke hindre din Lykke. Vi vil bringe det i Forslag for den Gamle.

Dubois.

Jeg beder Dem, min Herre! gjør ikke det; jeg bliver langt heller —

Dervieur.

Du er bange, at Florival bliver fortrydelig derover; men vær kun roelig desangaaende, jeg skal forstille ham Tingen paa den rette Maade. Lad mig kun raade, jeg veed hvad der er dig gavnligt; og det skal ret glæde mig at kunne gjøre dig en Tieneste.

Dubois.

Dubois.

Men jeg svær Dem til, min Herre, at De derved gjorde mig en overmaade stor Fortred.

Dervieur.

Bryd dig kun om ingen Ting; jeg skal make alting paa det beste. Jeg gaar op paa mit Kammer; du kan lade mig vide det første din Herre kommer.

Dubois.

Ja, Herre!

Tredie Scene.

Dubois (allene).

Det er et bandsat Menneske med hans rasende Tienstfærdighed! — Det er best at sætte lidt tilrette, inden min Herre kommer — Et Bærtshuus er dog et Dievels Opholdssted! hvert Dieblig vimser der nye Ansigter ud og ind; ikke det ringeste tør man lægge af Hænderne, uden man vil søge det forgieves. For en Ufærd om jeg veed, hvad min Herre vil sige dermed, at han lægger sig herind, da han har saadan en prægtig Gaard. Til al Lykke saa varer det vel ikke længe, thi jeg har hørt en Fugl synge om, at vi snart skulle komme i vort eget kiere Hiem igien. Men der er han alt.

Fierde Scene.

Florival. Dubois.

Florival.

Hvilken Forandring — og det med eet! — Af Brue Giermont! — burde jeg ventet mig det?

Dubois.

Dubois.

Han synes meget uroelig.

Florival.

Hvilket Stød for et Hjerter som mit!

Dubois.

Hvad fattes Dem, Herre? De er ganske fra Dem selv.

Florival.

Åh Dubois, jeg er fortvivlet. Jeg kommer fra Frue Fiermont —

Dubois.

Jeg veed, at hendes Datter er indtagende — Tog hun ilde imod Dem?

Florival.

Aldrig kunde nogen Modtagelse være mere forbindelig.

Dubois.

Der seer jeg ingen Ulykke i.

Florival.

Hvert et Ord, hun sagde mig, var en Høflighed, der syntes at komme fra Hiertet.

Dubois.

Det er ikke noget at hængesig for.

Florival.

Alting lod til, at hun vilde samtykke i min Ulyksalighed. Julie kunde neppe tvinge sin Kierlighed, at den jo yttrede sig, og Moderen, langt fra at paalægge hende mindste Tvang, syntes endog at give mig at forstaae, at det var hende kiert, at hendes Datters Oprigtighed forvissede mig om mine Ønskers Opfyldelse.

Dubois.

Hvad Ganden græmmer De Dem da over? Det gaaer jo paa det ønskeligste.

Florival

Florival.

En Besøgelse blev anmeldt. Frue Fiermont forlod Julie og mig for at tage imod den, og i det hun gik, sagde hun: Tael aabenhjertig med Marquien; det er godt, min Datter, at I to lære at kiende hinandens Tænkemaade.

Dubois.

Bravo! Tingen har en skønne Gang.

Florival.

Hvem havde ikke, saavel som jeg, troet at være nær ved det forønskede Dieblis? Julie —

Dubois.

Skulde hendes Hierte være indtaget for en anden?

Florival.

Nei, Dubois! i hendes omhedsfulde Diekast stod den yndige Forvirring tegnet, som opfylder en reen og sølende Siel, der seer sin Tilbøielighed billiget — Uoveragelige hæftede vi hinene paa hinanden uden at kunne tale, men vore Diekast talede med en Kraft, en Tyndighed, som trænger ind til Hiertets Jnderste.

Dubois.

Endnu seer jeg intet, der er meget sørgeligt.

Florival.

Frue Fiermont træder ind — men hvilket iiskoldt Væsen og Mine — Min Herre, sagde hun til mig, jeg har noget at sige min Datter; De maae derfor ikke fortryde paa, jeg beder Dem forlade os.

Dubois.

Nu ja — men hun kan jo have faaet Forretninger.

Florival

Florival.

Jeg veed ikke, hvad jeg i den Forvirring svarede hende; men hun sagde derpaa: De har havt flette Raadgivere, min Herre! De burde have tøvet nogle Dage endnu med det Kiøb, De har sluttet — Hvilket Kiøb — jeg forstaaer ikke det mindste deraf — Der maae nogen have sværet mig hos hende — hendes sidste Ord høres endnu i mit Hierte, som de sønderrive: Farvel, min Herre, Forstillelse lykkes Dem ikke, og min Datter har ikke endnu faaet Smag paa Eensomheden — Hvad vil hun sige dermed?

Dubois.

Det forstaaer jeg min Troe ikke.

Florival.

Hvad har jeg gjort? Hvad befyldes jeg for? Ak, dersom jeg vidste, hvem den Nedrige var — Ak, Saint Jar! hvor er du? Aldrig har en Ven været mig saa nødvendig som nu.

Dubois.

Og til al Ulykke, saa kan De ikke nu strax søge ham op.

Florival.

Hvorfor ikke?

Dubois.

Deres Herr Morbroder —

Florival.

Nu hvad min Morbroder?

Dubois.

Har overdraget mig at sige Dem, at han havde Ting af den yderste Vigtighed at tale med Dem om.

Florival.

Hvorfor sagde du mig det ikke strax?

Dubois.

Dubois.

Stod det i min Magt? De hørde mig jo ikke,
Florival.

Å! i den Uroelighed jeg er, kan jeg vel høre
eller fatte noget? — Men jeg vil søge at skule min
Kummer; og dersom han har min Omhue nødvendig, saa
bør jeg ikke forgifte ham den, ved at lade ham see
min Fortvivlelse.

Dubois.

Der kommer han, Herre!

Florival.

Hvilken Evang —

Femte Scene.

Florival. Dervieur.

Florival.

Man har sagt mig, kære Morbroder, at De
vilde tale med mig; besaaf, om der er noget, hvori
jeg kan være Dem til Tjeneste!

Dervieur.

For denne gang, min Ven, bliver det ikke dig,
der skal tiene mig; men jeg er den, som vil bevise dig
den allervigtigste Tjeneste.

Florival.

Jeg veed, at jeg kan vente mig alle Ting af
Deres Benskab.

Dervieur.

Det kiender man kun Navnet af ved Hoffet.
Forskringer, som Hiertet fornægter; egennyttige Til-
bud om Tienstvillighed, som næsten aldrig komme til
Gierningen; besværlige Besøgelser, en forstilt Agt, og
Eder,

Eder, som man lover ved sig selv at bryde: dert bestaaer det skuffelige Spøgelse, som man her til Lands sætter i Venskabs Sted. Men dets Tempel er kun paa Landet, og dets Helligdom i min Barm.

Florival.

Jeg kiender Deres Følelser, og er overbevist om alt det, De vil gjøre for mig.

Dervieux.

Jeg lader det ikke blive ved at ville, Fætter! jeg gjør det. Dersom jeg ikke havde været, saa havde du havt den græffeligste Proces —

Florival.

Jeg, min Herre?

Dervieux.

Saa ret du, min Fætter, angaaende Godset Florival. Her handles om Grændsestjeller i det Overdrev, som støder til dine og Baronessens Udmarker — og Gud veed, hvor kostbare disse Markeskielstretter ere, og hvor længe det varer inden de blive paadømte —

Florival.

Jeg er endnu meget ukyndig i alle slige Ting, kære Morbroder! og jeg tvivler ikke om, at De jo har sørget for mit Beste heri.

Dervieux.

Saa, det er jeg dig Mand for. Din smukke Kontrapart er just her, og jeg har bragt hende til at bilægge Sagen i Mindelighed.

Florival.

Det er jeg Dem høiligen forbunden for, og giver Dem frie Hænder i Henseende til Vilkaarene.

Dervieux

Dervieur.

Naar saa er, saa kan det snart blive afgjort.
Jeg vil forhøre, om vi kan faae hende i Tale.

Florival.

Boer hun her?

Dervieur.

Ja! og har rene otte tusinde Rigsdalers aarlige
Indkomster i det allermindste.

Florival.

Hvem?

Dervieur.

Din Kontrapart. Det er den meest fornuftige,
huuslige og paapassende Kone — det er et Liggendesfæ,
og du vil vist takke mig.

(Han gaaer til Baronessens Dør.)

Siette Scene.

Florival. Dervieur. Baronessen.

Dervieur.

Der har vi hende selv —

Florival.

Det er jo Baronesse Vieuxbois.

Dervieur.

Just hende selv. — Det er min Fætter, Frue,
som jeg har den Ære at forestille Dem.

Baronessen.

Det behøvede De ikke, min Herre! jeg har havt
den Ære at see ham ude hos os paa Landet, og man
finder altid en sød Lyst i — at tage imod Personer
af hans Fortienester.

Florival.

Frue Baronesse!

A a

Der=

Dervieux.

Jeg har alt talt med ham; han er vel tilfreds, saa vi snart kan faae alle Vanskeligheder hævede.

Florival.

Tilforlædlig! jeg er en Hader af Processer, og jeg kan ikke noksom bevidne Fruen min Erkiendelighed for hendes Godhed, i at bilægge denne saa venfskabelig.

Baronessen (med Indighed).

Jeg veed ikke at svare herpaa, min Herre! min Forvirring — i Sandhed — min Blyfsærdighed — er ikke vant — til deslige Artigheder —

Florival.

Det fortæner min Tale ikke at kaldes, Frue! jeg taler af Hjertens Grund.

Baronessen.

Jeg føler den fulde Værd af Deres Delikatesse — og hvor fiint De søger at skaae min —

Florival.

Jeg beder Dem, at være overtydet om min hestige Attraae.

Baronessen

(sagte til Dervieux).

Han fortryller mig!

Florival.

Efter at forebygge alle de Stridigheder, som kunde paa nogen Maade forfisle det naboelige Venfskab og den gode Forstaaelse, som jeg er saa lykkelig at leve i med Hr. Baron Vieuxbois og Deres Maade.

Dervieux.

Drømmer De Fatter? Han er jo død.

Florival.

Hvem?

Der

Dervieur.

Herren af Vieuxbois.

Florival.

Han er død! Det gjør mig inderlig ondt, og jeg forsikrer Dem Frue Baronesse, at jeg tager oprigtig Deel i Deres Smerte.

Baronessen (forvirret).

Den har været umaadelig — tilforladelig — og

Dervieur.

Det er nu forbi, og det er hans Død, der hæver Vanskelighederne i at faae Processen bilagt.

Florival.

Hvordan det?

Dervieur.

Hvorledes! du gietter det ikke?

Florival.

Nei, paa min Vre ikke.

Dervieur.

Fruen er Enke.

Florival.

Det har jeg desværre hørt.

Dervieur.

Du er Ungkarl.

Florival.

Nu da —

Dervieur.

Fruen paastaar et Overdrev, som du ikke kan miste.

Florival.

Og altsaa?

Baronessen (forvirret).

For at vedligeholde Eenigheden — er Greven — kommet paa et Indfald —

Dervieur.

Som Fruen har bifaldet.

Florival.

Hvori bestaaer det?

Dervieur.

At begge Gudsfer kun skulde have een Eier.

Florival.

Paa hvad Maade skulde det lade sig gjøre?

Dervieur.

Ved et lovligt Givtermaal.

Florival

Ved — der er hundrede andre og bekvemmere Midler — jeg afftaaer Overdrevet.

Dervieur.

Kiere Fætter! man lader ikke Rettigheder til liggende Grunde saaledes fare.

Florival.

Ei, jeg frasiger mig min ganske og aldeles, for at bevidne Fruen min Verbødighed.

Baronessen.

Verbødighed! Deres Verbødighed er en Fornærmelse; og vi vil føre Proces.

Florival.

Nei, Frue, jeg vil heller afftaae Dem al min Ret.

(Han vil gaae.)

Dervieur

(holder ham tilbage).

Bliv, Fætter! bliv — Frygt kun ikke, Frue! jeg skal tale med ham, og bringe ham tilbage til Dem.

Baronessen.

Bringe ham tilbage, min Herre! bringe ham tilbage! Jeg vil hverken vide noget af ham eller Dem at sige — jeg er rasende.

Flori-

Florival.

Erne, jeg fortjener ikke —

Baronessen.

Er jeg en Kone, som man ustraffet har Ret til at forhaane? Mig! mig! giver man en Kuv?

Dervieur.

Der er ingen Skade skeet endnu. Jeg har naaet mit Maal i langt vanskeligere Begivenheder, og dersom De vilde lyde mine Raad.

(Han gjør Tegn til Florival at blive.)

Baronessen.

Dem, som sætter mig blot for Foragt — —

Jeg kunde være saa taabelig, saaledes at glemme mig selv og min Værdighed, efter Deres Raad! Hvad vil man sige om mig? Baronesse Vieuxbois har friet selv, og faaet Afslag! Dersom det ordes i mit Raaboelaug, hvem vilde da vel mere begiere min Haand? Jeg raser af Harm.

(Hun gaar ind i sit Kammer.)

Dervieur.

Jeg følger efter, for at stille hende tilfreds. Et smukt Stykke Arbejde, som dit Fusentasterie har gjort her! men jeg skal nok raade Bod derpaa. Jeg skal gjøre alle Ting godt igien.

Syvende Scene.

Florival (allene).

Hvilket Galteskab! jeg kan ikke glemme det igien. Ak Julie! i hvilken Angest — Saint Far bliver ogsaa borte. Men der kommer nogen, det er maaskee ham; hans Venskab er min eneste Trøst og Tilflugt.

Al 3

Otten

Ottende Scene.

Florival. Dubois.

Dubois.

Commandeur Bertac begierer at tale med Herren.
Florival.

Hvor ubeleiligt! Hvad vil han mig? Jeg kender ham jo neppe — Lad ham komme ind. Hvilken Dag! hvilke Fortrebeligheder! Naar skal de faae Ende?

Niende Scene.

Florival. Bertac.

Bertac.

Nu fik jeg dog fat paa Dem, som jeg, Skam faae mig, er ret glad ved; og De seer selv, at jeg er ikke for at spille Tiden.

Florival.

Det smigrer mig meget, min Herre! —

Bertac.

Ingen Komplimenter! jeg er lige frem, og gaaer aabenhjertet tilverks. Jeg kan for min Død ikke lide disse tvivlrædige Nølepinde, som vil og vil ikke, som drive Tiden bort med Betænkninger og Afstringelser, og som for at faae een Skillings Afslag stiller sig an som, om det, de har den allerstørste Lyst til, var dem høist ligegyldigt.

Florival.

De har Ret, ligesom Folk —

Bertac.

Ere falske, reent ud sagt. Man beskylder mig for, at være alt for oprigtig; men det er en Feil, og

des: 289

desforuden meget rar. Men man maae bebreide mig det saa meget man lyster, jeg bliver derfor ikke anderledes; thi naar man er kommen til min Alder, saa dannes man ikke mere om, og jeg forlanger paa min Vre ikke, at bytte Tænkemaade med de Folk, som aldrig lader et Ord slippe dem af Munden, førend det er afveiet paa Egennyttens Vægtstaa. Hos mig er Ja, Ja; naar jeg har sagt et Ord, saa staaer det; og derfor er jeg kommen hid at spørge Dem, naar vor Sag skal endelig afgjøres.

Florival.

Hvilken Sag, min Herre?

Bertac.

Hvilken Sag? Ei, for en Ufærd, angaaende vor Kontrakt! Pengene staae paa rede Hænder hos mig, og dersom De vil, saa kan vi gaae lige hen til Notarius.

Florival.

Til Notarius? Hvad meener De? Hvilken Notarius?

Bertac.

Hvilken De vil, Deres eller min, det kommer mig ud paa eet, naar kun Rixbet kan blive sluttet.

Florival.

Rixbet? Men min Herre, jeg kixber intet.

Bertac.

Det veed jeg vel, men De sælger.

Florival.

Jeg sælger! og hvad, om De behager?

Bertac.

Det er et løierligt Spørgsmaal, ligesom De ikke vidste det.

Florival.

Nei, det gjør jeg Dem min Eed paa.

Bertac.

Deres Gaard, det er ligesrem; jeg betaler den, det veed jeg, thi fire og tyve tusind Rigsdaler er ingen Smaaafskillinget; men den staaer mig an, og naar en Ting gjør det, saa regner jeg det ikke saa nøie.

Florival.

Seg! jeg sælger min Gaard?

Bertac.

Hvad andet? De vilde have rede Penge strax. I Hørstningen var dette mig lidet besværligt, siden jeg ikke havde saa stor en Summa liggende; men til al Lykke havde en af mine Naarværende, Marquise Fiermont, Penge til at sætte ud.

Florival.

Marquise Fiermont?

Bertac.

Ja, hun laaner mig dem, der fattes mig; jeg gjør aldrig Hemmeligheder af sligt; og nu kan vi gjøre alting klart, saasnart De behager.

Florival.

Klart! Hvem haver sagt Dem, min Herre, at min Gaard er tilfals?

Bertac.

Hvem der haver sagt mig det? Hvad, skulle De ville tage Deres Ord tilbage?

Florival.

Den Umage sparer jeg, siden jeg intet Løfte har givet Dem.

Bertac.

Men jeg har jo beseet den i Morges.

Flori-

Florival.

Det kan gjerne være.

Bertac.

Jeg har tinget om Prisen med Deres Hr. Morbroder, og vi bleve eenige om fire og tyve tusinde Rigsdaler i rede Penge, til at bringe Deres Ting i Orden med.

Florival.

Jeg behøver ikke Deres Penge, min Herre! mine Sager ere i en meget god Orden, og jeg har ikke givet nogen Commission til at sælge min Gaard.

Bertac.

Nu for Ganden! det er meget artig. Man skulde faaet mig til at løbe Huset igiennem fra Taget af til ned i Kielderen, stige hver en Trappe i det op og ned, snuse om i hver en Braae, og jeg skulde ikke kioøbe det? Jeg vil have det, og jeg skal have det, enten paa een eller anden Maade.

Florival.

Lad os ikke spille mere Ord desangaaende, min Herre! om jeg maae bede; jeg har vigtige Forretninger, og jeg —

Bertac.

Men naar man er først bleven eenig om alle Ting, af hvad Aarsag bliver De da med eet anderledes til Sinds?

Florival.

Jeg har ikke forandret min Mening, min Herre! siden jeg aldrig har været findet at skille mig ved en Ting, der er mig uomgiengelig nødvendig; og jeg begriber ikke, paa hvad Grund De kan forlange, at jeg skal ligge mig paa Gaden for at skaffe Dem Huuslye.

Aa 5

Ber-

Bertac.

Paa hvad Grund? Paa Grund af fire og tyve tusinde Rigsdaler, som jeg betaler reent ud. Elig en Summa kan jage mange Manere bort.

Florival.

Dem har jeg ingen af, min Herre! og jeg seer ikke, hvad der kan bevæge Dem til at trænge sig med Vold og Magt ind i andres Sager?

Bertac.

Nu, det var meget! Kort sagt: Vil De holde Riibet eller ei? Første gang, anden gang.

Florival.

Engang for alle, min Herre! jeg vil beholde mit Huus.

Bertac.

Engang for alle! — Nu vel, min Herre! det vil vi faae at see, det vil vi faae at see.

(Han gaaer.)

Tiende Scene.

Florival (allene)

Hvilken rasende Begierlighed! — Den Mand er affindig — og min Morbroder — det er mig ganske ubegribeligt — Marquise Fiermont skulde laane Commandeuren — Om det var det — Ha! der er Saint Far.

Ellevte Scene.

Florival. Saint Far.

Florival.

Ha, min Ven! jeg er fortrivlet, og veed hverken ud eller ind.

Saint

Saint Far.

Jeg har været i en heftig Trætte med Marquise Fiermont angaaende Dem; og da jeg ikke vidste, hvordan jeg skulde forsvare Dem, saa paastod jeg, at alt var lutter Usandhed.

Florival.

Det var meget vel gjort — Himmel! hvem kan dog have sværtet mig hos hende?

Saint Far.

Jeg kom til Marquisen just som De gik derfra; og da det forundrede mig meget, ikke at finde Dem der, saa vilde jeg spørge om Aarsagen dertil, da Taa-rene, som trillede ned af Julies Kinder, holdt mig tilbage. Jeg saae paa hendes Moder, og blev kiendelige Spor af Forbittrelse vaer i hendes Ansigt. Men da vi alle tre vare i en tiensynlig Forvirring, saa taledes vi i nogen Tid ikke et Ord, indtil Marquisen brød Tavsheden, og sagde til mig i en meget kold og tør Tone: Jeg har havt en Besøgelse i Dag, som De vil forundre Dem over. — Af hvem det, Frue? — Af Commandeur Vertac.

Florival.

Det er ham — Det er ham.

Saint Far.

Og som ventelig er falden Dem kiedsommelig, sagde jeg. Jeg tilskaaer, sagde hun, at han ikke er moersom; men den oprigtige Aabenhjertighed, som man bebrejder ham, har frelst mig fra at gjøre et Skridt, som vilde kostet mig megen Fortrydelse og Rummer. — Hvorledes det, Frue? — Ved det den underrettede mig om Deres Vens Florivals Armod, som

som jeg vil troe, at De er uvidende om. — Hvad, Florival forarmet? — Ja, min Herre! og det i saadan Grad, at han er nødt til at sælge sin Gaard, forlade Paris, og begrave sig paa sine Godser.

Florival.

Jeg forlade Paris! — Jeg forarmet! — Hvilke fiendige Opdigtelser!

Saint Far.

Jeg satte hende Mere og Liv i Pandt paa, at Deres Omstændigheder vare fuldkommen gode — Men, min Herre! falbt hun mig ind i Ordet, naar jeg nu siger Dem, at Commandeuren kjober Gaarden, at Florivals Morbroder har sluttet Kisbet med ham, at jeg laaner ham tolv tusinde Rigsdaler dertil, som fattes ham i Summen, og at Kontrakten skal underskrives i Dag ved Pengenes Annammelse; hvad kan De da sige? Jeg paaastod, og det med Hefstighed, at der var ikke det allerringeste derom.

Florival.

Deri gjorde De meget vel; thi intet kan være urigtigere.

Saint Far.

Julie drog derpaa et Suk, der syntes at sige, at hun mere ønskede end haabede det; og jeg forlod dem for at komme hid at faae fuldkommen Oplysning herom af Dem.

Florival.

Den Ulykkesfugl, Commandeuren, gif i dette Dieblik fra mig.

Saint Far.

Bertac?

Flori-

Florival.

Ja, han selv, og vilde med Vold og Magt tvinge mig til at sælge min Gaard, som han, efter hans Eigende, havde sluttet Kjøbet med min Morbroder om. Ha! dersom jeg havde vidst —

Saint Far.

De havde altsaa overdraget Deres Morbroder at slutte denne Handel?

Florival.

Jeg? Hvor kan det falde Dem ind?

Saint Far.

Men hvad Dievlen tager han sig da sligt for efter? Er han gal?

Florival.

Det er en iegod Mand, der af en alt for vidt dreven Nidkierhed troer at besidde de største Indsigter, og af Begierlighed til at tiene andre paa deres Vegne uden at de veed det ringeste deraf.

Saint Far.

Han maae ogsaa være bandsat dristig; han kom først i Morges —

Florival.

Og siden den Tid har han villet have mig af Tienesten, givet mig med en trættekier Enke i vor Naboelaug, sælge min Gaard, og det altsammen uden at tage mig med i Raadet.

Saint Far.

Det er en Nar, som burde indspærres.

Florival.

Saa megen Fortred han end har voldt mig, saa er jeg dog tvungen til at lade hans gode Hensigt vedsæres Ret.

Saint

Saint Far.

Hvad kan et Menneskes Hensigt gavne mig, naar han dræber mig i den Tanke at helbrede mig.

Derrieux

(bag ved Skuepladsen).

Ja, Frue, en Stevning. Frygten for en Proces vil gøre ham ganske smidig.

Saint Far.

Men Tiden er kostbar; jeg vil gaae lige tilbage til Marquisen. (Derrieux kommer ud fra Baronessen og hører til.) Kom derfor præcise Klokken tre til mig, thi Sagen maae afgøres endnu i Dag, min Dre kræver det.

Florival.

Min ikke mindre; den er mistænkt. Jeg skal altsaa sikkert møde til den bestemte Tid.

Saint Far.

Klokken tre —

Florival.

Klokken tre —

Tolvte Scene.

Florival. Derrieux.

Derrieux (for sig).

Klokken tre — et nyt Gusentasterie — Tid og Sted til en Udfordring.

Florival (for sig).

Det er min Morbroder! dersom han har hørt hvad vi sagde om ham.

Derrieux (for sig).

Man maae snedigen søge at forebygge det. (høit)
Jeg kan ikke nægte, Florival, at jeg er høiligen mis-
for-

fornøiet med dig. Du besvarer det Venskab, jeg lægger for Dagen imod dig, paa en meget besynderlig Maade; og det er nogle artige Optøge, du sætter mig blot for.

Florival.

Jeg, min Herre?

Dervieux.

Hvor uartig førte du dig ikke op imod Baronessen! Hun er riig, i sin blomstrende Alder endnu, har Rettighed til en Deel af dine Jorder; og da jeg med megen Møie har bragt hende til at afstaae sin Ret ved at ægte dig, og viser dig Maaden til at afgøre Sagen, saa tager du imod Forslaget med den meest opirrende og fornærmelige Koldsindighed. Hun har ogsaa fuldt og fast besluttet, at gjøre Sagen anhangig. Overvei det, Fætter, overvei det, og viis dig mere søielig, om du vil, at jeg skal befrie dig for en vigtig Proces, og forskaffe dig det allerfordeeligste Givtermaal.

Florival.

Ei, min Herre! hvor kan De tænke derpaa.

Dervieux.

Go! du er mere lykkelig, om jeg kan bringe dette Forslag i Stand, og føre hende tilbage til de gode Tanker, som jeg havde været saa lykkelig at bibringe hende om dig.

Florival (for sig).

Min Gud! hvilken Marter!

Dervieux.

Rom, min Ven, og sæt Tillid til en Morbroder, der elsker dig, og tillige har Erfarenhed. Du er ung
og

og i de Aar, hvor man begaaer tusende Tusentasterier; men i min Alder raader man Bod paa, ja undertiden endog forebygger Ungdommens Daarligheder — Du er hidsig og fyrig, Blodet kommer hastig i Raag, hvorved man let indvikler sig i farlige Sager; og har du ikke nu een paa Halsen?

Florival.

En farlig Sag? Jeg?

Dervieux.

Ja, ret du. Tael aabenhjertet.

Florival.

Nei! det svær jeg Dem til.

Dervieux.

Ha! Florival, du forstiller dig.

Florival.

Men, min Herre! hvad sigter denne Tale til?

Dervieux.

Til at forebygge en Ulykke. Hvad hedder denne Herre, som var hos dig, da jeg kom ind?

Florival.

Det var Saint Far.

Dervieux.

Jeg har gode Dine og meget fine Dren.

Florival.

Hvad vil De sige? Hvad har De hørt?

Dervieux.

Det maae du best vide. Men nok derom. —

Jeg har maget det saa, Fætter, at jeg kan tilbringe hele Dagen hos dig, da vi har saa mange vigtige Ting at bringe i Rigtighed.

Flori-

Florival.

Det smelter mig inderlig, at De ikke har givet mig et Bink derom forhen, thi jeg har givet Løfte paa noget, som uomgiengelig —

Dervieux (for sig).

Der har vi det! Løfte om at brække Halsen paa hinanden. Hæ! Det er min Beslutning, Fætter, at du ikke faaer Lov at forlade mig den hele Dag.

Florival.

— Jeg vilde gjøre mig en Glæde deraf — Men jeg maae endelig —

Dervieux.

Unge Menneſker gjøre det til Nødvendigheder, ſom — Men hvad er det da for vigtige Forretninger? Lad os ſee engang.

Florival.

De maae tillade mig at ſige Dem, at der undertiden gives Hemmeligheder —

Dervieux.

Som ere lutter Galskaber, ſaaſnart de ikke kan ſiges til en Morbroder; og jeg viger ikke af Pletten.

Florival.

De er Herre og Meſter over at være hvor De vil, men jeg er tvungen til at forlade Dem naar Klokkeren er tre.

Dervieux.

Lad ſaa være da. (for ſig) Det ſkal jeg dog ſætte en Pind for. (hoit) Det er ſandt, nu huſker jeg førſt, at jeg maae endelig ſkrive et Brev; men det ſkal ikke ſtaaе længe paa, jeg er her ſtrax igien.

Florival.

Brug Deres Frihed, kære Morbroder! De veed —

Dervieux.

See der, medens jeg skriver, saa kan du moere dig med at kaste et Die heri.

(Han flyer ham en stor Pakke Papiir.)

Trettende Scene.

Florival (allene).

Hvilken Forsølgelse! Taalmodigheden forgaaer mig, jeg vil — Men det er jo min Morbroder — han elsker mig, og det er hans Gver for mit Vel der gjør ham besværlig — Han bliver her desuden kun i en kort Tid; jeg vil altsaa ikke trætte ham imod, men ligesuld arbeide paa at fremme mit Anslag. Men Klokken er allerede mange. — Dubois!

Tiortende Scene.

Dubois. Florival.

Dubois.

Herre!

Florival.

Lad os komme til Vords saasnart som mueligt, og siig, at min Vogn skal være forspændt før tre.

Dubois.

De kan snart saae Mad, endskjønt Skylden er ikke hos Deres Hr. Morbroder, om De maatte have fastet.

Florival.

Hvordan? Min Morbroder —

Dubois.

De veed jo, at han gav Vertinden et Omslag til sin hovne Kind.

Florival.

Florival.

Na vel!

Dubois.

Uagtet Feldtskiæren satte sig af alle Kræfter derimod, saa betiente den arme Kone sig dog af hans gode Naad, som har skaffet hende et Hoved saa stort, at hun ikke kan see ud af Vinene. Og dersom Manden ikke havde besørget hendes Forretning i Kjøkkenet, saa havde vi ingen Middagsmad faaet i Dag.

Florival.

See kun til, at de skynde dem noget.

Dubois.

Ja, Herre! og Rudskæn skal jeg ogsaa sige Besked.

(Han gaaer.)

Florival.

Jeg maae dog see, hvad det er for Papirer, han bad mig læse. (Han læser) En rigtig og nøiagtig Forsegnelse over Frue Baronesse Vieurbois aarlige Indtægter, med Anmærkninger over de Forbedringer, der kunde gøres, og de Poster — Hvad Fanden skal jeg gøre med det? Ak, Julie! Julie — Man kan allene tænke paa Dem og ikke paa Deres Formue. Deres Yndigheder, Forstand og ædle Hierte — hvilken usfatteerlig Medgift! I hvor anseelige Deres Midler end ere, saa er Himlen mit Vidne, at jeg aldrig har tænkt paa dem. Men De har fældet Taare — og det for min Skyld — Gud! Skulde det være mueligt, at en blot Feiltagelse skulde adskille os?

Femtende Scene.

Florival. Dervieux.

Dervieux

(ind i Coulissen).

Bring mit Brev bort paa Diebliffet. (for sig)
 Nu kan jeg være roelig. (hoit) Saa, kære Fætter!
 nu veed jeg, du har havt Tid til at giennemsee det fra
 først til sidst.

Florival.

Hvordan, min Herre? Dette græffelige in Folio?
 Det var noget, der kunde presse Angestens Sved ud
 af den meest hærdede Regnemester.

Dervieux.

Du vil faae Tid nok til at gaae det igiennem
 Stykke for Stykke. Lad os nu allene see paa Hoved-
 summerne i Recapitulationen; see her maae det være
 — ja — total Summa af de virkelige Indkomster
 8307 Rdlr. 4 Mk. $5\frac{3}{4}$ Sk., total Summa af de Ind-
 komster, som vil kunde havees formedelst de agtende For-
 bedringer ved Jordegodset 1014 Rdlr. 2 Mk. 13 Sk.
 Indkomster, hvorom der føres Proces i 36 adskillige
 Sager 509 Rdlr. 1 Mk. $7\frac{1}{2}$ Sk. i Penge, item 7 Ka-
 puner, 3 Høns, og $\frac{3}{4}$ Gaas. Der seer du, Fætter,
 der seer du, hvad et Dieblifs Daarlighed bragte dig
 til at forkaste.

Florival.

Jeg tilstaaer Dem, at det er en anseelig For-
 mue; men, min Herre —

Dervi-

Dervieux.

Men, min Ven! hendes personlige Fortienester overstiger den endnu, om det er mueligt. Det er en Kone, saa paapasselig, saa vindskeibelig, saa huuslig, at det er uden Ende. Det mindste med det største af hvad der skeer i Huset holder hun selv Die med, og i Forvaltningen — er hun bedre end en Prokurator. hver en Forordning, ny eller gammel, veed hun udenad paa sine Fingre.

Florival.

Jeg har sikkert ikke mindste Tvivl om hendes store Pund.

Dervieux.

Regner du da den Godhed, som hun bær for dig, og som dit uartige Forhold ikke har kunnet udsette, for intet? En Kone, der elsker sin Mand! Det er ikke almindeligt her til Lands.

Florival.

Just af den Marsag, kiære Morbroder! fortienner hun en Egetesælle, der veed bedre at sætte Priis paa hendes Guldkommenheder.

Dervieux.

Efter to Mars Egeteskab tilbyder du hende.

Sextende Scene.

Florival. Dervieux. Dubois.

Dubois

(til Florival).

Der er anrettet, Herre!

Florival.

Behager De at træde ind?

Dervieur.

Ja, kom og lad os spise; efter Maaltidet kan vi fortsætte Samtalen.

Florival.

Efter Maaltidet — Ha! saa iler jeg hen til Saint Far.

Ende paa den anden Aft.

Fredie Akt.

Første Scene.

Florival. Dervieux.

Dervieux.

Nu da vi ere allene, og ikke længer som ved Bordet have betalte Spioner bag ved os til at opsnappe og berette hvert et Ord, der siges, saa kan vi tale om dit Sivtermaal igjen.

Florival.

Det vilde blive for vidtløftig, kiere Morbroder! at afgjøre denne Sag nu; det vilde tage for megen Tid bort, og jeg er nødt til at tage ud.

Dervieux.

Et Quarteer før eller sildigere gjør ikke stort til Sagen; og et Ja er snart sagt.

Anden Scene.

Florival. Dervieux. Dubois.

Dubois.

Der er en Herre ude, som forlanger at faae Herren i Tale.

Florival.

Siig, jeg skal ud.

B b 4

Dubois.

Dubois.

Jeg har sagt det, Herre; men han svarede, at det var en nødvendig Sag, og som ikke kunde opsættes.

Dervieux (for sig).

Skönt! Mit Brev har gjort sin Virkning.

Florival.

Kiender I ham?

Dubois.

Nei, Herre; men han kalder sig Doucet, og vil ikke gaa bort, førend han har havt den Ære, at tale med Dem.

Florival.

Lad ham komme ind. Det er den korteste Vej til at blive af med slige Uforskammede.

Dervieux.

Undertiden er slige Uforskammede nyttige.

Tredie Scene.

De Forrige. Doucet.

Doucet.

Hvo af Dem, mine Herrer, kaldet sig Herr Marquis Florival?

Florival.

Det er mig, min Herre! Hvad er der til Deres Tjeneste?

Doucet.

Vel har jeg ikke den Ære, at være kiendt af Dem, min Herre! men ikke desmindre den, at aflægge Dem min ærbødige Hilsen. Jeg er uværdig Rættens Bud og eedsvoren Stevningsmand her i Staden.

Flo-

Florival.

Det er mig ganske uvedkommende, thi jeg har ingen Proces; men saasnart jeg faaer nogen, skal jeg nok betjene mig af Dem. Deres Tjener!

Doucet.

Jeg takker ærbødigst som skyldigst for Deres Godhed, og skal i saa Fald udvise den samme Aarsvaagenhed, Nidkierhed og Nægtighed, som jeg nu lader see mod Deres velbyrdige Contrapart.

Florival.

Min Contrapart?

Doucet.

Ja, min Herr! det er en liden Stevning, som jeg, med Deres gode Tilladelse, vil have den Ære at forkynde Dem.

Florival.

Jeg er ikke noget Menneſke en Skilling skyldig.

Doucet.

Det har jeg ikke det ringeste imod.

Dervieux.

Efter hvis Forlangende er denne Stevning udstædet?

Doucet.

Efter den høiædelbaarne og mægtige Frues Magdarena Nicolina de Balchaud, Baronesse de Vieuxbois Forlangende.

Dervieux (for sig).

Jeg lugter Luntten. Det er Stevningen, som jeg raadete hende. (høit) Lad os høre dens Indhold.

Doucet.

Efter forbenævnte Dames Forlangende har jeg underskrevne Jeronimus Doucet —

Dervieux.

Til Sagen.

Doucet.

Den Hre at indstevne Dem med tre Dages Kald og Barsel til endelig Dom at høre, saafremt De ikke ved et lovligt Ægteskab opfylder den Forbindelse, som Greve Dervieux, Deres Morbroder, har indgaaet paa Deres Begne med forbenævnte Dame, som Deres dertil bestfittede Guldsmægtig og Forløvningsmand.

Florival.

Gaae Fanden i Vold med jeres Stevning, og sig hende, som har sendt jer, at jeg nu ikke eftergiver det ringeste af min Ret.

Doucet.

Tilgiv, min Herre! den Uleilighed —

Florival.

Gid Pokker havde den naragtige Kierling!

Fjerde Scene.

Florival. Dervieux.

Dervieux.

Jeg har nok spaaet dig det. Nu er da Processen begyndt, og det af blot Egensindighed.

Florival.

Egensindigheden, min Herre, er i det mindste ikke paa min Side. Det er uhort og utroeligt, at man vil giøte mig imod min Villie, og uden engang at sige mig det.

Dervieux.

Lidt mindre heftig, Fætter, om du behager. Din Brantenhed bringer dig til at glemme, at du lovede mig

mig at underskrive de Bilkaar, som jeg fandt for godt at indgaae til at bilægge Processen.

Florival.

Men var det mueligt, min Herre, at De kunde troe, at mit Samtykke kunde strække sig indtil at opofre min Frihed og mit Livs Lyksalighed?

Dervieux.

Den skal forvisses dig derved. Paa din Alder forblindes man letteligen; og jeg vil —

Florival.

Loven sætter saa megen Insigt forud hos et Menneske paa sex og tyve Aar, at det kan styre sig selv; og derfor beder jeg Dem, hverken at bortgive min Haand, eller afhænde min Gaard.

Dervieux.

Hvad! jeg har gjort mig al optænkkelig Møie for at stille dig af med den paa en fordeelagtig Maade, det er lykkedes mig over min egen Forventning, og nu vægrer du dig at holde Risikø?

Florival.

Ja, min Herre! jeg vægrer mig derfor.

Dervieux.

Men hvad kan den Gaard tiene dig til?

Florival.

Til Beboelse.

Dervieux.

Du er jo Ungkarl, og sølgelig har sex gange saa mange Børelser i den, som du behøver.

Florival.

Men jeg har ikke gjort Klosterløvte.

Dervieux.

Nei, det er sikkert; men der findes fornuftige Fruentimmer, som bære Afstye for et Opholdssted,
som

som giver dagligen Anledning til Adspredelser og umaaadelige Udgifter, iblandt andre Baronessen. Hun sagde endnu i Morges —

Florival.

Ei, min Herre! hav den Gudhed, og lad denne urimelige Baronesse fare.

Dervieux.

Nei, jeg har dig alt for kær til at overgive dette Anslag. Grumme Fætter! er det de Sølelser, du har indsuget i din Moders og min Søsters Varm? Uerkiendelige! jeg elsker dig, og dit Hierte er tilluft for mig.

Florival.

Åh, kæreste Morbroder! De giennemborer dette Hierte! Vær forvissat om, at jeg er baade om og erkiendelig — Men lad mig selv drage Omsorg for min Lyksalighed; den beroer ofte paa Indbildningen. Og tilgiv mig, om min Hefstighed —

Dervieux.

Den, man elsker, er man meget villig til at undskyldes. Sindslidelserne, Florival, drive dig undertiden for vidt; men Hiertet er godt, og Estertanken vil snart bringe dig til at blive af lige Mening med mig.

Femte Scene.

Florival. Dervieux. Dubois.

Dubois.

Herre! der er en hoi søer Karl derude, som spørger om Dem, og siger, at han har Befaling at tale med Dem.

Flo-

Florival.

Hvorfor sagde I ikke, at jeg allerede var ude?

Dubois.

Berten havde sagt ham, at De var hjemme endnu; og endskjønt jeg forsikrede ham det modsatte, saa vilde han dog ikke troe mig.

Dervieux.

Lad ham kun komme ind. Det kan være godt, at høre hvad han vil.

Florival.

I en Hast da, og lad Bognen kjøre frem.

Siette Scene.

Dervieux. Florival. En Garder.

Florival.

Hvad vil De mig, min Herre? Jeg er ikke saa lykkelig at kiende Dem, og Tiden er mig meget kostbar.

Garden.

Jeg skal ikke opholde Dem, min Herre, men alene have den Ære at følge med Dem.

Florival.

Følge med mig! Jeg er findet at tage bort allene.

Garden.

Min Befalning lyder paa, at jeg ikke maae vige fra Deres Person.

Florival.

Hvad skal det sige? Hvilken Befalning? Af hvem?

Garden.

Af de høie Herrer Marchallerne af Frankrig.

Der

Dervieux (for sig).

Nu kommer jeg mig. Han er i Sikkerhed, og jeg gaaer hen til Baronessen.

Florival.

De sætter mig i Forundring. Og hvoraf reiser sig denne Befaling?

Garden.

Det er mig ubekendt; men det er Dem tillige paalagt, at indfinde sig hos Hr. Marchallen Kloffen fem.

Florival.

Jeg begriber det ikke, men det er det samme; jeg bør adlyde. — Dubois! Dersom der kommer Bud fra Saint Jar, saa sig —

Dubois.

Spar Dem Umagen, Herve! thi han kommer op af Trappen, og har een med sig.

Florival.

Jeg begriber ikke det ringeste heraf.

Endende Scene.

Florival (med en Garder). Saint Jar (med en anden). (Begge Garderne holde sig tilbage.)

Florival.

Nu var jeg paa Veien at komme til Dem, min Ven. Hvad er Aarsagen i, at De er forekommet mig?

Saint Jar.

En meget besynderlig Tildragelse. Een af Marchallernes Garder er kommet til mig med den Befaling, at være i Hr. Marchallens Huus Kloffen fem; og da der altsaa kun var kort Tid for os, at tales ved i, saa greb

greb jeg til den Beslutning, at komme hid til Dem, af Frygt, at Deres Morbroder skulde holde Dem op.

Florival.

En forunderlig Hændelse! Jeg har bekommet en ligegyldende Befaling.

Saint Far.

Har De havt Trætte med nogen?

Florival.

Jeg? Ikke i mindste Maade. Og hvor meget jeg bryder min Hjerne, saa kan jeg ikke udfinde Marsagen til denne Befaling. Men De, har De noget udstaaende med nogen?

Saint Far.

Naar man har naaet sin Alder, Marquis, saa er eens Tænkemaade bekiendt, og Udfordringer meget rare; men om der til Ulykke stødte mig noget sligt til, saa skulde jeg nok mage det saa, at Marchallerne ikke skulde sættes i Ueilighed.

Florival.

Overeensstemmelsen i denne Begivenhed er besynderlig.

Saint Far.

Har Deres Bogter ingen Oplysning kunnet give Dem?

Florival.

Nei. Og Deres?

Saint Far.

Er slet ikke klogere. I øvrigt maae vi snart faae Sammenhængen at vide. Vi ere bestilte til Klokken fem; men paa den Fod, vi staae hos Marchallen, bør vi ikke frygte for, at ansees for Uforskammede, om vi komme for Tiden.

Flo:

Florival

De har Ret! Kom her.

Saint Jar.

Meget gierne; men jeg maae først berette Dem, hvem af hans Naarbørende De maae belave sig paa at finde der.

Florival.

Og hvilke da?

Saint Jar.

Marquise Giermont og hendes Datter. Jeg gik lige herfra og hen til dem, og de spise der.

Florival (heftig).

De har talt med dem, grumme Ven! og siger mig ikke et Ord derom?

Saint Jar.

Jeg har gjort alt, hvad der stod i min Magt, for at drage Marquisen af sin Vildfarelse; og endskønt jeg ikke tør sige, at det er lykkedes mig ganske, saa troer jeg dog, at Deres Retfærdiggjørelse ikke vil blive vanskeligt.

Florival

(omfavner ham).

O, min Ven! hvormeget skylder jeg Dem ikke!

Saint Jar.

Og vor tjenstfærdige Morbroder, hvorledes gaar det med hans Forslag?

Florival.

Fruen, som han havde søgt ud til mig, har gjort mig en formelig Erklæring paa stemplet Papiir.

Saint Jar.

Na Snak!

Florival.

Som jeg siger. Der er den.

Saint

Saint Far.

Fortræffelig! fortræffelig! Den beholder jeg, og vi vilde Marchallen en dygtig Patter med.

Florival.

Nei, forlad mig, det vilde blive paa en kier Morbroders Regning.

Saint Far.

Ei, Marquis! han har pinet og plaget os alt for meget i Dag, at jeg ikke skalde tage mig denne lille Hevn. Men Tiden gaaer; vi maae bort. Vil De følge med mig? Min Vogn er her.

Florival.

Det lønner næsten ikke Umagen at stige i og af, da vi kun skal tvert over Gaden.

Ottende Scene.

Dervieux (holder Døren halv aaben).

Hvad det var viiseligt gjort af mig, at skrive Marchallen til! Hans Fiende ventede ham, kom endog tilbage. Himmel! dersom de ingen Bogter havde havt! — O Ungdom! Ungdom! hvad er du lykkelig, at mere modne Hoveder ere betænkte paa at raade Bod paa dit Fusentasterie!

Niende Scene.

Dervieux. Baronessens Tiener.

Tieneren.

Dersom Hr. Greve ikke vilde tage ilde op —

Dervieux.

Hvad vil du mig, min Søn?

E c

Lies

Tieneren.

Hille den, Herre! De er saa god og tienstfærdig.

Dervieux.

Hvori kan jeg hielpe dig?

Tieneren.

Det er egentligen ikke for mig, at jeg gjør mig saa dristig at overløbe Hr. Greven.

Dervieux.

Hvad er det da, du vil?

Tieneren.

Tingen er, med Deres gode Tilladelse, den, Herre, at jeg er næst Sødskendebarn til Claude Brasquet, som Monsieur Lorme, der er Forvalter paa Deres Gaard, har staaet fadder til.

Dervieux.

Kan jeg tiene ham i noget, saa gjør jeg det af Hiertet.

Tieneren.

Det er, med Stam at tale om, at Skovfogderne i Præsteskoven har taget hans Dre fra ham i Præsteskoven, og jeg frygter —

Dervieux.

Jeg forstaaer dig. Du vil have, at jeg skal lægge et godt Ord for ham.

Tieneren.

Ja, om Hr. Greve vil have den Godhed.

Dervieux.

Vær ubekymret derfor; det skal jeg nok bringe i Rigtighed. Men har du ikke noget at begiere for dig selv?

Tieneren.

Hille den, Herre! Jeg faaer godt Kl og Mad, jeg har gode Klæder paa Kroppen, og har saa gode
som

som intet at bestille; jeg kunde leve som Efelet ved en Havreliste hos Frue Baronessen, paa en lille Fortred nær.

Dervieur.

Hvori bestaaer denne Fortred? Maaſkee jeg kunde raade Bod paa den?

Tieneren.

Den bestaaer deri, om De ikke vil tage det ilde op, at Frue Baronessen stedse kalder mig for et Fæ.

Dervieur.

Gandt at sige, min Søn, saa er du ogsaa saa klodset, saa uvidende —

Tieneren.

Men jeg er jo dog ſkabt ligesom alle andre.

Dervieur.

Det er rigtig nok; men du bær dig anderledes. Kroppen dingler frem og tilbage, og du træder, saa Huset ryster.

Tieneren.

Man har ikke lært mig det bedre.

Dervieur.

Jeg har et lykkeligt Indfald — Det første min Fætter kommer hjem, saa skal jeg sørge for dig; han kan bedst hjælpe dig.

Tieneren.

Hvordan? Hr. Marquien ſkulde sætte Skif paa mig?

Dervieur.

Han har ſaaet et Regiment; jeg skal overtale ham til at antage dig som Musketeer i hans Regiment. Og naar du saa har været med i to eller tre Feldttog —

Tieneren (forſkrækket).

Soldat! Hr. Greve —

Dervieur.
Tienesten sætter allerbedst Stik paa et ungt Men-
neske. Du skal blive antagen, og takke mig derfor.

Tieneren.

Ei, Herre! jeg betakker mig allerede. Jeg er
ikke gaaet i Baronessens Tieneste for andet, end for
ikke at blive Soldat.

Dervieur.

Ja det er en Forskiel, som paa Nat og Dag.
Lad mig kun raade; inden stakket Tid skal du være
ufiendelig.

Tieneren.

Mange Tak for min Part; jeg vil hverken slaae
ihiel, eller lade mig slaae ihiel. Man maae tusinde
gange heller kalde mig et Fæ og en Klods fra Mor-
gen og til Aftens Ende.

Dervieur.

Men det kan jeg ikke taale. Jeg har fattet God-
hed for dig, og du skal være Soldat.

Tieneren (grædende).

Nei! nei! det har jeg slet ingen Hu til, Herre!

Dervieur.

Bryd dig om ingen Ting; det er Gavn for dig.
Gaae, og siig Farvel overalt.

Tiende Scene.

Dervieur. Baronessen.

Baronessen.

Kan jeg slaae Lid til Hr. Greve, at Marquien
er uden Fare?

Der-

Dervieur.

Uden den allermindste. Jeg forekom i Sagen i Tide.

Baronessen.

Og De mener tillige, at den Koldfindighed, han yttrede ved vor Sammenkomst, reiste sig allene af de Bevægelse, denne Trætte havde sat ham i.

Dervieur.

Upaatvivlelig, Frue, mener de, at man er saa ganske ved sig selv — naar man vil bryde Halsen paa hinanden. Paa min Vre! det er ingen beleilig Tid for Kierlighed.

Baronessen.

Og De bilder Dem fuldt og fast ind, at hans Hierte vil sætte fuldkommen Priis paa min Omhed for ham, det første hans Sind er rolig?

Dervieur.

Tilforladelig; jeg lod ham beholde Fortegnelsen over Deres Formue.

Baronessen.

De var tilstede, da han bekom Stevningen, som De raadede mig; hvad Virkning gjorde den hos ham?

Dervieur.

Den jeg ønskede. Jeg saae Utaalmodigheden — Forbittrelsen —

Baronessen.

Disse Følelser ere med alt det ikke meget gunstige.

Dervieur.

Jeg seer Dem dog meget heller end Ligegyldighed. Desforuden sagde jeg ham, hvad man bør, for at komme lige ind i Hiertet. Fra Bebreidelse gif jeg over til de ømmeste Følelser. Han kastede sig i mine

Arme, han gjorde mig de bevægeligste Undskyldninger
— men i en Tone, der rørte mig.

Baronessen.

Mit Hjerte smelter ved Deres Fortælling, Greve.

Dervieur.

Naar man kender det menneskelige Hjerte, saa
veed man hvad Strenghe man skal slaae paa, for at
sætte det i Bevægelse; og det er en Gave, som jeg
især besidder. Lad derfor mig kun raade, og vi skal
naae vort Maal.

Baronessen.

Jeg ønsker det, men jeg frygter —

Dervieur.

Hvorfor?

Baronessen.

At det har alt for stærk Anseelse af, at jeg gjør
— det første Skridt.

Dervieur.

Een skal jo gjøre det. Deres Hensigter ere ær-
agtige; og enten det er Dem, eller det er ham, der
skynder paa Sagen, nu, det kommer ud paa et, naar
I har været et halvt Aar gifte. Men der kommer
nogen.

Ellevte Scene.

Dervieur. Baronessen. Bertac.

Bertac.

De seer her, Frue Baronesse, en Mand, som er
høiligen opbragt.

Baro

Baronessen.

Hvad fattes Dem da, Hr. Commandeur?

Bertac.

Jeg er saa ærgerlig — Ei! er De der, min Herre? For en Ufærd! De har faaet mig artig til at løbe med Liimstangen. Det lønnede nok Umagen, at jage saa meget med at besee Florivals Huus fra øverst til nederst.

Dervieur.

Huset er nydeligt; og naar De allene vil gjøre nogle smaa Forandringer i Inddelingen af Værelserne, hvori jeg vil være paa Raad med Dem —

Bertac.

Her er nok Spørgsmaal om Inddelingen, det giels, der om at kjøbe det; da Kjøbet ophæves i det Dieblig, det skulde sluttes. Jeg forlod mig paa det, De sagde, at det beroede paa Dem, og at Deres Fætter underkrev alt, hvad De besluttede. I Følge deraf overløb jeg mine Venner, laante tolv tusinde Rigsdaler hos en Naarbende; og da jeg kommer til Sælgeren, saa synes han ikke at begribe, hvad jeg vil sige, og endte med et formeligt Afslag.

Dervieur.

Fortryd ikke derpaa; jeg har bragt langt vanskeligere Ting i Rigtighed. De skal faae det at see.

Bertac.

Jeg see det — Det var meget vel, naar jeg havde Tid til at vente; men jeg har tredsindstyve Aar paa Vagen, og haster derfor med at komme i Besiddelsen.

Dervieux.

Den Gang, De var hos Florival, havde jeg ikke talt med ham endnu, og derfor fik De Afslag.

Bertac.

Har De da talt med ham siden efter?

Dervieux.

Det forstaaer sig.

Bertac.

Og er han tilfreds dermed?

Dervieux.

Ikke ganske og aldeles endnu.

Bertac.

For en Ufærd! saa er jeg ikke videre end jeg var. Jeg merker altsaa nok, at Deres Forsikringer grunder sig paa et Maaskee.

Dervieux.

Dette Maaskee er saa godt som en Visshed. Jeg skaffer Florival en Kone.

Bertac.

Det er jo en Grund mere for ham til at beholde sin Gaard.

Baronessen.

Men naar nu hans Kone ikke fløtter om at boe i Paris?

Bertac.

Saa har hun en besynderlig Smag.

Dervieux.

Nu vel! hun, som vi mene, vil leve paa sine Godser.

Bertac.

Leve paa sine Godser — af eget Valg — et ungt Fruentimmer!

Baro:

Baronessen.

Hvad finder De saa forunderligt deri, Commandeur? En sølende Kone, der elsker sin Mand —

Bertac.

Er der mange at finde af det Slags?

Baronessen.

Maaskee ere de mindre rare, end man forestiller sig.

Bertac.

Det kan være; men videre. Denne sølende Kone, der elsker sin Mand —

Baronessen.

Vil sikkert foredrage Landets Nolighed for Byens Støi og Tummel.

Bertac.

Jeg vil gjerne troe det. Men bilder De sig ind, at der ere to Gruentimmer, der tænke saaledes?

Dervieux.

Lad der kun være een, det er nok for os.

Bertac.

Og hvor findes hun?

Dervieux.

For Pokker — De har hende for Dinene.

Bertac.

Hvad siger De? Hvorledes? — Det er —

Dervieux.

Frue Baronessen.

Bertac.

Som ægter —

Dervieux.

Ja.

Bertac.

Den unge Marquis Florival?

Baronessen.

Ga, Commandeur, jeg selv.

Dervieux.

Fødsel, Formue, Veligheden af deres Godser,
alt det stemmer overeens.

Bertac.

Ga alting, Alderen undtagen.

Baronessen.

Ulligheden i den er ikke saa stor.

Bertac.

Det er sandt; en femten til sexten Aar mere gik
intet til Sagen.

Baronessen.

Marqvien er sex og tyve Aar.

Dervieux.

Min Fætter bliver meee end lykkelig! Ved mine
Raad og Fruens Omhu, hvor vil ikke hans Velstand
blomstre!

Bertac.

Er Bryllupsdagen fastsat?

Baronessen.

Endnu ikke; der skal først meget bringes i Rig-
tighed. — I øvrigt, Hr. Commandeur, reen Mund,
det beder jeg om; slige Ting maae der ikke tales om,
førend de ere bragte til Endelighed.

Bertac.

Forlad Dem paa min Tavshed. Men see, der
har vi Brudgommen; han har Hastværk, det er et
godt Tegn; og jeg vil ønske ham til Lykke.

Tolbte Scene.

Florival. Saint Far. Baronessen.

Dervieur. Bertac.

Florival.

De seer, kiere Morkbroder! et Menneske, som har intet mere at ønske; og jeg har skyndt mig herhid for at forkynde Dem min Lykke.

Dervieur.

Hvad er da mødt Dem, kiere Fætter?

Florival.

Jeg elskede og elskedes. En uheldig Misforstaelse havde nær kastet alt mit Haab omkuld; men jeg har fuldkommen retsfærdiggjort mig, og i Morgen foreenes jeg uopløsligen med Maalet for al min Omhed.

Dervieur.

Du givter dig i Morgen?

Bertac.

Destobedre; thi naar saa er, kan vi strax slutte vort Huuskiøb.

Florival.

De seer selv, at det er mindre gjørligt nu, end nogen Tid; og min Kone fortjener virkelig at have Fortrinet.

Bertac.

Men Baronessen vil ikke boe i Paris.

Florival.

Det kan gierne være; men min Brud vil ikke leve paa Landet.

Bertac.

Det er altsaa ikke Fruen, De agter?

Flo:

Florival.

Jeg havde indladt mig i en anden Forbindelse —

Bertac.

Hvad var det, som den ene med den anden fortalte mig?

Florival.

Froken Fiermont er min Brud.

Bertac.

Min Cousine?

Dervieur.

Hvorledes! Hvorledes!

Florival.

Og der seer De den Ben, som jeg har af min Lyksalighed at takke.

Dervieur.

Ham!

Baronessen.

Hvilken Forvirring —

Bertac.

Nu, det glæder mig min Santen! Det kan man kalde et vel udsøgt Givtermaal, endskiønt det dog gjør mig ondt for Gaarden.

Dervieur.

Jeg vil ønske, Fætter, at det maae blive dig til din Lykke; men dersom du havde ladet dig forstaae dermed for mig, saa havde jeg kunnet give dig gode og nyttige Raad.

Baronessen.

Hvordan, min Herre! De giver efter? Jeg maae unddrage mig alle Menneskers Dine.

Der=

Dervieur.

Nei, Frue! bliv her; jeg skal gjøre alting gode
igien.

Florival.

Det er en Forbindelse, som min Fader havde
meest bragt i Rigtighed for sin Død.

Saint Far.

Og som nogle latterlige Forhindringer i Dag
gjorde Opsættelse i.

Bertac.

Hvilke Hindringer?

Saint Far.

En falsk Tidende, som blev forebragt Marquisen,
at han var forgiældet, og en opdigtet Snak om, at
han solgte sin Gaard.

Bertac.

Ei, for Pokker! det kom fra mig — endskiønt
meget uskyldig — Spørg kun —

Saint Far.

Dernæst Nygtet om en Ivekamp imellem Mar-
quien og mig.

Bertac.

Det har jeg ingen Deel i.

Dervieur.

Hvordan? Jeg skulde have bedraget mig? Det
er ikke troligt.

Baronessen.

Jeg er alt for meget ydmyget.

(Hun vil gaae.)

Der.

Dervieur

(holder hende tilbage).

Et Dieblifs Taalmodighed, saa skal De see —
De skal see.

Saint Far.

Men da Hr. Marchallen, i hvis Huus vi fandt
Frue og Frøken Fiermont, blev overtydet om, at der
ikke behøvedes at stifte Forlig imellem os; saa uma-
gede han sig, at bringe denne attraaede Forening i
Rigtighed.

Bertac.

Lad os trøste os, Frue. Jeg er uden Gaard,
og De uden Mand; men naar vi see os lidet om, saa
maaskee vi blive begge hiulpsne.

Baronessen.

Jeg veed ikke, min Herre, hvad disse Spotte-
glofer skal sige — Jeg har aldrig — Ha! jeg
qvæles.

Dervieur.

Siden Sagen er besluttet, Fætter, saa i Herrens
Navn! men overvei UdgiFTERne, som et Bryllup fører
med sig. Smykker, Juveler og Giestebuder; og der-
som man ikke bruger Fornuft og Sparksomhed derved,
saa forvinder man det ikke sin hele Livstid. Overlad
derfor mig at besørge det; jeg skal ikke tage for dybt
i din Pung.

Florival.

Jeg er Dem uendelig forbunden; men det har
altsammen været anskaffet og besørget i Forveien. —
Frue! tilgiv —

Baro=

Baronessen.

Ja, min Herre! jeg tilgiver — Men jeg skal føre Proces; saa længe, til een af os er i Grund og Bund ødelagt.

Dervieux

(heftig efter en kort Tavsshed).

De skal ingen Proces føre, Frue!

Baronessen.

Nei, min Herre! det er De for stakket til at hindre mig i; jeg har fuldt og fast besluttet det.

Dervieux (eftertrykkelig).

De skal ingen Proces føre, siger jeg Dem.

Baronessen.

Ei! jeg vil føre Proces.

Dervieux.

Denne Sag kan bilægges som de andre, naar De vil følge mine Raad.

Baronessen (foragtelig).

Deres Raad!

Dervieux.

De er gaaet glip af en Mand, og jeg vil skaffe Dem en anden, som skifter sig meget bedre for Dem; en redelig, agtbar, vindstibelig og tienstfærdig Mand, med et Ord: mig selv.

Bertac.

Han har Ret, Cousine; I skifter eder meget godt for hinanden.

Dervieux.

Ja, Frue, ja mig selv. Det er det bedste Raad, jeg veed at give Dem.

Baro-

Baronessen.

Forbittrelsen hindrer mig for at tage det i Betænkning. Ja, min Herre, jeg tager imod Deres Haand; men i Morgen den Dag gaar vi til vore Gudsfer. Og kunde vi kun efterlade os saa talrig en Afkom, at han ikke maatte faae en Hvid at vente sig i Arv efter Dem!

Dervieux.

Jeg bifalder dette Raad, Frue; og De skal see, at jeg skal maae alting paa det beste.

Den

butte Belgiorer.

Romedie i tre Akter.

Efter

Goldonis Le bourru bienfaisant,

ved

J. Schwarz.

Personerne.

Geronte.	Hr. Schwarz.
Dalancour, Gerontes Brodersøn.	— Rosing.
Dorval, Gerontes Ven.	— Musted.
Valerius, Angeliques Elsker.	— Preisler.
Picard, Gerontes Tiener.	— Sielstrup.
Frue Dalancour.	Mad. Rosing.
Angelique, Dalancours Søster.	Hfr. Astrup.
Marton, Gerontes Huusholderſke.	Mad. Sielstrup.
En Tiener hos Dalancour.	Hr. Saabye.

Handlingen gaaer for ſig hos de Herrer Geronte og Dalancour. Der ere trende Døre, hvoraf den ene gaaer ind til Gerontes Bærelſer; den anden lige over for gaaer ind til Dalancour, og den tredie, ſom er i Baggrunden, tiener til Ud- og Indgang for alle. I Bærelſet ere Stole, Læneſtole, og et Bord med Skakſpil paa.

Første Akt.

Første Scene.

Marton. Angelique. Valerius.

Angelique.

Lad mig være, Valerius, jeg beder Dem; jeg frygter for mig, jeg frygter for Dem. Ah! dersom man overrumplede os.

Valerius.

Kiereste Angelique!

Marton.

Gaae, min Herre.

Valerius (til Marton).

Jeg beder — et Dieblit, dersom jeg kunde forvise mig —

Marton.

Hvorom?

Valerius.

Om hendes Kierlighed, hendes Bestandighed.

Angelique.

O, Valerius! kan De tvivle derpaa?

D d 2

Mar-

Marton.

Gaae, gaae, min Herre! hun elsker Dem ikkun
alt for meget.

Valerius.

Det er mit Livs Lyksalighed —

Marton.

Ekynd Dem bort. Dersom min Herre kom —

Angelique (til Marton).

Han gaaer aldrig saa tidlig ud.

Marton.

Det er sandt. Men De veed meget vel, at han
spadserer her i denne Sahl og forslaaer Tiden. Staaer
ikke der hans Skakspil? Han spiller her meget ofte.
O, De kiender ikke Hr. Geronte.

Valerius.

Forlad mig det, det er Angeliques Farbroder, det
veed jeg. Min Fader var en Ven af ham, men jeg
har aldrig talt med ham.

Marton.

Det er en Mand, som ikke har sin Lige. I
Grunden er han god og ædelmodig, men han er meget
barsk, og overmaade vanskelig.

Angelique.

Ja, han siger, at han holder af mig, og jeg
troer det; men dog, hver gang han taler til mig, kom-
mer han mig til at skielve.

Valerius

(til Angelique).

Men hvad har De at være bange for? De har
hverken Faer eller Moer, og De staaer under Deres
Broders Opsigt; han er min Ven, og jeg vil tale
med ham.

Mar=

Marton.

Tomænd! forlad Dem kun paa Hr. Dalancour.

Valerius (til Marton).

Hvorledes skulde han kunne nægte mig hende?

Marton.

Jeg troer ja.

Valerius.

Hvorledes?

Marton.

Hør kun fire Ord. (til Angelique) Min Fætter, den nye Fuldmægtig hos Deres Broders Prokurator, har sagt mig det, som jeg nu vil fortælle Dem. Saa som det kun er fiorten Dage siden, han kom der, saa har han først i Morges fortalt mig det; men han har betroet mig det som en stor Hemmelighed. Gaae derfor ikke hen og røb mig.

Valerius.

Frygt kun ikke.

Angelique.

Du kiender mig.

Marton

(vender sin Tale til Valerius, og seer bestandig ind i Coulissen).

Hr. Dalancour er en ruineret Mand, ødelagt i Bund og Grund; han har sat alle sine Midler overstyr, og maaskee sin Søsters med; han er i Gield til op over Dreene; Angelique er ham til Byrde; og for at blive af med hende vil han sætte hende i et Kloster.

Angelique.

Gud! hvad er det, du der fortæller mig!

Valerius.

Hvorledes? Er det mueligt? Jeg har kiendt ham i lang Tid, og jeg har stedse anseet Dalancour

for en fornuftig, redelig, sommetider lidt hestig og opfarende Mand; men —

Marton.

Hestig, o meget hestig! næsten ligesaa meget som hans Farbroder. Men han har ikke den samme Tænkemaade; deri feiler meget.

Valerius.

Alle Folk agtede og yndede ham. Hans Fader var overmaade tilfreds med ham.

Marton.

O, min Herre! siden han er bleven giwt er det ikke mere det samme.

Valerius.

Er det mueligt, at Frue Dalancour —

Marton.

Ja, det er hende, som man siger, der er Aarsag i denne smukke Forandring. Hr. Geronte er ikke bleven Venner med hans Brodersøn for andet, end den naragtige Fjælsighed, han har for sin Kone; og — jeg veed det just ikke, men jeg vilde vedde paa, at det er hende, som har opfundet Projektet med Klosteret.

Angelique (til Marton).

Hvad hører jeg! Min Svigerinde, som jeg holdt for saa veltænkende, som viste mig saa meget Venfskab! Det kunde jeg aldrig have troet.

Valerius.

Det er jo den sagtnodigste Karakter.

Marton.

Det er netop det, der har forført hendes Mand.

Valerius.

Jeg kiender hende, og jeg kan ikke troe det.

Mar-

Marton.

Jeg troer, De skiemter. Er der vel nogen Kone, hvis Pynt er mere udsøgt? Er der vel en Mode, som hun ikke strax gjør med? Er der noget Bal, nogen ny Komedie, hvor hun ikke er den første?

Valerius.

Men hendes Mand er stedse med hende.

Angelique.

Ja, min Broder er aldrig fra hendes Side.

Marton.

Nu vel! de ere gale begge to, og de ruinere sig begge.

Valerius.

Det er ubegribeligt.

Marton.

Afsted, afsted, min Herre! nu er De underrettet om det, De vilde vide. Gaae gesvindt, og sæt Frøkenen ikke blot for at tabe hendes Farbroders Godhed; han er den eneste, som kan gjøre vel imod hende.

Valerius

(til Angelique).

Vær roelig, kæreste Angelique! Egennytte kan aldrig lægge nogen Hindring i Veien — —

Marton.

Jeg hører nogen røre sig. Gaae gesvindt herfra.

(Valerius gaar.)

Anden Scene.

Marton. Angelique.

Angelique.

Hvor jeg er ulukkelig!

Marton.

Det er vist Deres Farbroder. Har jeg ikke nok sagt det?

Angelique.

Jeg gaaer min Vej.

Marton.

Tvertimod, bliv, og aabne Deres Hjerte for ham.

Angelique.

Jeg er saa bange for ham som for Ild.

Marton.

Ei hvad, frisk Mod! Han er sommetider opfarende, men han er ikke ond.

Angelique.

Du er hans Huusholderke, og staaer vel anskreven hos ham. Tael til ham for mig.

Marton.

Aldeles ikke; De maae selv tale til ham. Alt, hvad jeg kan giøre, er, at forberede ham og formaae ham til at høre Dem.

Angelique.

Ja, ja, siig kun noget til ham, saa skal jeg siden tale med ham.

(Angelique vil gaae.)

Marton.

Gaae ikke bort.

Angelique.

Nei, nei — kald paa mig — jeg gaaer ikke —

(Hun gaaer.)

Fredie

Tredie Scene.

Marton (allene).

Hvor hun er takkelig, behagelig! Jeg har kiendt
hende fra Gudselen af; jeg elsker hende, jeg ynker hende,
og jeg ønsker at see hende lykkelig. (bliver Geronte vaer)
Der er han.

Fierde Scene.

Geronte. Marton.

Geronte (til Marton).

Picard!

Marton.

Herre —

Geronte.

Picard skal komme hid.

Marton.

Ja, Herre. Men kan man tale et Ord med Dem?

Geronte

(stærk og med Hestighed).

Picard! Picard!

Marton

(høit og med Brede).

Picard! Picard!

Femte Scene.

Geronte. Marton. Picard.

Picard (til Marton).

See her er jeg.

Marton

(vred. Til Picard).

Din Herre —

D d 5

Picard

Picard (til Geronte).

Herre —

Geronte (til Picard).

Gaae hen til min Ven, Dorval; sig ham, at jeg bier efter ham med et Partie Skaf.

Picard.

Ja, Herre; men —

Geronte.

Hvad?

Picard.

Jeg har en Kommission.

Geronte.

Hvad er det?

Picard.

Deres Hr. Brodersøn —

Geronte (med Hestighed).

Gaae hen til Dorval.

Picard.

Ønskede at tale med Dem —

Geronte.

Gaae dog, Esel.

Picard.

Hvilken Mand!

(Han gaaer.)

Siette Scene.

Geronte. Marton.

Geronte

(nærmer sig til Bordet).

Den Mar! den Elendige! Nei, jeg vil ikke see ham; jeg vil ikke, at han skal komme hid og forstyrre min Rolighed.

Mar.

Marion (sagte).

See nu er han fortredelig. Det feilede kun.

Geronte (sætter sig).

Det Træk i Gaar! o det Træk i Gaar! Hvorledes har jeg kunnet blive mat med et Spil, som stod saa godt? Lad os engang see; jeg har ikke sovet hele Natten. (Han undersøger Spillet.)

Marion.

Herre! kan man tale med Dem?

Geronte.

Nei.

Marion.

Nei? Smidlertid havde jeg noget af Vigtighed —

Geronte.

Nu vel! hvad har du at sige mig? Skynd dig.

Marion.

Deres Broderdatter ønskede at tale med Dem.

Geronte.

Jeg har ingen Tid.

Marion.

Godt! Det er da meget alvorlige Ting, som De der har fore?

Geronte.

Ja, meget alvorlige. Jeg forlyster mig sjelden; men naar jeg forlyster mig, kan jeg ikke lide, at man kommer og forstyrrer mig. Forstaaer du?

Marion.

Den stakkels Pige!

Geronte.

Hvad er der hændet hende?

Marion.

Man vil sætte hende i Kloster.

Geronte

Geronte (reiser sig).

I Kloster! Sætte min Broderdatter i Kloster!
Hvem kan hyde og befale over min Broderdatter uden
mit Vidende, uden min Tilladelse?

Marion.

Beed De Hr. Dalancours flette Forsatning?

Geronte.

Jeg befatter mig ikke med min Brodersøns Nor-
den, ikke heller med hans Kones Daarligheder; lad
ham forøde sine Midler, ødelægge sig, desto værre for
ham. Men hvad min Broderdatter angaaer, saa er
jeg Hovedet for Familien, jeg er Herre, og det kom-
mer mig til, at bestemme hende en Stand.

Marion.

Desto bedre for hende, Herre, desto bedre. Det
glæder mig, at see Dem blive heftig for dette kiere
Barns Velgaaende.

Geronte.

Hvor er hun?

Marion.

Hun er her i Nærheden, Herre; hun venter
efter —

Geronte.

Lad hende komme.

Marion.

Saa, hun ønsker det overmaade; men —

Geronte.

Hvorledes?

Marion.

Hun er bly — —

Geronte.

Nu vel —

Marion

Marton.

Derfom De taler til hende —

Geronte (heftig).

Jeg maae jo vel tale til hende.

Marton.

Det forftaaer fig. Men Tønen i Deres Stemme —

Geronte.

Min Tone fkaader ingen. Lad hende komme, og lad hende holde fig til mit Hjerte, og ikke til min Stemme.

Marton.

Det er fandt, Herre, jeg kiender Dem, jeg veed, at De er god, menneffekierlig, godgjørende; men jeg berder Dem, fkaan det ftaffels Varn, tael til hende med lidt Godhed.

Geronte.

Ja, jeg fkal tale til hende med Godhed.

Marton.

Lover De mig det?

Geronte.

Det lover jeg dig.

Marton.

Glem det ikke.

Geronte.

Nei.

(Han begynder at blive utaalsmodig.)

Marton.

For alting, bliv ikke utaalsmodig.

Geronte (heftig).

Nei, figer jeg.

Marton

(fagte, i det hun gaaer).

Jeg fkielver for Angelique.

(Gaaer.)

Enven

Syvende Scene.

Geronte (allene).²

Hun har Ret. Jeg lader mig undertiden henrive af min Hefstighed. Min lille Broderdatter fortjener, at man omgaaes hende med Godhed.

Ottende Scene.

Geronte. Angelique.

(Angelique bliver staaende noget fra ham.)

Geronte.

Kom nærmere.

Angelique

(undseelig; gjør kun eet Trin).

Min Herre —

Geronte (lidt heftig).

Hvorledes vil du, at jeg skal forstaae dig, naar du staaer en Miil fra mig?

Angelique

(nærmer sig tielvende).

Forlad, min Herre —

Geronte (med Godhed).

Hvad har du at sige mig?

Angelique.

Har Marton ikke sagt Dem noget?

Geronte

Er i Begyndelsen roelig, men bliver lidt efter lidt heftig).

Jo, hun har talt til mig om dig; hun har ogsaa talt til mig om din Broder, den Ubesindige, den Sværmer, som lader sig lede af en uforstaaet Kone,
som

som har ødelagt sig, som er forloren, og som endog glemmer den Respekt, han er mig skyldig.

Angelique (vil gaae).

Geronte (heftig).

Hvorhen?

Angelique (skielvende).

Min Herre! De er opbragt —

Geronte.

Hvad kommer det dig ved? Fordi jeg er opbragt imod en Mar, saa er jeg det ikke imod dig. Kom nærmere — tael — og vær ikke bange for min Brede.

Angelique.

Min beste Farbroder! jeg kan ikke tale med Dem, saalænge jeg ikke seer Dem roelig.

Geronte (sagte).

Hvilken Pine! (til Angelique i det han tvinger sig)

See saa, nu er jeg roelig; tael.

Angelique.

Min Herre! Marton har nok sagt Dem —

Geronte.

Jeg bryder mig ikke om, hvad Marton har sagt mig; det er af dig selv jeg vil høre det.

Angelique

(med Undseelse).

Min Broder — —

Geronte

(sefteraber hende).

Min Broder — —

Angelique.

Vil sætte mig i Kloster.

Geronte.

Nu vel! Holder du af Klosteret?

Angelique.

Nei, min Herre —

Geronte

Geronte (heftig).

Saa tael da.

Angelique.

Det kommer ikke mig til, at vælge.

Geronte (heftigere).

Jeg siger jo ikke, at du skal vælge; men jeg vil vide, hvortil du har Lyst,

Angelique.

Min Herre! De kommer mig til at skielve.

Geronte (sagte).

Jeg bliver rasende! (tvinger sig) Kom nærmere; jeg forstaaer dig. Du har altsaa ikke Lyst til Klosteret?

Angelique.

Nei, min Herre —

Geronte.

Hvad Stand holder du da af?

Angelique.

Min Herre —

Geronte (lidt heftig).

Frygt ikke; jeg er roelig. Tael frit med mig.

Angelique (sagte).

Ah! hvi har jeg ikke Mod?

Geronte.

Kom herhid. Havde du Lyst at giøre dig?

Angelique.

Min Herre —

Geronte (heftig).

Sa eller Nei —

Angelique.

Dersom De vilde —

Geronte (heftig).

Sa eller Nei —

Angelique.

Sa da.

Geronte

Geronte

(endnu heftigere).

Ja? Du vil givtes, tabe din Frihed og Røelighed? Nu vel! desto værre for dig. Ja, jeg vil givte dig bort.

Angelique (sagte).

Hvor han er indtagende med al hans Brede!

Geronte (but).

Har du nogen Kiereste?

Angelique (sagte).

Dersom jeg turde tale til ham om Valerius —

Geronte (heftig).

Hvorledes? Skulde du have en Kiereste?

Angelique (sagte).

Det er nu ikke det rette Dieblif. Jeg skal lade hans Huusholderffe tale til ham derom.

Geronte (stedse heftig).

Nu hurtig, lad os faae en Ende herpaa. Har Huset, du er udi, Folkene, som du lever med, har de skaffet dig Leilighed at binde dig til nogen? Jeg vil vide Sandheden. Ja, jeg skal gjøre vel imod dig, men med den Betingelse, at du fortjener det. Forstaaer du?

Angelique (fielvende).

Ja, min Herre —

Geronte

(i samme Tone).

Tael reent ud med mig. Oprigtig, har du nogen Kiereste?

Angelique

(fielvende og samfende).

Men — Nei, min Herre! jeg har ingen.

E e

Geronte

Geronte.

Desto bedre. Jeg skal tænke paa at finde en Mand til dig.

Angelique (sagte).

Gud! jeg vilde ikke — (til Geronte) Min Herre —

Geronte.

Hvad er der?

Angelique.

De kender min Undseelse —

Geronte.

So jo, din Undseelse — — jeg kender Fruentimmer. Du er du en Due; naar du bliver giort, bliver du en Drage.

Angelique.

Ah! min Farbroder! siden De er saa god —

Geronte.

Ikke meget.

Angelique.

Lad mig at sige Dem —

Geronte

(i det han gaaer hen til Bordet).
Men Dorval kommer ikke.

Angelique.

Hør mig, kiereste Farbroder!

Geronte

(beskæftiget med sit Skakspil).

Lad mig i Ro.

Angelique.

Et eeneste Ord —

Geronte (meget heftig).

Det er alt nok.

Ange

Angelique

(sagte i det hun gaaer).

Himmel! nu er jeg ulykkeligere end nogensinde. Hvordan vil det gaae mig? O! min kiere Marton forlader mig ikke.

(Gaaer.)

Niende Scene.

Geronte (allene).

Det er en god Pige! Det glæder mig, at jeg kan gjøre vel imod hende. Om hun endogsaa havde havt en Inklination, saa vilde jeg have stræbt efter at fornøje hende; men hun har ingen. Jeg vil see til — jeg skal gjøre mig Umage — — Men hvad Pokker kan Dorval have at bestille, siden han ikke kommer? Jeg dør af Længsel efter at forsøge endnu engang det bandsatte Træk, som tabte mig Partiet. Det er soleklart, at jeg burde have vundet. Jeg maae ikke have været rigtig i Hovedet. Lad see engang — Saadan stod mine Piecer, og saadan stod Dorvals. Jeg driver Kongen hen, hvor hans Taarn stod. Dorval trækker sin Løber paa den anden Tavl for ved hans Konge. Jeg — Skak! og jeg tager Bonden. Dorval — Tog Dorval min Løber? Ja, han tog min Løber, og jeg — dobbelt Skak med Springerens. For Pokker! Dorval har mistet sin Dronning. Han trækker sin Konge; jeg tager hans Dronning. Den Skelm, han tog min Springer med sin Konge. Men desto værre for ham; nu har jeg ham i mine Garn. Nu er han i Knibe med sin Konge. See, der er

min Dronning; ja, der er hun. Skaf og Mat, det er reent; Skaf og Mat, det er vundet. — Ah! var nu Dorval her, jeg skulde vise ham det. (raaber) Picard!

Tiende Scene.

Geronte. Dalancour.

Dalancour

(sagte; seer forlegen ud).

Min Farbroder er allene; vilde han kun høre mig.

Geronte

(uden at see Dalancour).

Seg vil stille Spillet op, som det var før. (han raaber høiere) Picard!

Dalancour.

Min Herre —

Geronte

(uden at see sig om; troer at han taler til Picard).

Nu vel. Har du funden Dorval?

Ellevte Scene.

Geronte. Dorval. Dalancour.

Dorval

(som kommer ind af den mellemste Dør. Til Geronte).

Her er jeg, min Ven.

Dalancour

(med et resolute Udseende).

Min Farbroder —

(Geronte vender sig, bliver Dalancour vaer, reiser sig hastig, vælter Stolen, gaaer bort uden at sige noget, og gaaer ud af den mellemste Dør.)

Tolv

Tolvte Scene.

Dalancour. Dorval.

Dorval (smilende).

Hvad vil det sige?

Dalancour (heftig).

Det er affkyeligt. Det er mig, han vil i færd
ned.

Dorval

(stedse i samme Tone).

Derpaa kiender jeg min Ven Geronte igien.

Dalancour.

Det gjør mig ondt for Dem.

Dorval.

Jeg er kommen i et fælt Dieblif.

Dalancour.

Forlad hans Hefstighed.

Dorval (smilende).

O! jeg skal kiende paa ham.

Dalancour.

O, min beste Ven! kun De allene kan være mig
til Tieneste hos ham.

Dorval.

Det vilde jeg hiertelig gierne; men —

Dalancour.

Jeg tilstaaer, hvad det udvortes angaaer, saa kan
min Farbroder gjøre mig Behreidelser; men dersom
han kunde læse i det inderste af mit Hierte, vilde han
skienke mig al sin Omhed igien, og jeg er vis paa,
han skulde ikke fortryde det.

Dorval.

Ja, jeg kiender Dem; jeg troer, at man kan
haabe alting af Dem. Men Frue Dalancour —

Dalancour (lidt heftig).

Min Kone, min Herre? Ah! De kiender hende ikke. Hele Verden tager Feil af hende, og min Farbroder først og fremmest. Jeg bør lade hende vederfares Ret, og tilstaae Dem den rene Sandhed. Hun veed aldeles intet af alle de Ulykker, som overvælder mig; hun har troet mig rigere end jeg var. Jeg har stedsse skjult mine Omstændigheder for hende. Jeg elsker hende. Vi givtede os meget unge. Jeg har aldrig givet hende Tid til at begiere, at ønske sig noget; jeg forekom hende altid med hvad der kunde fornøje hende. Det er paa denne Maade, at jeg har ødelagt mig selv.

Dorval.

Fornøje et Fruentimmer! forekomme hendes Ønsker! Det er intet ringe Arbeide.

Dalancour.

Jeg er vis paa, at dersom hun havde kiendt min Forsatning, saa havde hun været den første, der havde hemmet de Bekostninger, jeg har gjort for hende.

Dorval.

Imidlertid har hun dog ikke forhindret Dem.

Dalancour.

Nei, fordi hun ikke formodede det.

Dorval (leende).

Min stakkels Ven!

Dalancour (seer vred ud).

Hvorledes?

Dorval (stedsse leende).

Jeg beklager Dem.

Dalancour (heftig).

Spotter De mig?

Dor-

Dorval

(stedse smilende).

Aldeles ikke. Men — De elsker Deres Kone
overmaade.

Dalancour

(endnu heftigere).

Ja, jeg elsker hende, jeg har stedse elsket hende,
og skal elske hende saa længe jeg lever. Jeg kiender
hende, jeg kiender hendes Fortienester i deres hele
Værd; og jeg taaler aldrig, at man tillægger hende
Feil, som hun ikke har.

Dorval (alvorlig).

Saa sagte, min Ven, saa sagte; styr denne Fæ-
milieheftighed.

Dalancour (stedse heftig).

Jeg beder Dem tusinde Gange om Forladelse!
Det skulde fortryde mig, om jeg havde fortørnet Dem;
men naar det gielder min Kone — —

Dorval.

Nu vel! saa lad os ikke tale om hende.

Dalancour.

Men jeg vilde gierne, at De blev overbevist.

Dorval (kold).

Ja, jeg er det.

Dalancour (heftig).

Nei, De er det ikke.

Dorval

(lidt mere heftig).

Forlad mig det.

Dalancour.

Nu vel! jeg troer Dem; det fornsier mig. Ah!
min Ven! tael for mig til min Farbroder.

Dorval.

Jeg skal tale med ham.

Dalancour.

Hvor vil jeg ikke være Dem forbunden!

Dorval.

Men endnu engang. Man maae give ham nogen Slags Grund. Hvorledes har De baaren sig ad, at ødelægge Dem i saa kort Tid? Det er kun fire Uger siden Deres Fader døde, som efterlod Dem betydelige Midler; og man siger, at De har sat alting overstyr.

Dalancour.

Dersom De vidste alle de Ulykker, som ere hændet mig! Jeg indsaae, at mine Sager gik galt; jeg vilde raade Gud derpaa, og Medikamenterne har været værre end Sygdommen. Jeg laante mit Øre til Projekter. Jeg har begyndt en Handel, jeg har sat mine Penge deri, og jeg har tabt alting.

Dorval.

See det er Ulykken. Nye Projekter! de har ødelagt mange flere.

Dalancour.

Og mig uden Redning.

Dorval.

De har gjort meget ilde, min Ven! og det saa meget mere, da De har en Søster.

Dalancour.

Ja, som man burde tænke paa, at bestemme en Skiebne.

Dorval.

Hun bliver hver Dag deiligere. Frue Dalancour seer mange Folk hos sig; og Ungdommen, fiere Ven — sommetider — De forstaaer mig nok.

Dalan-

Dalancour.

Det er just derfor, jeg har fattet det Forsæt, at sætte hende i et Kloster, indtil jeg faaer giort andre Anstalter.

Dorval.

Sætte hende i Kloster, det er godt nok; men har De talt til Deres Farbroder derom?

Dalancour.

Nei, han vil ikke høre mig; men De er nok saa god at tale til ham for mig og Angelique. Han har Høiagtelse for Dem, han holder af Dem, hører efter hvad De siger, har Fortrolighed til Dem; han vil ikke nægte Dem det.

Dorval.

Man kan ikke vide det.

Dalancour (bestig).

O! jeg er vis derpaa. Gaae til ham, jeg beder Dem, gaae strax.

Dorval.

Jeg vil gierne. Men hvor er han nu?

Dalancour.

Det skal jeg strax faae at vide. Hør hid! er der nogen?

Trettende Scene.

Picard. Dalancour. Dorval.

Picard (til Dalancour).

Herre —

Dalancour (til Picard).

Er min Farbroder gaaet ud?

Picard.

Nei, min Herre, han er gaaet ned i Haugen.

Et 5

Dalan

Dalancour.

J Haugen? Paa denne Tid?

Picard.

Det er ham det samme. Naar han er fortredelig, saa spadserer han og tager frisk Luft.

Dorval (til Dalancour).

Jeg vil gaae ned til ham.

Dalancour (til Dorval).

Nei, min Herre. Jeg kender min Farbroder; man maae give ham Tid til at fatte sig. De maae bide lidt.

Dorval.

Men om han gik ud? Om han ikke kom op igen?

Picard (til Dorval).

Det vil ikke vare længe, førend han kommer op. Jeg veed, hvordan han er. Et halvt Qvarteer er nok for ham. Desuden, min Herre, vil det være ham fiert, at forefinde Dem her.

Dalancour (heftig).

Nu vel, min beste Ven! gaae ind i hans Bærelse. Gjør mig den Fornøjelse, og vent ham der.

Dorval.

Gierne. Jeg føler, hvor grusom Deres Forfatning maae være; man maae raade Bod derpaa. Jeg skal tale til ham for Dem; men med Vilkaar —

Dalancour (heftig).

Jeg giver Dem min Vre til Pant.

Dorval.

Det er nok.

(Han gaaer ind i Gerontes Bærelse.)

Gjør

Fiortende Scene.

Picard. Dalancour.

Dalancour.

Du har ikke sagt min Farbroder det, som jeg havde overdraget dig at sige ham.

Picard.

Forlad mig det, min Herre! jeg har sagt ham det; men han viiste mig bort efter Sædvane.

Dalancour.

Det gjør mig ondt. Lad mig vide, naar han har sin gode Lune, at jeg kan tale med ham; jeg skal nok engang belønne dig derfor.

Picard.

Jeg er Dem meget forbunden, min Herre; men, Gud skee Lov! jeg har ingen Ting nødig.

Dalancour.

Du er altsaa riig?

Picard.

Jeg er ikke riig, men jeg har en Herre, som ikke lader mig mangle noget. Jeg har Kone og fire Børn, jeg burde være i trængende Omstændigheder; men min Herre er saa god. Jeg søder dem uden Besymring, og man sporer ikke fattigdom hos mig.

(Han gaar.)

Femtende Scene.

Dalancour (allene).

Ah! min Farbroder er en værdig Mand! — Gid Dorval kunde formaae noget hos ham! Dersom jeg kunde smigre mig med en Hielp i Forhold til min
Trang!

Trang! — Ah! dersom jeg kunde kiule for min Kone!
 Ah! — hvi har jeg bedraget hende? Hvorfor har jeg
 bedraget mig selv? Min Farbroder kommer ikke; et
 hvert Dieblif er kostbar for mig. Nu vel, jeg vil
 imidlertid gaae hen til min Prokurator — det koster
 mig at gaae derhen. Det er vel sandt, han smigrer
 mig med: at, uagtet Dommen faldes, vil han hitte
 paa Midler, for at vinde Tid; men Kroglove ere mod-
 bydelige. Sindet lider, og Vren sættes paa Spil.
 Ulykkelige de, som ere nødre til at bruge alle disse Kam-
 melige Rænker! (Vil gaae.)

Sextende Scene.

Dalancour. Frue Dalancour.

Dalancour

(bliver sin Kone vaer.)

See der kommer min Kone.

Frue.

Ha ha! see, er du der, min Ven? Jeg søgte
 dig overalt.

Dalancour.

Jeg vilde gaae ud.

Frue.

Jeg mødte nu Bulderbassen — han knurrede og
 brummede.

Dalancour.

Er det min Farbroder, du taler om?

Frue.

Ja. Jeg spadserede i Haugen, og der mødte jeg
 ham. Han stændte, talte for sig selv ganske høit, og
 det

det saa høit — — Siig mig engang — har han ikke en Tiener, som er giort?

Dalancour.

Jo.

Fruen.

Tilforladelig, det maae være saa. Han talte ilde om Manden og Konen, ja ret ilde — det skal jeg love for.

Dalancour (sagte).

Jeg kan gierte mig til, hvem han talte om.

Fruen.

Det er ret en utaalelig Mand.

Dalancour.

Man maae imidlertid have nogen Agt for ham.

Fruen.

Kan han besvære sig over mig? Har jeg i ringeste Maade forseet mig imod ham? Jeg ærer hans Alder, og hans Bærdighed som Farbroder. Om jeg undertiden holder mig lidt op over ham, saa er det jo kun imellem os; det tilgiver du mig nok? I øvrigt har jeg al muelig Agt for ham. Men siig mig ret oprigtig, har han nogen for dig? Har han nogen for mig? Han beegner os meget haard, og hader os af alle Kræfter, og i Særdeleshed mig; han foragter mig saa meget som mueligt. Skal vi, alt dette uagtet, smigre for ham, og gjøre ham vores Opvartning?

Dalancour (forlegen).

Men — Om vi gjør ham vores Opvartning — saa er han vores Farbroder. Desuden saa kunde vi komme til at trænge til ham.

Fruen.

Fruen.

Trænge til ham? Vi? Hvorledes? Har vi ikke Formue nok til at leve skikkelig? Du er i god Stand; jeg er fornøftig. Jeg forlanger ikke mere af dig, end hvad du hidindtil har gjort for mig. Lad os vedblive med den samme Maadelighed, saa vil vi ikke komme til at trænge til nogen.

Dalancour (med Hastighed).

Lad os vedblive med den samme Maadelighed.

Fruen.

Oh ja, jeg er ikke forsængelig; jeg forlanger intet mere af dig.

Dalancour (sagte).

Jeg Ulykkelige!

Fruen.

Men du forekommer mig bekymret, tankesuld. Feiler dig noget? Du er ikke roelig.

Dalancour.

Du tager fejl. Mig fattes intet.

Fruen.

Forlad mig det, jeg kiender dig, min Beste! Dersom der er noget, som volder dig Fortred, vilde du da skilse det for mig?

Dalancour (stedse forlegen).

Det er min Søster, som gjør mig tankesuld. See det er det alt.

Fruen.

Din Søster? Hvorfor det? Det er den bedste Pige i Verden; jeg elsker hende af mit ganske Hierte. Hør, min Ven! vil du troe mig, saa kan du stille dig ved denne Byrde, og tillige gjøre hende lykkelig.

Dalancour

Dalancour.

Hvorledes det?

Fruen.

Du vil sætte hende i Kloster, og jeg veed fra en sikker Haand, at hun vil være ilde tilfreds dermed.

Dalancour (lidt vred).

Hør hun paa hendes Alder have nogen Villie?

Fruen.

Nei, hun er alt for sædelig til, at hun ikke skulde underkaste sig sine Paarørendes Villie. Men hvorfor giøter du hende ikke bort?

Dalancour.

Hun er endnu alt for ung.

Fruen.

Snak! Var jeg meget ældre, da vi giøtede os sammen?

Dalancour (heftig).

Nu vel! Skal jeg gaae fra Huus til Huus for at søge efter en Mand til hende?

Fruen.

Hør, hør mig, min Veste! jeg beder dig, bliv ikke vred. Jeg troer, hvis jeg ikke tager feil, at have bemærket, at Valerius elsker hende, og hun ham igjen.

Dalancour (sagte).

Gud! hvad jeg lider!

Fruen.

Du kender ham. Kunde der være et mere passende Partie for Angelique, end dette?

Dalancour

(stedse forlegen).

Vi vil see til. Derom tales vi nærmere ved.

Fruen.

Fruen.

Giv mig den Fornoielse; jeg udbeder mig det af dig som en Naade. Tillad mig at besatte mig med denne Sag; jeg vil sætte min hele Ære udi, at det skal lykkes.

Dalancour

(meget forlegen).

Min Kone —

Fruen.

Nu vel.

Dalancour.

Det gaaer ikke an.

Fruen.

Nei? Hvorfor ikke?

Dalancour

(stedse forlegen).

Vil min Farbroder vel give sit Samtykke dertil?

Fruen.

Nu velan da! jeg vil, at man beviser ham alt det, som ham tilkommer; men du er hendes Broder. Medgivten er i dine Hænder. Det mere eller det mindre beroer kun paa dig. Tillad, at jeg forvisser mig om deres Kierlighed, og at jeg omtrent bringer Artiflerne om Medgivten i Stand.

Dalancour (heftig).

Nei, vogt dig vel derfor, om jeg maae bede.

Fruen.

Vil du da ikke giue din Søster bort?

Dalancour.

Evertimod.

Fruen.

Vil du da — —

Dalanc

Dalancour.

Jeg maae nu ud. Naar jeg kommer tilbage, taes vi ved derom. (Han vil gaae.)

Fruen.

Tager du ilde op, at jeg besatter mig dermed?

Dalancour

(i det han gaaer).

Aldeles ikke.

Fruen.

Hør. Skulde det være for Medgivten?

Dalancour.

Det veed ikke jeg.

(Gaaer.)

Syttende Scene.

Fruen Dalancour (allene).

Men hvad vil alt dette sige? Jeg begriber det ikke. Skulde det være mueligt, at min Mand — Nei, han er alt for forsigtig til, at han skulde have sig selv noget at bebreide.

Attende Scene.

Fruen Dalancour. Angelique.

Angelique

(uden at see Fruen Dalancour).

Kunde jeg kun komme til at tale med Marton!

Fruen.

Øster.

Angelique (seer vred ud).

Fruen.

f f

Fruen.

Fruen (ventig).

Hvor gaaer De hen, Søster?

Angelique (som før).

Jeg vilde gaae ind, Frue.

Fruen.

Ha ha! De er vred?

Angelique.

Det har jeg Marsag til.

Fruen.

Er De vred paa mig?

Angelique.

Men, Frue — —

Fruen.

Hør, mit Barn. Dersom det er Anslaget med Klosteret, som gjør Dem vred, saa troe ikke, at jeg har nogen Deel deri; tværtimod, jeg elsker Dem, og jeg skal gjøre alt mit til, for at gjøre Dem lykkelig.

Angelique (sagte, græder).

Hvor hun er falsk!

Fruen.

Hvad feiler Dem? Jeg troer, De græder.

Angelique (sagte).

Hun har ret bedraget mig.

(Torer sine Næse.)

Fruen.

Hvad er Marsagen til Deres Bedrøvelse?

Angelique (forbittret).

Ah! det er min Broders slette Omstændigheder.

Fruen (forundret).

Deres Broders slette Omstændigheder?

Angelique.

Ja, der er ingen, som veed det bedre end De.

Fruen.

Fruen.

Hvad er det, De der siger — Forklar Dem,
om jeg maae bede.

Angelique.

Det er forgieves.

Nittende Scene.

Geronte. Frue Dalancour. Angelique.

Geronte (kalder).

Picard!

Tyvende Scene.

De Forrige. Picard.

Picard

(kommer ud af Gerontes Bærelse).

Herre!

Geronte

(heftig. Til Picard).

Nu vel, Dorval?

Picard.

Han er i Herrens Bærelse; han bier efter Dem.

Geronte.

Han er i mit Bærelse, og du siger mig det ikke?

Picard.

Jeg havde ikke Tid, Herre.

Geronte

(bliver Angelique og Frue Dalancour vaer. Han taler
til Angelique, men Tid efter anden vender han sig
om til Frue Dalancour, for at hun skal faae
sin Deel deraf).

Hvad bestiller du her? Det er mit Bærelse.

Jeg vil ingen Fruentimmer have her; jeg vil her ikke
vide af din Familie. Gaae din Vej.

Angelique.

Min bedste Farbroder!

Geronte.

Gaae din Vei, siger jeg.

(Angelique gaaer nedslagen bort.)

En og tivende Scene.

Picard. Frue Dalancour. Geronte.

Fruen (til Geronte).

Jeg beder om Forladelse, min Herre.

Geronte

(vender sig til den Side, hvor Angelique gik ud, men af og til vender han sig til Frue Dalancour).

Det er besynderlig! Den Ræseviis! hun vil komme herhid for at være mig til Besvær. Der er en Trappe at gaae ned af. Jeg skal lade denne Dør tilspærre.

Fruen.

Bliv ikke vred, min Herre. Hvad mig angaaer, kan jeg forsikre Dem — —

Geronte

(vil gaae ind i sit Værelse, men han vil ikke gaae forbi Frue Dalancour. Han siger til Picard:)

Du siger, at Dorval er i mit Værelse?

Picard.

Ja, Herre.

Fruen

(som bliver Gerontes Forlegenhed vaer, triner tilbage).

Passer, Passer, min Herre! jeg er Dem ikke i Veien.

Geronte

Geronte

(til Frue Dalancour, i det han gaaer hende forbi, og
(hilser hende neppe).

Tiener! — Jeg skal lade denne Dør tilspærre.
(Picard følger sin Herre.)

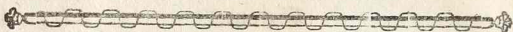
To og fivende Scene.

Frue Dalancour (allene).

Hvilken Karakter! Men det er ikke det, som
foruroliger mig; det er min Mands Bekymring, det
er Angeliques Tale. Jeg har en Gissning, og jeg
frygter — Jeg vilde gjerne komme efter Sandheden,
og jeg skielver for at undersøge den.

Ende paa den første Akt.

A n d e n A k t.

Første Scene.

Dorval. Geronte.

Geronte.

Lad os nu spille, og tæl ikke mere til mig derom.

Dorval.

Men det gielder om en Brodersøn.

Geronte (heftig).

En Nar, en Døsmer, som er en Slave af sin
Kone, og et Offer for sin Forsængelighed.

Dorval.

Vær lemsældig, min Ven, vær lemsældig.

Geronte.

Og De med Deres Ligegyldighed, De gjør mig
rasende.

Dorval.

Jeg taler til det beste.

Geronte.

Tag en Stool.

(Sætter sig.)

Dorval

(med en medlidende Tone, i det han flytter sin Stool).

Den stakkels Mand!

Geronte.

Lad os see det Spil fra i Gaar.

Dorval

(steds i samme Tone).

Han er forloren.

Gerons

Geronte.

Aldeles ikke. Lad see.

Dorval.

Han er forloren, siger jeg Dem.

Geronte.

Det er jeg vis paa, det ikke er.

Dorval.

Dersom De ikke kommer ham til Hielp, saa er han forloren.

Geronte.

Hvem?

Dorval.

Deres Brodersøn.

Geronte (heftig).

Oh! jeg taler om Spillet. Sæt Dem.

Dorval (sætter sig).

Ja, jeg vil gierne spille; men hør mig først.

Geronte.

Vil De endnu tale om Dalancour?

Dorval.

Det kunde nok være.

Geronte.

Jeg vil ikke høre Dem.

Dorval.

Hader De da Dalancour?

Geronte.

Aldeles ikke. Jeg hader intet Menneske.

Dorval.

Men dersom De ikke vil — —

Geronte.

Gjør dog Ende derpaa. Spil, lad os spille, eller jeg gaaer min Vej.

Dorval.

Endnu et Ord, og saa holder jeg op.

F f 4

Geronte

Geronte.

Hvilken Taalmodighed!

Dorval.

De har Midler — —

Geronte.

Ja, Himlen være lovet!

Dorval.

Flere end De behøver.

Geronte.

Ja, og som ere til mine Venners Tjeneste.

Dorval.

Og De vil ikke give Deres Brodersøn noget?

Geronte.

Ikke en Hvid.

Dorval.

Følgelig —

Geronte.

Følgelig?

Dorval.

Hader De ham.

Geronte (bittigere).

Følgelig veed De ikke selv, hvad De siger. Jeg hader, jeg affkyer hans Tænkemaade, hans flette Opførsel. At give ham Penge, det er kun at vedligeholde hans Forfængelighed, hans Odselhed og hans Daarligheder. Lad ham forandre sin Tænkemaade, saa skal jeg ogsaa forandre mig i Hensigt til ham. Jeg vil, at Fortrydelsen skal fortiene Belgierninger; men jeg vil ikke, at Belgierninger skal forhindre Fortrydelsen.

Dorval

(Synes efter et Dieblisk Løst at være overbevist, og siger lemsældig:)

Lad os spille. Kom, spil.

Geronte

Geronte.

Ja, lad os spille.

Dorval (spiller).

Det gjør mig ondt —

Geronte (spiller).

Skaf for Kongen.

Dorval (som før).

Og den stakkels Pige!

Geronte.

Hvem?

Dorval.

Angelique.

Geronte.

O! hvad hende angaaer, det er en anden Sag.
Lael til mig om hende.

Dorval.

Hun maae ogsaa lide meget.

Geronte.

Det har jeg tænkt paa, og har ogsaa sørget der-
for. Jeg vil giue hende bort.

Dorval.

Desto bedre. Hun er det vel værd.

Geronte.

See det er, for Exempel, en fuldkommen lille
Pige. Ikke sandt?

Dorval.

Jo.

Geronte.

Lykkelig den, som faaer hende! (Han grunder
lidt, reiser sig, og kalder) Dorval!

Dorval.

Min Ven!

Geronte.

Hør.

Dorval (reiser sig).

Nu vel?

Geronte.

De er min Ven.

Dorval.

Tilforladelig.

Geronte.

Dersom De vil have hende, saa giver jeg Dem hende.

Dorval.

Hvad?

Geronte.

Ja, min Broderdatter.

Dorval.

Hvorledes?

Geronte (heftig).

Hvorledes? Hvorledes? Er De døv? Forstaaer De mig ikke? Jeg taler jo tydelig. Ja, dersom De vil have hende, saa giver jeg Dem hende.

Dorval.

Ah! ah!

Geronte.

Og dersom De ægter hende, saa giver jeg hende, foruden hendes Medgift, 25000 Rdlr. af mine egne Penge. Hum! hvad siger De dertil?

Dorval.

Min beste Ven! De gjør mig for megen Vre.

Geronte.

Jeg kender Dem, og jeg gjør ikke uden min Broderdatters Lykke.

Dorval.

Men — —

Geronte

Geronte.

Hvorledes?

Dorval.

Hendes Broder — —

Geronte.

Hendes Broder! hendes Broder vil intet sige —
Det er mig, som har over hende at sige. Lovene,
min Broders Testament — Det er mig, som er
Herre. Nu vel! sat strax en Slutning.

Dorval.

Det, som De der foreslaaer mig, min Ven, er
ikke en Ting, hvori man maae overile sig. De er
alt for hastig.

Geronte.

Jeg finder ingen Vanskeligheder deri. Dersom
De elsker hende, dersom De har Agtelse for hende,
dersom hun staaer Dem an, saa er alting afgjort.

Dorval.

Men — —

Geronte (vred).

Men, men. Lad os engang høre Deres Men.

Dorval.

Regner De da det ulige Forhold af 16 Aar til
45 for slet intet?

Geronte.

Aldeles ikke. De er endnu ung, og jeg kender
Angelique; hun er ikke af de flygtige Hoveder.

Dorval.

Desuden kunde hun jo have en Kiereste.

Geronte.

Hun har ingen.

Dor:

Dorval.

Er De ogsaa vis derpaa?

Geronte.

Meget vis. Nu vel! lad os slutte Kjøbet. Nu gaaer jeg hen til min Notarius; jeg lader opsætte Kontrakten, og hun hører Dem til.

Dorval.

Saa sagte, min Ven, saa sagte.

Geronte (heftig).

Nu vel! Hvordan? Vil De endnu trætte mig, gjøre mig fortreddelig, og falde mig kiedsommelig med Deres Nølen, med Dets Koldsindighed?

Dorval.

De vil da altsaa?

Geronte.

Ja, give Dem en smuk, sødelig, ærbar, dydig Pige, med 100000 Rdlrs Medgift, og 25000 Rdlr. Brudegave. Fortryder De derpaa?

Dorval.

Det er meget mere, end jeg fortiener.

Geronte (heftig).

Deres Bessedenhed kunde i dette Dieblif gjøre mig Daarekistegal.

Dorval.

Bliv ikke vred. De vil altsaa have det?

Geronte.

Ja.

Dorval.

Nu vel, jeg samtykker det.

Geronte (glad).

Er det vist?

Dor=

Dorval.

Men, med Vilkaar — —

Geronte.

Hvad?

Dorval.

At Angelique ogsaa samtykker.

Geronte.

Har De ingen andre Bauskeligheder?

Dorval.

Ingen uden den.

Geronte.

Det er mig meget kiert. Det indestaaer jeg Dem for.

Dorval.

Desto bedre, dersom det bliver stadfæstet.

Geronte.

Vist, ganske vist. Omsavn mig, min kiere Brodersøn!

Dorval.

Saa lad os da omsavne hinanden, min kiere Farbroder!

Anden Scene.

Dalancour. Geronte. Dorval.

(Dalancour kommer ind af den mellemste Dør; bliver sin Farbroder vaer. I det han gaaer der igiennem, horer han efter. Han tager Flugten ind til sit, men bliver staaende ved Doren for at høre.)

Geronte.

Det er den lykkeligste Dag i mit Liv.

Dor.

Dorval.

Hvor De er elskværdig, min Ven!

Geronte.

Jeg gaaer nu hen til Notarius. Alting skal være
færdig i Dag. (kalder) Picard!

Tredie Scene.

De Forrige. Picard.

Geronte (til Picard).

Min Hat og min Stof.

(Picard gaaer.)

Fjerde Scene.

Dorval. Geronte. Dalancour (ved sin Dør).

Dorval.

Jeg vil imidlertid gaae hjem.

Femte Scene.

De Forrige. Picard.

Picard

(giver sin Herre Hat og Stof, og gaaer saa ind).

Siette Scene.

Dorval. Geronte. Dalancour (ved sin Dør).

Geronte.

Nei, nei, bliv nu her; jeg kommer strax igien.
Spis hos mig til Middag.

Dor=

Dorval.

Jeg har noget at ſkrive; jeg maae lade min Forvalter komme ind, ſom er en Mtil fra Byen.

Geronte.

Gaae ind i mit Bærelſe, ſkriv der, og ſend ſaa Brevet bort med Picard. Ja Picard ſkal ſelv gaae; det er en god Karl, ſaa ſikkelig og troe. Jeg ſtiender undertiden paa ham, men jeg vil ham overmaade vel.

Dorval.

Nu vel! ſiden De da endelig vil, ſaa vil jeg da gaae derind og ſkrive.

Geronte.

Altting er afgjort.

Dorval.

Ja, ſaaledes ſom vi ere blevne enige.

Geronte

(tager ham ved Haanden).

Paa Kavaleers Parole.

Dorval (giver ham ſin).

Ja paa Kavaleers Parole.

Geronte

(i det han gaaer).

Min kiere Broderſøn!

(Han gaaer.)

Dalanccour

(viſer Glæde ved de ſidſte Ord).

Syvende Scene.

Dalanccour. Dorval.

Dorval (for ſig ſelv).

J Sandhed, alt det, ſom her hænder mig, forekommer mig ſom en Drøm. Jeg givte mig! jeg, ſom aldrig har tænkt derpaa!

Dalan-

Dalarcour

(med den største Glæde).

Ah! min beste Ven! jeg veed ikke, hvorledes jeg
skal bevidne Dem min Erkiendtlighed.

Dorval.

Hvorover?

Dalanccour.

Har jeg ikke hørt alt, hvad min Farbroder har
sagt? Han elsker mig, han beklager mig, og han
gaaer til sin Notarius; han har givet Dem sin Ære
til Pant. Jeg seer alt for vel, hvad De har gjort
for mig. Jeg er det lykkeligste Menneske paa Jorden.

Dorval.

Smiger Dem ikke saa meget, min Ven! Der
er ikke et Ord sandt af alt, hvad De der bilder sig
ind.

Dalanccour.

Hvorledes det?

Dorval.

Jeg haaber nok med Tiden at kunne være Dem
til Nytte hos ham; og herefter faaer jeg et Paaskud,
som vil endog gjøre, at jeg kan tage mig af dem til
Deres Fordeel. Men for nærværende Tid —

Dalanccour (heftig).

Hvorpaa har han da givet sin Ære til Pant?

Dorval.

Det skal jeg sige Dem. Det kommer deraf, at
han har gjort mig den Ære, at foreslaae mig sin
Broderdatter til ægte —

Dalanccour (glad).

Min Søster? Tager De derimod?

Dor-

Dorval.

Derfom De er tilfreds dermed.

Dalancour.

Det er mig kiert; det glæder mig. Men hvad Medgiøten angaaer, faa kiender De min nærværende Forfatning.

Dorval.

Det kan vi fiden tale om.

Dalancour.

Min beſte Broder! lad mig omfavne Dem af mit ganſke Hierte.

Dorval.

Jeg ſmiqrer mig med, at min Farbroder ved denne Leilighed — —

Dalancour.

Det er en Forbindelſe, ſom vil giøre min Lykke. Jeg trængte høiligen dertil. Jeg har været hos min Prokurator, men fandt ham ikke.

Ottende Scene.

Frue Dalancour. Dalancour. Dorval.

Dalancour

(bliver ſin Kone vaer).

Ah! min Kone —

Fruen

(til Dalancour).

Jeg ventede paa dig med Utaalmodighed. Jeg hørte dig tale — —

Dalancour.

Min Kone! her fremſtiller jeg Hr. Dorval for dig, ſom min Svoger og ſom Angeliques Mand.

Fruen (glad).

Saa?

Dorval (til Fruen).

Det vil smigre mig meget, Frue, om min Lykke kan fortjene Deres Bifald.

Fruen (til Dorval).

Det glæder mig meget, min Herre, og jeg ønsker Dem til Lykke af mit ganske Hierte. (sagte) Hvad er det da, at man har sagt mig om min Wands flette Omstændigheder?

Dalancour (til Dorval).

Veed min Søster det?

Dorval.

Jeg troer det ikke.

Fruen (sagte).

Det er altsaa ikke Dalancour, som gjør dette Givtermaal.

Dalancour.

Vil De, at jeg skal lade hende komme hid?

Dorval.

Nei. Man maae i Forveien underrette hende derom; der kunde endnu være en Vanskelighed i Veien.

Dalancour.

Hvilken?

Dorval.

Hendes Samtykke.

Dalancour.

Frygt ikke for det; jeg kiender Angelique desuden. Deres Stand, Deres Fortienester — Lad mig kun raade; jeg skal nok tale med min Søster.

Dorval.

Nei, min Ven, jeg beder Dem; lad os ikke for-
dærve Tingen. Lad Hr. Geronte raade.

Dalan-

Dalancour.

Ogsaa det.

Fruen (saate).

Jeg forstaaer mig slet ikke paa noget af alt dette.

Dorval.

Jeg gaaer nu ind i Deres Farbroders Bærelse for at skrive; min Ven har tilladt mig det. Han har endog befalet mig, at oppebie sig der. Jeg siger ikke Farvel. Vi sees med det første.

(Han gaaer ind i Gerontes Bærelse.)

Niende Scene.

Dalancour. Frue Dalanconr.

Fruen.

Som jeg hører, saa er det ikke dig, der givter din Søster bort.

Dalancour (forlegen).

Det er min Farbroder.

Fruen.

Din Farbroder? Har han talt til dig derom? Har han begiert dit Samtykke?

Dalancour (lidt heftig).

Mit Samtykke? Saa du ikke Dorval? Har han ikke sagt mig det? Kalder man ikke det at begiere mit Samtykke?

Fruen (lidt heftig).

Jo. Det er en Høflighed af Hr. Dorval. Men din Farbroder har slet intet sagt dig derom.

Dalancour (forlegen).

Det volder — —

Fruen.

Det volder — — at han ganske og aldeles for-
agter os.

Dalancour (heftig).

Men du lægger alting ud til det værste; det er
affhyeligt! Du er utaalelig.

Fruen (lidt vred).

Jeg utaalelig? Du finder, at jeg er utaalelig?
(meget omt) Ah, min Ven! det er den første gang, at
sligt et Udtryk kommer fra dig. Du maae være meget
bekymret, at du kan saaledes forglemme dig selv.

Dalancour

(sagte med Henrykkelse).

Ah! det er kun alt for sandt. (hoit) Min beste
Kone! jeg beder dig af mit ganske Hierte om Forla-
delse. Men du kiender min Farbroder. Vil du, at
vi endnu mere skal lægge os ud med ham? Vil du,
at jeg skal skade min Søster? Partiet er godt; der
er intet derpaa at udsætte. Min Farbroder har valgt
det, som er saa meget desto bedre. Det er en Ulei-
lighed mindre baade for dig og mig.

Fruen.

Jeg holder ret af, at du tager Tingen fra den
gode Side; jeg roser og beundrer dig derfor. Men
tillad mig en Anmerkning. Hvem er det vel, der skal
bære Omsorg for det fornødne Udstyr, som tilkommer
en ung Pige, der skal givtes? Er det din Farbroder,
som tager sig det paa? Vilde det være sømmeligt?
Vilde det være anstændigt?

Dalanc

Dalancour.

Du har Ret — Men det har endnu Tid; dersom tales vi nærmere ved.

Fruen.

Hør. Jeg har Angelique kær, det veed du; den lille Uerkiendtlige fortiente ikke, at jeg skulde bære sin gestes Omsorg for hende. Imidlertid er hun din Søster.

Dalancour.

Hvorledes? Du kalder min Søster uerkiendtlig? Og hvorfor?

Fruen.

Lad os for nærværende Tid ikke tale derom. Jeg vil forlange en Forklaring af hende, som skal være imellem hende og mig; og siden —

Dalancour.

Nei, jeg vil vide det.

Fruen.

Men hie, min beste Ven!

Dalancour (meget heftig).

Nei, jeg vil vide det, siger jeg.

Fruen.

Siden du saa vil have det, saa faaer jeg fornøie dig.

Dalancour (sagte).

Himmel! jeg skielver bestandig.

Fruen.

Din Søster —

Dalancour.

Nu vel.

Fruen.

Jeg troer, at hun er paa din Farbroders Partie.

G 9 3

Fruen.

Dalancour.

Hvorfor det?

Fruen.

Hun har været saa dristig at sige til mig, at dine Omstændigheder stod paa flette Fodder, og at —

Dalancour.

Mine Omstændigheder paa flette Fodder — kan du troe det?

Fruen.

Nei. Men hun talte til mig paa en Maade, som gav mig at forstaae, at hun havde mig mistænkt for, at være Marsag dertil, eller at jeg i det mindste havde hjulpet til med.

Dalancour (heftigere).

Dig? Hun har dig mistænkt? Dig?

Fruen.

Bliv ikke vred, beste Ven! Jeg seer nok, at hun har ingen Estertanke.

Dalancour (passioneret).

Min beste Kone!

Fruen.

Lad det ikke gaae dig nær; thi hvad mig angaaer, saa tænker jeg ikke mere derpaa. Alting kommer deraf — din Farbroder er Skyld i alting.

Dalancour.

Ah! nei, min Farbroder er ikke ondskabsfuld.

Fruen.

Han ikke ondskabsfuld? Himmel! kan der være noget værre til paa Jorden? Har han ikke endnu for et Dieblisk siden viist mig — Men jeg forlader ham det.

Tien-

Tiende Scene.

Frue Dalancour. En Tiener. Dalancour.

Tieneren

(til Dalancour).

Her er et Brev til Herren.

Dalancour

(ivrig, tager Brevet).

Giv hid.

(Tieneren gaaer.)

Ellevte Scene.

Frue Dalancour. Dalancour.

Dalancour

(sagte, ængstlig).

Lad os see. Det er fra min Prokurator.

(Aabner Brevet.)

Fruen.

Hvem er det, som skriver dig til?

Dalancour (forlegen).

Et Dieblif —

(Han triner lidt affides, læser sagte, og viser Bekymring.)

Fruen (sagte).

Skulde der være nogen Ulykke paa Færde?

Dalancour

(efter at have læst).

Det er ude med mig.

Fruen (sagte).

Hvor mit Hjerte banker!

Dalancour

(saate, med den største Bevægelse).

Min stakkels Kone, hvad skal der blive af hende?
Hvorledes skal jeg sige hende det? Jeg har ikke Mod
nok dertil.

Fruen (grædende).

Min bedste Dalancour! sig mig, hvad det er: for-
troe mig det. Er jeg ikke din bedste Ven?

Dalancour.

See der, læs, og kiend min Tilstand.

(Giver hende Brevet, og gaaer.)

Tolvte Scene.

Fruen (allene).

Jeg skielver. (Læser) "Alting er forloren, min
"Herre. Kreditorerne have ikke villet underskrive,
"Dommen er nu konfirmeret, og vil blive Dem be-
"kiendgiort. Vøgt Dem vel, der følger Arrest med."
Al, hvad har jeg læst! Hvad saaer jeg her at vide!
Min Mand forgielddet — i Fare for at miste sin Fri-
hed! Men — hvorledes er det mueligt? Han har
ikke spillet — ikke været i farlige Selskaber — ingen
Pragt. — Skulde det være for min Skyld? Al
Gud! hvilket græffeligt Lys opklarer mine Dine! An-
geliques Behreidelser, Gerontes Had, og den Foragt,
han stedse har viist mig — — Saagen adspredes.
Jeg seer min Mands Brøde, og jeg seer hans alt for
store Kierlighed har forledet ham, og min Uerfarenhed
har forblindet mig. Dalancour er skyldig, og jeg er
det maaskee endnu mere end han. — Men hvad Hielp
i den

i denne græffelige Forsatning? Hans Farbroder allene — ja hans Farbroder kan raade Ved derpaa. — Men skulde Dalancour i disse bedrøvelige og kummerfulde Diebliske være i Stand til — Men, om jeg er Marsagen (dog mod min Villie) — hvorfor gaaer jeg da ikke selv? — Ja, om jeg ogsaa skulde kaste mig for hans Fødder. — Men med denne bistræ og ubøielige Karakter, kan jeg vel haabe at bevæge ham? — Skal jeg gaae og stille mig blot for hans Haardheder? Ah! hvad vil det sige! Hvad ere alle Ydmiggelser imod min Wands skræffelige Forsatning! Ja jeg iler; denne ene Tanke giver mig Mod.

(Hun vil gaae ind i Gerontes Værelse.)

Trettende Scene.

Fru Dalancour. Marton.

Marton.

Hvad bestiller De her, Fru? Hr. Dalancour er ganske fortviolet.

Fruen.

Himmel! jeg iler ham til Hjelp.

Tiortende Scene.

Marton (allene).

Hvilken Ulykke! Hvilken Forvirring! Dersom det er hende, som er Skyld deri, saa fortjener hun det ogsaa — Hvad seer jeg!

Femtende Scene.

Marton. Valerius.

Marton.

Hvad har De her at bestille, min Herre? De tager Deres Tid meget ilde i Agt. Hele Huset har Corrig.

Valerius.

Jeg formodede det nok. Jeg kommer nu fra Dalancours Prokurator, og jeg kommer for at tilbyde ham min Pung og min Kredit.

Marton.

Det er meget velstænkende. Intet kan være ædlere.

Valerius.

Er Hr. Geronte hjemme?

Marton.

Nei. Tieneren sagde mig, at han nylig saae ham hos sin Notarius.

Valerius.

Hos sin Notarius?

Marton.

Ja; han har altid noget for. Men, vilde De tale med ham?

Valerius.

Ja, jeg vil tale med hele Verden. Hr. Dalancours flette Omstændigheder gaar mig nær. Jeg er eene, og jeg har Midler, som jeg selv raader over. Jeg elsker Angelique; jeg kommer hid for at gjøre ham det Tilbud, at ægte hende uden Medgift, og at dele min Stand og mine Midler med hende.

Marton.

O! det er Dem ret værdigt! Det er alt, hvad der kan vise Høiagtelse, Kierlighed og Edelmødighed.

Valerius.

Valerius.

Troer du, at jeg kan smigre mig med — —

Marton (glad).

Ja; og det saa meget mere, siden Frøkenen staaer vel anskreven hos sin Farbroder, som vil giwte hende bort.

Valerius.

Vil han giwte hende bort?

Marton.

Ja.

Valerius.

Men, siden det er ham, der vil giwte hende bort, saa vil han vel ogsaa være Herre over at foreslaae hende Partiet.

Marton

(efter nogen Tavshed).

Det kunde nok være.

Valerius.

Kan det være mig nogen Trøst?

Marton.

Hvorfor ikke det? (vender sig mod Couliisserne)
Kom, kom, Frøken.

Sextende Scene.

De Forrige. Angelique.

Angelique.

Jeg er ganske forskrækket.

Valerius

(til Angelique).

Hvad fattes Dem, Frøken?

Angelique

(til Valerius).

Min stakkels Broder!

Mart-

Marton

(til Angelique).

Endnu det samme?

Angelique (til Marton).

Han er lidt mere roelig.

Marton.

Hør engang, Frøken. Hr. Valerius har sagt mig mange gode Ting, baade for Dem og Deres Broder.

Angelique.

For ham ogsaa?

Marton.

Dersom De vidste det Offer, han er findet at gjøre —

Valerius

(sagte til Marton).

Sig hende det ikke. (vender sig mod Angelique)

Kan der vel være noget Offer, som hun ikke fortjener?

Marton.

Men, man maae tale til Hr. Geronte derom.

Angelique.

Om du vilde paatage dig det, min beste Ven!

Marton.

Gierne. Hvad skal jeg sige ham? Lad os raadslaae derom. Men jeg hører nogen. (løber til Gerontes Værelse og kommer tilbage) Det er Hr. Dorval. Valerius, lad Dem ikke see. Lad os gaae ind i mit Kammer, der kan vi tale sammen i vor Magelighed.

Valerius

(til Angelique).

Dersom De seer Deres Broder — —

Mar-

Marton.

Saa kom dog, min Herre! saa kom dog.

(Hun støder ham for ved sig; han gaaer, og hun følger ham.)

Syttende Scene.

Angelique. Dorval.

Angelique (sagte).

Hvad skal jeg tage mig for hos Hr. Dorval?

Jeg kan gjerne gaae bort.

Dorval

(til Angelique, som vil gaae bort).

O! Frøken — Frøken —

Angelique.

Min Herre — —

Dorval.

Har De seet Deres Farbroder? Har han ikke sagt Dem noget?

Angelique.

Jeg har seet ham i Morges.

Dorval.

Førend han gif ud?

Angelique.

Ja, min Herre.

Dorval.

Er han kommen hjem igien?

Angelique.

Nei, min Herre.

Dorval (sagte).

Godt. Endnu veed hun intet.

Angelique.

Forlad, min Herre. Er der noget Nyt, som angaaer mig?

Dorval

Dorval.

Deres Farbroder holder af Dem.

Angelique (besseden).

Han er god.

Dorval.

Han tænker paa Dem — med Ulvorlighed.

Angelique.

Det er en Lykke for mig.

Dorval.

Han har i Sinde at giøre Dem bort.

Angelique

(viser megen Bessedenhed).

Dorval.

Hem! Hvad siger De dertil?

Angelique (som før).

Dorval.

Vil det være Dem kiært, at blive giort?

Angelique (besseden).

Jeg staaer under min Farbroder.

Dorval.

Vil De, at jeg skal sige Dem endnu noget mere?

Angelique

(lidt nysgierrig).

Men — Ligesom De behager, min Herre.

Dorval.

Ja, Valget er alt giort?

Angelique (sagte).

O Himmell! hvor jeg frygter!

Dorval (sagte).

Jeg troer, det er Glæde.

Angelique (Kjælvende).

Ør jeg spørge Dem, min Herre?

Dor.

Dorval.

Hvorom, Frøken?

Angelique

(steds Fielvende).

Kiender De den, man har bestemt mig?

Dorval.

Ja, jeg kiender ham, og De kiender ham ogsaa.

Angelique (lidt glad).

Jeg kiender ham ogsaa?

Dorval.

Tilforladelig kiender De ham.

Angelique.

Min Herre! tør jeg — —

Dorval.

Tael, Frøken!

Angelique.

Spørge Dem om dette unge Menneskes Navn?

Dorval.

Det unge Menneskes Navn?

Angelique.

Ja, isald De kiender ham.

Dorval.

Men om han nu ikke var saa aldeles ung?

Angelique

(sagte, bevæget).

Himmel!

Dorval.

De er dydig — De staaer under Deres Farbroder.

Angelique (Fielvende).

Troer De, min Herre, at min Farbroder vil gjøre mig til et Offer?

Dorval.

Hvad kalder De Offer?

Ange-

Angelique

(med Passion).

Jh — uden mit Hiertes Samtykke. Han er
saa god! Hvem kan have givet ham dette Raad?
Hvem kan have foreslaaet ham dette Partie?

Dorval (lidt stød).

Men — dette Partie — Om det nu var mig,
Frøken?

Angelique (glad).

De, min Herre? Desto bedre.

Dorval (fornoiet).

Desto bedre?

Angelique.

Ja, jeg kender Dem; jeg veed De er veltæn-
kende og ædelmodig; jeg sætter min Liid til Dem.
Dersom De har givet min Farbroder dette Raad, har
De foreslaaet ham det Partie, saa haaber jeg, De
vil finde Midler til, at faae ham paa andre Tanker.

Dorval (sagte).

Ah! ah! det er ikke saa galt. (til Angelique)
Frøken —

Angelique (bedrovet).

Min Herre —

Dorval.

Er Deres Hierte indtaget?

Angelique

(med Passion).

Ah! min Herre!

Dorval.

Jeg forstaaer Dem.

Angelique.

Hav Medynk med mig.

Dor=

Dorval (sagte).

Jeg forudsaae det. Til al Lykke, at jeg ikke er forelsket i hende; men jeg begyndte at faae lidt Smag derpaa.

Angelique.

De siger mig intet, min Herre.

Dorval.

Men, Frøken — —

Angelique.

Lager De nogen særdeles Andeel i den Person, som man vil give mig?

Dorval.

Lidt.

Angelique

(med Jorighed og Mod).

Jeg vil hade ham, det kan jeg lade Dem vide.

Dorval (sagte).

Det stakkels Barn! Jeg holder af hendes Oprigtighed.

Angelique.

Ah! vær medlidende, vær ædelmodig.

Dorval.

Nu vel, Frøken — det skal jeg — jeg lover Dem det — Jeg skal tale med Deres Farbroder; jeg skal gjøre alt, hvad der er mig mueligt, for at De skal blive fornøiet.

Angelique (glad).

Ah! hvor jeg holder af Dem!

Dorval (fornøiet).

Den lille Stakket!

Angelique

(med Henrykkelse).

De er min Belgiorer, min Beskytter og min
Fader. (Hun tager hans Haand.)

Dorval.

Mit! fiere Barn!

Aftende Scene.

De Forrige. Geronte.

Geronte

(glad paa sin Maade).

Godt. Bravo! frisk Mod! det fornøier mig,
mine Børn.

Angelique

(trækker sig skamsfuld tilbage. Dorval smiler).

Geronte.

Men hvorledes? Er det min Nærvarrelse, som
gør jer bange? Jeg fordømmer ikke lovlig tilladte
Kæresser. Det har du gjort vel i, Dorval, at du i
Forveien har underrettet hende derom. — Gribs, Grø-
fen! omfavn din Brudgom.

Angelique (sorfærdet).

Hvad hører jeg!

Dorval

(sagte, smilende).

Nu er jeg røbet.

Geronte

(til Angelique heftig).

Hvad skal det betyde? Hvilken ilde anbragt Be-
skedenhed! Naar jeg ikke er tilstede, saa nærmer du
dig til ham, og naar jeg kommer, viger du tilbage.

Kom

Kom frem. (til Dorval opbragt) Nu De, kom dog ogsaa frem.

Dorval (leende).

Saa sagte, min Ven!

Geronte.

Ja De leer; De føler Deres Lykke. Jeg seer gierne, at man leer, men jeg seer ikke gierne, at man gjør mig arrig. Forstaaer De, min Hr. Griner? Kom hid og hør mig.

Dorval.

Men De selv, hør De ogsaa.

Geronte

(til Angelique).

Kom dog nærmere.

(Han vil tage hende ved Haanden).

Angelique (grædende).

Min Farbroder!

Geronte

(til Angelique).

Du græder, du stiller dig an som et Barn. Jeg troer du holder mig for Nar. (Han tager hende ved Haanden, og tvinger hende til at komme frem midt paa Skuepladsen; siden vender han sig mod Dorval, og siger til ham med en Slags Munterhed) Jeg har hende.

Dorval.

Lad mig i det mindste tale.

Geronte (heftig).

Stille!

Angelique.

Min beste Farbroder!

Geronte (heftig).

Stille! (han forandrer Tonen, og siger roelig) Jeg har været hos min Notarius; jeg har bragt alting i

Stand. Han har opsat Conceptet i min Nærværelse; han vil strax bringe det, og saa skrive vi under.

Dorval.

Men dersom De vilde høre mig —

Geronte.

Stille! Hvad Medgigten angaaer, saa har min Broder begaaet den Dumhed, at lade den blive i hans Søns Hænder. Jeg formoder rigtig, at der er nogen Slags uredelig Behandling fra hans Side; men det sætter mig ikke i Forlegenhed. De, som har havt med ham at bestille, har kun gjort deres Sager slet. Medgigten kan ikke forvanskes, og i al Fald saa er det mig, som staaer jer til Ansvar derfor.

Angelique (sagte).

Jeg kan ikke holde det længere ud.

Dorval (forlegen).

Det er altsammen meget godt; men —

Geronte.

Hvordan?

Dorval

(seer paa Angelique).

Frøkenen har noget at sige Dem desangaaende.

Angelique

(hastig og skielvende).

Jeg, min Herre?

Geronte.

Jeg gad nok hørt, hvad hun kan have at udsætte paa det, jeg gjør, paa det, jeg befaler, og paa det, som jeg vil. Det, jeg vil, det, jeg befaler, og det, jeg gjør, gjør, vil og befaler jeg for dit Beste. Forstaaer du?

Dorval.

Saa vil jeg da selv tale.

Geronte

Geronte.

Og hvad har De at sige mig?

Dorval.

At det gjør mig ondt, men at dette Sivtermaal ikke kan skee.

Geronte.

Død og Dievelen! (Angelique viger forskrækket tilbage, og Dorval ligeledes.) De har givet mig Deres Ere til Pant.

Dorval.

Ja; men paa Vilkaar — —

Geronte

(vender sig til Angelique).

Skulde det være denne Næsviis? Kunde jeg troe det — Dersom jeg kunde formode det — —

(truer hende.)

Dorval (alvorslig).

Nei, min Herre! De har Uret.

Geronte

(vender sig til Dorval).

Det er altsaa Dem, som bryder Deres Løfte?

(Angelique tager Leiligheden i Agt, og tager Flugten.)

Nittende Scene.

Dorval. Geronte.

Geronte (bliver ved).

Som misbruger mit Venskab, min Hengivenhed?

Dorval

(løfter Stemmen).

Men saa hør dog Marsagerne —

Geronte.

Snaen Aarsager. Jeg er en ærefier Mand; og dersom De ogsaa er det, saa lad os strax affted. (i det han vender sig kalder han:) Angelique!

Dorval

(tager Flugten).

Pokker fare efter den Mand! Han var i Stand til at drive mig til det yderste.

Geronte.

Hvor er hun, Angelique?

Tyvende Scene.

Geronte (allene. Han kalder bestandig).

Picard! Marton! — Men jeg skal nok finde hende. Det er Dem, jeg vil i Hærd med. (vender sig om, og seer ikke Dorval; han bliver staaende ganske maaløs.) Hvorledes? Han lader mig blive her allene? (han kalder) Dorval! min Ven Dorval! Ah! den Uværdige! Ah! den Utafnemmelige! — Heida! kom nogen hid. — Picard!

En og tyvende Scene.

Picard. Geronte.

Picard.

Herre.

Geronte.

Sturk, du svarer ikke?

Picard.

Forlad mig det, Herre! her er jeg.

Geronte.

Kieltring! jeg har kaldt ti Gange paa dig.

Picard.

Picard.

Det gjør mig ondt — —

Geronte.

Si Gange, Kieltring.

Picard (sagte, skødt).

Han er sommetider meget haard.

Geronte.

Har du seet Dorval?

Picard (but).

Ja, min Herre.

Geronte.

Hvor er han?

Picard

Han er gaaet bort.

Geronte (heftig).

Hvorledes er han gaaet bort?

Picard (but).

Han er gaaet bort som man gaaer.

Geronte

(meget vred).

Ah! Galgenfugl! er det saaledes at man svarer sin Herre?

(Han truer ham og faaer ham til at vige.)

Picard

(som viger tilbage, meget vred).

Giv mig min Afsked, Herre —

Geronte.

Give dig Afsked, Kieltring?

(Han truer ham, faaer ham til at vige. Picard falder ved at vige imellem et Bord og Stolen. Geronte løber til for at hielpe, og løfter ham op.)

Picard.

Au!

(Han støtter sig paa Ryggen af Stolen, og viser nogen Smerte.)

Geronte (forlegen).

Hvad er der?

Picard.

Jeg har stødt mig, Herre. De har gjort mig til en Krøbling.

Geronte (rørt, sagte).

Det gjort mig ondt. (høit) Kan du gaae?

Picard

(stedsse vred; han forsøger at gaae).

Jeg troer ja, Herre.

Geronte (heftig).

Paa Døren!

Picard (bedrøvet).

Giver De mig min Affked, Herre?

Geronte (heftig).

Vist ikke. Gaae hjem til din Kone; lad hende pleie dig. (tager sin Pung op og vil give ham Penge) See der, lad dig forbinde.

Picard

(sagte og bevæget).

Hvilken Herre!

Geronte

(byder ham Penge).

Tag dog.

Picard (bækkeden).

Nei, Herre. Jeg haaber, at det har intet at sige.

Geronte.

Men tag — —

Picard

(afflaaer det af Erbødighed).

Herre — —

Geronte (heftig).

Hvorledes? Du afflaaer mine Penge? Er det af Stolthed? Er det af Forbittrelse? Er det af Had?

Had? Troer du, at jeg gjorde det med Billie? Tag disse Penge, tag dem, min Ven. Gjør mig ikke arrig.

Picard

(tager Pengene).

Bliv ikke vred, Herre. Jeg takker Dem for Deres Godhed.

Geronte.

Gaae strax hjem.

Picard.

Ja, Herre.

(Han gaaer ilde.)

Geronte.

Gaae langsom.

Picard.

Ja, Herre.

Geronte.

Vie, vie, tag min Stok.

Picard.

Herre —

Geronte.

Tag den, siger jeg; jeg vil saa have den.

Picard

(tager Stokken, og siger i det han gaaer bort:)

Hvilken Godhed!

(Gaaer.)

To og tivende Scene.

Geronte. Marton.

Geronte.

Det er den første Gang i min hele Livstid —
Gid Fanden havde min Hestighed! (han gaaer frem og tilbage med større Skridt.) Det er denne Dorval, som har gjort mig utaalmodig.

Sh 5

Mar-

Marton.

Vil Herren spise?

Geronte (meget heftig).

Gaae Fanden i Vold!

(Han løber ind, og slaaer sin Dør til efter sig.)

Tre og tyvende Scene.

Marton (allene).

Vel, meget vel. I Dag kan jeg intet udrette for Angelique. Det er nok saa godt, at Valerius gaaer sin Vei.

Ende paa den anden Akt.

Tre

Tredie Akt.

Første Scene.

Picard. Marton.

(Picard kommer ud af den mellemste Dør, og Marton fra Dalancour.)

Marton.

See, er du her igjen?

Picard

(med sin Herres Stof).

Ja, jeg halter lidt, men det vil intet sige; jeg fik større Skræk end Skade. Det fortiente ikke de Penge, som han gav mig til at lade mig forbinde for.

Marton.

Der er ingen Ulykke saa stor, at der jo er noget godt ved den.

Picard (fornoiet).

Min stakkels Herre. Dette Træk har bragt mig Taarene i Øinene. Om han ogsaa havde brækket mit Been, saa havde jeg dog forladt ham det.

Marton.

Han har et Hjerte! — Det er Skade, at han har denne hæsselige Feil.

Picard.

Hvem har ikke sine?

Mar.

Marton.

Gaae ind til ham. - Veed du vel, at din Herre endnu ikke har spist?

Picard.

Hvorfor ikke?

Marton.

O! der er Ting paa Færde, mit Varn, forfræfkelige Ting paa Færde her i Huset.

Picard.

Jeg veed det. Jeg har mødt din Fætter, han har fortalt mig alting. Det er derfor, at jeg kom strax tilbage. Veed min Herre det?

Marton.

Jeg troer det ikke.

Picard.

Ah! hvor vil han ikke blive vred?

Marton.

Ja. Og den stakkels Angelique — —

Picard.

Men Valerius — —

Marton.

Valerius? Valerius er her endnu; han vilde ikke gaae bort. Han er derinde. Han sætter Mod i Broderen, seer paa Søsteren, og trøster Fruen. Den ene græder, den anden sukker, og den tredie er fortvivlet. Det er et Chaos, et sand Chaos.

Picard.

Var det dig ikke overdraget, at tale med Herren?

Marton.

Ja, jeg vil ogsaa tale til ham; men nu er han opbragt.

Picard.

Picard.

Jeg vil gaae ind, og bringe ham sin Stok igien.

Marton.

Gaae. Og dersom du seer, at Uveiret har lagt sig, saa fortæl ham noget om hans Brodersøns ulykkelige Tilstand.

Picard.

Ja, jeg skal fortælle ham det, og siden sige dig Besked.

(Han aabner Døren sagte, gaaer ind i Gerontes Værelser, og lukker Døren.)

Marton.

Ja, fiere Ven! gaae sagte.

Anden Scene.

Marton (allene).

Det er en god Karl, denne Picard: sagtmødig, skikkelig og tjenstagtig. Det er den eneste i hele Huset, som jeg kan lide. Jeg giver mig ikke af med alle og enhver.

Tredie Scene.

Marton. Dorval.

Dorval

(taler sagte; smilende).

Nu vel, Marton.

Marton.

Tienerinde, min Herre.

Dorval (smilende).

Er Hr. Geronte endnu stedse opbragt?

Mart-

Marton.

Der er ikke noget usædvanligt i det. De kender ham jo bedre end nogen.

Dorval.

Er han bestandig endnu meget vred paa mig?

Marton.

Paa Dem, min Herre? Er han vred paa Dem?

Dorval

(Smiler, og bliver ved at tale).

Det forstaaer sig; men det har intet at sige. Jeg kender ham. Jeg vædder, at dersom jeg vil gaae ind til ham, skal han være den første til at falde mig om Halsen.

Marton.

Det kan nok være. Han holder af Dem, han har Agtelse for Dem, og De er hans eneste Ven. — Det er imidlertid noget besynderligt, en Mand saa heftig som han — og De, i al Ære og Respekt, det ligegyldigste Menneske paa Jorden.

Dorval.

Det er netop det, som i saa lang Tid har vedligeholdt vores Bekendtskab.

Marton.

Gaae, gaae ind til ham.

Dorval.

Endnu ikke. Jeg vilde nok først tale med Frøken Angelique. Hvor er hun?

Marton (ivrig).

Hun er hos hendes Broder. — Veed De alle de Ulykker, der er hædet hendes Broder?

Dorval (rørt).

Ah! ja hele Byen taler derom.

Mart

Marton.

Og hvad siger man derom?

Dorval.

Kan du spørge? Betsænkende beklage ham, Olet-
tænkende drive Spøk dermed, og de Uerkiendelige fors-
lade ham.

Marton.

Ah Himmel! Og den stakkels Frøken?

Dorval.

Jeg maae nødvendig tale med hende.

Marton.

Tør jeg spørge Dem, hvad det gielder om? Jeg
tager mig alt for meget af hende til, at jeg ikke skulde
fortiene denne Artighed.

Dorval.

Jeg har nyelig faaet at vide, at en vis Va-
lerius — —

Marton (leer).

Ha ha! Valerius.

Dorval.

Kiender De ham?

Marton.

Meget nsie, min Herre. Det er altsammen mit
Arbeide.

Dorval.

Desto bedre. Saa maae du staae mig bi.

Marton.

Hiertelig gierne.

Dorval.

Jeg maae ind og forvise mig om, at Angeliqne —

Marton.

Og siden om Valerius — —

Dorval.

Ja, jeg skal ogsaa have sat paa ham.

Mart

Marion (smilende).

Gaae, gaae ind til Hr. Dalancour, saa kan De
saae to Gluer med et Smek.

Dorval.

Hvorledes det?

Marion.

Han er der.

Dorval.

Valerius?

Marion.

Ja.

Dorval.

Det er mig ret tiert. Jeg vil paa staaende Fod
gaae derind.

Marion.

Vie, vie. Vil De, at jeg skal melde Dem?

Dorval (leende).

So mænd! har jeg vel nødig at lade mig melde
hos min Svoger?

Marion.

Deres Svoger?

Dorval.

Ja.

Marion.

Hvem da?

Dorval.

Du veed altsaa intet deraf?

Marion.

Nei.

Dorval.

Nu vel! en anden Gang skal du faae det at vide.

(Han gaaer ind til Dalancours.)

Fier.

Fjerde Scene.

Marton (allene).

Han er gal — —

Femte Scene.

Marton. Geronte.

Geronte

(tales ind ad sin Dør).

Bliv der; jeg skal lade Brevet bære bort af en anden. Bliv der — jeg vil saa have det. (vender sig om) Marton!

Marton.

Herre.

Geronte.

Kald paa een af Tjenerne, og lad ham strax bære dette Brev hen til Dorval. (vender sig om til sin Dør) Dummerhoved! han halter endnu, og saa vil han dog gaae ud. (til Marton) Gaae dog.

Marton.

Men, Herte — —

Geronte.

Ekynd dig.

Marton.

Men Dorval — —

Geronte (heftig).

Ja, til Dorval.

Marton.

Han er her.

Geronte.

Hvem?

Marton.

Dorval.

I i

Geront

Geronte.
Her?

Marton.

Her.

Geronte.

Dorval er her?

Marton.

Ja, Herre.

Geronte.

Hvor er han?

Marton.

Hos Hr. Dalancour.

Geronte (fortrædelig).

Hos Dalancour, Dorval hos Dalancour. Nu seer jeg, hvordan det hænger sammen; nu forstaaer jeg det. (til Marton) Gaae ind og hent Dorval; siig ham fra mig — Nei, jeg vil ikke, at man skal gaae ind i de fordomte Bærelser. Dersom du sætter dine Fødder derind, jager jeg dig strax paa Døren. Kald paa den Glendiges Folk — — Dog nei, lad dem ikke komme. — Gaae du selv ind — Ja, ja; lad ham strax komme hid. Nu vel!

Marton.

Skal jeg gaae derind, eller skal jeg ikke?

Geronte.

Gaae ind, og qvæl mig ikke længere.

(Marton gaaer ind til Dalancours.)

Siette Scene.

Geronte (allene).

Ja, saa er det. Dorval har indseet, i hvilken skræffelig Fordærvelse denne Ulykkelige har styrtet sig. Ja, han har vidst det sørend jeg; og jeg havde endnu ikke

ikke vidst noget deraf, hvis Picard ikke havde sagt mig det. Det er det netop. — Dorval frygter for en Forbindelse med en Mand, som har ødelagt sig. Han er derinde; han udforsker ham, maaskee for at være saa meget des vissere. Men hvorfor har han ikke sagt mig det? Jeg skulde have overtalt og overbevist ham. Hvorfor har han ikke talt til mig derom? Han siger, at min Hefstighed ikke har givet ham Tid; det er ikke saa. Han kunde have givet Tid, han kunde jo have biet lidt, saa havde min Hastighed lagt sig, og saa kunde han jo talt. — Uverdige Brodersøn! Bedrager! Eroløse! du har opofret din Formue og din Ære. Jeg har elsket dig, Skændige! jeg har kun elsket dig alt for meget. Jeg skal aldeles udrydde dig baade af mit Hjerte og min Erindring. Herud af Huset, og omkom andenseds. — Men hvor skal han hen? Det kommer ikke mig ved; jeg vil ikke mere tænke derpaa. Det er hans Søster, som jeg tager mig af; det er hende, som fortjener min Omhed, min Omsorg — — Dorval er min Ven, og Dorval skal ægte hende. Jeg skal give ham Medgiften; jeg giver ham alle mine Midler: alting. Jeg lader den Skyldige lide, men den Uskyldige skal jeg aldrig forlade.

Endende Scene.

Dalancour. Geronte.

Dalancour

(Seer forskrækket ud, kaster sig for Gerontes Fødder).

Åh! min Farbroder! hør mig for Himlens Skyld!

Geronte

(vender sig, seer Dalancour, og viger lidt tilbage).

Hvad vil du? Staae op.

Dalancour

(i samme Stilling).

Min beste Farbroder! see her det allerulykkeligste
Menneske. For Himlens Skyld hør mig.

Geronte

(lidt rørt, men steds med Brede).

Staae op, siger jeg.

Dalancour (paa Knæ).

De, hvis Hierte er saa ædelt og ømt, kan De
slaae Haanden af mig for et Feiltrins Skyld, som
kommer af Kierlighed, af en anstændig og dydig Kier-
lighed? Jeg har maaskee forseet mig deri, at jeg ikke
har fulgt Deres Raad, og at jeg har ringeagtet De-
res faderlige Omhed; men, kiereste Farbroder! jeg be-
svær Dem i Deres Navn, som har givet mig Livet,
ved det Blod, som De har tilfælles med mig, lad
Dem røre, lad Dem bevæge!

Geronte

(lidt efter lidt bevæget. Han tørre Vinene, saa at Da-
lancour ikke seer det, og siger sagte:)

Hvordan? Du understaaer dig endnu —

Dalancour.

Det er ikke Tabet af min Stand, som gjør mig
utrøstelig; det er en værdigere Følelse, som bestier
mig: det er Vren. Vilde De vel tillade, at Deres
Brodersøn skulde have Marsag til at rødme over sine
Handlinger? Jeg forlanger ikke noget af Dem for
os selv; kun at jeg paa en værdig Maade kan efter-
komme min Pligt. Og jeg lover for mig og min
Kone, at Nød og Trang aldrig skal forærde vore

Hier:

Hierter, naar vi kun midt i vores Ulykke har til Trøst: en ubesmattet Redelighed, vores Kierlighed, Deres Omhed og Hviagtelse.

Geronte.

Dit Skarn! du fortiente — — men jeg er ogsaa en Toffe. Dette Slags Sværmerie om Slægtskab taler hos mig til Fordeel for en Utafnemmelig — Staae op, Bedrager! jeg vil betale din Gield, og maaskee paa denne Maade sætte dig i Stand til, at gjøre en ny.

Dalancour (rørt).

Ah! nei, min Farbroder. Det svar jeg Dem til — De skal af min Opsørsel see — —

Geronte.

Hvilken Opsørsel, elendige Daare! af en Mand, som er indtagen af sig selv; som lader sig lede af en forsængelig, hoffærdig og letsindig Kone — —

Dalancour (heftig).

Nei, jeg svar Dem til, at det ikke er min Kones Skyld. De kiender hende ikke.

Geronte

(endnu heftigere).

Du forsvarer hende, du lyver mig op i Pinene! Tag dig i Agt. Der hører kun lidt til, at jeg ikke for din Kones Skyld tager det Løfte tilbage, som du har afsnødt mig. — — Ja, ja, jeg tager det tilbage; du faaer intet af mig. Din Kone, din Kone — jeg kan ikke lide hende; jeg vil ikke see hende.

Dalancour.

O, min Farbroder! De sønderslider mit Hierte!

Ottende Scene.

De Forrige. Frue Dalancour.

Fruen.

Ah, min Herre! dersom De tiltroer mig at være Aarsag i Deres Brodersøns flette Omstændigheder, saa er det billigt, at jeg allene lider derfor. Den Uvidenhed, som jeg hidindtil har levet udi, er ingen tilstrækkelig Undskyldning i Deres Øine. Ung, uerfaren, som jeg er, har jeg ladet mig lede af en Mand, som jeg elskede. Verden rev mig hen med sig, og Exemppler forførte mig; jeg var fornøiet, og jeg troede mig lykkelig. Men jeg lader til at være skyldig, og det er nok. Kun at min Mand maae blive Deres Belgierning værdig, saa underskriver jeg Deres græselige Dom, og slider mig løs af hans Arme. Jeg udbeder mig kun een Naade af Dem: formindsk Deres Had mod mig, undskyld mit Køn, min Alder, undskyld en Mandes Svaghed, som af alt for megen Kierlighed — —

Geronte.

He! troe ikke at føre mig bag Lyset, Frue.

Fruen.

O Himmel! saa er der da ingen Redning mere! Ak, min beste Dalancour! jeg har altsaa gjort dig ulykkelig — — jeg dør.

(Gulder om i en Pænesteel. Dalancour løber hen for at komme hende til Hielp.)

Geronte

(Cruelt, bevæget, rørt).

Herhid! heida! Marton!

Nien-

Niende Scene.

De Forrige. Marton.

Marton.

Herre, her er jeg, Herre.

Geronte (heftig).

Vend dig om, der — gaae — seer du ikke —
gaae, kom hende til Hielp.

Marton.

Frue, Frue, hvorledes er det sat?

Geronte

(giver Marton en aflang Glaske).

See der, see der, der er Eau de Cologne. (til
Dalancour) Nu vel.

Dalancour.

Ah! min Farbroder —

Geronte

(nærmer sig til Fruen, og siger opfarende til hende:)

Hvorledes er det med Dem?

Fruen

(reiser sig ganske sagte, og siger med en mat Stemme:)

De er alt for god, min Herre, at De vil be-
kymre Dem om mig. Bryd Dem ikke om min Svage-
hed; det er Hjertet, som taler. Jeg vil samle mine
faa Kræfter, jeg reiser herfra, og jeg skal vide at
stikke mig i min Ulykke.

Geronte

(bevæget, men siger ikke et Ord).

Dalancour (bedrøvet).

Ah! min Farbroder! kan De taale, at —

Geronte

(til Dalancour heftig).

Hold Munden. (til Fruen opfarende) Bliv her i
Huset hos Deres Mand.

Fruen.

Fruen.

Ah! min Herre.

Dalancour (henrykt).

Ah! min allerbeste Farbroder!

Geronte

(Calvorig, men uden Hestighed; tager dem hver ved sin Haand).

Hør. Min Sparommelighed har ikke været for mig selv; I havde fundet det engang efter min Død. I forøder det nu; Kilden er udtømt. Vogt jer vel derfor; dersom Erkiendtlighed ikke rører jer, saa lad Vren forbinde jer dertil.

Fruen.

Deres Godhed — —

Dalancour.

Deres Edelmodighed — —

Geronte.

Det er nok.

Marton.

Herre.

Geronte (til Marton).

Hold Munden, Sladder.

Marton.

Da De nu er i Gang med at gjøre vel, vil De da ikke ogsaa gjøre noget for Frøken Angelique?

Geronte (heftig).

Apropos! hvor er hun?

Marton.

Hun er ikke langt borte.

Geronte.

Er hendes Kiereste hos hende?

Marton.

Hendes Kiereste?

Geronte

Geronte.

Ja. Er han endnu vred? Vil han da ikke mere komme til mig? Skulde han være borte?

Marton.

Hendes Kiereste, Herre — er her.

Geronte.

Saa lad dem komme hid.

Marton.

Angelique og hendes Kiereste?

Geronte (heftig).

Ja, Angelique og hendes Kiereste.

Marton.

Desto bedre. Paa Timen, Herre. (siger hen mod Coulisserne) Kommer hid, kommer hid, mine Børn, værer ikke bange.

Tiende Scene.

Dalancour. Valerius. Dorval. Geronte.

Angelique. Frue Dalancour. Marton.

Geronte

(da han seer Valerius og Dorval).

Hvad er det? Hvad vil den anden?

Marton.

Det er baade Kieresten og Forloveren, Herre.

Geronte

(til Angelique).

Kom nærmere.

Angelique

(nærmer sig Kielsvende, og vender sin Tale til Fruen).

Ah, min Søster! hvor har jeg ikke Marsag til at bede Dem om Forladelse!

Marton (til Fruen).

Og jeg ogsaa.

Geronte

Geronte (til Dorval).
Kom hid, min Hr. Brudgom. Nu vel. Er De
endnu vred? Hvorfor kommer De ikke?

Dorval.

Er det mig?

Geronte.

Dem selv.

Dorval.

Forlad mig det; jeg er kun Forloveren.

Geronte.

Forloveren?

Dorval.

Ja, der har De hele Hemmeligheden. Derfor
De havde ladet mig komme til at forklare mig —

Geronte.

Hemmelighed. (til Angelique) Er der noget hem-
meligt derunder?

Dorval

(alvorlig og behjerttet).

Hør mig, min Ven. De kender Valerius. Han
fik det Uheld at vide, som truede dette Hus; og der-
for kom han hid, for at tilbyde Hr. Dalancour sine
Midler, og Angelique sin Haand. Han elsker hende,
og han er beredvillig, at ægte hende uden Medgift,
at forvise hende om 4000 Rdlr. Rente efter hans
Død. Jeg kender Dem, jeg veed, at De holder af
gode Handlinger. Jeg har faaet ham til at blive her,
og jeg har paataget mig at fremstille ham for Dem.

Geronte

(meget opbragt til Angelique).

Du havde ingen Kiereste? Du har bedraget
mig. Nei, jeg tillader det ikke. Det er Undersun-
dighed

dighed faavel fra den ene som fra den anden Kant,
og jeg tilsteder det aldrig.

Angelique (grædende).

Min bedste Farbroder — —

Valerius

(med Paffion, bedende).

Min Herre!

Dalancour.

De er saa god.

Fruen.

De er saa ædelmodig.

Marion.

Min kære Herre!

Geronte (fagte og rørt).

Forbandet være mit lumpne Sind! Jeg kan
ikke vedligeholde min Arrighed, som jeg gierne vilde.
Jeg kunde gierne slaae mig selv paa Dret.

(Alle paa eengang igientage ovenstaaende Bon-
ner, og omringe ham.)

Geronte.

Hold Munden, lad mig være. Gid Fanden havde
jer, og lad ham ægte hende?

Marion (bøit).

Ægte hende uden Medgiwt?

Geronte

(Gestig til Marion).

Hvorledes? Uden Medgiwt? Skulde jeg give
min Broderdatter bort uden Medgiwt? Skulde jeg
ikke have Raad til at give hende Medgiwt? Jeg kien-
der Valerius. Den ædle Handling, som han havde
i Sind, fortjener endog min Belønning. Ja, han
skal faae Medgiwten og de 25000 Rdsr., som jeg har
lovet hende.

Valer-

Valerius.

Hvilken Naade!

Angelique.

Hvilken Godhed!

Fruen.

Hvilket Hierte!

Dalancour.

Hvilket Exempel!

Marton.

Længe leve min Herre!

Dorval.

Længe leve min gode Ven!

(Alle omringe ham paa engang, overbælde ham med Omfavnelser, og igientage ovenstaaende Povtale.)

Geronte

(som søger at rive sig løs, Kriger hoit).

Stille! stille! stille! (kalder) Picard.

Ellevte Scene.

De Forrige. Picard.

Picard.

Herre.

Geronte.

De spise hos mig til Aften. De ere allesammen budne. Dorval! vi vil imidlertid spille et Partie Skaf.

Ende paa Skuespillet.

